

קלא

תרומה

ת) אימתי אקרי זקב, מאן דאקרי זקב. כד איהו בנהירו, ואסתלק ביקר דחילו, ואיהו בחדוה עלאה, למחדי לתפאי. וכד איהו בדינא, כד אשתני מתהוא גוון, לגוון תכלא אוכם וסומק, פדין איהו בדינא תקיפא. אבל זקב, בחדוה איהו, ובסליקו דחילו דחדוה קיימא, ובאתערוהא דחדוה.

תא) וכסף לתתא, רזא דרועא ימינא, דהא רישא עלאה זקב איהו, דכתיב "אנת הוא רישא דדהבא." תדוהי ודרעוהי די כסף לתתא. וכד אשתלים כסף, וכדין אתפליל בזהב, ורזא דא תפוחי זקב במשפיות כסף. אשתכח דכסף אתהדר לזקב, וכדין אשתלים אתריה. וע"ד ז' זיני זקב אינון.

תב) ונחשת נפקא מזהב, ואשתני לגרעונא, דרועא שמאלא. ותכלת נרכא שמאלא. ותולעת שני, נרכא ימינא, ואתפליל בשמאלא. ושש, דא נהר דנגיד ונפיק, דאיהו נטיל כל שית סטרין. כגוונא דא לתתא, דהא אוקמוה ואתמר.

תג) דא דהא נכא שבע דיובל, ואינון ז' דשמיטה. ואע"ג דאינון שית, אינון תליסר, ובשביעאה, דאיהו רישא עלייהו, דא תליסר. רישא דקיימא על כל

מסורת הזהר (דניאל ב) וירא קטו צ"ב. (1) (שם) ת"ז סו צ"ז. (2) (משלי כה) ח"ב ער: ת"ז תס"ט קו.
ת בתתא. א קא. ב דינא. ג וסליקו. ד דהווא; דחדוה דהווא. וליג דחילו. ה ואימתו. ו כד. ז אלום אריה. ח לגרעונא. ט דרועא. י תריסר. כ ושביעאה; ושבעה

מאמר הסולם וזאת התרומה

ת) אימתי אקרי זקב וכר: מתי נקרא זקב כל מי שנקרא זקב, הוא כשהאור באור המאיר ונתעלה ביקר הפחד, שהוא הדינים דקו שמאל שנמתקו ונעשו גורמים להמשכת החכמה, ונהפך הפחד להיות מנוחה ויקר, והוא בשמחה עליונה לשמח לתחתונים בהארתו. וכשהוא בדין, דהיינו בשליטת השמאל לבדו, היינו כשנשתנה מגוון זהב, לגוון תכלת או שחור או אדום, או הוא בדין קשה. אבל זהב הוא בשמחה ונמצא בהתעלות הפחד לשמחה, כנ"ל, ובהתעוררות השמחה.

תא) וכסף לתתא רזא וכר: וכסף הוא למטה מזהב, שהוא סוד זרוע הימין דז"א, שהוא חסד, כי ראש העליון הוא זהב, שהוא בינה כנ"ל, שכתוב, אנת הוא רישא דדהבא, חדוהי ודרעוהי די כסף, הוא למטה. וכשנשלם הכסף או נכלל בזהב. וז"ס, תפוחי זהב במשכיות כסף. נמצא כשהכסף חוזר לזהב, דהיינו שהמשכיות כסף נעשו זהב, או נשלם מקומו. וע"כ, כיון שזהב היא בינה, הם ז' מיני זהב. כי הבינה כוללת ז' ספירות תחתונות. (דפויי דף קמ"ח ע"א)

קלב

תרומה

גופא לתתא, רישא דקיימא על כל שייפי גופא, איהו זקב. מה בין האי להאי. זקב עלאה, איהו ברזא סתימא, ושמא דיליה איהו זקב סגור. סגור וסתום מפלא, וע"כ אקרי סגור, דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה. זקב תתאה איהו באתגליא יתיר. ושמא דיליה איקרי זקב ירקרק וכו'.

תד * לשעתא הנה, דכתיב * ורות אלהים לבשה את זכריה. וא"ת, הא ירמיהו, דכתיב ביה, * בטרם אצרך בבטן ידעתיך. והא אתרנין. אלא פלהו לא זכו לנבואה * ולכהונה עלאה פאחרן, דהא אחרן זכה * בנבואה עלאה, על כל שאר פהני. זכה בכהונה על פלהו.

תה * משה זכה בנבואה, ושמש בכהונה עלאה. שמואל זכה בתרנויהו. מה משה הנה קרי, וקודשא בריך הוא אתיב ליה מיד. אוף שמואל פתיב ביה, * הלא קציר חטים היום אקרא אל יי' ויתן קולות וגו'. אכל לא סליק לדרגא עלאה כמשה. מה אחרן הנה משמש בכהונה גבי קודשא בריך הוא, אוף שמואל

מסורת הזהר

חלופי גרמאות

(U) (דה"ב כד.) (9) (ירמיה א) בשלה ס צ"ו. (צ) (ש"א ל מוסיף ב"י איהו. ח ל"ג מן ושמא עד סוף האות. 1 מוסיף ורזא דא אוקמוה חברייא אסתר ירקרקת היתה גון אתרוג וכלא חד זהב דא איהו רישא בסתימו אציג דאיהו באתגליא לגבי זהב עלאה עד דישתמש בה ושריא ליישא דגבריאל כמה דאוקימנא ובג"כ כלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא כלא כגונא חד. 8 ברפויי כתוב כאן אמרו המגיהים כך מצאנו בכל העתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן וכעת מצאנו בספר הזהר של הרב ישראל בנימין ז"ל וז"ל והנה זימן השיית לירי מה שחסר כאן והנה הוא לפניך. וכדי שלא לסור ממנו הדפין שמונים בסוף הספר ע"ש בסימן י' ומועתק מז"ח דף ס"ח א'; ולשעתא. ע ל"ג ולכהונה. 9 לנבואה.

מאמר

הסולם

משה אחרן ושמואל

את זכריה וגו'. למה אתם עוברים את מצות ה' וגו'. דהיינו לצורך שעה בלבד. ואם תאמר הרי ירמיהו, שכתוב בו, בטרם אצרך בבטן ידעתיך, הרי שהיה כהן ונביא. וכן אחרים, ולאו דוקא אהרן. ומשיב, אלא כולם לא זכו לנבואה וכהונה כאחרן, כי אחרן זכה בנבואה עליונה על כל שאר הכהנים, וזכה בכהונה עליונה, על כולם, כי היה כהן גדול.

תה * משה זכה בנבואה וכו': משה זכה לנבואה ושמש בכהונה עליונה. דהיינו בז' ימי מלוואים. וכן שמואל זכה בשניהם. שנאמר בו, ויקח טלה חלב אחד ויעלה עולה. מה משה היה קורא והקב"ה ענהו מיד, אף שמואל כתוב בו, הלא קציר חטים היום אקרא אל ה' ויתן קולות וגו'. אבל לא עלה למדרגה עליונה כמו משה. מה אחרן היה משמש לפני הקב"ה, אף שמואל היה משמש לפני הקב"ה, אבל לא עלה בשמוש העליון, להיות כהן גדול, כמו אחרן. ומלה

מאמר משה אחרן ושמואל

תד * לשעתא הנה דכתיב וכו': כאן חסר תחילת המאמר, והוא בזהו חדש סוף תרומה דף כ"ז אות ע"ז, שאומר שם, שאחרן זכה לכהונה ונבואה מה שלא זכה כהן אחר. ומקשה הרי זכריה כהן ונביא היה, שנאמר עליו, אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא. וזהו שתירץ כמ"ש כאן, * לשעתא הנה, שהנבואה היתה לצורך שעה לא לדורות. שכתוב, ורוח אלקים לבשה (דפויי דף קמ"ח ע"א)

קלג

תרומה

וְהָיָה מְשֻׁמֵשׁ קָמִי קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲבָל לֹא סְלִיק בְּשִׁמוּשָׁא עֲלָאָה כְּאַהֲרֹן.
(תו) וּמִלָּה הָכִי הוּא. תִּלְתָּא אֵינּוֹן דִּהּוּוּ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְשִׁמְשׁוּ בְּכַהוֹנָה.
חַד מִשָּׁה, וְחַד אַהֲרֹן, וְחַד שְׁמוּאֵל. וְאִי תִימָא שְׁמוּאֵל לֹא מְשִׁיךְ בְּכַהוֹנָה, אֲלֵא
אַתְרָא תְּנֵה דְשִׁמְשׁ בְּכַהוֹנָה, וּמִנּוּ עִיְרְמָהּ. לֹא הָכִי, דְהָא כְּתִיב, מִן הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר בַּעֲנֹתוֹת. מִן הַכֹּהֲנִים תְּנֵה, אֲבָל לֹא שְׁמֵשׁ. וְשְׁמוּאֵל בְּיוֹמֵי דְעֲלֵי שְׁמֵשׁ.
וּמִשָּׁה זְמַנָּא חֲדָא, כֹּל אֵינּוֹן דִּי יְמֵי מְלוּאִים.

(תז) שְׁמוּאֵל זָכָה לְנַעַר, דְּכְתִיב וְהַנְעִיר נַעַר. וְשְׁמוּאֵל מְשֻׁרָת. וּבְגִין
דְּקִימָא בְּהַאי דְרַגְא, וּדְאִי אִיהוּ כְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן. מֵאֵן דְּנָטִיל לְהַאי נַעַר, וְזָכִי
בֵּיה, זָכִי בְּאֵינּוֹן דְרַגִין עֲלֵאִין, דְּקִימָן בְּהוּ מִשָּׁה וְאַהֲרֹן.

(תח) כְּרוּבִים אֵינּוֹן זָהָב, כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ, בְּגִין דְנִפְקֵי מִסְטְרָא דְזָהָב, וְלֹא
אַתְעָרְבַּ בְּהוּ כְּסָף, וְלֹא גִוּוֹן אַתְרָא, וְדֵא אִיהוּ גִוּוֹן זָהָב יִרְקֶק. בְּמִשְׁפָּן מִתְעָרְבִין
גִּוּוִין, זָהָב וְכֶסֶף לְמִיחָא כְּחַד, לְמַהוּי רְזָא דְלַעֲיֵלָא כְּחַד. תּוּ נַחֲשָׁת לְמַהוּי
בְּהַדְיָהוּ, וְלְמִינֵל בִּינְיָהוּ כֹּל סְטְרִין, לְאַשְׁתַּכְחָא שְׁלִימוּ בְּכֻלָּא כְּחַד, דְּכְתִיב
זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשָׁת.

(תט) ד"א זָהָב וְכֶסֶף. זָהָב דְאַתְהַדְרַ לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזָהָב, וְכֻלָּא יֵאָתְקִיל

חלופי גרסאות

צ ל"ג הוה. ק שמש. ר כליל.

מסורת הזהר

(ק) (ירמיה א) נח לב צ"א. (ר) (ש"א א). (ש) (שם ג)
ח"ב קסד. רעה: ח"ג לא: רטט.

דרך אמת בן אצי"פ ששמואל שקול כאהרן מ"מ לא עלה בשמוש הכהונה העליונה וכן לא עלה כל כך במדרגה
העליונה כמשה אצי"פ שהוא שקול כמשה ואהרן.

זהב וכסף ונחשת

הם זהב, כמו שהעמדנו, משום שיוצא מצד
הזהב, (כנ"ל אות ת') שה"ס הפחד שנהפך
ליקו ע"ש. ולא נתערב בהם כסף ולא גוון
אחר. וזה הוא זהב ירקרק. דהיינו הזהב שבראש
המלכות שנקרא כן (כנ"ל אות ת"ג) במשכן
מתערבים הגוונים זהב וכסף ללכת יחד, שכסף
וזהב הם שם ימין והשמאל נכללים זה בזה,
שיהיה סוד העליון באחד. עוד נתערב עמהם
נחשת, שהוא ת"ת, שיהיה עמהם וללכת ביניהם
בכל הצדדים דהיינו כל ג' קוין, ימין, שמאל,
אמצע. שימצא השלמות בכלום כאחד, שכתוב,
זהב וכסף ונחשת.

(תט) ד"א זהב וכסף וכו': פירוש אחר
על זהב וכסף. זהב חזר לכסף וכסף לזהב, שקו
ימין שהוא כסף נכלל בקו שמאל שהוא זהב
וכן זהב בכסף, והכל נכלל יחד ובמקום אחד.
בג' גוונים חזרו, כשנצרך לשמחה ולא דין,
הוא זהב, קו שמאל. וכשנצרך לרחמים, דהיינו
חסד, הוא כסף, קו ימין. וכשנצרך תוקף הדין
כדי להכניע השמאל שיתחבר בימין. (כנ"ל
פרשת לך י"ג ד"ה ונתבאר) הוא נחשת, שהוא
ת"ת קו אמצעי.

וע"ד

מאמר

(תו) ומ"ה הכי הוא וכו': והדבר כך
הוא. שלושה הם, שהיו נביאים נאמנים ושמשו
בכהונה: אחד משה, ואחד אהרן, ואחד שמואל.
ואם תאמר שמואל לא המשיך בכהונה, אבל
אחר היה שמש בכהונה, ומי הוא ירמיהו,
שהיה כהן. אינו כן, שכתוב, מן הכהנים אשר
בענותות, מן הכהנים היה, אבל לא שמש
בכהונה. ושמואל בימי עלי שמש, שנאמר
והנער שמואל משרת את ה' לפני עלי. ומשה
שמש זמן אחד, דהיינו כל אלו ד' ימי מלואים.

(תז) שמואל זכה לנער וכו': שמואל
זכה למדרגת נער, שה"ס המוחין דאפי זוטרי
מסוד הכרובים (כמ"ש ב"ח פרשת תרומה
בסופה) שכתוב, והנער נער. ושמואל משרת
וגו' נער חגור וגו', ומשום שעומד במדרגה
זו, ודאי הוא כמשה ואהרן, כי מי שלוקח
מדרגת נער זוכה בו, זוכה באלו מדרגות
העליונים שזכה בהם משה ואהרן. (עי' בזהר
חדש הני"ל).

מאמר זהב כסף ונחשת

(תח) כרובים אינן זהב וכו': הכרובים
(דפו"י דף קמ"ח ע"א *) דף קמ"ח ע"ב)

תרומה

קלד

פתדא, ובדוכתא פתדא. בתלת גוונין אתהדר, פד אצטריק לחדוונתא * ולא דינא, זקב. פד אצטריק לרתימי, כסף. פד אצטריק תקפא דדינא, נחשת.
תו וע"ד אסתכל משה, בעובדא דנחש הנחשת, דכתיב * ויעש משה נחש נחשת, והוה ידע אתר דהתוכא דזקב ביהוה נחשת, בגין דנחש פלישנא דיליה הוא, ואתריה הוה ידע. דהא קב"ה לא אמר ליה אלא עשה לך שרף, ואיהו אתא ועבד נחש נחשת, דכתיב ויעש משה נחש נחשת. מאי טעמא.
תיא אלא * אתר הוה ידע, ועקרא דמלתא הוה, דהא בקדמיתא פתיב, * וישלח יי' בעם את הנחשים השרפים, וכתיב * נחש שרף. עקרא דלהון נחש איהו. ובגין דמשה הוה ידע עקרא ושרשא ויסודא מהוה אתר, עבד נחש ואסתמיק עליה. מ"ט. בגין דישאל חטאו פלישנהון, דכתיב * וידבר העם באלהים ובמשה, וע"ד וישלח יי' בעם את הנחשים השרפים.
תיב ומשה לא אזל אלא בטר עקרא, ועבד נחש נחשת, * ביהוה גוונא * דאצטריק ליה, דהא אתריה נחשת איהו. וקב"ה לא * א"ל ממה יתעביד, ומשה אסתכל ועבד ליה מנחשת, פמה דאצטריק לאתריה. מנלן. דכתיב ויעש משה נחש נחשת וישמיהו על הנס. מאי על הנס. על ההוא רשימו דאיהו לעילא.
תיג והא תנינן, בכל אתר האי נחש אזלא בטר רזא דאשת חיל, * ובעינא * אשת זנונים לאתתקנא גרמה בגוונא ידילה, ולא יכילת. אשת חיל, ההוא רשימו ואת דילה, איהו את ה', והכי אתתני ליה. אשת זנונים ההוא רשימא

חלופי גרסאות

ש גו. ת ליג אתר. א כוונא. ב דהא אצטריק. ג אמר. ד ובעת. ה אולת. ו דיליה.

מסורת הזהר

ת) (במדרש כא) ח"ב רעב: ז"ח ל ט"ב שמ"ב. א) (שם) ח"ב רעא: ח"ג מז. קפג: רה. ז"ח ג ט"ב שי"ח. ב) (דברים ח) ח"ב קנ. קפג: קפד. רלו. ת"ז ת"ע קכה. ז"ח לא ט"ד שט"ו. ג) (במדרש

כא) ח"ב רעא: ח"ג קנ. קפג.

הסולם

מאמר

עשה נחש וסמך עליו. מהו הטעם. משום שישראל חטאו בלשונם, כמו הנחש, שכתוב וידבר העם באלקים ובמשה, וע"כ וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים.
תיב ומשה לא אזל וכר: ומשה לא הלך אלא אחר השורש, שהוא הנחש, ועשה נחש נחשת באפן זה שצריך לו, כי מקומו הוא נחשת. והקב"ה לא אמר לו ממה שיעשה, ומשה הסתכל ועשה אותו מנחשת כמו שצריך למקומו. מאין לנו שכתוב, ויעש משה נחש נחשת וישמיהו על הנס. מהו על הנס. היינו על רשימה ההוא שהוא למעלה. שה"ס חדינים של קו האמצעי ששם המקום שלהם כנ"ל (פ) לך י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש).

תיג והא תנינן בכל וכר: והרי למדנו, בכל מקום הולך נחש הזה אחר אשת חיל, שהיא

תו וע"ד אסתכל משה וכר: ועל זה הסתכל משה במעשה נחש הנחשת. שכתוב, ויעש משה נחש נחשת, והיה יודע המקום של התוך הזהב דהיינו הכנעת קו שמאל לימין, ע"י דינים של נחשת ההוא, שהוא קו אמצעי (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) משום שהנחש הוא מלשון נחשת, והיה יודע מקומו. שהרי הקב"ה לא אמר לו אלא עשה לך שרף, והוא בא ועשה נחש נחשת, שכתוב, ויעש משה נחש נחשת. מהו הטעם.

תיא אלא אתר הוה וכר: ומשיב, אלא המקום היה יודע, שהוא עיקר הדבר. כי מתחילה כתוב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. וכתוב, נחש שרף, משום שהשורש שלהם היה נחש הקדמוני, ומשום שמשה היה יודע העיקר והשורש והיסוד ממקום ההוא, (דפו"י דף קמ"ח ע"ב)

קלה

תרומה

וְאֵת דִּילָה אִיהוּ יִכְתְּהוּא גִּוּוֹנָא יִדְאַצְטְרִיךְ, וְלֹא אֲתַתְּקֵן לְמַהוּי הַכִּי, וְאֵת דִּילָה ק', אֵת דִּילָה יִכְתְּהוּא בְּתַקוּנָא דְאֵת ה', יִכְתְּהוּא דְקוּפָא אֲצֵל בְּנֵי נְשָׂא, דְאֲזֵלָא בְּתֵר בְּנֵי נְשָׂא, וְלֹא אֲתַתְּקֵן לְמַעַבְד הַכִּי. כְּגִוּוֹנָא דָּא עֲבַד מִשָּׁה הֵהוּא נַחֲשׁ, עַל הֵהוּא רְשִׁימוּ דְאֲתַתְּחִי לֵיהּ, וְתִדְרִי אֲתַתְּקֵן לְאַבְאֲשָׁא, וְעַלֵּיהּ חֵב אָדָם, וְאֲתַתְּרֵךְ מִגְּנָתָא דְעֵדָן, דְתִהוּ אֲתֵר דִּינִירֵיהּ כְּגִוּוֹנָא דְדִינִירָא דְלַעֲלֵלָא.

תיר יִכְתִּיב יִיאֲמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר. אָמֵר רַבִּי יוֹסִי, הֵהוּא אֹר אֲתַגְנִיז וְאִיהוּ אֲנִדְמֵן לְגַבֵּי צְדִיקָא לְעֵלְמָא דְאֲתִי. כְּמָה דְאֹקְמוּהָ, דְכִתִּיב יִיאֲמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר. וְהֵהוּא אֹר לֹא שְׁמֵשׁ בְּעֵלְמָא, בְּרִי יוֹמָא קְדָמָה. וְלִכְתֵּר אֲתַגְנִיז, וְלֹא שְׁמֵשׁ יְתִיר.

תמו רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר, אֲלֵמְלִי אֲתַגְנִיז מְכַל וְכַל, לֹא קָאִים עֵלְמָא אֲפִילוּ רְגַעָא תְדָא, אֲלֵא אֲתַגְנִיז יִיאֲזַדְרַע כְּהַאי זְרַעָא יִדְעֵבִיד תּוּלְדִין וְזִרְעִין וְאִיבִין, וּמְנִיָּה אֲתַקְיִים עֵלְמָא. וְלִית לָךְ יוֹמָא, דְלֹא נִפִיק מְנִיָּה בְּעֵלְמָא, וּמְקִיִּים כְּלָא יִדְבִיָּה וְזִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא. וּבְכָל אֲתֵר יִדְלַעָן בְּאוּרִיָּתָא בְּלִילָא, חַד חוּטָא נִפִיק מִהֵהוּא אֹר גְּנִיז, וְאֲתַמְשִׁיךְ עַל אִינוּן דְלַעָן כְּהַ, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב, יִיאֲמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר. וְהָא אֹקְמוּהָ.

חלופי גרסאות

1 את ק' בהווא גוונא דה' ולא אתתקנא למהווי הכי את דילה. ח ל"ג דאצטריך. ט אתתקן. י בדפו"י כתבו אמרו המגיהים בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה כי שם ביתם. כ ר' שמעון. ד ואתורע: ואתורע: ט דעאביר. ז ועליה; וביה. ח מוסיף דלעאן תמן.

מסורת הזהר

(ד בראשית א) ב"א מ צ"ד. ה) (תהלים צז) יתרו סא צ"ד. ו) (תהלים מב) שמות קג צ"ג.

דרך אמת ג] כדמיון קוף שהוא אפ"א בל"א שהוא רוצה להדמות בכל מעשה לבני אדם ואינו יכול להתדמות. אף כן הקליפה כנגד המוח שהוא הקדושה.

יהי אור

הסולם

מאמר

יוסי אור הזה נגנו, והוא מזומן לצדיקים לעולם הבא. כמו שהעמדנו, שכתוב, אור זרוע לצדיק, לצדיק ודאי, סתם, שיוורה, הן לצדיק שלמעלה והן לצדיק התחתון. ואור ההוא לא שמש בעולם חוץ מביום הראשון, ואח"כ נגנו ולא שמש יותר.

תמו ר' יהודה אומר וכו': ר"א אם היה נגנו מכל וכל, לא היה עומד העולם אפילו רגע אחד, אלא נגנו ונורע כורע הוה שזורעים אותו ועושה תולדות וזרעים ופירות, וממנו נתקיים העולם. ואין לך יום, שאינו יוצא ממנו בעולם, ומקיים הכל, כי בו מזין הקב"ה את העולם. ובכל מקום שעוסקים בתורה בלילה יוצא חוט אחד מאור ההוא הגנוז, ונמשך על אלו שעוסקים בתורה. ז"ש, יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. וכבר העמדנו.

יומא

שחיא המלכות, ואשת זנונים, שחיא הקליפה, רוצה לתקן את עצמה כעין אשת חיל, ואינה יכולה. אשת חיל, הרשימה והאות שלה הוא אות ה' וכך ראוי לה. אשת זנונים, הרשימה והאות שלה היא צריכה להיות כעין זה דהיינו ה', אבל לא נתתקנה להיות כך, ואות שלה הוא ק'. כי האות שלה נתתקנה בתקון של אות ה', כמו הקוף אצל בני אדם, שהולך אחר בני אדם להדמות להם ואינו מתוקן לעשות זה. כעין זה עשה משה נחש ההוא על רשימה ההיא שראוי לו. ותמיד נתתקן להרע, ועליו חטא אדם ונגרש מגן עדן, שהיה שם מקום דירתו כעין מדור של מעלה.

מאמר יהי אור

תיר כתיב ויאמר אלקים יהי וגו': כתוב, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. א"ר (דפו"י דף קמ"ח ע"ב *) דף קמ"ט ע"א)

קלו

תרומה

תטז יומא ם דאתקם משכנא ם לתתא, מה כתיב ם ולא יכול משה לבא אל אהל מועד פי שכן עליו הענן. מאי הענן. חד ם חוטא תוה מההוא סטרא ם דאור קדמא, ודנפק בחדוה ם דכלא, עאלת למשכנא דלתתא. ומההוא ם יומא. לא אתגלי, אבל שמושא קא משמש בעלמא, ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית.

תיז ם רבי יוסי תוה לעי באורייתא, והו עמיה רבי יצחק ור' חזקיה. אמר ר' יצחק, הא חמינן דעובדא דמשכנא, פגוונא ם דעובדא דשמים וארץ, והא אתערו חכרייא ברזין דלהון ועירו, דלא זכיל בר נש למיכל בפומיה, ולמישט גדיה לגו פומיה ולמבלע.

תיח א"ר יוסי, מלין אלין גנסלק לון דלגבי בוצינא קדישא, ם דאיהו מתקן תבשילין מתיקין, כמה דאתקין לון עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, ואיהו אתקין תבשילין, דלית בהו אטר, למיתי אטר, למשדי בהו מלחא. ותו, דזכיל בר נש למיכל ולמשתי ולאשקמא פרסוי מפל עדונין דעלמא ולאשתארא, וביה יתקיים, ם ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר ם.

תיט פתח ואמר, ם ויני, נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום

חלופי גרמאות

ט דאתעביד, פ ל"ג לתתא, צ ל"ג חוטא; עמורא דעננא, ק דההוא, ר נפק, ש בכלא; דכלה כד; דכלה עד. ת מוסיף יומא קדמא, א מוסיף ותכלת ר"י. ב דעובדא דבראשית ורשמים, ג סליק, ד לגו.

מסורת הזהר

(שמות מ) נח סב צ"א ח"ב רלה, רסו: ח"ג ב: ג: קמת, (ח) (מ"ב ד), (ט) (מ"א ה) ויצא לא צ"א.

דרך אמת דן שהוא יכול ליישב דברי תורה וסודותיה בטעמים נכונים כענין הבישול שנתבשל ומוטעם בכל מיני מטעמים.

יהי אור

אלו נעלה אותם אל המאור הקדוש, שהוא מתקן תבשילים מתוקים, כמו שמתקן אותם עתיקא קדישא הסתום מכל הסתומים. והוא מתקן תבשילים שאין בהם מקום שיבא אחר להוסיף בהם מלח. ועוד, שאדם יכול לאכול ולשתות ולהשלים בטנו מכל מעדני עולם ולהותיר. כלומר, בעת ששומע אותם מבין אותם בבחירות די ספוקו, ועכ"ז הותיר מהם, ולא שאב כל מה שבהם, שהרי בכל עת שחווז עליהם מוציא בהם חדשות מה שלא הרגיש מקודם לכן. וכו' מתקיים, ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר ה'.

מאמר וה' נתן חכמה לשלמה

תיט) פתח ואמר וה' וכו': פתח ואמר, והוי"ה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו והי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם

מאמר

תטז יומא דאתקם משכנא וכו': ביום שהוקם המשכן למטה, מה כתוב, ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. מהו הענן, ומשיב, חוט אחד היה יוצא מצד אור הראשון בשמחת כל ונכנס למשכן שלמטה ומיום ההוא והלאה לא נתגלה עוד, אבל שמוש הוא משמש בעולם, והוא מחדש בכל יום מעשה בראשית.

תיז ר' יוסי הוה וכו': ר"י היה עוסק בתורה, והיה עמו ר' יצחק ור' חזקיה. אמר ר' חזקיה, הרי אנו רואים, שמעשה המשכן הוא כעין מעשה שמים וארץ. וכבר העירו החכרים מעט בסודות שלהם, עד שאדם אינו יכול לאכול אותו בפיו, ולהושיט ידו לתוך פיו ולבלוע. כלומר שגילו שיעור מועט כזה עד שאי אפשר לטעום בו שיתישב על הלב.

תיח א"ר יוסי מלין וכו': אר"י, דברים (דפו"י דף קמ"ט ע"א)

קלז

תרומה

בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שְׁנִיָּהֶם. האי קרא הא אתמר בכמה דוכתי. אכל וי' אסתכמותא דלעילא ונתתא פחדא. וי' איהו ובי דיניה. נתן חכמה, נתן: פמאן דיהיב נבזבזא ומתנה לדחמיה. פאשר דבר לו, שלימו דחכמתא, בעותקרא, ובשלם, ובשלטנו, הה"ד פאשר דבר לו.

תכ ויהי שלום בין חירם ובין שלמה, מ"ט. בגין דהו דעיי דא לדא, סתימו דמלין דהו אמרי, ובני נשא אחרנין לא הו דעיי לאסתפל לא ולמנדע בהו פלל, ובגינייהו, אתהדר חירם ילאודאה לשלמה בכל מלוי.

תכא שלמה מלכא, אסתפל ותוה חמי, דהא אפילו בההוא דרא, דתוה שלים מפל דרין אחרנין, לא תוה רעותא דמלכא עלאה, דיתגלי חכמה כ"כ על ידיה, ודאתגלי אורייתא דתוה סתימא בקדמיתא, ופתח לה פתחין. ואף על גב דפתח, סתימין אינון, בר לאינון חפמיין דזכו, ומתגממי בהו, ולא דעיי למפתח בהו פומא. ודרא דא דרבי שמעון שריא בגויה, רעותא דקב"ה בגיניה דרבי שמעון, דיתגליין מלין סתימין על ידי.

תכב אכל תוהנא על חפמי דרא, היך שבקין אפילו רגעא תדא, למיקם קמי דר"ש למלעי באורייתא, בעוד דרבי שמעון קאים בעלמא, אכל בדרא דא לא יתנשי חכמתא מעלמא, ווי לדרא פד יסתלק איהו, וחפמיין יתמעטון, וחכמתא יתנשי מעלמא.

חלופי גרמאות

ה ל"ג ותתא. ו לאורעא. ז אתגלי; ולא אתגלי. ח פתח. ט ל"ג למיקם קמי דר"ש.

דרך אמת ה' כמו שנותן אוצר ומתנה לאוהבו.

הסולם

מאמר

רצונו של מלך העליון, שיתגלה חכמה כל כך על ידו, ושיתגלה התורה שהיתה סתומה מתחילה. ובא ופתח לה פתחים. ואע"פ שפתח, הם סתומים, חוץ מאלו החכמים שזכו ומגמגמים בהם ואינם יודעים לפתוח בהם פה. ודור זה שר' שמעון שורה בתוכו, רצונו של הקב"ה בשביל ר' שמעון, שיתגלו דברים סתומים על ידו.

תכב אכל תוהנא על וכו': אבל תמה אני על חכמי הדור, איך עוזבים אפילו רגע אחד מלעמוד לפני ר' שמעון ללמוד תורה, בעוד שר' שמעון נמצא בעולם. אבל בדור הזה לא תשכח החכמה מן העולם, אוי לדור כשהוא יסתלק, והחכמים יתמעטו, והחכמה תשכח מן העולם.

אמר

שניהם. מקרא זה הנה למדנו בכמה מקומות. אבל והוי"ה, יורה, הסכמה שלמעלה, ז"א, ושלמטה, המלכות, יחד. כי והוי"ה יורה הוא ז"א, ובית דינו, מלכות. נתן חכמה, כמי שנותן מנחה ומתנה לאוהבו. כאשר דבר לו, היינו שלמות החכמה בעושר ובשלום ובממשלה, ז"ש, כאשר דבר לו.

תכ ויהי שלום בין חירם ובין שלמה: מהו הטעם. משום שהיו מבינים זה את זה בסתימת הדברים שהיו מדברים, ואנשים אחרים לא היו יודעים להסתכל בהם ולדעת בהם משהו. ובשבילם חזר חירם להודות ולהסכים לשלמה בכל דבריו.

תכא שלמה מלכא אסתכל וכו': שלמה המלך הסתכל והיה רואה שאפילו בדור ההוא, שהיה יותר שלם מכל דורות אחרים, לא היה (דפו"י דף קמ"ט ע"א)

קלח

תרומה

תכג) אמר ר' יצחק, ודאי הכי איהו, דהא יומא תד הוינא אָזיל עמיה
בְּאַרְחָא, וּפְתַח פּוּמְיָה בְּאוּרִייתָא, וְחַמִּינָא עֲמוּדָא דְעֵנְנָא נְעִיץ מְעִילָא לְתַתָּא,
וְחַד זִיקְרָא זְהִיר גּוֹ עֲמוּדָא. דְּחִילָנָא דְּחִילוֹ סְגִי אֲמִינָא זַפְּאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ,
דְּהָכִי אֲנִדְמֵן לִיה בְּהָאֵי עֲלָמָא.

תכד) מה כתיב ביה במשה, וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עַמּוּד הָעֲנָן עֹמֵד פֶּתַח
הָאֹהֶל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ. יְאוֹת הוּא לְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה
מְהִימְנָא יְעֲלָאָה עַל כָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא, וְדָרָא הֵהוּא דְּקַבִּילוּ אוּרִייתָא עַל טוּרָא
דְּסִינִי, וְחַמוּ כְּמָה נְסִין וְכְמָה גְבוּרָאן בְּמַצְרִים וְעַל יָמָא. אָכֵל הָכָא בְּדָרָא דָא,
זְכוּתָא עֲלָאָה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן קָא עָבִיד, לְאַתְחַזָּאָה נְסִין עַל יְדוּי.

תכה) וּתְכַלְתָּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלְתָּ מֵהָהוּא נוּנָא וְדִימָא דְּגִינוּסְר,
דְּאִיהוּ בְּעַדְבִּיה דְּזְבוּלוֹן. וְאַצְטְרִיךְ גּוּוּנָא דָא לְעוֹבְדָא דְּמִשְׁכְּנָא לְאַתְחַזָּאָה הָאֵי
גּוּוֹן.

תכו) פתח ואמר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִהְיֶה מְכַדִּיל
בֵּין מַיִם לְמַיִם. הָאֵי רְקִיעַ יְאִתְבְּרִי בְּשַׁנִּי, דְּעוֹבְדָא דָא מְסַטְרָא דְּשְׁמָאֲלָא אִיהוּ.
וְכִיּוּמָא תַנְיִנָא דְּאִיהוּ סְטֵר שְׁמָאֲלָא, אֲתְבְּרִי בִּיה גִּיהֵנְס, דְּאִיהוּ נְפִיק מִגּוֹ הַתּוֹכָא
דְּנוּרָא דְּשְׁמָאֲלָא, וְכִיּוּמָא יְאִצְטְבַע בְּה גּוּוֹן תְּכַלָּא, דְּאִיהוּ כּוּרְסִיָּא דְּדִינָא.

מסורת הזהר (שמות לג.) כ) (שמות כה) ת"ז תנ"י צ: ז) (בראשית
א) ב"א נו צ"א.
חלופי גרסאות י' ל"ג עלאה. כ בני. ד בשני אתברי. ח ובההוא יומא.
נ אתצבע. ט ביה.

דרך אמת ון של ים כנרת שהיא בנחלתו וגורלו כנודע.

מאמר

הסולם

התכלת

תכג) אמר ר' יצחק וכו': אר"י ודאי
כן הוא, כי יום אחד הייתי הולך עמו בדרך,
ופתח פיו בתורה, וראיתי עמוד ענן נצב
מלמעלה למטה, וזוהר אחד היה מזהיר בתוך
העמוד. יראתי יראה גדולה, אמרתי, אשרי
הוא האיש, שכך נודמן לו בעולם הזה.

תכד) מה כתיב ביה וכו': מה כתוב
בו במשה, וראה כל העם את עמוד הענן עומד
פתח האהל וקם כל העם והשתחוּוּ איש פתח
אהלו. יפה הוא למשה שהוא נביא נאמן עלינו
על כל נביאי העולם. ודורו ההוא שקבלו התורה
על הר סיני וראו כמה נסים וכמה גבורות
במצרים ועל הים, לכן יצדק אצלם לראות את
עמוד הענן וכו'. אבל כאן בדור הזה, זכות
(דפו"י דף קמ"ט ע"א *) דף קמ"ט ע"ב)

ונטיל

קל"ט

תרומה

תכז) וְנָטִיל הָאֵי יוֹמָא מִיָּמֵי דְתַהוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, וְאִינוּן מִיָּמֵי דְתַהוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, לֹא אֲתַגְלוּ אֶלָּא בְּיוֹם שְׁנִי. בְּיוֹמָא דִּילִיָּה, לֹא אֲתַגְלִי מִיָּמֵי, אֶלָּא אֲתַחְלַף, בְּגִין דְּאֲתַכְלִיל דָּא בְּדָא, וְאֲתַבְּסֵם דָּא בְּדָא. אִוֵּר דִּיּוֹמָא קְדַמָּאָה, נְהִירוּ קְדַמָּאָה מִכָּל שִׁתָּא נְהוּרִין אִיהוּ. וְהָאֵי אִוֵּר בְּסְטָרָא דְאַשָּׁא תְּוָה, דְּכַתִּיב ׀ וְהָיָה אִוֵּר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהָהוּא אִוֵּר דִּישְׂרָאֵל מִסְטָרָא דִימִינָא תְּוָה, אֲתַכְלִיל בְּאַשָּׁא.

תכח) וְיֹמָא קְדַמָּאָה מְאִינוּן שִׁתָּא יוֹמִין, מִיָּמֵי אִיהוּ, וְלֹא שְׁמֵשׁ עוֹבְדָא דְמִיָּמֵי, אֶלָּא עוֹבְדָא דְאוּר, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְאַשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שְׁנִי. לְאַחְזָאָה דְּקַב"ה לֹא בְּרָא עֲלֵמָא, אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, וּבְאֲרַח שְׁלוֹם הוּא כְּלָא. יוֹמָא קְדַמָּאָה כָּל מַה דְּעֵבֵד, מִסְטָרָא דְחֻבְרִיָּה עֵבֵד. יוֹמָא תְּנִינָא בְּסְטָרָא דִיּוֹמָא קְדַמָּאָה עֵבֵד הָהוּא אִוֵּרָא, וְשְׁמֵשׁ בָּהּ, דְּכָל חַד שְׁמֵשׁ בְּעוֹבְדָא דְחֻבְרִיָּה, לְאַחְזָאָה, דְּהָא אֲתַכְלִילוּ דָּא

ח'לופי גרמאות
ע ימא.

מסורת הזהר
(ישעיה יוד).

התכלת

הסולם

מאמר

ארגמן, שצבעו מעורב מלבן ואדום, שהם ימין ושמאל. וע"כ כתוב, כי טוב כי טוב שתי פעמים ביום השלישי, שהוא כנגד ב' הקווים הכלולים בו.

פירוש. כי שלשת ימי בראשית אלו הם בחינות שלשת הקווים, כמבואר. ושלשת הקווים נמשכים מג' נקודות, חולם שורק חירק, שענינם נתבאר לעיל (בראשית א' דף ט"ו ד"ה ההיא עש"ה) וסוד החולם, שה"ס יום הראשון של מעשה בראשית, נתבאר שם שנעשה על ידי עלית המלכות לבינה, שהורידה בינה ותו"מ שלה למדרגה שמתחתיה, ולא נשאר בה אלא האור של חתר וחכמה בלבד ע"ש. ועלית מסך המלכות לבינה, הוליד בה אש, שה"ס הדינים, נמצא שאור המשמש בנקודת החולם שהוא יום א', הוא משמש מצד האש, שהוא שייך לקו שמאל, כלומר לבחינת דינים ולא לקו ימין שהוא חסד. וז"ש, והוא אור דישראל מסטרא דימינא הוה, שהאור עצמו הוא בחינת ימין, ואתכליל באשא, דהיינו במלכות שעלתה שם שה"ס דינים ואש. ונמצא שיום א' שמש במעשה דיום ב', שהוא האש. ויום ב' שמש במעשה יום א' שהוא המים שהם החסדים. והוא מטעם שהכתוב מדבר, אחר שג' הימים נכללו זה בזה וע"כ שמש כל אחד במעשה חברו.

תכלת

תכז) וְנָטִיל הָאֵי יוֹמָא וכו': ולקח יום הזה שהוא שמאל, מים שהם מצד ימין, כי מים הם חסדים, ואלו המים שהם מצד ימין לא נגלו אלא ביום שני, שהוא שמאל. ביום שלו, של הימין, שהוא יום א', לא נגלה מים, אלא שנחלף, שנגלה בו אור מצד אש השייר לשמאל כמ"ש לפנינו, והוא משום שנכלל זה בזה ונתבשם זה בזה. ומפרש, האור של יום הראשון אור הראשון מכל שש האורות של ששת ימי בראשית היה. ואור הזה, בצד האש היה, שכתוב, והיה אור ישראל לאש. ואור ההוא מצד עצמו הוא ימין, ונכלל באש שהוא שמאל.

תכח) וְיֹמָא קְדַמָּאָה מְאִינוּן וכו': ויום הראשון מאלו ששת הימים, הוא מים, שהם חסדים, ולא שמש מעשה המים אלא מעשה האור, שהוא מצד אש, שהוא יום שני. והוא להראות שהקב"ה לא ברא העולם אלא על שלום, כלומר, בהתכללות קו ימין וקו שמאל זה בזה ע"י קו האמצעי, העושה שלום ביניהם, ובדרך שלום היה הכל. וע"כ יום הראשון, כל מה שעשה מצד חברו יום שני עשה. יום השני בצד יום הראשון עשה אומן ההוא ושמש בה. כי כל אחד שמש במעשה חברו, להראות שנכללו זה בזה. יום השלישי, שהוא קו האמצעי היה מצד שניהם, שכולל ב' הקווים, ובו הוא

(דפו"י דף קמ"ט ע"ב)

תְּרוּמָה

קמ

בְּדָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, תְּנָה בְּסִטְרָא דְתַרְנוּוֹיָהּ, וּבִיהַ תְּנָה אַרְגָּמָן, וְעַל דָּא פְּכֵיב,
 "כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרִי זְמַנִּי בְיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תכט) תְּכֵלֶת, דָּא צִיּוּמָא תַנְיִנָא, "אֶצְטַבַּע יָבֵב" גְּוֹנִין סוּמְקָא וְאוּכְסָא.
 וּתְכֵלֶת, סוּמְקָא אִיהוּ דִּילִיָּה, מִיּוֹמָא תַנְיִנָא מִמֶּשׁ, פְּעִין גְּוֹן אֶשָּׁא, וְדָא אִיהוּ
 אֱלֹהִים, וְיָרִית גְּוֹן "דְּדִהְבָּא, דְּכֵלָא גְּוֹנָא חֲדָא. תְּכֵלֶתָא נְפִיק מְגוּ הֵהוּא גְּוֹן
 סוּמְקָא, וְכַד נְחִית לְתַתָּא, אֶתְרַחַק גְּוֹן סוּמְקָא, וְעָאֵל גּוּ הֵהוּא אֶתְרָא דְאִיהוּ יִמָּא,
 "וְאֶצְטַבַּע גְּוֹן תְּכֵלָא. הֵהוּא סוּמְקָא עֵייל גּוּ יִמָּא, וְאֶתְחַלֵּשׁ גְּוֹן דִּילִיָּה, וְאֶתְהַדְרָא
 תְּכֵלָא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, אֲבָל לָאו אִיהוּ תְּקִיפָא פְּקַדְמָאָה.

תל) אוּכְסָא, גְּוֹן דָּא נְפִיק מִהֶתּוּכָא דְסוּמְקָא, כַּד אֶתְהַדְרָא וְאֶתְחַלֵּשׁ
 לְתַתָּא בְּהֶתּוּכָא דְזוּהֶמָא, וְנְחִית לְתַתָּא, וְנְפִיק מִהֶהוּא זוּהֶמָא גְּוֹן סוּמְקָא, מְזוּהֶמָא

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

9 מוסיף כתיב ביה. צ ביומא. ק אחצבע. ד בשאר. ש דהבא. ת ליג ועאל. א ואחצבע.

דרך אמת ז עי בפי ספרא וצניעותא של הארי זלה"ה. ח האודם הוא סוד בחינת קו הדין והמותרות מהדין
 הנשפך ניתך למטה חוץ לאצילות דהיינו בקליפה חיצונית נקרא התוכא דסומקא והוא התוכא שנעשה זוהם
 למטה מותרות הדין ולפי שהדין בקליפה הוא מותרות וזוהם הזהב לכן נתקלקל גונו מאודם לשחור כארז"ל שחור
 אודם הוא אלא שלקה עיין בפרוס בשער הגונוין.

הסולם

מאמר

התכלת

הדינים דנקודת השורק, שהם דינים קשים.
 אבל למטה במלכות, כשמחברים מ"י א"ה
 בקו השמאל, אין הדין קשה כל כך, כמו
 באלקים דקו שמאל דז"א. והוא מטעם, כי
 בחינת המלכות מאירה רק ממטה למעלה, ואז
 אין הדין קשה, משא"כ קו שמאל דז"א מטרם
 שנכלל בימין היה מאיר מלמעלה למטה וע"כ
 היה הדין קשה.

תל) אוּכְסָא גְּוֹן דָּא וְכוּ: שחור, גוון
 זה יוצא מהיתוך האדום, כשהוא מתהתך ונחלש
 למטה בהתוך הזוהמא, דהיינו זוהמת הנחש,
 ויורד למטה, ויוצא תחילה מזוהמא היא צבע
 אדום מזוהמא קשה, דהיינו הדין ממלכות
 הממותקת בבינה, שנכפלו דיניה מכח
 התחברותה בזוהמא הקשה דחויא, שהוא הדינים
 שממלכות דמדת הדין הבלתי ממותקת. ומתוך
 הזוהמא הקשה חזר לצבע שחור. שהוא מדה"ד
 הבלתי ממותק. ונמצא שהכל נמשך מאדום
 הראשון שבקו שמאל. כי לקה שנכפלו דיניו
 בזוהמת הנחש, שממש יוצא צבע השחור. וכל
 זה נברא ביום השני. וזה, הזוהמא, נקרא אלהים
 אחרים.

האי

תכט) תְּכֵלֶת, דָּא יוֹמָא וְכוּ: תכלת,
 שהוא מלכות מצד הדין, הוא בחינת יום השני
 והוא צבוע מבי צבעים, אדום ושחור. ותכלת,
 האדום שלה, לקחה מיום השני ממש, שהאדום
 הוא כצבע האש, וזה הוא אלקים שח"ס בינה,
 וה"ס גבורה דז"א. דהיינו בגדלות דנקודת
 השורק, כנ"ל (בהס"ח דף כ"ב ד"ה קיימא)
 שאותו מ"י א"ה שנפלו חזרות ומתחברות עם
 אותו מ"י, ונצטרף השם אֱלֹקִים ע"ש. ואז יורש
 צבע הזהב שהכל צבע אחד, כי צבע הזהב
 דומה לאש, אלא האש הוא בקטנות והזהב
 בגדלות. ותכלת יוצא מגוון הזה האדום,
 וכשירוד למטה, מתרחק צבע האדום, ונכנס
 למקום שהוא ים, דהיינו המלכות,
 ומצטבע שם צבע תכלת, דהיינו שנתערב בצבע
 השחור ונעשה תכלת. האדום הוא נכנס תוך
 הים ונחלש הצבע שלו וחזר לצבע תכלת, וזה
 הוא אֱלֹקִים, שהוא במלכות. אבל הדין שלו
 אינו חזק כהראשון, דהיינו השם אלקים
 שבשמאל דז"א.

פירושו. כי הגדלות דשמאל ה"ס
 התחברות מ"י א"ה לשם אלקים, שזה
 נעשה תחילה בקו שמאל דז"א, ואז שולטים
 (דפו"י דף קמ"ט ע"ב)

קמא

תרומה

תקיפא, ומגו זוהמא תקיפא, אתהדר לאוקם. וכלא מההוא סומקא ב קנדמא
אתהתף. וכל דא אתברי בשני, והאי אקרי אלהים אחרים.

תלא האי אוכם איהו חשוף יתיר, דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא.
בוצינא קדישא הכי אמר, דהאי גוון אוכם חשוף, באן אתר אצטבע. אלא
פד ההוא סומקא אתהתף בגו תכלא, ואתערבו גוונין, אתהתף התוכא דזוהמא
לגו תהומי, ואתעביד מתמן רפש וטיט. כד"א ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומגו
ההוא טינא דתהומי, נפק ההוא חשוף דאיהו אוכם, ולא אוכם אלא חשוף
יתיר, הה"ד וחסף על פני תהום. אמאי אקרי חשוף, בגין דגוון דיליה חשוף,
ואחשיף אנפי ברין. ודא איהו סומק ואוקם, וובגין דא לא פתיב בשני
פי ה טוב.

תלב ואי תימא, והא פתיב והנה טוב מאד דא מלאך המנות, והכא
אמרת דלא יאתמר בגיניה פי טוב. אלא רזא דרזין הכא, דהא ודאי מלאך המנות
איהו טוב מאד. מ"ט. בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא,
וסגיאינ אינון דמהדרי בתיובתא למאריהון, בגין דחילו דא, ודחלי למחטי
קמיה. סגיאינ דחלי מן מלכא, מגו דתליא רצועה לקמיהו. פמה טבא ההיא
רצועה לגבי ב"נ, דעבדת לון טבין וקשיטין, ומתקנין בארתייהו פדקא יאות.
וע"ד והנה טוב מאד. מאד ודאי.

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

א (שם ט) נח קכ צ"ב. ב (בראשית א) ב"ב כח צ"ג. ב עלאה. ג אתצבע. ד בגין דלא. ה מוסיף טוב עד כאן.
ו אמר. ז דמהדרין; דאהדרין. ח ל"ג ומתקנין; ואסיקין;
ט (שם) ב"א נ צ"א הקשהו קפט צ"ב. ואתקני.

התכלת

הסולם

מאמר

כתוב ביום השני, כי טוב. וזהו משונה ממה
שפירש בב"ב דף קנ"ב ד"ה ביאור.

תלא האי אוכם איהו וכנ": שתור הזה
הוא חושך ביותר, שלא נראה הצבע שלו
מתוך החושך. המאור הקדוש, שהוא ר' שמעון,
אמר כך. צבע שתור וחושך הזה באיזה מקום
נצטבע. ואומר, אלא כשאדום הזה נתהתך
בתוך התכלת, ונתערבו הצבעים של אדום
ותכלת, נתהתך התוך של זוהמא, שהוא ממות
הדין כנ"ל, לתוך התהומות, שה"ס המלכות
דמלכות, ונעשו משם רפש וטיט. כמש"א
ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומתוך טיט הזה
של התהום, יצא חושך הזה שהוא שתור, ולא
שהוא שתור אלא שהוא חושך ביותר. ז"ש,
וחשך על פני תהום. למה נקרא חושך משום
שהצבע שלו הוא חושך, והחשיך פני הבריות,
שה"ס זוהמת הנחש שגרם מות לבריות. וזה
הוא התכלת שהוא אדום ושחור. ומשום זה לא

מאמר והנה טוב מאד

תלב ואי תימא ודא וכנ": ואם תאמר,
והרי כתוב, והנה טוב מאד, שזהו מלאך המות,
וכאן אתה אומר שלא נאמר בשבילו כי טוב.
ומשיב, אלא סוד הסודות כאן. כי ודאי מלאך
המות הוא טוב מאד. מה הטעם. הוא, משום
שכל בני העולם יודעים שימותו וישבו לעפר,
ע"כ רבים הם החוזרים בתשובה לאדונם
בשביל יראה הזו, ויראים לחטא מפניו. רבים
היראים מפני המלך משום שרצועה תלויה
לפניהם. כמה טובה הרצועה לבני אדם, שעושה
אותם טובים ואמיתים ומתקנים דרכיהם כראוי,
וע"כ, והנה טוב מאד. מאד ודאי.

(דפו"י דף קמ"ט ע"ב)

רזא

קמב

תרומה

תלג) רזא דרזין, דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב, דא מלאך
חיים. מאד, דא מלאך המנות, דאיהו יתיר. אמאי מלאך המנות איהו טוב מאד.
אלא פד ברא קב"ה עלמא, פלא הנה מתתקן עד לא ייתי אדם, דאיהו מלפא
דהאי עלמא. פיון דאתברי אדם, עבד ליה מתתקן בארע קשוט, יהה"ד אשור
עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, עבד ליה ישר,
ולבתר סרה, ואטריד מגנתא דערן.

תלד) גן עדן איהו בארעא, נטיע באינון נטיען דנטע ליה קב"ה, כד"א
ויטע יי' אלהים גן בעדן מקדם, איהו נטע ליה בשמא שלים, פגוונא עלאה
לעילא. וכל דיוקנין עלאין פלהו, מרקמן ומתצירין בהאי גן עדן דלתתא,
ותמן אינון פרובים. לאו אינון גליפין בגליפוי דגני נשא מדחבא או ממלה
אתרא, אלא פלהו נהורין דלעילא, גליפין ומתצירין בציורא מרקמא, עובדי
די אומנא דשמא שלים דקב"ה, וכלהו מחקקן תמן. וכל דיוקנין וצירין דהאי
עלמא, פלהו מתצירין תמן, וגליפין ומתחקקן תמן, פלהו פגוונא דהאי עלמא.

תלה) ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין, בין אינון דאתו להאי
עלמא, בין אינון דלא אתו להאי עלמא, ואינון דזמינין למיתי להאי עלמא.
פלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין פגוונא דהאי עלמא, ומסתפלן
תמן בזוי יקרא דמאריהון, עד דאתיין להאי עלמא.

חלופי גרמאות

ט ל"ג מן מלאך עד אלא, י כד"א. כ ואתריד. ל ומתקן.
ח וכלהו.

מסורת הזהר

9 (קהלת ז) ויהי עו צא. 10 (בראשית ב) ב"א רח צ"ג
ז"ח יג ט"ג שמי"ה יז ט"ג שני"א עט ט"ד שכ"ה.

מאמר

הסולם

והנה טוב מאד

הם הכרובים. ואינם נחקקים בחקיקת בני אדם
מוזהב או מדבר אחר, אלא כולם אורות
שלמעלה חקוקות ומצוירות בציור מרוקם
מעשה חושב של שם שלם של הקב"ה. וכולם
נחקקים שם. וכל הצורות והצוירים של עולם
הזה דהיינו הרוחות של בני אדם, כולם
מצוירות שם, ומפותחים, ונחקקים שם כולם
כעין שהיו בעולם הזה.

תלה) ואתר דא איהו וכו': ומקום הזה
הוא מדור לרוחות הקדושים, בין אלו שכבר
באו לעולם הזה ובין אלו שעוד לא באו לעולם
הזה, ואלו העתידים לבא לעולם הזה. כולם
הם רוחות המתלכשים בלבושים וגופים
ופרצופין כעין עולם הזה, ומסתכלים שם בזוי
יקר של רבונם, עד שבאים לעולם הזה.

בשעתא

(דפו"י דף ק"ג ע"א)

קמו

תרומה

תל"ו) בשעתא דנפקי מתמן, למיתי להאי עלמא, מתפשטין אינון רוחין, מההוא גופא ולבושא ודתמן, ומתלבשין בגופא ובלבושא דהאי עלמא, ועבדין דיגריהון בהאי עלמא, בלבושא וגופא דא, דאיהו מטפה סרוחה.

תל"ז) וכד מטי זמניה למיהך ולנפקא מהאי עלמא, לא נפיק עד דהאי מלאך * המנות אפשיט ליה לבושא דגופא דא. כיון דאתפשט האי גופא מההוא רוחא, ע"י דההוא מלאך המנות, אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דערן, דאתפשט פד אתי להאי עלמא. ולית חדו לרוחא, בר בההוא גופא דתמן, וחדו על דאתפשט מהאי גופא דהאי עלמא, ואתלבש בלבושא אחרא שלים, כגוונא דהאי עלמא, וביה יתיב ואזיל ואסתפל למנדע ברזין עלאין, מה דלא יכיל למנדע ולאסתפל בהאי עלמא בגופא דא.

תל"ח) וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא, פמה עדונין, פמה כסופין דילה תמן. * מה גרים לגופא דא, לאתלבשא ביה רוחא. הוי אימא ההוא דאפשיט ליה לבושין אלין. וקב"ה עביד טיבו עם ברזין, * דלא אפשיט ליה לבר נש לבושין אלין, עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין.

תל"ט) בר לאינון חייבי עלמא, דלא אהדרו בתיובתא שלימתא למאריהון, דערטילאין אתו להאי עלמא, וערטילאין תובון תמן. ונשמתא אזלא

חלופי גרמאות

נ מתמן, ס בלבושא ובגופא, ע כד, פ דההוא, צ ל"ג המות, ק ל"ג מן דאתפשט עד ולית, ר דההוא, ש מאן, ת ולא.

דרך אמת טן ערום בלי לבוש.

הסולם

מאמר

תל"ח) וכד אתלבשת נשמתא וכ"ו: וכשהנשמה מתלבשת בלבוש ההוא של עולם ההוא, כמה עדונים כמה תמורות יש לו שם. מי גרם לגוף הזה, שבגן העדן, שיתלבש בו הרוח, הוי אומר, מי שהפשיט לו הלבושים האלו של עולם הזה, שהוא מלאך המות. הרי שהמלאך המות הוא טוב מאד. והקב"ה עושה חסד עם הבריות שאינו מפשיט האדם מלבושים שבעוה"ז, עד שמתקן לו לבושים אחרים יקרים וטובים מאלו, בגן העדן.

תלט) בר לאינון חייבי וכ"ו: חוץ מאלו רשעי עולם, שאינם תזורים בתשובה שלמה לאדונם, שערומים באו לעולם הזה וערומים ישוּבו שמה. והנשמה הולכת בבושה מנשמות אחרות, כי אין לה לבוש כלל, ונדונית ביהננס שבארץ מן האש שלמעלה. ויש מהם שמצפצפים בגיהנם ומיד עולים, ואלו הם רשעי עולם, שחשבו בתשובה בלבם, ומתו ולא יכלו לעשות תשובה

תל"ו) בשעתא דנפקי מתמן וכ"ו: בשעה שיוצאים משם לבא לעולם הזה, מתפשטים הרוחות מגוף ההוא והלבוש של גן עדן, ומתלבשים בגוף ולבוש של עולם הזה, ועושים דירתם בעולם הזה, בלבוש וגוף הזה שהוא מטפה סרוחה.

תל"ז) וכד מטא זמניה וכ"ו: וכשהגיע זמנו ללכת ולצאת מעולם הזה, אינו יוצא עד שמלאך המות מפשיט את הלבוש וגוף הזה. כיון שנפשט הגוף מעל הרוח על ידי מלאך המות, הולך הרוח ומתלבש בגוף האחר שבגן העדן, שנתפשט ממנו בשעה שבא לעולם הזה. ואין שמתה לרוח זולת בגוף ההוא אשר שם, והוא שמת שנתפשט מן הגוף של עולם הזה, ונתלבש בלבוש אחר השלם מגן עדן, שהוא כעין עולם הזה. ובו יושב והולך ומסתכל לדעת בסודות עליונים, מה שלא יכול לדעת ולהסתכל בחיותו בעולם הזה בגוף הזה.

(דפו"י דף ק"ג ע"א)

קמד תרומה

א בכסופא לגבי אתרנין, דלית לה לבושין כלל, ואתדנת בההוא גיהנם דבארעא, מגו ההוא אשא דלעילא. ואית מנהון דמצפצפי וסלקי, ואלין אינון תיבי דעלמא, דחשבי בלבייהו תשובה, ומיתו, ולא יכילו למעבד לה. אלין אתדנו תמן בגיהנם, ולבתר מצפצפי וסלקין.

תמו תמי כמה רחמנותא דקב"ה עם בריוהי, דאפילו דאיהו תיבא יתיר, והרהר תשובה, ולא יכיל דלמעבד תשובה, ומית, הוה בודאי, מקבל עונשא, על דאזיל בלא תשובה. ולבתר ההוא רעותא דשווי למעבד תשובה, לא יאעדיותא מקמי מלכא עלאה, וקב"ה אתקין לההוא תיבא דוכתא, במדורא דשאול, ותמן מצפצפא תשובה. דהא ההוא רעותא נחית "מקמי קב"ה, ויתבר כל גזיון דתצעז צעז גיהנם, ומטי לההוא אתר דההוא תיבא תמן, וכטש ביה, ואתער ליה ההוא רעותא כמלקדמין. וכדין מצפצפא הוה נשמתא, ולסלקא מגו מדורא דשאול.

תמוא ולית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא קדישא. וכגין כן, ופאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה, דאף על גב דלא יכיל למעבד לון, קב"ה סליק ליה רעותיה כאילו עביד. דא לטב. אכל רעותיה לביש, לא. פר הרהורא דכו"ם, וקא אוקמוה חברייא.

תמב אינון דלא הרהרו תשובה, נחתי לשאול, ולא סלקי מתמן לדרי

חלופי גרמאות

א בכסופין, ב ומאן: ומאן אינון אינון. ג ל"ג עלמא. ד ל"ג למעבר תשובה. ה ל"ג האי. ו לבתר דקבל עונשיה ההוא רעותא טבא דשווי ההוא חייבא למעבד תשובה סלקא קמי מלכא עלאה ולא אעדיאת מתמן ער דקב"ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדרות שאול וכדין ההוא רעותא נחית מקמי קב"ה ותברת כל גזיון. ז אעדיאו. ח קמי. ט ובתר כל גזיון. י רגיהנם. כ לההוא ול"ג ליה. ל וסלקא. מ ל"ג למעבד לון.

מאמר	הסולם	והנה טוב מאד
תשובה. אלו נדונו שם בגיהנם, ומצפצפים לעלות מתוך מדור השאול.	לו מקודם בחייו, ואז מצפצף נשמה ההיא לעלות מתוך מדור השאול.	

תמא ולית רעותא טבא וכו': ואין רצון טוב שיאבד מלפני המלך הקדוש. ומשום זה אשרי הוא מי שמהרהר הרהורים טובים לאדונו, ואע"ג שאינו יכול לעשותם הקב"ה חושב לו רצונו כאלו עשה. זהו לטוב. אבל הרצון לרע, אין הקב"ה חושב למעשה, חוץ מהרהורי עבודה זרה. וכבר העמידו החכמים.

תמב אינון דלא הרהרו וכו': אלו שלא הרהרו בתשובה, יורדים לשאול, ואינם עולים משם לדורי דורות. עליהם כתוב, כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה. על הקודמים כתוב, ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל אמר

תמ חמי כמה רחמנותא וכו': ראה כמה רחמיו של הקב"ה על בריותיו, שאפילו הוא רשע ביותר, והרהר בתשובה, ולא יכול לעשות תשובה ומת, זה מקבל עונש בודאי על שהלך מעולם בלי תשובה, לאחר כך, רצון ההוא ששם בלבו לעשות תשובה אינו נעדר מלפני מלך העליון, והקב"ה מתקן מקום לרשע ההוא במדור של שאול, ושם מצפצף בתשובה. כי רצון ההוא יורד מלפני הקב"ה, ומשבר כל כחות השומרים על שערי מדורי גיהנם, ומגיע לאותו מקום שהרשע ההוא שם, ודופק בו, ומעורר בו אותו הרצון לתשובה כמו שהיה (דפו"י דף ק"ג ע"א * דף ק"ג ע"ב)

תרומה קמה
דרין. עלִייהו כתיב, * כלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. על קדמאי כתיב
* יי' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל.

תמוה אמר רבי יהודה, דינא דעונשי דגיהנם, הא אוליפנא, דאיהו למידן
תמן לחיבבא, על מה אתדנו בנורא דגיהנם. אלא גיהנם איהו גור דליק יממי
ולילי, כגוונא דחיבבא מתחממן בנורא דיצר הרע, למעבר על פתגמי אורייתא.
בכל חמומא וחמומא דאינון מתחממן ביצר הרע, הכי אתוקד ינורא דגיהנם.

תמוד זמנא תדא * לא אשתכח יצר הרע בעלמא, דאעילו ליה גו
גושפנקא דפרזלא, בנוקבא דתהומא רבא. וכל ההוא זמנא, כבה נורא דגיהנם,
ולא אתוקד כלל. אהדר יצה"ר לאתריה, שארו חייבי עלמא לאתחממא ביה,
שארי נורא דגיהנם לאתוקדא, דהא גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתוקפא
דיצה"ר דחיבבא. וכההוא חמימו, * נורא * דגיהנם אתוקד יממי ולילי, ולא
שכיה.

תמוה * שבועה פתחין אינון לגיהנם, ושבעה מדורין אינון תמן. שבועה
זיני חייבין אינון: רע. בליעל. חוטא. רשע. משחית. לץ. יהיר. וכלהו לקבלייהו
אית מדורין לגיהנם, כל חד וחד פדקא תזי ליה. וכפום ההוא דרנא דחטא
ביה * ההוא חייבא, הכי תבין ליה מדורא בגיהנם.

תמו ובכל מדורא ומדורא, אית מלאך ממנא על ההוא אתר, תחות ידא

מפורת הזהר
ק) (איוב ז) לך ו צ"א ד) (ש"א ב) ח"ג מט. קעת. רה. ו גיהנם וליג נורא; בנורא, ס ולא. ו ליג נורא. פ גיהנם.
וכ: רפו. ז"ח עט ט"ג ש"מ.

דרך אמת י' עיין לקמן סוף פרשת פקודי גם בפרוס בשער היכלי התמורות.

מאמר	הפולם	דינא דגיהנם
מאמר דינא דגיהנם	בו, התחיל בוער גם האש של הגיהנם. כי הגיהנם אינו שורף אלא בתוקף החום של יצר הרע של הרשעים, ובחום ההוא, האש של הגיהנם שורף ימים ולילות ואינו שוקט.	דינא דגיהנם
תמו	תמוה	תמוה
תמוד	תמוה	תמוה
תמו	תמוה	תמוה

קמו

תרומה

דדומה. וכמה אלף ורבוא עמיה, דדיינין לון לתייביא, כל חד וחד כמה דאתקוני ליה ביהוא מדורא דאיהו תמן.

תמוז "אשא דגיהנם ילתתא, מטי מגו אשא דגיהנם דלעילא, ומטי להאי גיהנם דלתתא, ואתוקד, ביהוא אתערו דחמימו דתייביא, דקא מחממי גרמיהו גו יצר הרע, וכל אינון מדורין דליקין תמן.

תמוח אתר אית בגיהנם, וברגין תמן דאקרון צואה רותחת, ותמן איהו זיהמא דנשמתין, אינון "דמתלכלכן מפל זיהמא דהאי עלמא. ומתלבנן וסלקין, ואשתארת ההוא זיהמא תמן, ואינון ברגין בישין "דאתקרון צואה רותחת, אתמןן על ההוא זיהמא. ונוקא דגיהנם שלטא, ביהוא זיהמא דאשתארת.

תמוט ואית תייבין, אינון "דמתלכלכן בחובייהו תדיר, ולא אתלבנן מנייהו, ומיתו בלא תשובה, "וחטו והחטיאו אתרנין, והו קשי קדל תדיר, ולא אתברו קמי מאריהון בהאי עלמא. אלין אתדנו תמן ביהוא זיהמא, ובההיא צואה רותחת, דלא נפקין מתמן לעלמין. אינון דמחבלין ארתייהו על ארעא, ולא תששו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא, כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין, ולא נפקי מתמן.

תנ בשבתי ובירחי ובזמני ובחגי, ביהוא דאתר נורא אשתכח, ולא "אתדנו, אבל לא נפקי מתמן, כשאר תייבין דאית להו נייחא. כל אינון דמחללי שבתות וזמני, יולא תישי ליקרא דמאריהון כלל, בגין למטר לון, אלא מחללי

הלופי גרמאות

ק ל"ג מן אשא עד ואתוקד, ר מטי לתתא; מטי ול"ג מן לתתא עד להאי; דלעילא מטי ול"ג מן לתתא עד להאי. ש דמלכלכן; דמתלבנן. ת מוסיף דאתקרון הכי. א דמתלבנן. ב אינון דחטו. ג ההוא. ד ל"ג אתר (ד"א). ה אתונו. ו ל"ג מן ולא עד בהאי.

מאמר

הסולם

דינא דגיהנם

תמוט) ואית הייבין אינון וכו': ויש רשעים שמטנפים בעונותיהם תמיד ואינם מתלבנים מהם, ומתו בלא תשובה, וחטאו והחטיאו אחרים, והיו קשי עורף תמיד, ולא נשברו לפני אדונם בעולם הזה. אלו נדונים שם בזיהמא ההוא ובצואה ההיא הרותחת ואינם יוצאים משם לעולם. אלו שמשחיתים דרכם על הארץ, ואינם חסים על כבוד אדונם בעולם הזה, כל אלו נדונים שם לדורי דורות ואינם יוצאים משם.

תנ) בשבתי ובירחי ובזמני וכו': בשבתות וראשי חדשים ובזמנים ובחגים, נשקט האש באותו המקום ואינם נדונים. אבל אינם יוצאים משם כשאר הרשעים שיש להם מנוחה. כל אלו המחללים שבתות וזמנים, ואינם חסים על כבוד אדונם כלל, שישמרו אותם

עמו הדנים את הרשעים, לכל אחד ואחד כפי שראוי לו באותו מדור שהוא שם.

תמוז) אשא דגיהנם לתתא וכו': האש של גיהנם שלמטה, באה מאש של הגיהנם של מעלה, דהיינו מנחר די נור, ובאה לגיהנם של מטה ושורף, באותו התעוררות החום של הרשעים, שמחממים עצמם ביצר הרע. וכל אלו המדורים שורפים שמה.

תמוח) אתר אית בגיהנם וכו': מקום יש בגיהנם אשר המדרגות שמה נקראות צואה רותחת. ושם הוא הזיהמא של הנשמות המטנפות מכל זיהמא של עולם הזה, ומתלבנות ועולות, ונשאר הזיהמא שם, ואלו המדרגות רעות שנקראות צואה רותחת ממונות על זיהמא ההוא. ואש של גיהנם שולטת בזיהמא ההוא הנשאר.

(דפו"י דף ק"ג ע"ב)

קמו

תרומה

בפרהסיא, כמה דאינון לא נטרי שבתי וזמני בהאי עלמא, הכי נמי לא נטרין ליה בהוא עלמא, ולית לון נייחא.

תנא אמר ר' יוסי, לא תימא הכי, אלא נטרי שבתי וזמני תמן בגיהנם בעל פרתיהו. אמר רבי יהודה, אלין אינון יעכו"ם, דלא אתפקדו, דלא נטרי שבת בהאי עלמא, נטרי ליה תמן בעל פרתיהו.

תנב בכל מעלי שבתא כד יומא אתקדש, כרוזין אַזלין בכל אינון מדורין דגיהנם: סליקו דינא דתיבאי, דהא מלכא קדישא אתנא, ויומא אתקדש, ואיהו אגין על כלא. ומיד דינין אסתלקו, ותיבאי אית לון נייחא. אכל נורא דגיהנם לא אשתפד, מעלייהו דלא נטרי שבת לעלמין. וכל תיבאי גיהנם שאלי עלייהו, מאי שנא אלין דלית לון נייחא, מפל תיבין דהכא. אינון מאריהון דדינא תיבין לון, אלין אינון תיבין דכפרו ביה בקב"ה, ועברו על אורייתא כלא, בגין דלא נטרו שבת תמן, בגין כה לית להו נייחין לעלמין.

תנג ואינון תיבין פלהון, נפקין מדוכתייהו, ואתייהב לון רשו למיהו למחמי בהו. ומלאך חד די שמיא סנטריאל, אזיל ואפיק להווא גופא דלהון, ועייל ליה לגיהנם, לעיניהון דתיבאי, ויתמן ליה לאד דסלקא תולעין, ונשמטא לית לה נייחא בנורא דגיהנם.

הלופי גרמאות

ז ל"ג עכו"ם, ח ל"ג כד יומא אתקדש, ט מוסיף נייחא וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקין מנייהו; מוסיף ואפילו עכו"ם דלא אתפקדו למיטר שבתי וזמני תמן נטרין בעי"כ, י ל"ג דלא נטרי שבת, כ וחמאן, ל דסחרא.

דרך אמת כן אותן בעלי דינים הממונים על אותן חוטאים משיבין לשואלים.

דינא דגיהנם	הסולם	מאמר
מאלו שאינם שומרים שבת לעולם אין אש של הגיהנם מסתלק מהם. וכל הרשעים שבגיהנם שואלים עליהם, למה נשתנו אלו מכל הרשעים שבכאן, שאין להם מנוחה. ובעלי הדין משיבים להם, אלו הם הרשעים שכפרו בהקב"ה, ועברו על התורה כולה, משום שלא שמרו שבת שם, בעוה"ז, ומי שאינו שומר שבת הוא כאלו עובר על התורה כולה, משום זה אין להם מנוחה לעולם.		אותם, אלא מחללים בפרהסיא בגלוי, כמו שהם אינם שומרים שבתות וזמנים בעולם הזה, כן אין שומרים אותם בעולם הזה ואין להם מנוחה.
		תנא אמר ר' יוסי וכו': אר"י לא תאמר כן. אלא שומרים שבתות וזמנים שם בגיהנם, באונס. נגד רצונם. אמר ר' יהודה אלו הם עכו"ם, שלא נצטוו, ואינם שומרים שבת בעולם הזה, שומרים אותו שם באונס. אבל רשעים המחללים שבתות אין להם מנוחה שם.
תנג ואינון חייבין כלהון וכו': ואלו הרשעים, כולם יוצאים ממקומם, וניתנה להם רשות ללכת לראות אותם. ומלאך אחד ששמו סנטריאל, הולך ומוציא גוף ההוא שלהם, ומביאו לגיהנם לעיני הרשעים, ורואים אותו שמעלה תולעים, והנשמה שלהם שאין לה מנוחה באש של הגיהנם.		תנב בכל מעלי שבתא וכו': בכל כניסת השבת כשהיום מתקדש, הולכים כרוזים בכל אלו המדורים של הגיהנם: הסתלקו הדינים של הרשעים, כי המלך הקדוש בא והיום נתקדש, והוא מגין על הכל. ומיד הדינים מסתלקים ויש מנוחה לרשעים. אבל

(דפו"י דף ק"ג ע"ב *) דף קניא ע"א

קמה

תרומה

תנד וְכָל אֵינּוֹן תִּיבְיָא דְתַמְנָן, סְחָרִין לְהֵהוּא גּוּפָא, וּמְכָרִינִי עָלֶיהָ, דָּא אִיהוּ פְּלַנְיָא תִיבְיָא, דְּלָא תִיִּישׁ לִיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, כְּפָר בֵּיהּ בְּקַב־הּ, וְכִפְר בְּכָל אֲוִרִיתָא כְּלָא, וְוִי לִיהּ טָב דְּלָא יִתְבְּרִי, וְלָא יִיתִי לְדִינָא ׀ דָּא, וּלְכַסּוּפָא דָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, ׀ וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תַמּוֹת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבְּהוּ וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תַמּוֹת, מִן גּוּפָא. וְאִשָּׁם לֹא תִכְבְּהוּ, מִן נִשְׁמַתָּא. וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר, וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, עַד דְּכָל תִּיבְיָא דְגִיְהֵנָם דְּתַמְנָן, יִימְרוּן, דֵּי יִרְאִיהּ דָּא.

תנה ר' יוסי אָמַר, וְדָאִי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשַׁבְּתָא אִיהוּ לְקַבְּל אֲוִרִיתָא כְּלָא, וְאֲוִרִיתָא אִיהִי אִשׁ, בְּגִין דְּעָבְרוּ עַל אִשׁ דְּאֲוִרִיתָא, הָא אִשׁ דְּגִיְהֵנָם דְּלִיק, דְּלָא שְׂכִיף מַעְלֵייהוּ לְעַלְמִין.

תנו אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְכַתֵּר פֶּד נִפְיָא שְׁבַתָּא, אֲתִי הוּא מְלָאָךְ, וּמְהַדְר הוּא גּוּפָא לְקַבְּרִיָּה, וְאֲתַדְנוּ תַרְוִוִיָּהוּ, דָּא לְסַטְרִיָּה וְדָא לְסַטְרִיָּה. וְכָל דָּא, בְּעוֹד דְּגּוּפָא קְיָיְמָא עַל בּוּרְיָיָה, דְּהָא פִּינּוֹן דְּגּוּפָא ׀ אֲתַעְפֵּל, לִית ׀ לִיהּ לְגּוּפָא כָּל אֲלִין דִּינִין, וְקַב־הּ ׀ לֹא יַעִיר כָּל חֲמַתוֹ כְּתִיב בֵּיהּ.

תנו כָּל תִּיבְיָא דְעַלְמָא, בְּעוֹד דְּגּוּפָא שְׁלִים בְּכָל ׀ שְׂיִיפּוּי גּוּ קַבְּרָא, אֲתַדְנוּ גּוּפָא וְרוּחָא, כָּל חַד דִּינָא פְּדָקָא חֲזִי לִיהּ. פִּינּוֹן דְּגּוּפָא ׀ אֲתַעְפֵּל, דִּינָא

מסורת הזהר

ה'צופי גרסאות

(ש) (ישעיה טו) ב"ב וכתב צ"ב. (ת) (תהלים עח) ב"א קסה
ז ל"ג דא. ו ראון. ס אתבלי. ע ל"ג ליה. פ אתאכל.
צ"ב.

דרך אמת לן אבריו.

מאמר

הסולם

דינא הגיהנם

תנד וְכָל אֵינּוֹן תִּיבְיָא וְכוּ': וְכָל אֲלוּ הַרְשָׁעִים אֲשֶׁר שָׁם מִסַּבְכִּים הַגּוֹף הַהוּא, וּמְכָרִיזִים עֲלֵינוּ, זֶה הוּא פְּלוּנֵי הַרְשָׁע שְׁלֹא חָס עַל כְּבוֹד אֲדוֹנָיו, כִּפְר בַּהֲקַב־הּ, וְכִפְר בְּכָל הַתּוֹרָה כּוֹלָה. אוֹי לוֹ, טוֹב לוֹ שְׁלֹא הָיָה נִכְרָא, וְלֹא יָבֵא לְדִין הַזֶּה וּלְבוּזֵינָא הַזֶּה. וְיֵצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תַמּוֹת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבְּהוּ וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תַמּוֹת, הֵייוּ מִן הַגּוֹף וְאִשָּׁם לֹא תִכְבְּהוּ, הֵייוּ מִן הַנִּשְׁמָה. וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר, הֵייוּ וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁכָל הַרְשָׁעִים שְׁבַגִּיהֵנָם אֲשֶׁר שָׁם יֵאמְרוּ, דֵּי רֵאִיָּה זֶה. כִּי לֹא יוֹכְלוּ לְסַבּוֹל.

תנד כָּל הַיִּיבִין דְּעַלְמָא וְכוּ': כָּל הַרְשָׁעִים שְׁבַעוֹלָם, בְּעוֹד שְׁהַגּוֹף שְׁלֵם בְּכָל אַבְרִיו תּוֹךְ הַקֶּבֶר, נְדוּנִים הַגּוֹף וְהַרוּחַ, כָּל אֶחָד בְּדִין הַרְאוּי לוֹ. כִּינּוֹן שְׁהַגּוֹף נִתְעַכֵּל, נִשְׁקַט דִּינוֹ שֶׁל הַרוּחַ. מִי שְׁצָרִיךְ לְצַאת מִגִּיְהֵנָם, יוֹצֵא. וּמִי שְׁצָרִיךְ שִׁיחִיה לּוֹ מִנּוּחָהּ, יֵשׁ לוֹ מִנּוּחָהּ. וּמִי שְׁצָרִיךְ לְהִיּוֹת אִשׁ וְעַפְרָא תַחַת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים, הוּא נַעֲשֶׂה כֵן. כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, נַעֲשֶׂה לוֹ אֶחָד שְׁנַפְטֵר מִדִּינוֹ שֶׁל גִּיְהֵנָם. וְעַל

תנה ר' יוסי אָמַר וְכוּ': רִי"א, וְדָאִי כַךְ הוּא, כִּי שַׁבְּתָא הוּא כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה, וְהַתּוֹרָה הִיא אִשׁ, וּמִשּׁוֹם שְׁעַבְרוּ עַל אִשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה, הָרִי אִשׁ שֶׁל הַגִּיְהֵנָם שׁוֹרֵף בָּהֶם, שְׂאִינָה נִשְׁקַט מַעְלֵיהֶם לְעוֹלָם.

(דפו"י דף קניא ע"א)

קמט

תרומה

דרוּחָא אֲשֶׁתְּכָהּ. מֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְנַפְקָא, נְפִיק. וּמֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְמַתּוּי עַלְיֵיהּ
נְיִיקָא, אֵית לֹן נְיִיקָא. וּמֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְמַתּוּי קֶטְמָא וְעַפְרָא תַּחֲתוּת רַגְלֵי
דְּצַדִּיקָיָא. כֹּל תַּד וְחַד, בְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ, אֲתַעְבִּיד לֵיהּ.

תנח וְעַל דָּא, כְּמָה טָב לֹן, בֵּין לְצַדִּיקֵי, בֵּין לְחַיִּיבֵי, לְמַתּוּי גּוּפָא דְלַהוֹן
דְּבִיק בְּאַרְעָא, וְלֹאֲתַעֲפֵלָא גּוּ עַפְרָא לִזְמַן קָרִיב, וְלֹא לְמַתּוּי בְּקִיּוּמָא כֹּל הַהוּא
זְמַנָּא סְגִי, בְּגִין לְאַתְדָּנָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא וְרוּחָא תְדִיר. דְּהָא לִית לָךְ כֹּל צַדִּיק
וְצַדִּיק בְּעֵלְמָא, דְּלִית לֵיהּ דִּינָא דְקַבְרָא. בְּגִין דְּהַהוּא מְלַאךְ דְּמִמְנָא עַל קַבְרֵי,
קָאִים עַל גּוּפָא, וְדָן לֵיהּ בְּכֹל יוּמָא וְיוּמָא. אִם לְצַדִּיקִים כְּהָ, לְחַיִּיבִים עֹאכִי.

תנמ וְיִבְזַמְנָא דְגּוּפָא אֲתַעֲפֵל וְאַתְבְּלִי בְּעַפְרָא, הָא דִּינָא אֲשֶׁתְּכָהּ מְכֹלָא,
בְּרַ מְאִינוּן חֲסִידֵי קְנִימִין דְּעֵלְמָא, דְּאִינוּן אֲתַחֲזוּן לְסַלְקָא וְנִשְׁמַתְהוּן לְהַהוּא
אַתְרַ עֲלָאָה דְאַתְחֲזִי לֹן, וְזַעֲרִין אִינוּן בְּעֵלְמָא.

תס כֹּל אִינוּן מִתִּין דְּעֵלְמָא, כִּי בְּלַהוּ מִתִּין עִי דְּמְלַאכָא מְחַבְּלָא, בְּרַ
אִינוּן דְּמִתִּין בְּאַרְעָא בְּקִדִּישָׁא, לֹא מִתִּין עַל יְדוּי, אֲלֵא עִי דְּמְלַאכָא דְרַתְמֵי
דְּשֵׁלִיט בְּאַרְעָא.

תסא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, מֵאִי שְׂבַתָּא אִיהוּ לְמִשָּׁה וְלֹאֲהֲרָן וְיִמְרִים,
דְּכְתִיב בְּהוּ אֵל ע"פ י', דְּאֵלִין לֹא מִיתו עִי דְּהַהוּא מְלַאךְ מְחַבְּלָא, וְאַתְרַ אֲמַרְתְּ,
דְּכּוּלֵי עֵלְמָא אִינוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא דִּישְׁרָאֵל, לֹא מִתִּין עַל יְדוּי דְּדָא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (במדבר לג.) (ב) (דברים לד) ח"ב קעד. ח"ג רפו: צ' להו קיומא. ק ל"ג ונפשא. ד ובג"כ כל זמנא.
וכג. ז"ח יד ט"ד ש"מ
ו) שנשמתהון; מוסיף למאריהון שנשמתהון. ת בר אינון
מתין די בארעא קדישא כלהו מתין ע"י דמלאכא מחבלא
דאיהו מלאך המות כל אינון מתין די בארעא קדישא לא. א מוסיף די בארעא. ב מוסיף קדישא כלהו [ונלהו] מתין
ע"י דמלאכא מחבלא דאיהו מ"ה כל אינון מתין די בארעא קדישא. ג ל"ג ומרים.

דינא דגיהנם

הסולם

מאמר

ומותר להם להקבר בארון, שהם ראויים
להעלות נשמתם מיד למקום העלין הראוי
להם, ומועטים הם בעולם.
תס כֹּל אִינוּן מִתִּין וְכוּי: כֹּל הַמִּתִּים
שְׂבַעֲוֹלִים כּוֹלִים מִתִּים עַל יְדֵי מְלַאךְ הַמְּחַבֵּל,
חֹרֵץ מֵאֵלוּ שְׂמִתִּים בְּאַרְץ הַקּוֹדֶשׁ שְׂאִינִים מִתִּים
עַל יְדוּ, אֲלֵא עִי מְלַאךְ שֶׁל רַחֲמִים הַשּׁוֹלֵט
בְּאַרְץ.

תנח וְעַל דָּא כְּמָה וְכוּי: וְעַל כֵּן, כְּמָה
טוֹב לְהֵם, בֵּין לְצַדִּיקִים וּבֵין לְרַשְׁעִים, שִׁיְהִיָּה
הַגּוֹף שֶׁלֵּהֶם דְּבוּק בְּאַרְץ כְּדֵי שִׁירָקֵב בְּעַפְרָא
בְּזַמַּן קְצֵר, וְלֹא לְהִיּוֹת בְּקִיּוּמוֹ זְמַן מְרֻבָּה,
וְיִדְוֶנּוּ הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ וְהָרוּחַ זְמַן אַרוּךְ. תְּמִיד. כִּי
אִין לָךְ צַדִּיק וְצַדִּיק בְּעוֹלָם, שְׂאִין לוֹ דִּין
הַקְּבֵר, מִשּׁוּם שְׂמֵלֶאךְ הַהוּא הַמְּמוֹנָה עַל
הַקְּבֵרִים, עוֹמֵד עַל הַגּוֹף וְדָן אוֹתוֹ בְּכֹל יוֹם
וְיוֹם. אִם לְצַדִּיקִים כֵּן, לְרַשְׁעִים עַל אַחַת כְּמָה
וְכְמָה.

תסא אָמַר רַ' יִצְחָק וְכוּי: אַרְי, אִם
כֵּן, מַהוּ הַשְּׂבַח לְמִשָּׁה וְלֹאֲהֲרָן וְיִמְרִים, שְׂכַתוֹב
בְּהֵם שְׂמִתּוֹ, עַל פִּי ה'. לְדַמּוּד שְׂאֵלוֹ לֹא מִתּוֹ
עִי מְלַאךְ הַמְּחַבֵּל הַזֶּה, וְאַתָּה אוֹמֵר שְׂכֹל הָעוֹלָם
הַמִּתִּים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אִינִים מִתִּים עַל יְדוּ שֶׁל
זֶה.

תנט וְיִבְזַמְנָא דְגּוּפָא אֲתַעֲפֵל וְכוּי:
וּבְזַמַּן שֶׁהַגּוֹף נִתְעַכֵּל וְנִרְקֵב בְּעַפְרָא, הָרִי הַדִּין
נִשְׁקֵט מְכוֹלֵם, דְּהִיּוּנוֹ גַּם מְרוּחַ וְנַפְשׁוֹ. חֹרֵץ מֵאֵלוּ
חֲסִידִים עַמּוּדֵי הָעוֹלָם, שְׂאִין לְהֵם דִּין הַקְּבֵר
(דפו"י דף קנ"א ע"א)

אמר

תרומה

קג

תסב אמר ליה, הכי הוא ודאי, ושבתא דמשה אהרן ומרים, הנה יתיר מכל בני עלמא, דאינון מיתו לבר מארעא קדישא, דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו, וכלהו מיתו ע"י דההוא מחבלא, בר אינון משה ואהרן ומרים, דלא מיתו אלא ע"י דקודשא בריך הוא. אבל אינון דמתין בארעא קדישא, לא מתין ע"י דההוא מחבלא, דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אהרא, אלא ברשו דקודשא בריך הוא בלחודוי.

תסג וע"ד פתיב, יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר וגו'. יחיו מתיך, אלין דמתין בארעא קדישא, דאינון מתין דיליה, ולא מאהרא, דלא שלטא תמן סטרא אהרא כלל, וע"ד פתיב מתיך. נבלתי יקומון, אינון דמיתו בארעא נוכראה אהרא, ע"י דההוא מחבלא.

תסד וע"ד אקרון נבלה, מה נבלה מטמאה במשא, אוף אינון דמתין לבר מארעא קדישא, מטמאין ובמשא. וע"ד אינון נבלה. כל שחיטה דאיפסיל, ואקרי נבלה, בגין שחיטה הא איהי מסטרא אהרא, ומיד דאיפסיל שריא "עלה סטרא אהרא. ובגין דאיהי דיליה, ושריא "עלה אקרי נבלה. ורזא דא נבל הוא, ונבל שמו ונבלה עמו.

תסה וע"ד בכל אתר דאיהו שריא, אקרי נבלה. מנוול דא לא שריא, אלא באתר כפסילו, וע"ד שחיטה דאפסיל, הא דיליה הוא, ואקרי על שמייה. ובגין פה, מתין דאינון לבר מארעא קדישא, תחות רשו אהרא, ושריא עלייהו סטרא אהרא, אקרון נבלה.

חלופי גרסאות

ד מתין ובארעא, ה מתין ולבר, ו במגע, ז ליג אקרי נבלה, ח עליה, ט עליה, י מוסף כשמו כן הוא נבל; ליג נבל הוא, כ פסול.

מסורת הזהר

(ג) (ישעיה כו) וארא מג צ"ק, (ז) (ש"א כה).

דינא דגיהנם

נקראים נבלה שנאמר עליהם **נבלתי** יקומון, כי מה נבלה מטמאה במשא, אף אלו שמתים בחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא. וע"כ הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום שהשחיטה היא מסטרא אהרא כי מיד שנפסלה שורה עליה מסטרא אהרא, ומשום שהוא שלו ושורה עליה נקראת נבלה. וז"ס נבל הוא ונבל שמו, דהיינו שנבלה עמו. כלומר שהס"א שורה עליו.

תסה וע"ד **בכל אתר** וכו': וע"כ בכל מקום שהס"א שורה, נקרא המקום נבלה. כי מנוול זה אינה שורה אלא על מקום פסול, וע"כ שחיטה שנפסלה הוא שלו, ונקראת על שמו. ומשום זה המתים שהם מחוץ לארץ הקדושה תחת רשות אהרא, והסטרא אהרא שורה עליהם נקראים נבלה.

הקיצו

הפוסקים

מאמר

תסב אמר ליה הכי וכו': א"ל, כן הוא ודאי, שהשבת של משה ואהרן ומרים היא יותר מכל בני העולם. כי הם מתו בחוץ מארץ הקדושה, וכולם מתו ע"י מחבל ההוא, חוץ משה אהרן ומרים, שלא מתו אלא ע"י הקב"ה. אבל אלו שמתים בארץ הקדושה, אינם מתים ע"י מחבל ההוא, כי ארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אהרא, אלא ברשות הקב"ה בלבד.

תסג וע"ד **פתיב יחיו** וכו': וע"כ כתוב, יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר, וגו'. יחיו מתיך, היינו אלו שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, של הקב"ה, ולא מאהרא, שאין שולט שם סטרא אהרא כלל, וע"כ כתוב, **מתיך**, שפירושו של הקב"ה. **נבלתי** יקומון, היינו אלו שמתו בארץ אהרא נכריה, על ידי מחבל ההוא.

תסד וע"ד **אקרון נבלה** וכו': וע"כ

(דפו"י דף קי"א ע"א * דף קי"א ע"ב)

קנא

תרומה

תסו הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני, דיירין ¹⁰ דמיכין, וְלֹא מִתִּין. וּמֵאֵן אֵינּוֹן. דְּמִיכִין דְּחִבְרוֹן, דְּאֵינּוֹן לֹא מִתִּין, אֲלֵא דְּמִיכִין. וְעִיד לְפִתִּיב בְּהוּ גְוִיעָה, כְּמֵאֵן דְּגְנוּעַ, וְאִית ¹¹ בֵּיהּ קִיּוּמָא לְאַנְעָרָא. אוֹף הָכִי אֵינּוֹן ד' זוגי דְּחִבְרוֹן, דְּמִיכִין אֵינּוֹן וְלֹא מִתִּין, וְכִלְהוּ קִיּוּמֵיהוּ בְּאֵינּוֹן גּוּפִין דְּלֵהוֹן, וְנִדְעֵי סִתְרִין גְּנִיזִין, וְתִיר מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשָׂא. גְּנִיזִין הוּוּ תַּמָּן גוּ פִּתְחָא דְּגִ"ע אֵינּוֹן גּוּפִין דְּלֵהוֹן, וְאַלִּין אֵינּוֹן שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי. וְעִיד כֹּל אֵינּוֹן דְּנִפְקוּ נִשְׁמַתֵּיהוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, לֹא נִפִּיק עַל יְדֵי דִּהְהוּא מְחַבְּלָא, וְלֹא שְׁלֵטָא תַּמָּן, אֲלֵא עַל יְדֵי דְּמִלְאָכָא דְּרַחֲמֵי, דְּאַרְעָא קְדִישָׁא קִיּוּמָא בְּעַדְבֵּיהּ.

תסז אֲתֵר אֵית בִּישׁוּבָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ הֵהוּא מְחַבְּלָא, וְלֹא אֲתֵיִיב לֵיהּ רְשׁוּ וְלֹאֲעֵלָא תַּמָּן, וְכֹל אֵינּוֹן דְּדִירֵי תַּמָּן, לֹא מִתִּין, עַד דְּנִפְקִין לְבַר מִקְרַתָּא. וְלִית לָךְ בַּר נֶשׁ מִכָּל דְּדִירִין תַּמָּן, דְּלֹא מִתִּין, וְכִלְהוּ מִתִּין כְּשֹׂאָר בְּנֵי נֶשָׂא, אֲבָל לֹא בְּמִתָּא. מ"ט. בְּגִין דְּלֹא יִכְלִין לְמִיתֵב תְּדִיר בְּמִתָּא, אֲלֵא אֵלִין נִפְקִין, וְאַלִּין עֵאלִין, וְעִיד בְּלֵהוּ מִתִּין.

תסח מ"ט לֹא שְׁלֵטָא תַּמָּן הֵהוּא מִלְאָךְ מְחַבְּלָא. אִי תִימָא דְּלֹא קִיּוּמָא בְּרִשׁוּתֵיהּ, הָא אַרְעָא קְדִישָׁא דְּלֹא קִיּוּמָא בְּרִשׁוּ אֲתֵרָא, וּמִתִּין, ¹² בְּהֵהוּא אֲתֵר אֲמַאי לֹא מִתִּין. אִי תִימָא בְּגִין קְדוּשָׁה, לִית אֲתֵר בְּקְדוּשָׁה בְּכָל יְשׁוּבָא כְּגוֹנוֹנָא

חלופי גרמאות

7 אקרי. 8 בת. 9 ליג לאעלא. 10 דאיהו.

דרך אמת מן ישנים כמו ישני חברין. [1] מקום אחד יש ביישוב העולם שאין המות שולט שם וכל הרוצה למות יצא חוץ לעיר והוא לח כנודע.

הסופרים

מאמר

ניתנה לו רשות להכנס שם, וכל אלו הדרים שמה לא מתים עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לך אדם מכל הדרים שם שלא ימות, וכולם מתים כשאר בני אדם, אבל לא בעיר. מה הטעם משום שאינם יכולים לשבת תמיד בעיר, אלא אלו יוצאים ואלו נכנסים, וע"כ כולם מתים.

תסח מ"ט לֹא שְׁלֵטָא וכו': מהו הטעם שמלאך המחבל אינו שולט שם. אם תאמר, שאינו עומד ברשותו, הרי ארץ הקדושה, שאינה עומדת ברשות אחרת, ומתים, במקום הזה מהו הטעם שאינם מתים. ואם תאמר, בשביל קדושת המקום, הרי אין לך מקום שבקדושה בכל הישוב, כמו ארץ ישראל, ואם תאמר, משום זכותו של אדם הזה שבנה העיר, הלא כמה בני אדם היו שזכותם יותר משלו. אמר ר' יצחק, אני לא שמעתי ואיני יכול לומר. אתו

תסו הקיצו ורננו שוכני עפר: שוכני פירושו דיירים ישנים, ולא מתים, ומי הם, אלו הם ישני חברון שהם לא מתים אלא ישנים. וע"כ כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו כח להינער. אף כן אלו ד' זוגי חברון ישנים הם ולא מתים, וכולם עומדים בקיומם בגופים שלהם, ויודעים סתרים נעלמים יותר משאר בני אדם. הגופים שלהם גנוזים בפתח גן עדן. כי פתח ג"ע הוא במערת המכפלה. (כנ"ל לך אות צ"ה) ואלו הם שוכני עפר. ועל זה, כל אלו שנשמתם יצאה בארץ הקדושה אינה יוצאת על ידי מחבל ההוא, שאינו שולט שם, אלא על ידי מלאך של רחמים, שארץ הקדושה עומדת בחלקו.

מאמר אתר אית ביישובא - דלא מתין תמן

תסז אֲתֵר אֵית בִּישׁוּבָא וכו': מקום יש ביישוב שאינו שולט בו מחבל ההוא, ולא (דפו"י דף קנ"א ע"ב)

קנב

תרומה

דַּאָרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא, בְּגִין הֵהוּא גִבְרָא דְכְנִי לָהּ. כְּמָה בְּנֵי נֶשָׂא הָווּ
דְּזִכְוִתִּיהוּן יַתִּיר מְדִילִיהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא לֹא שְׁמַעְנָא וְלֹא אִימָא.
תסט אָתוּ שְׂאִילוּ לִיהּ לְר"ש, אָמַר לוֹן, וְדַאי הֵהוּא אָתַר לֹא שְׁלֵטָא עָלֶיהּ
מְלָאךְ הַמָּוֶת, וְקב"ה לֹא בְּעֵי דְבַהּ הֵהוּא אָתַר יְמוֹת בְּר נֶשׁ לְעַלְמִין, וְאִי תִימָא,
דְּקָדָם לְכֵן בְּהֵהוּא דּוּכְתָא, עַד לֹא אֶתְבְּנִי, מִיתוּ בֵּיהּ בְּנֵי נֶשָׂא, לָאוּ הָכִי. אֲלֵא
מִיּוּמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, אֶתְתַּקֵּן הֵהוּא אָתַר, לְקִיּוּמָא, וְרִזָּא דְרִזִּין הָכָא, לְאִינּוּן
דְּמִסְתְּכְלִי בְּרִזָּא דְחֻכְמָתָא.

תע כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא לִיהּ בְּרִזָּא בְּדַתְוּוֹן,
וְאַתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוּוֹן, וְכִד בְּרָא עֲלֵמָא, בְּגִלּוּפֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא. וְאַתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוּוֹן,
וְאַסְתְּרוּ עֲלֵמָא בְּגִלּוּפֵי וְכִד אֶתְגַּלִּי וְאַתְפַּשֵּׁט עֲלֵמָא וְאַתְבְּרִי, וְהוּוּ אֶתְוּוֹן
סְתָרִין לְמַבְרִי, אָמַר קב"ה בְּדִסְתִּיִּים בְּיּוֹד, אֶשְׁתַּאֲרֵת אֶת ט' בְּהֵהוּא דּוּכְתָא,

חלופי גרמאות

ט' ל"ג ביה, פ בעקרא, צ ל"ג דאתון, ק וברו, ד יתגלגלו, ש ואסתהרו, ת בגלופוי, ת בגלופי דשמא קדישא. א מתגלגלן;
אתגלגלו אתון והו סחרן למברי אמר קביה די אסתיים ביו"ד אשתארת את ט' בלחורא. ב די אסתים; דיי אסתיים;
יסתיים. ג באדם; באת י, ד ק; מוסיף ט' בלחורא תליא באוירא ע"ג הווא דוכתא; ט' תליא באוירא כיון דאמר
קביה דיי אסתיים ביו"ד אשתארת את ט"ת בלחורא תליא באוירא ע"ג הווא דוכתא.

מאמר

הסולם

אתר אית כישובא דלא מתין תמן

ואח"כ נמשך קו שמאל מנקודת השורק, דהיינו
שחזורים אתון אל"ה למדרגה ותזורים עמהם
הג"ר דאורות, אלא שהם בחינת אחורים,
שפירושן חכמה בלי חסדים. ומשום זה נמשכים
דינים ממנה. ואז בא קו אמצעי וממעט קו
השמאל בסוד המסך הנמשך מנקודת החירק,
ובכח זה מתיחד השמאל עם הימין, והחכמה
שבשמאל מתלבשת בחסדים שבימין והמדרגה
נשלמת בג"ר מבחינת פנים. וסוד ג' נקודות
חולם שורק חירק, נתבארו לעיל (בראשית א'
דף ט"ו ד"ה החווא ע"ש) וזה המיעוט שקו
האמצעי ממעט את קו השמאל, הוא בב'
פעולות, מתחילה ממעט אותו מצד המסך
דמנעולא, שה"ס מלכות דמדת הדין שאינה
נמתקת בכינה, ואח"כ ממעט אותו בסוד
המפתח שה"ס מלכות המתוברת בכינה
(כנ"ל פרשת לך דף י"ג ד"ה ונתבאר, ע"ש)
וסוד האותיות שהן הכלים של הספירות,
כבר נתבאר (בהקדמת ספר הזהר דף ל"ד ד"ה
גם) שהן סוד, כינה ז"א ומלכות. מא' עד יוד
ה"ס ט"ס דבינה. מיוד עד ק' ה"ס ט"ס דז"א,
מק' עד ת' ה"ס הספירות דמלכות ע"ש.
ונמצא שמן יוד עד ת', ה"ס ז"א ומלכות
דאותיות, שבהם האורות דנפש רוח, שהם ו"ק
והג"ר דאותיות, הן מן א' עד ט', ששם מלוכב
אור הנשמה דאותיות.

תסט אָתוּ שְׂאִילוּ לִיהּ וכו': באו ושאלו
את ר' שמעון. אמר להם, ודאי, מקום ההוא
אין מלאך המות שולט עליו, והקב"ה אינו
רוצה שימות אדם במקום ההוא לעולם. ואם
תאמר שמקודם לכן עד שלא נבנה מתו במקום
ההוא בני אדם. אינו כן. אלא מיום שנברא
האדם נתתקן מקום ההוא לקיום. וסוד הסודות
כאן אלאו המסתכלים בסוד החכמה.
תע כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וכו':
כשברא הקב"ה את העולם ברא אותו בסוד
האותיות. ונתגלגלו האותיות וברא העולם
בחקיקות של השם הקדוש, ונתגלגלו האותיות
וסבבו העולם בחקיקות, וכשנגלה ונתפשט
העולם ונברא, והיו האותיות מסבבות לברוא,
אמר הקב"ה שיסתיים העולם ביו"ד, נשארה
אות ט' במקום ההוא תלויה באויר. ט', היא
אות המאירה חיים, משום זה מי שראה ט'
בחלומו סימן טוב הוא לו, וחיים נתקנו לו,
וע"כ משום שהט' תלויה על מקום ההוא, אין
המות שולט בו.

ביאור הדברים. נודע שהכל נאצל ונברא
בסוד ג' קוין ומלכות המקבלתם, שה"ס ד'
אותיות הו"ה, שג' קוין ה"ס יה"ו ומלכות
ה"ס ה"ת. וזה סדרם. שמתחילה יוצא קו ימין,
מסוד נקודת החולם, שאתון אל"ה נופלות
לחזן מן המדרגה, והיא חסרה משום זה ג"ר.

(דפו"י דף קניא ע"ב)

וזה

קנג

תרומה

תְּלִיא בְּאִינְרָא, טִי"ת, אִיהוּ יְאָת, דְּנְהִירוּ חִיין, בְּגִין כְּךָ, סִמָּן דְּחִמֵי טִי"ת
בְּחִלְמִיה, סִמָּן טְבָא הוּא לִיה, וְחִיין אֲתַקְנֵנוּ לִיה. וְעַל דָּא בְּגִין דְּהָהּ יִט'
תְּלִיא עַל גְּבִי הָהּ אֲתַר, לָא שְׁלֵטָא בֵּיה מוֹתָא.

תעא פד בעא קב"ה לקיימא עלמא, זריק חד צרנא גו מיא, גליף ברנא
ידע"ב אתנון, ומתמן שארי למיהן ההוא צרנא, ולא אשכח אתר לאתקיימא

חלופי גרמאות

ה ל"ג את דנהירו. ו ל"ג ט. ו דע"ב; דע"ב וכ"ב.

דרך אמת ס בראשית ל' ע"ב.

הסולם

מאמר

אתר אית בישובא דלא מתין תמן
ט', שהיא יסוד הבינה לא יכול המקום לקבל,
מפני שהעולם הזה, מבחי' מנעולא, אינו אלא
בחינת מלכות לברה, וע"כ אינה יכולה לקבל
רק מבחי' יסוד דבינה, הכלול ג"כ ממלכות,
ולא מבחינת למעלה מיסוד דבינה.

ו"ש, טית איהו את דנהירו היין וכי',
כי היא מבינה, שה"ס אלקים חיים, ועל דא,
בגין דהוה ט' תליא על גבי ההוא אתר,
לא שלטא ביה מותא, כי מבחינת מנעולא,
אין שום דינים ואחיות לס"א בבינה, ואין
למלאך המות רשות לגשת שמה.

תעא פד בעא קב"ה לקיימא וכי':
כשרצה הקב"ה שהוא קו האמצעי, לקיים את
העולם, דהיינו להמשיך ג"ד בעולם, הנקראות
קיום, זרק אבן אחד תוך המים. דהיינו שהשליך
את המלכות הנקראת אבן, לתוך הבינה,
הנקראת מים, וחבר המלכות עם הבינה,
שז"ס מיעוט ב' של קו אמצעי, שמבחינת
מפתחא, (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) שבדרך
זה, חקק בסוד ע"ב אתנון, דהיינו שהמשיך
ה"ק מבינה למלכות, שעליהם ראוי להתגלות
בגדלות סוד השם ע"ב, ומשם, מבינה התחיל
ללכת אבן הזה, הממוקק בבינה, ולא מצא
מקום להתקיים חוץ מארץ ישראל, ומים שה"ס
ו"ק דבינה, היו הולכים אחריה, אחרי האבן,
עד שאבן היא הגיעה תחת המזבח, ושם
נשתקע, כלומר שירדו הדינים של המסך
דמלכות שהיא האבן, ונשתקעו תחת המזבח,
ואז נעשתה המלכות לבחינת בינה, ונגלה הג"ד
מן הבינה בבית המקדש. ומזה נתקיים כל
העולם. כי האירו משם בכל העולם. ועניין
השתקעות האבן שגורם להארת הג"ד (עי'
בבראשית א' דף ר"צ ד"ה בגין, ותבין) צרורא
פירושו אבן, מלשון, ולא יפול צרור ארץ
(עמוס ט' פסוק ט').

ואי

וזה אמרו. כד ברא קב"ה וכי': **וברא**
עלמא בגלופי דשמא קדישא, דהיינו שברא
העולם בסוד ג' קוים, שה"ס יה"ו והמלכות
המקבלתם שה"ס ה' תחתונה. ומפרש אותם
על פי הסדר. שמתחילה, **אתגלגלו אתנון**
ואסחרו עלמא בגלופי, בגלופי, יורה הקטנות
והיינו קו ימין הנמשך מנקודת התולם שמתחילה
אין בו אלא נפש רוח שה"ס ו"ק, ואחר כך,
וכד **אתגלי ואתפשט עלמא ואתברי**, היינו
קו השמאל, שבו מתגלה הג"ר וההתפשטות,
להאיר ממעלה למטה לעוה"ז, אבל הם בבחינת
הדין להיותו חסר חסדים כנ"ל, לכן, והווי
אתנון סחרן למברי, כלומר, שהיו מסבכות
לברוא, ולא יכלו, מטעם חוסר חסדים. ואז
אמר קב"ה, שהוא קו אמצעי, **דיסתיים**
ביוד. דהיינו אחר שהתחילו להתפשט למפרע
בסדר תשר"ק, אמר, שלא יתפשטו אלא
האותיות מן ת' עד י', שהם הכלים דז"א
ומלכות באורות דרוח נפש, שהוא ו"ק בחסר
ג"ר. כי מיעט את קו השמאל עם המסך דחירק
מבחינת מנעולא, שה"ס פעולה הא', ונעשה
ו"ק חסר ג"ר, וע"כ נסתיים העולם בי',
ונעלמו כל ט' אותיות דבינה מן העולם.

וגם בעולם שהיא מלכות, יש אלו הכלים
בינה ז"א ומלכות, ואותו המקום הנ"ל, הוא
בחינת בינה שבעולם, וכיון שהמיעוט של
קו האמצעי היה רק בבחינת מנעולא, שהיא
המלכות שאינה מתוברת בבינה, לא פגם
המיעוט אלא במלכות לברה, וגם כו"א בשיעור
שמתובר עם המלכות, אבל בבינה אין מיעוט
הזה פוגם כלל וכלל. ונמצא שאות ט' שהוא
יסוד הבינה יכלה להשאר באותו המקום.
ולקבל ממנה אור הבינה שהוא ג"ר. וזה אמרו,
אשתארת אות ט' בההוא דוכתא תליא
באוריא, כי המיעוט ממנעולא, אינו נוגע
לאותו המקום כלל וכלל. אמנם יותר מאות

(דפו"י דף קנ"ב ע"א)

קגד

תרומה

ביה, בר ארעא קדישא, ומיא הוו אנלין אכתריה, עד דמטא ההוא צרוךא תחות המזבח, ותמן אשתקע, ואתקיים כל עלמא.

תעב ואי תימא, אי הכי דבההוא אתר שריין חיים, אמאי לא אתבני תמן בי מקדשא, למיחב חייזן לתבקהא. אלא הקא בהאי אתר אתקיים בגין את חד דשריא עליה. בבי מקדשא כל אתוון פלהו שראן ביה, ובהו אתברי איהו בלחודוי, פגוונא דכל עלמא.

תעג ותו, דארעא קדישא זיחב חייזן וכפרה ליתבקהא בההוא עלמא, ואתר דא לאו הכי, זיחב חייזן לההוא אתר בהאי עלמא, ולא בעלמא דאתי. ובי מקדשא בהפוכא מתמן, בגין דאית חולקא לישראל בההוא עלמא, ולא בעלמא דא. ועל דא קיימא בי מקדשא לכפרא חובין, ולמזכי לון לישראל לעלמא דאתי.

תעד ת"ח, טי"ת נהירו דחייזן בכל אתר, ועל דא פתח יבה קרא פי טוב. דכתיב וינרא אליהם את האור כי טוב. מהאי את, צריק מלאכא מתבלא. לא תימא צריק, אלא דלא אתייהיב ליה רשו לאעלא תמן.

תעה את דא משניא מאת ק', ק' לא מתיישבא פלל בדוכתא בעלמא, וסימנך איש לשון בל יכון בארץ את טי"ת אתי שבא בכל דוכתא, ואתתקנת

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (בראשית א) בא יט צ"ח. (ו) (תהלים קמ) ח"ב רג. ח מוסף ארעא קדישא בבי מקדשא. ט בי מקדשא; דארעא קדישא בבי מקדשא. י ל"ג בה. כ מאתר דא; מהאי את ומאתר דא. ל ל"ג לאעלא. מ ח' ח'.
דרך אמת [ע] שאין לו אלא רגל אחת ואין לו על מה לעמוד כשאר אותיות ועיין שם פי בראשית.

מאמר

הסולם

אתר אית בישובא דלא מתין תמן

תעב ואי תימא אי וכו': ואם תאמר א"כ שבאותו המקום שורה חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים להיושבים בה. וחשיב, אבל כן במקום הזה, הוא נתקיים בשביל אות אתר השורה עליה, שהיא הט', אבל בבית המקדש, כל האותיות כולן שורות בו, ובהם נברא רק בית המקדש בלבד כמו כל העולם. כלומר, כמו שכל העולם נברא בכל האותיות שלכל אות מקום מיוחד, כן הבהמ"ק בפרט, נברא בכל האותיות בפני עצמו.

תעג ותו דארעא קדישא וכו': ועוד, שארץ הקדושה נותנת חיים וכפרה להיושבים בה בעולם ההוא, ואותו המקום, אינו כן שנותן חיים לאותו מקום רק בעולם הזה, ולא בעולם הבא. ובית המקדש הוא בהיפוך משם, משום שיש לישראל חלק בעולם ההוא, ולא בעולם הזה וע"כ עומד בית המקדש לכפר עונות ולזכות את ישראל לעולם הבא.

פירושו. כי אותו מקום, אע"פ שהוא בחינת (דפויי דף קניב צ"א)

תעה את דא משניא וכו': אות הוה משונה מן אות ק'. הק' אינה מתישבת כלל בשום

קנה

תרומה

לְאִתֵּי־שֶׁבַע כְּדָקָא יְאוּת, וּבג"כ כָּכָל דּוּכְתָא דְאָת ט' תַּמָּן, לִית יְשׁוּבָא לְאָת ק' תַּמָּן לְאִתֵּי־שֶׁבַע בֵּיהּ. וְעַל דָּא אֲתֵר דָּא לֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ כָּלִל סְטָרָא אֲתֵרָא, וְיִהִיב חֵיִים דְּהֵאֵי עֲלֵמָא וְלִיתֵבֵי תַּחֲוּתִיהּ דְּאָת דָּא, וְלֹא יִפּוּק לְבַר, וְכַד נִפְיָק לְבַר, אִית

ה'לופי גרמאות

1 ליה כד הוא תחותיה דאת דא; ליתבי אתר הא ולג תחותיה דאת דא.

מאמר
בשום מקום שבעולם. וסימנך, איש לשון כל יכון בארץ. אות ט' מתישבת בכל מקום, ומתקנת להתישב כראוי. דהיינו להשפיע ג"ד, כנ"ל בבית המקדש. וע"כ בכל מקום ששם אות ט' אין ישוב לאות ק' שם להתישב בו. וע"כ אין שולט כלל הס"א, שהוא מלאך המות, במקום הזה, והט' נותנת חיים של עולם הזה ליושבים תחת אות הזאת, ואינם יוצאים לחוץ. ואם יוצא לחוץ, יש רשות לס"א לשלוט עליו. כמו שאות הזאת שולטת במקום הזה לתת שם חיים, כן אות אחרת שולטת במקום גיהנם, ומי היא. היא אות ק'.

הסולם

אתר אית בישובא דלא מתין תמן

הקליפות, נתרבקה עמה. והמפתח משמש בגלוי, והמנעולא בסתר, בסוד אם זכי הא טוב ואם לא זכי הא רע. כנ"ל (בהקדמת ספר הזהר דף קכ"ג ד"ה ב' ובפ' ויצא דף י"ג ד"ה סתרא) והנה אחר שנתקנה המלכות בכינה, שוב אין מתפרדת, והיא מקבלת חיים מן הבינה ומשפעת לעולם, ואין עוד כח לקליפת המות לשלוט בעולם, (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) אלא בכל מקום שצריכים לענוש הרשעים או למיתת בעלי החיים, המלאך המות צריך לקבל רשות על כך, כנ"ל (בפרשת נח אות ע"ח) בפסוק קץ כל בשר בא לפני, ליטול רשות. ובלי רשות אין למלאך המות שום כח לגלות המנעולא.

וזו אמרו. ק' לא מתיישבא כ"ל בדוכתא בע"מא, היינו אחר שנמתקה המלכות בכינה, אין עוד כח למות לשלוט בעולם. זולת בנתינת רשות. והטעם הוא, כי **אות ט' אתיישבא בכל דוכתא**, שהיא יסוד הבינה המאיר ע"י המפתחא כנ"ל ומשפעת בכל מקום אור החיים מן הבינה. ובג"כ כ"ל **דוכתא דאת ט' תמן**, שהיא אור הבינה, בתקון המפתחא כנ"ל, **לית ישובא לאת ק' תמן לאתיישבא ביה**, כי אחר שנתקנה במפתחא לקבל אורות החיים מן הבינה אינה מתפרדת עוד לעולם, זולת בנתינת רשות, וע"כ אין כח אל קליפת המות המרומזת באות ק' לשלוט בעולם. ואינה שולטת אלא בגיהנם.

באופן שנמצא עתה ג' מקומות, (א) הוא אותו מקום שהט' לבדה שולטת שמה מטעם הנ"ל, ששם מאירה הט' רק חיי עולם הזה. ושם אין נתינת רשות כלל. (ב) כל העולם אחר מיתוק המלכות בכינה בסוד מפתחא, שאז מאירה הט' בכל מקום, אמנם נותנת רשות לענוש את הרשעים בסוד זכי הא טוב לא זכי הא רע. (ג) בגיהנם ששם מקום העונשים שולטת אות ק' לבדה בקביעות, כמו אות ט' באותו מקום, שהחיים הם שם בקביעות.

ובספרא

ביאור הדברים. כי ידעת אשר ד' האותיות קרש"ת, הן ד' ספירות המלכות. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף ל"ד ד"ה גס) והם כח"ב ות"ת. שהת"ת כולל חג"ת נה"י. אמנם כשאות ק' היא לבדה בלי שאר האותיות רש"ת, תורה, שהיא מתפשטת בכי"ע והמלכות דמלכות שלה, שה"ס מנעולא, מאירה בקליפות בסו"ה, ורגליה יורדת מות, כי ממנה מקבל מלאך המות כח להמית כל חי. וזהו צורת אות ק', כי כשהמלכות היא מתוקנת היא בצורת אות ה', ועתה שאינה מתוקנת נמצאת סיום רגלה השמאלית של הה', שה"ס מלכות דמלכות, יוצאת מן השורה ומתפשטת למטה, דהיינו עד הקליפה שנקראת מות. כנ"ל, וז"ס שרגל הק' משוכה למטה. וכשהמלכות נתקנה בבריאת העולם בסוד עלייתה והתחברותה עם הבינה, שאז נתחברו לה כל האותיות, והיא ממשכת חיים מן הבינה, (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה כבר) היא מסיימת בת' שצורת רגלה השמאלי היא עבה ומכופלת למטה. שזה יורה, שאותה רגל השמאלית של הק' שנמשכה להאיר עד הקליפה שנקראת מות, הנה עתה חזרה המלכות והגביה את רגלה, ושלפה אותה מן קליפת המות והחזירה לשורה, ומשום זה נתעבה סיום רגלה, כי יש לה שמה ב' מלכות כפולות, שה"ס המפתחא שנמתקה בכינה, וגם המנעולא ששלפה מן

(דפו"י דף קי"ב ע"א)

תרומה

קנו

רשו לסטרא אחרא לשלטאה ביה. כמה דאת דא שלטא באתר דא, הכי נמי שלטא את אחרא באתר דגיהנם, ומאן איהי, את ק'.

תעו ובספרא דרב המנונא סבא, הקא אינון ט' תרין אתוון: ח', ט'. ועל דא לא הוו פתיבין גו אבני בודלא, אבנין דאשלותא, ושכטין דישראל, תרין אתוון אלין אתמנעו מניהו, בגין דלא יתא רשים בגווייהו ח"ט.

תעז באתר דבי מקדשא פליין כל אתוון דאלפא ביתא, ברזין גליפן דשמהן קדישין, קשירין, מרקמן עליה, וכל עלמא דלעילא ותתא, פלא ברזא דאתוון ז' מתחקקן וגליפא, ורזין דשמה קדישא עלאה, עלייהו אתגליף.

תעה במשכנא אתגליפו ואתציריו אתוון פדקא חזי. דהא בצלאל הוה ידע חכמתא, לצרפא אתוון דאתבריו בהו שמיא וארעא. ועל חכמתא דיליה, ואתבני משכנא על ידיה, ואתבריר מפל עמא דישראל.

תעט וכמה דאיהו אתבריר לעילא, הכי בעא קב"ה דיתבריר לתתא. לעילא פתיב, וראה קראתי בשם בצלאל. לתתא ראו קרא יי בשם בצלאל. ושמייה ברזא עלאה אקרי הכי בצלאל: בצל אל. ומאן איהו. דא צדיק. דאיהו יתיב בצל אל, ההוא דאקרי אל עליון. ואיהו יתיב בגוונא דהתוא אל. ההוא אל נטיל שית סטרין, ההוא צדיק נטיל לון. אוף הכי, ההוא אל אנהיר לעילא,

חלופי גרסאות

ז' מתחממן; מתחממן ומתחקקן וגליפאן, ו דקדשא ול"ג דשמה קדישא; דקדשא דשמה קדישא. פ ל"ג דהא. צ ל"ג חכמתא. ק דא. ר אתמני. ש ל"ג דישראל.

מסורת הזהר

(ז) (שמות לא) הקסתיז כר צ"ב. ח (שם לה).

דרך אמת פ' עיין זה ג"כ שם. צ נראים ונחקקים הכל בסוד האותיות וסוד שם הקודש נחקק עליהם.

בצלאל ידע לצרפא אתוון

שלו נבנה המשכן על ידו, ונבחר מכל עם ישראל.

תעט וכמה דאיהו אתבריר וכו': וכמו שהוא נבחר למעלה כך רצה הקב"ה שיהיה נבחר למטה, למעלה כתוב, שאמר הקב"ה לחשה, ראה קראתי בשם בצלאל. ולמטה, אמר משה לישראל, ראו קרא ה' בשם בצלאל. ושמו בסוד העליון נקרא כך, בצלאל, שפירושו בצל אל. ומי הוא. זהו צדיק, דהיינו יסוד, שהוא יושב בצל אל היא שנקרא אל עליון, דהיינו תפארת, והוא בצלאל יושב כמו אל ההוא, שהוא ת"ת, אל ההוא לוקח ששה קצוות, כי תפארת לוקח ו"ק חג"ת נה"י. וצדיק ההוא, שהוא יסוד. לוקח אותם. אף כך, אל ההוא מאיר למעלה, וצדיק הזה מאיר למטה, אל המלכות. אל ההוא שהוא ת"ת, כולל ששה קצוות, אף צדיק ההוא הוא כלל של כל ששה קצוות.

בן

מאמר

מאמר בצלאל ידע לצרפא אתוון

תעו ובספרא דרב המנונא וכו': ובספרו של רב המנונא סבא כתוב, כאן במלה חטא, יש ב' אותיות ח' ט', וע"כ לא היו כתובים באבני שוהם ובאבני מלואים, כי שכטי ישראל נמנעו מהם ב' אותיות אלו, כדי שלא יהיה נרשם בהם ח"ט, דהיינו חטא.

תעז באתר דבי מקדשא וכו': במקום בית המקדש תלוים כל אותיות האלף בית, בסודות חקוקים של שמות הקדושים, קשורים ומרוקמים עליו, וכל העולם שלמעלה ושלמטה כולם נגבלו ונחקקו בסוד האותיות, וסוד שם הקדוש העליון, דהיינו הויה, נחקק עליהם.

תעח במשכנא אתגליפו ואתציריו וכו': במשכן נחקקו ונצטיירו האותיות כראוי, כי בצלאל היה יודע החכמה לצרף האותיות שבהם נבראו שמים וארץ. ובשביל החכמה

(דפו"י דף קני"ב ע"א)

קגז

תרומה

האי צדיק אנהיר לתתא. ההוא אל, כללא דכלהו שית סטרין. ההוא צדיק, כללא דכלהו שית סטרין.

תפ "בן אורי: בן אור קדמא, דברא קב"ה בעוכדא דבראשית. בן חור: בן אחרו דכלא. ד"א, בן חור: בן תור מפל גוונין. ודא דאתמני למטה יהודה, כלא פדקא יאות.

תפא כל גוונין טבין לתלמא, בר תכלא, כמה דאתמר. בגין דאיהו פרסיא, למידן דינין דנשמתין. וקא האי דרגא תוורא איהו. ואלא בשעתא דקיימא בדיני דנפשאן, פדין איהו גוון תכלא. וקא אוקימנא.

תפב בשעתא דחמי בר נש להאי גוון, אדפר בר נש למעבד פקודין דמאריה. כגוונא דנחש הנהשת, בשעתא דהו תמאן ליה, הו דחלי מקמי דקב"ה, ומנטרן גרמיהו מפל חובין, וכשעתא דהו דחילו דקב"ה סלקא עליהו, מיד אתסיין. מאן גרים לון לדחלא מקמי קב"ה, ההוא נחש, ההיא רצועה דמסתכלן בה. אוף הכי תכלת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי. מתהו דחילו דיליה, ועל דא תכלת במשפנא.

תפג אמר רבי יצחק, האי דאמר מר תכלת פרסיא דדינא איהו, וכד איהו קיימא כגוונא דא, פדין איהו פרסיא למידן דיני נפשאן. אימתי איהו ברחמי. אמר ליה, בשעתא דכרוכים מהדדן אנפיהו דא עם דא, ומסתכלן אנפין באנפין.

חלופי גרסאות

ת מוסיף בן אורי בן חור. א חורי ב ל"ג בן חור. ג מוסיף גוונין כמה דאמינא חור כרפס תכלת. ד אתמנא. ה והאי ול"ג והא. ו מוסיף חדא חורא. ז בר. ח ל"ג להחלא מקמי קב"ה. ל ל"ג במשכנא. מ כנוונא. נחשת. ט ל"ג מכל חובין. י בשעתא. כ ל"ג

מסורת הוור

הסולם

תכלת

נפשות, מפני עונות התחתונים, או היא בצבע תכלת. וכבר העמדנוהו. (לעיל אות ר"ל).

תפב בשעתא דחמי בר נש וכי: בשעה שאדם רואה צבע הזה, דהיינו תכלת, נזכר האדם לעשות כל מצות אדונו. כמו נחש הנחשת, שבשעה שהיו רואים אותו היו יראים לפני הקב"ה, ושומרים את עצמם מכל חטא, ובשעה שיראה הזו עלתה עליהם מיד נרפאו. מי גרם אותם לירא את הקב"ה, הוא אותו הנחש, אותה הרצועה שהסתכלו בה. אף כן, תכלת כתוב בו, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'. שהוא, מיראה ההוא שלו. ועל כן, היתה התכלת במשכן.

תפג אמר ר' יצחק וכי: אר"י זה שאמר אדוני שתכלת היא כסא הדין, וכשהמלכות היא בצבע הזה, היא כסא לדון בו דיני נפשות. לפי זה, מתי המלכות היא ברהמים

מאמר ב'

תפ בן אורי: פירושו בן אור הראשון שברא הקב"ה במעשה בראשית. בן חור, פירושו בן חירות של הכל, דהיינו אור הבינה שה"ס חירות. פירוש אחר, בן חור, בן שהוא חור, דהיינו לבן מכל הגוונים, כלומר שאור החסדים שהוא לבן שולט בו. וזה, בצלאל שהוא יסוד, נתמנה למטה יהודה, שה"ס המלכות, הכל כראוי להיות. כי היסוד צריך להיות מחובר עם המלכות.

מאמר ב' תכלת

תפא כל גוונין טבין וכי: כל הצבעים טובים אם רואים אותם בחלום, חוץ מתכלת. משום שהיא כסא, דהיינו המלכות לדון עליו דיני נשמות. ושואל, הרי מדרגה הזו, שהיא המלכות, הוא לבנה, שאתה אומר שמקבלת מן היסוד שנקרא בן חור שפירושו לבן, דהיינו חסד. ומשיב, אלא בשעה שעומדת לדון דיני

(דפו"י דף קי"ב ע"א * דף קי"ב ע"ב)

קנה

תרומה

כִּינֹן דְּאִינוּן כְּרוּבִים מְסַתְפְּלֵן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּדִין כֹּל גְּוֹנִין יִמְתַּקְנֵן, וְאַתְהַפֵּף גְּוֹן תְּכֵלֵא לְגֹוֹן אַתְרָא. מְתַהַפֵּף גְּוֹן יְרוּק, לְגֹוֹן ׀ זָהָב.

תפד וְעַל דָּא, בְּהַפּוּכָא דְגְוֹנִין, אַתְהַפֵּף מְדִינָא לְרַחֲמִי, וְכֵן מְרַחֲמִי לְדִינָא, וְכֵלֵא בְּהַפּוּכָא דְגְוֹנִין. כְּמָה דְמְסַדְרִין יִשְׂרָאֵל תְּקוּנִיָּהּ לְגַבֵּי קַב"ה, הֵכִי קִימָא כֵּלָא, וְהֵכִי אַתְסַדֵּר. וְעַל דָּא כְּתִיב ׀ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר, בְּאִינוּן גְּוֹנִין דְכֵלִילֵן דָּא בְּדָא, שְׁפִירוּ דְכֵלְהוּ. ׀

תפה ׀ וְעִשִׂיתְּ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, ׀ וְאַכְלִיתְּ וְשִׁבְעַתְּ וּבְרַכְתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו', כְּמָה וּפְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקַב"ה אַתְרַעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לֹוֹן לְגַבִּיהַּ מְכַל עֲמִין, וּבְגִינְהוּן דְיִשְׂרָאֵל, יְהִיב מְזוּנָא וְשִׁבְעָא, לְכֹל עֲלָמָא, וְאַלְמָלָא יִשְׂרָאֵל לֹא יְהִיב קַב"ה מְזוּנָא לְעֲלָמָא, וְהַשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אִינוּן בְּגִלוּתָא, עֹאכ"ו דְנִטְלֵי מְזוּנָא עַל חַד תְּרִין.

תפו בְּזַמְנָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, ׀ הוּוּ נְחִית לֹוֹן מְזוּנָא מֵאַתְרַּ עֲלָא, וְאִינוּן ׀ יְהִיב חוֹלֵק תְּמִצִּית לְעֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, ׀ וְעֲמִין פְּלְהוּ לֹא אַתְּנוּ אֵלָא מִתְמַצִּית וְהַשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אִינוּן בְּגִלוּתָא, אַתְהַפֵּף בְּגֹוֹנָא אַתְרָא.

תפז וּמֵתַל לְמַלְכָא, דְאַתְקִין סְעוּדָתָא לְבְנֵי בֵיתֵיהּ, כֹּל זְמָנָא דְאִינוּן עַבְדֵי רְעוּתֵיהּ, אַכְלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְכָא, ׀ וְיְהִיב לְכֻלְבֵי חוֹלֵק גְרָמִין לְמַגְרֵי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י (ישעיה מט) יתרו טו צ"ה. כ (שמות כה) ח"ב קנז; ו אתתקן. ט חזור. ו ברפויי כתב חסר כאן. פ ל"ג מן קנז. ח"ג קצב. רעא: ל (דברים ה) ויגש יז צ"א. הוה עד יחבי. צ יסבי. ק ולא וליג ועמין כלהו. ד ל"ג מתל.

דרך אמת. ק נותנים לכלבים חלק עצמות לגרם והיא רמז אל הקליפות העוים ככלב והוא נותן להם המתוות מהשפע ותמציתו.

מאמר

הסולם

ועשית שלחן

ברחמים. אמר לו, בשעה שהכרובים, שה"ט ז"ו, מחזירים פניהם זה לזה, ומסתכלים פנים בפנים, כיון שהכרובים מסתכלים פנים בפנים, או מתתקנים כל הצבעים, ומתהפך צבע התכלת לצבע אחר, ומתהפך צבע ירוק לצבע זהב.

תפד וְעַל דָּא בְּהַפּוּכָא וכו': וע"כ בהפיכת הצבעים מתהפכת המלכות מדין לרחמים. וכן מרחמים לדין, הכל בהפיכת הצבעים. כמו שמסדרים ישראל תקוניהם אל הקב"ה, כך עומד הכל, וכך מסתדר, למעלה, וע"כ כתוב, ישראל אשר בך אתפאר. כי באלו הגוונים הכלולים זה בזה נמצא היופי של הכל.

תפז מֵתַל לְמַלְכָא דְאַתְקִין וכו': משל למלך שהכין סעודה לבני ביתו, כ"ו שהם עושים רצונו, אוכלים בסעודה עם המלך, ונותנים לכלבים חלק של עצמות לגרור. בשעה שבני ביתו אינם עושים רצונו של המלך נותן כל הסעודה לכלבים, ונותן להם העצמות.

כגוונא

מאמר ועשית שלחן

תפה וְעִשִׂיתְּ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו': ר' יצחק פתח, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך וכו'. כמה מאושרים הם ישראל, שהקב"ה רצה בהם, וקרוב אותם אליו מכל העמים, ובשביל ישראל הוא נותן מונונו ושובע (רפויי דף קניב ע"ב)

קנט

תרומה

בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא, מלכא זיב " כל סעודתא לכלבי, וסליק לון גרמי.

תפח פגוונא דא, כל זמנא דישראל עבדי רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אינון אכלי, וכל סעודתא אתתקן להון. ואינון, מההוא תדוה דלהון, זיב " גרמי דאיהו תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמנא דישראל לא עבדי רעותא דמאריהון, « אזלי בגלותא, והא סעודתא לכלבי, ואסתלק לון תמצית " ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית דגעוליהון אכלי. ווי לכרא דמלכא, דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל.

תפט דוד מלכא אמר, " תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רייה. תערוך לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא. נגד צוררי, אינון פלבי דיתבי קמי פתורא, מצפאן לחולק גרמין, ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא.

תצ דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא, דכל משחא, ושמנונא, ותקון סעודתא, אתייהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא. מה דאשתאר, לכתר אתייהיב לכלבי, ולאינון פלחי פתורא. כוסי רייה, " מליא פסא קמי רחימא דמלכא תדיר, דלא יצטריך למשאל. ועל רזא דא, הוה ישראל תדיר, עם ושאר עמין.

תצא רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה, והוה עמיה רבי יעקב בר אידי, ורבי ייסא זעירא, עד דהוה אזלי, אמר רבי ייסא לרבי חייא,

חלופי גרמאות

ש ל"ג כל. ת בגרמי, א הא ול"ג אזלי בגלותא. ב דגעולי
עצ"ז. ג גרמיהו. ד וכל. ה מוסף מלכא מליא. ו עצי"ז
ול"ג שאר עמין; שאר עמין.

טעורת הזהר

(ח (יחזקאל ד) ג (תהלים כג) יתרו לג צ"ט.

ועשית שלחן

בשמן ראשי כוסי רייה. **תערוך לפני שולחן**, היינו סעודת המלך. נגד צוררי הם הכלבים היושבים תחת השלחן ומצפים לחלק העצמות, והוא יושב עם המלך על שלחנו בעונג הסעודה.

תצ **דשנת בשמן ראשי**: זהו ראש הסעודה, שכל השמן והשמנונית, ותקון הסעודה, ניתן בראש לאוהבו של המלך, מה שנשאר ניתן לאחר כך לכלבים, ולאילו המשמשים את השלחן. **כוסי רייה**, היינו, שהכוס תמיד מלא לפני אוהבו של המלך, ואינו צריך לבקש. ועל סוד הזה היו ישראל תמיד ביחס עם שאר העמים.

תצא ר' חייא הוה וכו': ר"ת היה הולך לר' שמעון לטבריה, והיה עמו ר' יעקב בר

הסולם

מאמר

תפח כגוונא דא כ" וכו': כעין זה, כל זמן שישראל עושים רצונו של אדונם, הנה על שלחן המלך הם אוכלים וכל הסעודה הוכן בשבילם, והם, משמחה ההוא שלהם, נותנים העצמות, שהוא תמצית לעכו"ם. וכל זמן שישראל אינם עושים רצונו של אדונם, הולכים בגלות, והסעודה ניתנה לכלבים, ולהם ניתנה התמצית. שכתוב, ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים. כי אוכלים התמצית מגיעול שלהם. דהיינו מחזונם המאוס. אוי לכן מלך שיושב ומצפה לשלחנו של העבד, שמה שנשאר משלחנו הוא אוכל.

תפט דוד המלך אמר וכו': דוד המלך אמר, תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת (דפו"י דף קי"ב ע"ב)

קם

תרומה

תימה מה דכתיב, וְלִבְנֵי בְרוּזִילֵי הַגְּלָעָדִי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאוּכְלֵי שְׁלַחְנָךְ וְגו'.
אי הכי פל טיבו וקשוט, למיכל על פתוריה ולא יתיר, מדקאמר הקא והיו
באוכלי שלחנך. ותו, לאו יקרא דמלפא איהו, למיכל פר נש אחרא על
פתוריה דמלפא, ולא אצטריך ידא, אלא מלפא בלחודוי, וכלהו רבךבנהוי
סתרגייה, לתתא מניה.

תצב אמר רבי תיבא לא שמענא בהאי מידי, ולא אימא. א"ל לרבי יעקב
בר אידי, ואת שמעת בהאי מידי. א"ל, אתון דינקין בכל יומא מדבשא
דמשחא עלאה, לא שמעתון, פל שפן אנא. אמר ליה לרבי ייסא, ואת שמעת
מידי בהאי. א"ל אע"ג דאנא רבנא ומיומין ועירין אתינא לגביכו, ולא זכינא
מקדמת דנא, אנא שמענא.

תצג פתח ואמר נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו. מאי קא חמא
דוד דסיום הללא רבא, סיים הכי בהאי קרא. אלא תלת שליטין אינון לעילא,
דקב"ה אשתמודעא בהו, ואינון רזא שקרא דיליה, ואלין אינון: מוחא, ולבא,
וכבדא. ואינון בהפוכא דהאי עלמא. לעילא, מוחא נטיל ברישא, וכתר זהב
ללבא, ולבא נטיל ויהיב לכבדא, ולכתר פכדא יהיב חולק לכל אינון מקורין
דלתתא, פל חד וחד פדקא חזי ליה. לתתא, פכדא נטיל ברישא, ולכתר איהו
מקרב פלא ללבא, ונטיל לבא שפירו דמיכלא. פיין דנטיל, ואתתקף מההוא

מסורת הזהר (ט) (מ"א ב.) (ט) (תהלים קלו) ח"א רסא: ח"ב קסח: ז ל"ג דא. ח ל"ג בר אידי. ט מסיף שמעת בהאי.
י לגבייהו. כ חילק. ל ל"ג שפירו דמיכלא.
דרך אמת הן פנחס רכ"ז ע"ב

מאמר בר אידי ורבי ייסא הקטן, בעוד שהיו הולכים,
אמר ר' ייסא לר' חייא. תמוה, מ"ש, ולבני
ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי
שלחנך וכו'. לפי זה, כל החסד ואמת הוא
לאכול על שלחנו, ולא יותר, ממה שאומר כאן,
והיו באוכלי שלחנך. ועוד אין כבודו של המלך
שיאכל אדם אחר על שלחנו של המלך, ולא
צריך שיהיה כך, אלא המלך לבדו, ומסביב
כל השרים שלו למטה ממנו.
תצב אמר ר' חייא וכו': אר"ח, לא
שמעתי בזה משהו ואיני אומר. אמר לו לר'
יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה משהו. אמר
לו, אתם שיונקים בכל יום מדבשו של שמן
העליון, דהיינו חר' שמעון, לא שמעתם, כל
שכן אני. אמר ליה לר' ייסא, ואתה שמעת
משהו בזה. אמר לו, ואע"פ שאני נער, ומימים
מועטים באתי אליכם, ומקודם לכן לא זכיתי,
עכ"ז אני שמעתי.
(דפו"י דף קניב ע"ב *) (דף קניב ע"א)

הפוסם **ועשית שלחן**
תצג פתח ואמר נותן וגו': פו"א,
נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. שואל,
מה ראה דוד, שסיום הלל הגדול סיים במקרא
הזה כך. ומשיב, אלא ג' שליטים הם למעלה
שהקב"ה נודע בהם והם סוד יקרו, ואלו הם
מוח לב וכבד. דהיינו בינה ז"א ומלכות. והם
בהיפך מעולם הזה, דהיינו מבחינת אתערותא
דלתתא העולה מעולם הזה. כגון בתענית
וכדומה כמ"ש לפנינו. למעלה, לוקח המוח
תחילה ואח"כ נותן ללב, והלב לוקח ונותן
לכבד, ואח"כ הכבד נותן חלק לכל המקורות
שלמטה כל אחד ואחד כראוי לו. למטה, ע"י
אתערותא דלתתא, הכבד, שהוא המלכות, לוקח
ההתעוררות תחילה, ואח"כ הוא מקרב הכל
ללב, שהוא ז"א, והלב לוקח הטוב שבמאכל,
כיון שלקח ונתחזק מתוקף ההוא והרצון שלקח,
הוא נותן ומתעורר אל המוח, שהוא בינה.
ואז מושפע השפע מבינה לז"א ומז"א למלכות.
שהיא

קמא

תרומה

תקפא ורעו דקא נטיל, זיהיב ואתער לגבי מוחא. ולכתר אהדר פכדא, ופליג מזונא לכל מקורין דגופא.

תצד ביומא דתעניתא, פר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי פכדא עלאה, ומאי איהו מקרב. חלפיה ודמיה ורעותיה. שהוא פכדא נטיל פלא ברעותא. פיון דכלא איהו לגביה, נטיל ומקרב פלא לקמי לבא, דאיהו רב ושלטי עליה. פיון דלפא נטיל ואתפקף ברעוא, מקרב פלא לגבי מוחא, דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לכתר אהדר פכדא ומפליג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא.

תצה בזמנא אחרא, יכד פלא מוחא נטיל בקדמיתא, ולכתר זיהיב ללפא, ולפא זיהיב לככדא, וככדא זיהיב לכלהו מקורין ושייפין דלתתא, ולכתר כד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא, ברישא זיהיב ללפא, דאיהו מלפא די בארעא. ופתורא דמלפא, אתער בקדמיתא מפל שאר בני עלמא. ופאה איהו, מאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלפא, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא.

תצו ודא איהו טיבו וקשוט, דעבד דוד לבני ברזילי, דכתיב והיו באכלי שלחנה. ואי תימא דכשלחנא דמלפא, אכיל פר נש אחרא פר מגיה. לא אלא מלפא אכיל ברישא, וכתר כל עמא. ואינון דאכלי עם מלפא, בשעתא דאיהו אכיל אינון דחביבין עליה מפלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלפא.

חלופי גרמאות

ח מוסיף ביומא דב"נ אתער בתעניתא אתער לעילא כנוונא ההוא [נ"א כההוא גוונא; גוונא ההוא; גוונא בהוא (ד"א)] וביומא דשבועא לאו הכי. ו ל"ג כד; כל ול"ג כלא. ו ל"ג ושייפין. ו ל"ג מאן. ו ובג"כ איהו. צ לשלחנא.

<p>מעשית שלחן</p> <p>החכמה. ואחר כך נותן ללב, שהוא ז"א. והלב נותן לככד, שהוא המלכות והככד נותן לכל המקורות והאברים שלמטה, בבי"ע. ואח"כ כשרוצה לחלק מזון לעולם הזה, נותן תחילה, דהיינו המובחר והיפה שבשפע, אל הלב, שהוא המלך שבארץ, דהיינו למלך ישראל, ושלחן המלך נתעורר תחילה לקבל קודם שאר בני העולם. אשרי הוא מי שהוא בחשבון של שלחן המלך, כי הוא נודע למעלה להטיב לו באותו הטוב שלמעלה, שהמלך מקבל.</p> <p>תצו ודא איהו טיבו וכו': וזה הוא חסד ואמת שעשה דוד לבני ברזילי, שכתוב, והיו באוכלי שלחנך. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר זולתו. לא. אלא המלך אוכל תחילה, ואח"כ כל העם. ואלו שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל, הם האהובים לו יותר מכולם, והם שנתמנו להיות משלחן המלך.</p> <p>ואי</p>	<p>מאמר</p> <p>שהיא הכבד. ואח"כ תזור הככד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף, שהוא ג' עולמות ב"ע.</p> <p>תצד ביומא דתעניתא בר וכו': ומפרש דבריו. ביום התענית, האדם מקרב מאכל ומשתה לככד העליון, שהוא המלכות. ומה הוא מקרב הוא מקרב חלבו ודמו ורצונו. ככד ההוא לוקח הכל ברצון. כיון שהכל כבר אצלו, לוקח ומקרב הכל לפני הלב, דהיינו ז"א, שהוא רב ושליט עליו. כיון שלקח הלב ונתחזק ברצון, מקרב הכל אל המוח, שהוא בינה, שהוא שליט העליון על כל הגוף, שהוא ז"א. וחוזרת השפע מבינה לז"א ומז"א למלכות שהיא הכבד, ואח"כ תזור הככד ומחלק חלקים לכל המקורות והאברים שלמטה. בבי"ע.</p> <p>תצה בזמנא אחרא כד וכו': בזמן אחר, דהיינו בזמן שהשפע מושפע מצד אתערותא דלעילא, כל השפע מקבל המוח. שהוא בינה, תחילה ממה שלמעלה ממנו שהוא</p> <p>(דפוי"י דף קניג ע"א)</p>
---	--

קמב

תרומה

תצז) ואי תימא, הא כתיב, * על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בגין דכל מזונא דיליה, לא עביד חושבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתמן תוה אתי מזונא ומיכלא דיליה. ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. אתא רבי * חייא, ונשקיה על רישיה, אמר ליה רביא אנת, וחכמתא עלאה שריא בלבך. אדחכי, חמו ליה לרבי תוקיה דתוה אתי. א"ל רבי חייא, ודאי בחברותא דא, קודשא בריך הוא יתחבר עלנא, דהא מלין מדתין דאורייתא יתחדתון הקא.

תצח) יתבו למיכל. אמרו, כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא, אמר רבי ייסא, סעודת עראי איהי, ועכ"ד סעודה אקרי. ולא עוד, אלא דהאי אקרי סעודתא דקודשא בריך הוא אתהני מינה. ועל דא כתיב, * זה השלחן אשר לפני יי, דהא מלין דאורייתא יסחרון להאי אתר.

תצט) פתח רבי חייא ואמר, * ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך וגו'. וכי עד לא אכיל ב"נ לשבעא, ויתמלי פריסיה, לא יברך ליה לקב"ה, * ו במאי נוקים ואכלת ושבעת, וברכת. אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית, ורעותיה איהו עליה, וישגי ליה להווא מיכלא עקרא דמיכליה, שבעא אקרי. דכתיב * פותח את ידי ומשביע לכל חי רצון. לכל חי אכילה לא כתיב, אלא רצון. ההוא * רעותא דשגי על ההוא מיכלא, שבעא אקרי, ואפילו דלית קמיה דבר נש אלא ההוא זעיר בכזית, ולא יתיר הא * רעותא דשבעא שגי

מסורת הזהר

(פ) (ש"ב ט) ח"ב קנ: ח"ג צר: (ז) (יחזקאל מא) ח"ב קנ: קנר. קסח: ח"ג סב. רמה. רמו. רעא: ז"ח מח ט"ד ש"י פו ט"ג שלי"ר. (ק) (דברים ח) לעיל אות תפה צ"ל. (ר) (תהלים קמה) וירא סט צ"ד.

חלופי גרסאות

ק חזקיה. ר מוסיף אי הכי במאי. ש רעוא. ת ל"ג רעותא (ד"א).

מאמר

הסולם

ועשיית שלחן

כתוב, זה השלחן אשר לפני ה'. כי דברי תורה יסבבו מקום הזה.

מאמר ואכלת ושבעת וברכת

תצט) פתח ר' חייא וכו': פתח ר"ח ואמר, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך וגו'. שואל, וכי, טרם שאדם אוכל לשובע, וימלא בטנו, לא יברך לו להקב"ה, ואיך ניישב הכתוב, ואכלת ושבעת, ואחר כך, וברכת. ומשיב, אלא אפילו לא יאכל אדם רק כזית, ורצונו עליו, ומשים האכל ההוא לעיקר מאכלו הוא נקרא שובע. שכתוב, פותח את ידי ומשביע לכל חי רצון. לכל חי אכילה, לא כתוב, אלא לכל חי רצון. ללמד, שרצון ההוא שהוא נותן על אכל ההוא, נקרא שובע, ואפילו שאין לפני האדם אלא דבר מועט כזית ולא יותר, הרי הרצון של שובע נתן עליו. ומשום זה כתוב, ומשביע לכל חי רצון, רצון כתוב

תצז) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, הרי כתוב, על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, שמשמע על שלחנו ממש. ומשיב, שהוא משום שכל המזון שלו, הוא בחשבון אוכלי שלחן המלך, ולא עשה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא המזון והמאכל שלו. וזה הוא, על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו, אמר לו נער אתה וחכמה עלינונה שורה כך. בינתים ראו את ר' חזקיה שהיה בא. אמר לו ר' חייא, ודאי בחבור הזה, הקב"ה יתחבר עמנו. כי דברי תורה חדשים יתחדשו כאן.

תצח) יתבו למיכל, אמרו וכו': ישבו לאכול, אמרו, כל אחד ואחד יאמר דבר תורה בסעודה זו. אמר ר' ייסא סעודה מועטת היא, ועכ"ז סעודה נקראת. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שהקב"ה נהנה ממנה, וע"כ (דפו"י דף קנ"ג ע"א *) דף קנ"ג ע"ב

קטג

תרומה

עליה. ובגין כן, ומשביע לכל חי רצון, רצון פתיב, ולא אכילה. ועל דא וברכתא ודאי, ואתחייב בר נש לברכא ליה לקודשא בריה דא, בגין למיהב תודה לעילא. **תק** פתח רבי חזקיה, בהאי קרא אבתריה ואמר, ואכלת ושבעת. מהכא, דשכור שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא, מה דלית הכי בצלותא. "דצלותא לאו הכי, דהא צלותא מעלמא בלא אכילה איהי, מאי טעמא, בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא, אתר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה. ועל דא תנינן, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכו'. אבל שאר דרגין דלתתא אית.

תקא בברכת מזונא, אשתכח גוונא אקרא ומעלמא, והוא ברכתא דאשתכח בשבעא. בגין דברכת מזונא, דאיהי באתר דאית ביה אכילה ושתיה, ומניה נפק מזונא ושבועא לתתא, ועל דא אצטריך לאתוואה קמיה שבועא ויחדנה. באתר דצלותא, לאו הכי, דהא סלקא תתא לעילא לעילא ועל דא, שכור לא יצלי צלותא.

תקב בברכת מזונא, שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא. משמע מהאי קרא, דכתיב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת: זו אכילה. ושבעת: זו שתיה דהא שבועא, בחמרא איהי רוי. חמרא שבועא ודאי, ונדא איהו שכור. דכתיב וברכת את דייקא, דמשמע דברכת מזונא אצטריך תודה ושבועא. על הארץ הטובה.

הלופי גרמאות

א בצלותא, ב ולא שתיה, ג החיא; ברכתא החיא, ד ל"ג איהי, ה ל"ג ושבעא. ו מוסיף וחודה, ובג"כ האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאתוואה קמיה (שבועא וחודה). ז מוסיף ועיד צלותא. ח מוסיף ודא איהו שבועא ודא.

ואכלת ושבעת וברכת

הסולם

מאמר

ושתיה, דהיינו במלכות, שממנו יוצא מזון ושובע למטה, וע"כ צריכים להראות לפנינו שובע ושמחה. אבל במקום שמגיעה התפלה אינו כן, כי עולה יותר למעלה למעלה, דהיינו לבינה, שאין שם אכילה ושתיה, וע"כ שכור לא יתפלל תפלה.

תקב בברכת מזונא שכור וכו': בברכת המזון, שכור, מותר לו לברך ברכת המזון, זה משמע מכתוב הזה, שכתוב, ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת, זו היא אכילה. ושבעת, זו היא שתיה, כי השובע ביין הוא, שביין הוא רוח, ביין יש שובע ודאי, וזה הוא שכור. שכתוב, וברכת את ה' אלקיך, את, הוא בדיוק שרומו על המלכות הנקראת את, שיש בה אכילה ושתיה. ומשמע שברכת המזון צריכה שמחה ושובע, משכתוב, על הארץ הטובה. מהי טובה. שובע. כמש"א ונשבע לחם ונהיה טובים. משום זה צריכים שמחה ושובע. ועשית

כתוב, ולא אכילה. וע"כ וברכת ודאי, שמחויב האדם לברך את הקב"ה, כדי לתת שמחה למעלה.

תק פתח ר' חזקיה וכו': פתח אחריו ר"ח במקרא הזה, ואמר, ואכלת ושבעת, מכאן, נשמע, ששכור מותר לו לברך ברכת המזון, מה שאין כן בתפלה, שתפלה אינו כן, ושכור אסור להתפלל, משום שהתפלה טובה היא בלי אכילה. מה הטעם. הוא משום שהתפלה עולה למעלה למקום שאין בו לא אכילה ולא שתיה, דהיינו לבינה, ועל זה למדנו שעולם הבא אין בו אכילה ושתיה וכו'. אבל בשאר המדרגות שלמטה יש אכילה ושתיה.

תקא בברכת מזונא אשתכח וכו': בברכת המזון נמצא, שאפן אחר הוא טוב, דהיינו ברכה ההיא הנמצאת בשובע. משום שברכת המזון הוא במקום שיש בו אכילה (דפו"י דף קני"ג ע"ב)

תרומה

קפד

מאי טובה. שְׁבָעָא. כד"א, ^ט וּנְשָׁבַע לְחַם וּנְהִיָּה טוֹבִים בְּגִין כֶּף אֲצִטְרִיךְ חֲדָה וְשָׁבָעָא.

תקנ פתח רבי ייסא ואמר ^י ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן דא איהו קיימא לגו במשכנא. ^י וברכתא דלעילא שריא עליה, ומניה נפיק מזונא לכל עלמא. ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא, אפילו רגעא חדא, אלא למהוי עליה מזונא, דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא. ובגין כף אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר, דלחוי תדיר ברכתא עלאה משתפחא ביה, ומגו ההוא שלחן, נפקי ברפאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא, דאתברכאן בגיניה.

תקד שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי י הכי קמיה, בשעתא דקא מברך ליה לקב"ה, בגין דתשרי עליה ברכתא מלעילא, ולא יתחוי בריקניא, דהא ברפאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא, דכתיב ^א הגידי לי מה יש לכי בבית, והא אוקמוה חבריאי.

תקה שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא, עליה כתיב, ^א פי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. ואסור לברכא על ההוא שלחן. מ"ט. בגין דאית שלחן, ואית שלחן. שלחן איהו דקא מסדרא קמיה דקב"ה לעילא, ואיהו קיימא תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא, ולאכללא ביה אתון דמלי ^ב דאורייתא, ואיהו לקיט לון ילגביה, וכליל פלהו בגויה, ובהו אשתלים, וחדרי, ואית ליה חדנה. ועל שלחן דא כתיב, ^א זה השלחן אשר לפני יי, לפני יי, ולא מלפני יי.

חלופי גרסאות

ט מ"ט בגין דמניה וליג מן וברכתא עד נפיק. י עליה. כ תדיר. ל מוסיף דאורייתא, ולא בריך על ההוא מזונא לקב"ה. מ מוסיף דא הוא ברכתא דמזוני דאית פסוקי ומלי דאורייתא ואינן אתון דמלי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שלחן. נ לגויה.

מסורת הזהר

ש (ירמיה מד) ח"ג קנ. ט (שמות כח) לעיל אות תפה. צ"כ א (מ"ב ד) לך צא צ"ה. ב (ישעיה כח) ח"ג קד. ז"ח פו ט"א שמ"ג. ג (יחזקאל מא) לעיל אות תצח צ"צ.

ועשית שלחן

מלמעלה, ולא יהיה נראה כשהוא ריק, כי הברכות שלמעלה אינן שורות במקום ריק, שכתוב, הגידי לי מה יש לכי בבית, וכבר העמידוהו החברים.

תקה שלחן דלא אתמר וכו': שלחן שלא נאמרו עליו דברי תורה, עליו כתוב, כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. ואסור לברך על שלחן הזה. מהו הטעם. משום שיש שלחן ויש שלחן, יש שלחן שהוא ערוך לפני הקב"ה למעלה, שהוא המלכות, והוא עומד תמיד שישודר בו דברי תורה, ושתכלול בו אותיות של דברי תורה, והוא לוקט אותן אל הקב"ה, וכולל כולם בתוכו, ונשלם בהם, ושמה, ויש

הסולם

מאמר ב'

תקג פתח ר"י ואמר ועשית שלחן וגו': שלחן זה הוא עומד בפנים במשכן, וברכה עליונה שורה עליו, וממנו יוצא המזון לכל העולם, ושלחן זה אינו צריך שיהיה ריק אפילו רגע אחד, אלא שיהיה עליו מזון, כי הברכה אינה נמצאת על מקום ריק, ומשום זה צריך להיות עליו תמיד לחם, כדי שתהיה נמצאת בו תמיד הברכה העליונה. ומן שלחן ההוא, יוצאים ברכה ומזון לכל שאר השלחנות שבעולם, שהם מתברכים בשבילו.

תקד שלחן דכ" בר נש וכו': שלחן של כל אדם צריך להיות כך לפניו בשעה שמברך את הקב"ה, כדי שתשרה עליו ברכה (דפו"י דף קניג ע"ב)

קסח

תרומה

תקו שלחן אַתְּרָא אֵית, דְּלֵא אֵית יִבִּיה חוּלְקָא ״דְּאוּרְיִיתָא, וְלֵית לִיה חוּלְקָא בְּקְדוּשָׁה דְּאוּרְיִיתָא, וְהֵהוּא שְׁלַחַן אַקְרִי קִיא צוּאָה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי ״מְקוּם, דְּלֵית לִיה חוּלְקָא בְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה כְּלוּם. בְּגִין כֵּן, שְׁלַחַן דְּלֵא אַתְּמַר עֲלִיה מְלִי דְּאוּרְיִיתָא, אִיהוּ שְׁלַחַן דְּקִיא צוּאָה. אִיהוּ שְׁלַחַן דְּטַעוּא אַתְּרָא. לֵית בְּהֵהוּא שְׁלַחַן חוּלְקָא בְּרָזָא דְּאַלְהָא עֲלָאָה.

תקז שְׁלַחַן דְּמְלִי אוּרְיִיתָא אַתְּמַרו עֲלִיה, קב"ה נְטִיל הֵהוּא שְׁלַחַן, וְשׁוּי לִיה לְחוּלְקִיה. וְלֵא עוּד, אֲלֵא סוּרְיָא רַב מְמַנָּא, נְטִיל כָּל אֵינוּן מְלִין, וְשׁוּי דִּיּוּקְנָא דְּהֵהוּא שְׁלַחַן קָמִי קב"ה. וְכָל אֵינוּן מְלִין דְּאוּרְיִיתָא דְּאַתְּמַרו עֲלִיה, סְלַקִּין עַל הֵהוּא פְּתוּרָא, וְאַתְּעֵטֵר קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא. מְשַׁמַּע דְּכְתִיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ ״דְּאַתְּעֵטֵר קָמִי קב"ה. שְׁלַחַן דְּכַר נֶשׁ, קָיִמָא לְדַבְּרָא לִיה לְכַר נֶשׁ, מְכַל חוּבִי.

תקח וּפְאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְּאַלִּין תְּרִין קָיִמִין עַל פְּתוּרִיה. מְלִי דְּאוּרְיִיתָא. וְחוּלְקָא ״לְמַסְכְּנִין, מֵהֵהוּא שְׁלַחַן. כֵּד סְלַקִּין הֵהוּא פְּתוּרָא מְקַמִּיה דְּכַר נֶשׁ, תְּרִין מְלַאכִין קְדִישִׁין אַזְדַּמְנִן תְּמֵן, חַד מִימִינָא, וְחַד מְשַׁמְאֲלָא. חַד אָמַר דָּא אִיהוּ שְׁלַחַן דְּמְלַכָּא קְדִישָׁא, דְּפִלְגְּיָא קָא מְסַדֵּר קָמִיה, מְסַדֵּר יְהֵא תְּדִיר פְּתוּרָא דָּא, בְּכַרְפָּאן עֲלֵאִין, וּמְשַׁחָא וּרְבּוּ עֲלָאָה, יִקְבִּיה יְשָׁרֵי עֲלוּי. וְחַד אָמַר, דָּא אִיהוּ שְׁלַחַן דְּמְלַכָּא קְדִישָׁא, דְּפִלְגְּיָא קָא מְסַדֵּר קָמִיה, דָּא פְּתוּרָא דִּי עֲלָאֵי וְתַתְּאֵי יְכַרְכּוּן לִיה, מְסַדֵּר יְהֵא הָאֵי פְּתוּרָא קָמִי עֲתִיק יוּמִין, בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וּבְעֲלֵמָא דְּאַתִּי.

ח'לופי גרמאות

ס ליה, ע באורייתא, פ ואתעתה, צ דאתעתה, ק למסכנין, ר ל"ג קב"ה.

ועשית שלחן

ההוא, ומתעטר לפני המלך הקדוש. זה משמע, משכתוב, זה השלחן אשר לפני ה', היינו שנתעטר לפני ה'. שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מכל חטאיו.

הסולם

תקח זבאה איהו מאן וכר: אשר הוא מי שאלו השנים נמצאים על שלחנו, א דברי תורה, ב וחלק לעניים משלחן ההוא. כשמעלים שלחן ההוא מלפני האדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים שם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר, זהו שלחן של המלך הקדוש, שפלוגי ערך אותו לפניו, ערוך יהיה שלחן הזה בברכות עליונות, ושמן וגדלות עליון ישרה עליו הקב"ה. ומלאך אחד אומר, זה הוא שלחן של המלך הקדוש שפלוגי ערך לפניו, זה הוא שלחן, שעליונים ותחתונים מברכים אותו, ערוך יהיה שלחן הזה לפני עתיק יומין, בעולם הזה ובעולם הבא.

ר

מאמר ב'

ויש לו שמחה, ועל שלחן זה כתוב, זה השלחן אשר לפני ה'. לפני ה' כתוב, שהיא המלכות, ולא, מלפני ה', שהוא למעלה מו"א, שהוא בינה.

תקו שְׁלַחַן אַתְּרָא אֵית וכר: ויש שלחן אחר, שאין בו חלק של התורה, ואין לו חלק בקדושת התורה, דהיינו המלכות דקליפות, ושלחן ההוא נקרא, קיא צואה, וזה הוא בלי מקום, שאין לו חלק בצד הקדושה כלום. משום זה שלחן שלא נאמר עליו דברי תורה, הוא שלחן דקיא צואה, הוא שלחן של אל אחר. אין בשלחן הזה חלק בסוד אל עליון.

תקז שְׁלַחַן דְּמְלִי אוּרְיִיתָא וכר: שלחן שנאמרו עליו דברי תורה, הקב"ה לוקח שלחן ההוא ונותן אותו לחלקו. ולא עוד, אלא סורי"א שר הממונה, לוקח כל אלו הדברים, ומשים צורתו של שלחן ההוא לפני הקב"ה וכל אלו דברי תורה שנאמרו עליו, עולים על שלחן

(דפו"י דף קנ"ג ע"ב *) דף קנ"ד ע"א

קפו

תרומה

תקטו ר' אבא, פד תנה סלקין פתורא מקמיה, תנה תפי ליה, ותנה אמר סליקו האי פתורא בצניעו, דלא יתא בכסופא קמי שלוחי מלכא. שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי, וזכי ליה למזונא דתאי עלמא, וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריק. ופאה איהו חולקיה דתהוא בר נש, בהאי עלמא ובצלמא דאתי.

תקו רבי יעקב אמר, פתיב ויהי פל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר יי' מקדמת דנא תנה, דכתיב, ה' הראיתם אשר בחר בו יי', אשר בותר בו לא פתיב, אלא אשר בחר בו מקדמת דנא. ובשעתא דאתא ועאל בין נביאי ואתנבי בינייהו, אמאי תנוהו.

תקיא אלא, פד קב"ה אתרעי ביה, לא אתרעי ביה אלא למלכו, אבל לנבואה לא. דהא תרין אלין, לא אתמסרו פתדא בבר נש בעלמא, בר ממשה מהימנא עלאה, דזכה לנבואה ומלכו פתדא, ולא אתייהיב לבר נש אתרדא תרווייהו פתדא.

תקיב ואי תימא, הא שמואל דזכה לתרווייהו, לנבואה ומלכו. ולא הכי. לנבואה זכה, דכתיב וידע פל ישראל מדן ועד באר שבע פי נאמן שמואל לנביא. לנביא ולא למלך. נביא ודיין תנה, דאי מלך תנה, לא שאלו ישראל מלך. אבל איהו לא תנה אלא נביאה מהימנא, ותנה דאין דינהון דישראל, דכתיב וישפט את ישראל. וע"ד פד תנה שאול בנבואה, תנוהו עליה.

תקיג ואי תימא, אמאי שרא עליה נבואה, הואיל וזכה למלכו. אלא

מסורת הזהר (ד) ש"א (י). ה) (שס). ו) (שם ג). ז) (שם ז). חלופי גרסאות III ל"ג ר. ת ל"ג לאו הכי. א שאל.

מאמר ב'

הסולם

ועשית שלחן

אלא כשהקב"ה בחר בו לא בחר בו אלא למלוכה, אבל לנבואה לא, כי שנים אלו יחד לא נמסרו לאדם בעולם, חוץ ממה שאמץ העליון שזכה לנבואה ומלוכה יחד, ולא ניתנו לאדם אחר שניהם יחד.

תקיב ואי תימא הא שמואל וכו': ואם תאמר, הרי שמואל, שזכה לשניהם לנבואה ומלוכה. אינו כן, לנבואה זכה, שכתוב, וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא, לנביא ולא למלך. נביא ודיין היה, שאם היה מלך, לא שאלו ישראל מלך. אבל הוא לא היה אלא נביא נאמן, והיה דן דיניהם של ישראל, שכתוב ושפט את ישראל. ועל כן, כשהיה שאל בנבואה תמהו עליו.

תקיג ואי תימא אמאי וכו': ואם תאמר למה זכה שאל בנבואה כיון שזכה למלוכה

תקטו ר' אבא פד וכו': ר"א, כשהיו מסלקים לפניו השלחן, היה מכסה אותו, והיה אומר סלקו את השלחן בצניעות שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. שלחנו של אדם מוכה אותו לעולם הבא, ומזכהו במזון לעולם הזה, ומזכהו להיות נודע לטוב לפני עתיק יומין, ומזכהו להוסיף כח וגדלות במקום שצריך. אשרי הוא חלקו של אדם ההוא בעולם הזה ובעולם הבא.

תקי ר' יעקב אמר וכו': ר"א, כתוב, ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו' הגם שאול בנביאים. ושואל, הרי שאול היה בחיר ה' מקודם לכן, שכתוב, הראיתם אשר בחר בו ה', אשר בותר בו לא כתוב אלא אשר בחר בו, דהיינו מקודם לכן, ובשעה שבא ונכנס בין הנביאים והתנבא ביניהם למה תמהו.

תקיא אלא פד קב"ה וכו': ומשיב, (דפו"י דף קי"ד ע"א)

קמו

תרומה

תְּרוּנֵיהֶוּ לֹא זָכָה בָּהֶוּ בַּפְתָּא. וּבְגִין דְּמַלְכוֹ אֲתִישֵׁב יַעַל אֲתַעְרוּתָא דְרוּחַ קַדְשָׁא, תְּהוּ בְּאֲתַעְרוֹ דְּנְבוּאָה קַדְשׁ לְכֵן. אֲבָל פֶּד סְלִיק לְמַלְכוֹ, לֹא תְּהוּ בֵּיהּ נְבוּאָה, יֵאָלֵא אֲתַעְרוֹ דְּרוּחַ סְכְּלָתְנֹו, לְמִדָּן קְשׁוּט, אֲתַעַר עֲלֵיהּ, דְּהִכִּי אֲתַחְזִי לְמַלְכָּא. וּבְעוֹד דְּתְּהוּ גּוֹ אֵינוֹן נְבִיאִי, שָׂרָא עֲלֵיהּ נְבוּאָה, לְבַתֵּר דְּאֲתַפְרֵשׁ מִנֵּיהֶוּ, לֹא תְּהוּ בֵּיהּ נְבוּאָה.

תקיד) ואנא, מאן זיהיב לי אתערותא דרוח קדשא, למתוי בגו נביאי מהימני, תלמידי דרבי שמעון בן יוחאי, דעלאין ותתאין ועין מניה, כ"ש אנא, למתוי ביניכו.

תקטו) פתח ואמר, ועשית שלחן וגו'. שלחן דא איהו לתתא, לשוואה עליה לחם דאפאי מאן עדיף דא מן דא, לחם או שלחן. אי תימא דכלא איהו חד. הא שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם. ותו, שלחן לתתא ולחם עליה. ולא הכי, אלא שלחן איהו עקרא, בסדורא דליה, לקבלא ברפאן דלעילא ומזונא לעלמא. ומרנא דהאי שלחן, נפיק מזונא לעלמא כמה דאתיהיב ביה מלעילא.

תקטז) וההוא לחם, איהו איבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן לאתחזא דהא משלחן דא, נפקי פרין ואבין ומזונא לעלמא. אי לא אשתכח פרי, ענבין דאינון איבא דנפקי מניה, לא יהון משתפתין. אי אילנא לא יהא, איבא לא

חלופי גרסאות

ב מוסיף כחרא, ובגין [בגין] דמלכו [דנבואה] יחב ליה קבי"ה ואורי ליה [עלה; עליה] עד לא הוה מלכא. ג על רוח דאתערותא וקודשא. ד ל"ג אלא. ה לחם עדיף דהא. ו ל"ג ותו. ז ל"ג לאו הכי. ח לאתחזא. ט ל"ג דנפקי מניה.

מסורת הזהר

(ח) (שמות כח) לעיל אות תפה ע"כ.

ועשית שלחן

חשוב זה מזה, לחם או שלחן, אם תאמר, שהכל אחד, אינו כן, שהרי השלחן מסודר אל הלחם. ועוד הרי השלחן למטה והלחם עליו. ומשיב, אינו כן, אלא השלחן הוא עיקר בעריכתו לקבל ברכות מלמעלה ומזון לעולם, ומסודר שלחן הזה, שה"ס המלכות, יוצא מזון לעולם כמו שניתן בו מלמעלה.

תקטז) וההוא לחם איהו וכי: ולחם ההוא הוא פרי ומזון היוצא משלחן הזה, להראות שמשלחן זה יוצאים פירות ואבים ומזון לעולם. אם לא היה נמצא כרם לא היו נמצאים ענבים, שהם הפירות היוצאים ממנו. אם לא היה אילן, לא היה נמצא בעולם פירות. משום זה שלחן הוא עיקר, והמזון היוצא ממנו הוא לחם הפנים ההוא.

וכהני

הסולם

מאמר ב'

למלוכה. ומשיב, אלא שניהם לא זכה יחד, ומשום שהמלוכה מתישבת רק על התעוררות רוח הקודש, ולא בנבואה, ע"כ היה בהתעוררות הנבואה מקודם לכן. אבל כשעלה למלוכה לא היה בו נבואה, אלא התעוררות של רוח חבונה לדון דין אמת נתעורר עליו, שכך ראוי למלך, ובעוד שהיה בין הנביאים שרה עליו הנבואה, ואחר שנפרד מהם לא היה בו נבואה.

תקיד) ואנא מאן זיהיב וכי: ואני, אמר ר' יעקב בר אידי, מי נתן לי התעוררות רוח הקודש, להיות בין נביאים נאמנים תלמידי ר' שמעון, שעליונים ותחתונים חרדים מפניו, כל שכן אני שזכיתי להיות ביניכם.

תקטו) פתח ואמר ועשית שלחן וגו': פתח ואמר, ועשית שלחן וגו' שלחן זה הוא למטה, לשום עליו לחם האפיה. שואל, מי (דפויי דף קניד ע"א *) דף קניד ע"ב)

קפה

תרומה

ישתפח בעלמא, בגין פה, שלחן איהו עקרא, מזונא דנפיק מניה, איהו ההוא לחם הפנים.

תקיז) וכחני הוו לקטי איבא דשלחן מע"ש לע"ש, לאתחזא דהא מזונא עלאה נפיק מגו ההוא דשלחן. בגין ההוא ילחם דהוו לקטי פהני, אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן, דלא לקטרנא בהו יצר הרע, דהא יצר הרע לא אשתכח, אלא מגו מיכלא ומשתא. הה"ד, פן אשבע וכחשתי וגו', דמגו מיכלא ומשתא יצר הרע מתרבי במעוי דבר נש.

תקוח) לחם דא, מזונא דקא נפיק מגו שלחן, מברך מזונא דכחני, דלא ישתפח בהו מקטרנא לקטרנא לון, למפלח בלבא שלים לקב"ה. ודא אצטריך לכחני יתיר מפל עלמא. ובגין פה, שלחן איהו עקרא, ואיבא ומזונא דקא נפיק מניה, איהו ההוא לחם.

תקיט) שלחן דא, אצטריך סדורא דיליה לאתתקנא, בסטרא דצפון, דכתיב והשלחן תתן על צלע צפון. מ"ט. בגין דמתמן שירותא דחדוה. שמאלא נטיל מימנא תדיר בקדמיא, ולכתר איהו אתער לגבי נוקבא, ובתר קריבת ליה מינא לגביה, ואתדבקת ביה.

תקכ) מים אינון מימנא, ואיהו חדוה, מיד יהיב לשמאלא, ואתדבקו ביה אינון מים, וחדאן ליה. ובתר אתפליל איהו לימנא, ואתער לנוקבא

חלופי גרמאות

י ליג הפנים. כ משבת לשבת. ל ליג ההוא. ח שלחן.
נ מוסיף לחם מזונא. ס ובתר. ע קריב. פ לה. צ בימנא.

מסורת הזהר

(ט) (משלי ל).

הסולם

מאמר ב'

תקיט) שלחן דא אצטריך וכו': שלחן זה צריך המערכה שלו להתקן בצד צפון, שה"ס שמאל, שכתוב, והשלחן תתן על צלע צפון. מה הטעם. הוא משום שמשם הוא תחילת השמחה. כי השמאל מקבל תמיד מן הימין בתחלה, ואח"כ הוא מתעורר ומשפיע אל הנוקבא. שה"ס השלחן, ואח"כ מתקרב הימין אליה, אל הנוקבא, ומתדבקת בו.

תקכ) מים אינון מימנא וכו': והזהר מביא ראיה ואומר. מים הם מימין, דהיינו חסדים. והם תדוה. מיד נותן הימין את המים לשמאל, ומתדבקים בו המים ומשמחים אותו, דהיינו שהחכמה שבשמאל מתלבשת בחסדים של הימין, ואחר שהוא נכלל בימין, מעורר את הנוקבא בשמחה ההיא. דהיינו שמשפיע לה חכמה הנכללת בחסדים. וסימנך, נטילת ידים. כי מי שנוטל מים בכלי, נוטל ביד ימין, ונותן

תקיז) וכחני הוו לקטי וכו': והכחנים היו לוקטים פירות השלחן מערב שבת לערב שבת, להראות שמזון העליון יוצא משלחן ההוא. ומשום לחם ההוא שהיו לוקטים הכחנים, נתברך כל מזון ומזון שהיו אוכלים ושותים, שלא יקטרג בהם יצר הרע, כי יצר הרע אינו נמצא אלא מתוך אכילה ושתייה. ו"ש, פן אשבע וכחשתי וגו', שמתוך אכילה ושתייה מתרבה היצר הרע במעיו של אדם.

תקיח) לחם דא מזונא וכו': לחם זה, שהוא מזון היוצא מן השלחן, מברך את המזון של הכחנים, שלא ימצא מקטרג עליהם לקטרג, וישעבדו בלב שלם אל הקב"ה. וזה נצרך לכהנים יותר מלכל העולם. משום זה שלחן הוא העיקר, שה"ס המלכות, ופירות ומזון היוצאים ממנו הוא לחם ההוא. דהיינו לחם הפנים.

(דפו"י דף קניד ע"ב)

קמט

תרומה

בההוא תדונה. וסימנה, מאן דנטיל מנא בידיה מינא במאנא, קדמא קארקא מינא בשמאלא איהו, ולא משמאלא לימינא, דהא מינא מימינא נטיל לון שמאלא.

תקכא ובג"כ מינא לא אשתכחו, אלא מסטרא דשמאלא. פיון דנטילו מינא לגביה, הא אתערו לגבי ונוקבא באינון מים. וע"ד גבורות גשמים תנינן. ובגין כך והשלחן תתן על צלע צפון, דמההוא סטר איבין אשתכחו ביה יתיר, מסטרא אחרא. באתערו ודדונה דיליה בקדמיתא, כד"א שמאלו תחת לראשי לבתר וימינו תתבקני.

תקכב שלחן דבר נש אצטריך לאשתכחא בנקיותא דגופא, דלא יתקרב למיכל מזונא דיליה, אלא בנקיותא דגרמיה. וע"ד אצטריך בר נש, לפנא גרמיה בקדמיתא, עד לא ייכול מזונא דשלחנא דכנא, דההוא מזונא דאתקין ליה, ביה אתרעי קב"ה, בגין דלא יתקרב על ההוא שלחן קיא צואה, דאיהו מרזא דסט"א וסט"א לא יקבל מההוא מזונא דשלחן דא כלום.

תקכג לבתר דאכיל ב"נ, ואתענג, אצטריך למיהב חולקא דתמצית לההוא סטרא. ומאן איהו. מים אחרונים. ההוא זנהמא דדין, דאצטריך למיהב לההוא סטרא, חולקא דאצטריך ליה. וע"ד ודאי אינון חובה, חובה אינון, ובאתר דחובה שריין. ואיהו חיובא על בר נש, למיהב ליה חולקא דא. וע"ד לא אצטריך לברכא כלל, דהא ברכה לאו איהו בההוא סטרא.

חלופי גרסאות
ק וסימן. ר ונוקבא. ש בחדוה. ת יתקיים.

מסורת זוהר
(שיר ב) בא ולה צ"א.

הסולם

ועשית שלחן

לאכול מזונא אלא בנקיות עצמו. וע"כ צריך האדם לפנות עצמו תחילה, מטרם שיאכל המזון של השלחן הטהור. כי מזון ההוא שהכין לו, רוצה בו הקב"ה, כדי שלא יקרב אל שלחן ההוא של קיא צואה, שהוא מסוד הסטרא אחרא. והסטרא אחרא לא יקבל ממזון של השלחן הזה כלום.

תקכג לבתר דאכיל בר נש וכו':
לאחר שהאדם אכל והתענג, צריך לתת חלק תמצית לצד ההוא. לקליפות. ומה הוא. הוא מים אחרונים, וזהמא ההיא של הידים שצריך לתת לצד ההוא, שהוא החלק שנצרך לו. וע"כ הם ודאי חובה, שהם חוב ושורים במקום חוב, דהיינו הקליפות, שהוא חיוב על האדם לתת לו חלק הזה. וע"כ אין צריך לברך כלל, על מים אחרונים, כי הברכה אינה בצד ההוא.
ובגין

מאמר ב'

ונתן ליד שמאל, והראשון השופך מים הוא השמאל, על יד הימין, ולא שהמים באים משמאל אל הימין, שהרי השמאל קבל המים מיד ימין.

תקכא ובג"כ מינא לא וכו': ומשום זה המים, שהם חסדים, אינם נמצאים אלא בצד שמאל, כדי להכליל ולהשתלט בחכמה שבשמאל כיון שנלקחו המים לשמאל, הרי הם מתעוררים ומושפעים אל הנוקבא. ועל כן למדנו גבורות גשמים. כי אע"פ שהמים הם חסדים מימין, עכ"ז, אינם באים אלא משמאל שהוא גבורה. ומשום זה, והשלחן תתן על צלע צפון. כי מצד ההוא נמצאים פירות יותר מבצד האחר, שהוא הימין, ע"י שנתעורר תחילה בשמחה שלו, של השמאל. כמש"א, שמאלו תחת לראשי, ואח"כ וימינו תתבקני.

תקכב שלחן דבר נש וכו': שלחנו של אדם צריך להמצא בנקיות. שלא יקרב הגוף (דפויי דף קניד ע"ב)

קע

תרומה

תקכד) וּבְגִין כַּךְ אֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ, דְּלֹא יְהִיב מְזוֹנָא דְע"ג פְּתוּרְיָה, לְהֵהוּא קִיא צוֹאָה, וְכ"ש בְּמַעוֹי, וְכ"ש דְּאִיהוּ « טב לְבַר נֶשׁ וּבְרִיאוּ וְתַקוּנָא דְגוּפִיָּה. וְעַל דָּא, שְׁלַחַן אִיהוּ לְמִיכַל בֵּיהּ בְּדַכּוּי, כְּמָה דַּאֲתַמַּר.

תקכה) שְׁלַחַן דָּא דְקִימָא בְּבֵי מַקְדָּשָׁא, בְּגִין לְאַשְׁתַּכְחָא בֵּיהּ מְזוֹנָא, וְלֶאֱפַקָא מִנֵּיהּ מְזוֹנָא, וְע"ד אֶפִּילוּ * רְגַעָא חָדָא, לֹא אֶצְטְרִיךְ לְקִימָא בְּרִיקְנֵיָא. שְׁלַחַן אַחְרָא, אִיהוּ שְׁלַחַן דְּרִיקְנֵיָא, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ לְמִיחַב לִיהּ דּוּכְתָא בְּאַתְרַּךְ קְדִישָׁא. וְעַל דָּא, בְּשְׁלַחַן דְּמַקְדָּשָׁא, אֶפִּילוּ רְגַעָא חָדָא לֹא יְתִיב בְּלֹא מְזוֹנָא. וְיֶצְטְרַךְ דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח אַתְרַּךְ גְּרִיעַ, דְּהָא בְּרַכְתָּא דְּלַעֲיִלָּא לֹא מְשַׁתְּכָתָא בְּאַתְרַּךְ גְּרִיעַ, דָּא שְׁלַחַן דְּקַמִּיָּה דְּקַב"ה. שְׁלַחַן דְּכַר נֶשׁ דְּקָא דְּמַכְרַךְ עָלֶיהּ לְקַב"ה, אוּף הֵכִי לֹא אֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי בְּרִיקְנֵיָא, דְּהָא לִית בְּרַכְתָּא בְּאַתְרַּךְ רִיקְנֵיָא.

תקכו) נְהַמֵּי דְעַל גְּבֵי שְׁלַחַן דְּקַב"ה, אֵינּוּן תְּרִיסְר. וְהָא אוּקִימָנָא רְזָא דְנְהַמֵּי, דְּאֵינּוּן רְזָא דְפָנִים. וְעַל דָּא אֶקְרִי לְחַם הַפָּנִים, דְּהָא מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא דְעֻלְמָא, מֵאֵינּוּן פָּנִים עֲלָאִין קְאֲתִיָּא. וּבְגִין כַּךְ, לְחַם דָּא, אִיהוּ פְּנִימָאָה דְכָלְלָא, אִיהוּ בְּרָזָא עֲלָאָה, כְּדָקָא יֵאוּת.

תקכז) לְחַם הַפָּנִים, מִיכְלָא דְאֵינּוּן פָּנִים, מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא דְנַפְיָק לְעֻלְמָא, מְנַיְהוּ אֲתִי, וְשָׂרְיָא עַל הַהוּא פְּתוּרָא, וּבְגִין דְשְׁלַחַן דָּא, מְקַבְּלָא מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא מֵאֵינּוּן פָּנִים דְּלַעֲיִלָּא, וְאִיהִי אֶפִיקַת מְזוֹנִין וְסַפּוּקִין מֵאֵינּוּן פָּנִים פְּנִימָאִין,

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

א הכינוי ב ליג שלחן המקדש, ג ליג חדא, ד ליג מן דקא עד לא. ה בנין.

מאמר ב'

הסולם

ועשית שלחן

תקכד) וּבְגִין כַּךְ אֶצְטְרִיךְ וְכו': ומשום זה צריך האדם לחזור, שלא לתת המזון שעל שלחנו לקיא צואה שהוא. וכל שכן במעויו, שצדיקים להיות נקיים. וכל שכן שהוא טוב לאדם לבריאות ותקון גופו. וע"כ השלחן הוא לאכול עליו בטהרה. כמו שלמדנו.

תקכה) שְׁלַחַן דָּא דְקִימָא וְכו': שלחן זה העומד בבית המקדש, שהוא כדי שימצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון, ע"כ אפילו רגע אחד אינו צריך להמצא ריקס. שלחן האחר, של הס"א, הוא שלחן של ריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש. וע"כ שלחן של בית המקדש, אפילו רגע אחד לא יעמוד בלי מזון. וצריך שלא ימצא מקום גרוע, כי הברכה שלמעלה אינה נמצאת במקום גרוע וחסרון זהו השלחן לפני הקב"ה. והשלחן שהאדם מברך עליו לפני הקב"ה, גם כן אינו צריך להיות ריקס, כי אין ברכה במקום ריק.

תקכז) נְהַמֵּי דְע"ב גְּבֵי וְכו': הלחם (דפו"י דף קניד ע"ב *) דף קני"ה ע"א)

קנא

תרומה

ומזונא דאפיקת, איהו שהוא לחם, כדקאמרן, חום הנה מתקרב, וחום יתה מתעדי מתמן, והא אוקמוה, ידכתיב, ביום הלקחו וכגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גונון כדקאמרן.

תקכה רבי אלעזר פתח ואמר, בכול עת יהיו בגדיך לכנים ושמן על ראשך אל יחסר. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל ת"ח, קב"ה ברא ליה לבר נש ברוז דחכמתא, ועבד ליה באומנותא סגי, ונפח באפוי נשמתא דחיי, למנדע ולאסתכלא ברוזין דחכמתא, למנדע ביקרא דמאריה, כד"א, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ולכבודי בראתיו דייקא, ורוז דא ולכבודי בראתיו אוליפנא, דהא פבוד דלתתא רזא דכוונסייא קדישא לא אתתקן לעילא, אלא מגו תקונא דבני עלמא.

תקכט כד אינון בני נשא, ופאין וחסידין, ונדעי לתקנא תקוני, הה"ד ולכבודי בראתיו. בגין דהאי כבודי, לתקנא ליה בעמודין תקיפין, ולקשטא ליה בתקונא וקשוטא דלתתא, בגין דהאי כבודי יסתלק, ובוכו דצדיקיא די בארעא.

תקל בגין כף בראתיו. כגוונא דכבוד עלאה, דתקונין אלן ביה. בריאה לסטר שמאלא. ונעל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא

חלופי גרסאות

מפורת הזהר

1 אתעדי ול"ג הוה. 2 כרתיב. 3 באומנות. 4 באנפוי. 5 מוסיף קדישא, בראתיו בגין ההוא כבודי. 6 ההוא. 7 ביקרא. 8 מוסיף בגין ההוא כבוד כגוונא. 9 ה"ג בדין; מוסיף יצירה בימנא כד"א (ישעיה מ"ה) יוצר אור ובורא חשך עשה (הוא) באמצעותא כד"א אני ה' עושה כל וכתוב עושה שלום ובורא רע וכתוב (איוב כ"ה) עושה שלום במרומיו וע"ד בראתיו יצרתיו אף עשיתו כתקונא עלאה.

הסולם

ועשית שלחן

ואמר ב'

בראתיו, הוא בדיוק, וסוד זה של ולכבודי בראתיו למדתי. כי הכבוד שלמטה, שהוא סוד הכסא הקדוש, דהיינו המלכות, לא נתקן למעלה אלא מתוך התקונים של בני העולם הזה.

תקכט כד אינון בני נשא וכו': כשבני אדם הם צדיקים וחסידיים ויודעים לתקן תקונים, בשביל הכבוד, שהוא המלכות, כנ"ל, ז"ש, ולכבודי בראתיו, היינו בשביל כבודי הוה, שיתקנו אותו בעמודים חזקים, שהם חג"ת, ולקשט אותו בתקונים וקשוטים שלמטה, דהיינו שיעלו מ"ן מלמטה להמשיך לה מוחין, המכונים קשוטים. כדי שכבודי זה יתעלה בזכות הצדיקים שבארץ.

תקל בגין כף בראתיו וכו': משום זה בראתיו, היינו, כעין כבוד העליון, שהוא בינה שחורה להיות חכמה, שחכמה זו נקרא ל"ב

דו"א, והיא, המלכות, מוציאה מזון וכלכלה מאלו פנים הפנימים דו"א, וזה המזון שמוציאה הוא לחם ההוא, הנזכר, שבבית המקדש, ע"כ נקרא לחם ההוא לחם הפנים. לחם חם היה נקרב על השלחן, וחם היה נלקח משם. וכבר העמדנו. שכתוב, ביום הלקחו. (יוסא כ"א ע"א) ומשום שלחן הוה יש לאדם לשמור סודות שלחנו בכל אלו האפנים שאמרנו.

תקכה ר' אלעזר פתח וכו': ר"א פתח ואמר, בכל עת יהיו בגדיך לבנים וגו'. מקרא זה העמידוהו ולמדנו. אבל בוא וראה, הקב"ה ברא את האדם בסוד החכמה ועשה אותו באומנות רבה, ונפח בו נשמת חיים, לדעת ולהסתכל בסודות החכמה, לדעת בכבוד אדונו, כמש"א, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ולכבודי (דפו"י דף קנ"ה ע"א)

קעב

תרומה

ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתיו.

תקלא ביההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, וע"ד יצרתיו, תקונא דא יתבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, פגוונא דההוא כבוד עלאה. ביההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי פבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו פגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריד לכווד תתאה.

תקלב מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשך עושה שלום. יוצר אור, הא יצירה. ובורא חשך, הא בריאה.

חלופי גרמאות

0 עבדות; עבד בי. 1 באיהו. 9 באיהו.

מאמר ב'

הסולם

ועשית שלחן

בעת שהאדם ממשך נשמה רוח נפש מן הכינה, שה"ס נר"ן דנשמה, הרי נר"ן האלו מושפעים תחילה מבינה אל המלכות, ושם הם נשארים מבחינת עיקר האור, ורק ג' ענפי נר"ן משפעת המלכות אל האדם. הרי שאדם התחתון השפיע את שורשי נשמה רוח נפש דנשמה שלו אל המלכות. וז"ש, למהוי איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה וכו' דמתקן ובריד לכבוד תתאה. שהאדם הוא כמו כבוד העליון, שהיא הכינה, שהשפיעה הנר"ן אל כבוד התחתון, כי לולא האדם שהמשך אותם הנר"ן, לא היתה לבינה מה להשפיע אל המלכות, ולא עוד, אלא שאותם הנר"ן שהבינה השפיעה אל המלכות, המה ממש של האדם, דהיינו שהוא המשיכם והם השרשים של נר"ן שלו ממש, שנשארו במלכות. כמבואר. וע"כ נבחן, שהאדם השפיע אותם אל המלכות. וז"ש, הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא כבודי, עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, היינו שעשה בו תקונים, שיוכל להמשך את הנר"ן דנשמה מכבוד עלאה, שבוה מושפעים ונשארים בשורשם בכבוד התחתון, שע"ז מתקנת כבוד התחתון.

תקלב מנלן דההוא כבוד וכו': מאין לנו שבכבוד העליון שהוא בינה, יש בו ג' אלן, ב"ע. כי כתוב בו יוצר אור ובורא חשך עושה שלום. יוצר אור, הרי יצירה ובורא חושך, הרי בריאה, שלהיותו צד שמאל דבינה, כנ"ל, יש שם חשך מטרם שמתדבק

ל"ב נתיבות החכמה, וכבוד בגי' ל"ב. שתקונים האלו בו, שיש בו בריאה לצד שמאל, דהיינו הקו שמאל שבבינה. שממנו נמשך החכמה. ועל כן, כיון שהאדם הוא בארץ, ויש לו לתקן כבודי, הזה, שהוא המלכות, עשיתי בו תקונים של כבוד העליון, שהוא בינה, שיש בו, באדם, גם כן בריאה, ועל זה בראתיו. והוא בחינת נשמה.

תקלא ביההוא כבוד עלאה וכו': בכבוד העליון ההוא, שהוא בינה, יש בו יצירה, שהוא אור החסדים, ובחינת רוח, הנמשך מקו ימין שבבינה, ועל כן יצרתיו, שנתתי תקון זה באדם, שיהיה הוא בארץ כעין כבוד ההוא העליון, שהוא בינה. בכבוד ההוא העליון, יש בו עשיה, שהוא המלכות ובחינת הנפש. וע"כ גם באדם כתוב עשיתיו, שיהיה הוא כעין כבוד העליון ההוא המתקן והמברך את כבוד התחתון. שהוא המלכות.

ויש להבין הדברים, היתכן שאדם התחתון ישפיע נשמה רוח נפש אל המלכות דאצילות, והלא הוא להיפך, שאין משהו לאדם התחתון אם לא יקבל זה מן המלכות. והענין תבין כמה שנתבאר לעיל (בפתיחה לחכמת הקבלה, שבכרך הראשון, אות ק"ס קס"א קס"ב) שאי אפשר שאדם התחתון יקבל מה שהוא מהמלכות, מטרם שיתגדלו על ידו כל המדרגות העליונות, ולא עוד אלא שעיקר ההמשכה שהמשך האדם נשארת בעליונים, ולאדם אין מגיע אלא ענף ממנה. (ע"ש בטעמו ונימוקו) ולפי"ז נמצא (דפרי"ך דף קני"ה ע"א)

קעג

תרומה

עושה שלום * היא עשייה. וְדָא אִיהוּ כְבוֹד עֲלָאָה, דְקָא מְתַקֵּן וּבְרִיךְ וְסָפִיק בְּכָל צְרָכֵי לְכַבּוֹד תַּתָּאָה.

תקלג) כְּגוֹנוֹא דָא, בְּרָא אָדָם בְּאַרְעָא, דְאִיהוּ כְּגוֹנוֹא דְהִהוּא כְבוֹד עֲלָאָה, לְתַקְנָא לְהַאי כְבוֹד, וְלֹאֲתַכְלֵלָא מְכַל סְטְרִין. כְבוֹד עֲלָאָה יֵאֵית בֵּיה תְּלַת אַלְיָן, אָדָם לְתַתָּא * אֵית בֵּיה תְּלַת אַלְיָן. וְלֹאֲתַכְלֵלָא הִהוּא כְבוֹד * תַּתָּאָה, מְעִילָא וּמַתָּא, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָל סְטְרִין. וְנִפְאָה אִיהוּ בְר נֶשׁ, דְזָכִי בְעוֹבְדוּי לְמַהוּי כְּגוֹנוֹא דָא.

תקלד) וְעַל דָא כְּתִיב, * בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים וְשִׁמֶן עַל רֵאשְׁךָ אֵל יַחְסֶר. מַה לְכַבּוֹד עֲלָאָה, הִהוּא מְשַׁחָא רְבוּת קַדְשָׁא לָא אֲתַמְנַע מִנִּיה, מְרִזָּא דְעֲלָמָא דְאַתִּי. אוֹף הָכִי לְבַר נֶשׁ, דְעוֹבְדוּי מְתַלְבְּנֵן תְּדִיר, הִהוּא * מְשַׁח רְבוּת קַדְשָׁא, לָא * יִתְמַנַּע מִנִּיה תְּדִיר.

תקלה) בְּמַאי זָכִי בְר נֶשׁ, לְאֲתַעֲדָנָא בְּהִהוּא עֲדוֹנָא עֲלָאָה. בְּשִׁלְחֵן דִּילִיה. כְּמַה דְאִיהוּ מְעַדֵּן עַל פְּתוּרִיה נִפְשָׁאן דְמִסְכְּנֵי, דְכְּתִיב * וְנִפְשׁ נַעֲנָה תִשְׁבִּיעַ, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה, אֲז תַתְּעַנַּג עַל יִי * וְגו', דְאוֹף הָכִי קב"ה רְוִי לִיה, בְּכָל אֵינוֹן עֲדוֹנִין דְמְשַׁח רְבוּת קַדְשָׁא עֲלָאָה, * דְנִגִּיד וְאֲתַמְשַׁח תְּדִיר לְהִהוּא כְבוֹד עֲלָאָה, * כְּתִיב וְנִפְשׁ נַעֲנָה תִשְׁבִּיעַ, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה, אֲז תַתְּעַנַּג עַל יִי.

חלופי גרסאות

צ. הוא. ק ולאכללא. ר דאית. ו דאית. ת ל"ג תתאה. א אתמנע. ב ל"ג דנגיד. ג ל"ג מן כתיב עד סוף האות.

מסורת הזהר

(1) (קהלת ט) לעיל אות תקכח צ"א. (2) (ישעיה נח).

ועשית שלחן

כתוב, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. מה לכבוד העליון לא נמנע ממנו שמן המשחה הקדוש, שה"ס שפע מאבא המיועד לעולם הבא, שהוא בינה. כך לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, לא ימנע ממנו תמיד שמן המשחה ההוא. שהוא שפע אבא.

תקלה) בְּמַאי זָכִי בְר נֶשׁ וכו': במה זוכה האדם להתעדן בעדן העליון ההוא, שהוא שפע אבא, היינו, בשלחן שלו. כמו שהוא מעדן על שלחנו נפשות העניים. שכתוב ונפש נענה תשביע, ומה כתוב אחריו, אז תתענג על ה'. כי אף הקב"ה מרוה אותו בכל אלו העדונים של שמן משחה קודש העליון, הנוול ונמשך תמיד לכבוד העליון ההוא, כמ"ש, ונפש נענה תשביע, וכתוב אחריו אז תתענג על ה'.

ר'

הסולם

מאמר ב'

שמתדבק בקו הימין. **עושה שלום**, הרי עשייה. פירוש, כי יצירה ה"ס ז"א שבבינה, שה"ס קו האמצעי, שעי" העשייה שבו, ששם המסך דנקודת החירוק, הוא עושה שלום בין ב' הקוים ימין ושמאל. וזה הוא כבוד העליון, שמתקן ומברך ומספק כל צרכיו לכבוד התחתון, שהוא מלכות.

תקלג) כְּגוֹנוֹא דָא בְרָא אָדָם בְּאַרְעָא, כַּעֲיִן זֶה בְּרָא אָדָם בְּאַרְעָא, שְׁהוּא כַּעֲיִן כְבוֹד הַעֲלִיּוֹן הַהוּא, שִׁיתְקַן לְכַבּוֹד הַזֶּה, שְׁהוּא מַלְכוּת, שִׁתְהִיָּה כְלוּלָה מְכַל הַצַּדִּידִים. כִּי כְבוֹד הַעֲלִיּוֹן, יֵשׁ בּוֹ ג' אַלּוֹ, בִּי"ע, וְהָאָדָם לְמַטָּה יֵשׁ בּוֹ ג' אַלּוֹ, בִּי"ע, וְזוֹה יִהְיֶה כְלוּל כְבוֹד הַזֶּה, מַלְכוּת מְלַמְעֵלָה וּמְלַמְטָה, דְהִיּוּנו מְבִינָה וּמוֹ הָאָדָם, וְיִהְיֶה שְׁלֵם מְכַל הַצַּדִּידִים. אֲשֶׁרִי הָאָדָם שׁוֹכֵה בְּמַעֲשָׂיו לְהִיּוֹת כְּמוֹ זֶה.

תקלד) וְעַל דָא כְּתִיב וכו': ועל זה

(דפו"י דף קנ"ה ע"א * דף קנ"ה ע"ב)

קבד

תרומה

תקלו) ר' יוסי לר' חייא הנה אנלי באורחא, ונהה חד טייצא טעין
אבתרייהו, א"ר יוסי לר' חייא, אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא,
דקא דקב"ה אזיל לקמן, ועל דא עידן הוא, למעבד ליה תקונא בהדן בהאי
ארחא.

תקלוז) פתח רבי חייא ואמר עת לעשות לניי הפרו תורתך, האי קרא
אתמר, ואוקמוה חברייא. אבל עת לעשות לניי, בכל זמנא דאורייתא ומתקיימא
בעלמא, ובני נשא משתדלן בה, כביכול, קב"ה חדי בעובדי ידוי, וחדוי בעלמין
בלהו, ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו. ולא עוד, אלא קב"ה פניש כל פמליא
דיליה, ואמר לון, חמו עמא קדישא דאית לי בארעא, דאורייתי מתעטרך
בגניהון. חמו עובדי ידוי, דאתון אמרתון עמה אנוש פי תפרנו. ואינון כד
חמאן חנה דמאריהון בעמיה, מיד פתחי ואמרי, ומי כעמך פישראל גוי
אחד בארץ.

תקלח) ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול, תשש חיליה,
ודכתיב עור ילךך תשי. וכדין כתיב, וכל צבא השמים עומדים עליו ועל דא
עת לעשות לניי, אינון צדיקייא דאשתאון, אית לון לחגרא חרצין, ולמעבד
עובדין דכשראן, בגין דקב"ה יתתקף בהו, בצדיקייא, ומשריין ואוכלסין דיליה.
מ"ט. בגין דהפרו תורתך, ולא משתדלי בה בני עלמא, כדקא יאות.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (תהלים קיט) וירא קל צ"א. ט) (שם ח) ב"א קצט
צ"א. ז) (ש"ב ז) שמות צב צ"ט. ק) (דברים לב) בשלח
קיה צ"ד. ר) (דה"ב יח).
ד שכנתא אולא קמן דכתיב (תהלים פ"ה) צדק לפניו
יהלך; מוסיף קב"ה אזיל קמן שכנתא אולא קמן דכתיב
צדק לפניו יהלך. ח לה; ליהו. ו אתקיימת. ז ליג מן
דכתיב ער ועל דא. ח וכדין.

דרך אמת ש לחגור מתנים ולעשות מעשים טובים.

מאמר

הסולם

עת לעשות לה

תקלו) ר' יוסי לר' חייא וכו': ר"י
ור"ח היו הולכים בדרך, והיה בעל חמורים
אחד מחמר אחריהם. א"ר יוסי לר' חייא,
יש לנו לעסוק ולהשתדל בדברי תורה, כי
הקב"ה הולך לפנינו, וע"כ הוא הזמן לעשות
לו תקונים שיהיה עמנו בדרך הזה. טעין
פירושו מחמר, שדרכו לדקור עם עץ את
החמורים שימהרו ללכת, שתרגום מדקריין
הוא מטענין. (ירמיהו ל"ז י) ולפי"ז, יהיה
פירושו של טייצא, מוליך החמורים.

תקלוז) פתח ר' חייא וכו': פתח ר"ח
ואמר, עת לעשות לה הפרו תורתך. מקרא
זה למדנו, והעמידוהו החברים. אבל עת
לעשות לה, היינו, כי בכל זמן שהתורה
מתקיימת בעולם ובני אדם עוסקים בה,
כביכול, הקב"ה שמה במעשי ידיו, ושמה
בעולמות כולם, ושמים וארץ עומדים
(דפו"י דף קני"ה ע"ב)

ההוא

קבו

תרומה

בְּדָקָא יֵאוּת. וּבְזַמְנָא דִּישְׁרָאֵל מִתְבַּטְּלֵי מֵאוּרֵייתָא, כְּבִכּוּל הֵהוּא עֵת, לָאו אִיהוּ בְּתַקּוּנָהָא, וְלֹא אִשְׁתַּכַּחַת בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא בְּנִהוּרָא * וּכְדִין עֵת לַעֲשׂוֹת לִי. (תקמו) מֵאֵי לַעֲשׂוֹת. כְּדִ"א אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מֵאֵי לַעֲשׂוֹת. דְּאִשְׁתְּאָרוּ גּוֹפֵי דְשִׁידֵי, דְּאִתְקַדְּשׁ יוֹמָא, וְלֹא אִתְעַבִּידוּ, וְאִשְׁתְּאָרוּ לַעֲשׂוֹת, רוּחִין בְּלֹא גּוֹפֵי. אוּף הֵכָא עֵת לַעֲשׂוֹת, אִשְׁתְּאָר בְּלֹא תְקוּנָא, וּבְלֹא שְׁלִימוֹ. מ"ט. מְשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתָךְ, בְּגִין דְּאִתְבַּטְּלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מִפְתַּגְמֵי אוּרֵייתָא. בְּגִין דְּהֵהוּא עֵת, הֵכִי קָיִמָא, אוּ סְלָקָא, אוּ נִחְתָּא, בְּגִינֵיהוּן דִּישְׁרָאֵל. (תקמו) אֲתוּ ר' יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרִישֵׁיהּ. אָמַר ר' יוֹסִי, וְדַאי לִית אַנְתָּ בְּדַאי, * לְטִייעָא אַבְתְּרֵן. זַכָּאָה אֶרְחָא דָּא, דְּזַכִּינֵן לְמִשְׁמַע דָּא, זַכָּאָה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאֲרֵי בְּגוּיָהּ, דְּאִפִּילוּ בֵּינֵי טוּרֵיָא, תְּכַמְתָּא אִשְׁתַּכַּחַת תַּמָּן. נִחְתוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא, וְאָזְלוּ תַלְתְּהוֹן בְּאֶרְחָא.

(תקמו) פִּתַח הֵהוּא טִייעָא וְאָמַר * וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ יְיָ עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֲסָדֶךָ עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ, תְּנִינֵן, אִימְתִי אֶקְרִי עֵת רְצוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּצַבּוּר קָא מְצַלָּאן. שְׁפִיר אִיהוּ, וְהֵכִי אִיהוּ וְדַאי. דְּהָא כְּדִין, צַבּוּרָא מְסַדְרֵי וּמִתְקַנְי תְּקוּנָא דְּהַאי עֵת, וּכְדִין אִיהוּ עֵת רְצוֹן, וְאִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֵלְתָא, דְּכְתִיב אֱלֹהִים בְּרַב חֲסָדֶךָ עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ דְּהָא כְּדִין אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֵלְתָא. (תקמו) וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ יְיָ, הָא הֵכָא רְזָא דִּיחֻודָא. וְאֲנִי: דָּא דוּד מְלָכָא,

חלופי גרסאות
ח כד"א.

מסורת הזהר
(בראשית ב) ב"ב ק"ט צ"ג. (ג) (תהלים סט) וירא סא צ"ג.

דרך אמת תן ליסע אחרינו.

מאמר

הסולם

עת רצון

נמצא שם החכמה. ירדו ר' יוסי ור' חייא, מחמוריהם, והלכו שלשתם בדרך.

מאמר עת רצון

תקמה) פִּתַח הֵהוּא טִייעָא וְכֹר: פִּתַח מוֹלִיךְ הַחֲמוּרִים הֵהוּא וְאָמַר. וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֲסָדֶךָ עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ. לְמַדְנֵן, מִתִּי נִקְרָא עֵת רְצוֹן, הוּא בְּשַׁעֲה שֶׁהַצַּבּוּר מִתְפַּלֵּלִים, יִפֶּה הוּא וְכֵן הוּא וְדַאי. כִּי אוּ הַצַּבּוּר מְסַדְרִים וּמִתְקַנְי הַתְּקִינָן שֶׁל עֵת הַהוּא. וְאוּ הוּא עֵת רְצוֹן, וַיֵּשׁ לְבַקֵּשׁ בְּקִשׁוֹת, שְׁכַתוּב, אֱלֹהִים בְּרַב חֲסָדֶךָ עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ. כִּי אוּ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּקִשׁוֹת.

תקמו) וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ ה': הֵי הָרִי כַּאֵן סוּד הַיְחוּד. וְאֲנִי, זְהוּ דוּד הַמֶּלֶךְ, זְהִינֵנו הַמַּלְכוּת שֶׁנִּקְדָּאת אֲנִי, הִיא מְקוּם שֶׁנִּקְרָא גְאוּלָּה, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת בַּעַת שֶׁמְחַוְּבַרְת עִם הַיְסוּד, (כְּמ"שׁ בּוּזַר אֲמוּר צ"ה ע"ב ד"). תַפְלִיתִי

תקמו) מֵאֵי לַעֲשׂוֹת: שׁוֹאֵל, מֵהוּ לַעֲשׂוֹת, שְׁאוּמֵר עֵת לַעֲשׂוֹת לְחַי. וּמְשִׁיב, כְּמִשְׁ"א אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. אֲשֶׁר מֵהוּ לַעֲשׂוֹת, הוּא שֶׁנִּשְׁאָרוּ גּוֹפִים שֶׁל שְׁדִים שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ, מְשׁוּם שֶׁנִּתְקַדְּשׁ הַיּוֹם, וְנִשְׁאָרוּ לַעֲשׂוֹת, לְהִיוֹתָם רוּחֹת בְּלֵי גּוֹפִים. אִף כַּאֵן עֵת לַעֲשׂוֹת, הַעֵת נִשְׁאָרָה בְּלֵי תְקוּן וּבְלֵי שְׁלֵמוֹת מֵהוּ הַטַּעַם. מְשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתְךָ, מְשׁוּם שֶׁנִּתְבַּטְּלוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מְדַבְרֵי תוֹרָה. כִּי עֵת הַהוּא נִמְצָאת כֵּן, אוּ שֶׁמִּתְעַלֵּית אוּ שְׁיורְדָת, בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁאֵם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה מִתְעַלֵּית. וְאֵם מִתְבַּטְּלִים מִתוֹרָה, יוֹרְדָת.

תקמו) אֲתוּ ר' יוֹסִי וְכֹר: בְּאוּ ר' יוֹסִי וְר' חֲזִיָּא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרִישֵׁיהּ. אָמַר ר' יוֹסִי, וְדַאי, לֹא לְפִי כְּבוֹדֶךָ לְחַמֵּר אַחֲרֵינוּ. אֲשֶׁרִי הַדְרֵךְ הַזֶּה, שׁוֹכִינֵנו לְשִׁמּוּעַ זֶה. אֲשֶׁרִי הַדְרֵךְ שֶׁר' שְׁמַעוֹן שְׂוֹרָה בְּתוֹכֵךְ, שְׁאִפִּילוּ בֵּין הַהָרִים (דְּפוּ"י דף קנ"ה ע"ב *) דף קנ"ו ע"א)

קעז

תרומה

אתר דאקרי גאולה. תפלת: דא תפלה. וקכא איהו סמיכא לגאולה, דאיהו חד. פד איהו סמך גאולה לתפלה, כדן איהו עת רצון. עת רצון: אוף קכי, פללא איהו פחדא, עת חד, רצון חד, אתפלילו דא פדא, והו חד. ודוד מלפא בעא ליחדא בהאי קרא, יחודא חדא.

תקמז ואי תימא, אמאי אתמני האי קרא, בצלותא דמנחה דשבת. זאת איהו למתוי בשבת בההוא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול. בגין דהא כחול בשעתא דמנחה, תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון. אבל בשבת, דכל רוגזא אתעדי, וכלא אתפליל פחדא, ואע"ג דינא אתער, אתבסמותא איהו, וע"ד אצטריך קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתפליל ברחמי, ואתבסם פלא, וכדן עת רצון כתיב. עת רצון, פליל פלא פחדא. ודינא אתבסם בההוא זמנא, והוי חדוה בכלא.

תקמח משה אסתלק מעלמא, בההוא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח. ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא, וע"ד ננעלו תרעין בשבת, משעתא דמנחה ולעילא. מאן תרעין ננעלו. תרעין דבי מדרשא, בגין לאדכרא למשה רעיא מהימנא, דאורייתא אתבטלא בגיניה.

תקמט בההוא זמנא, בי מדרשא דמשה אתבטיל, כל שפן אתרנין. מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו, דלא ננעלו אתרנין פלהו. אורייתא

עת רצון

הסולם

מאמר

והכל מתבשם, ואז כתוב, עת רצון. עת רצון. יורה, שהכל, הדין והחסד, כלול יחד, והדין מתבשם בזמן ההוא, ובכל דבר יש שמחה.

תקמח משה אסתלק מעלמא וכר: משה נסתלק מן העולם, בשעה שהיא של תפלת המנחה של שבת, בשעה שעת רצון נמצא ובשעה שהיא רצון היה למעלה, וצער למטה, על פטירתו של משה. וע"כ ננעלו בשבת השערים משעת המנחה ולמעלה. מי הם השערים שננעלו. היינו שערי בית המדרש כדי להזכיר משה רועה הנאמן, שהתורה נתבטלה בשבילו, בשביל שנפטר.

תקמט בההוא זמנא בי וכר: בזמן ההוא, שנפטר, נתבטל בית המדרש של משה כל שכן בני מדרש אחרים, מי ראה שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ולא ננעלו האחרים כולם, התורה של משה אכלה עליו בעת ההיא, מי לא אבל. משום זה כל שערי בית המדרש ננעלו. והכל צריכים להצדיק את הקב"ה בדרך שבת. והיינו צדקתך כהררי אל. שאנו אומרים אז.

תלתא

תפלת, זו תפלה, דהיינו המלכות סתם, וכאן שאומר ואני תפילתי, התפלה סמוכה לגאולה, שהם אחד, ששניהם בחינת מלכות. וכשהוא הסמיך גאולה לתפלה, או היא **עת רצון**, עת רצון, הוא ג"כ כלל אחד יחד, **עת** היא אחת, דהיינו מלכות. **רצון**, הוא אחד, שה"ס הרצון המתגלה מן הכתר, הם נכללים זה בזה, ונעשים אחד. ודוד המלך רצה במקרא הזה, ליחד יחוד אחד, כמו שאמרנו.

תקמז ואי תימא אמאי וכר: ואם תאמר למה נתמנה מקרא הזה לאומרו בתפלת מנחת שבת. ומשיב, יפה הוא להיות בשבת בתפלת המנחה ולא בתפלת חול. כי ודאי אין תפלת מנחה של שבת כתפלת חול. משום שבחול בשעת המנחה, תלוי דין בעולם, ואין הוא עת רצון. אבל בשבת שכל רוגז הוסר, והכל נכלל יחד, שהדין והחסד הם אחד, ואע"פ שהדין נתעורר, הוא להתבשמות, כלומר, כדי לגלות המתקוות שבו בלבד. וע"כ נצרך מקרא של יחוד ליחד כל המדרגות כי כשיש יחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים,

(דפני דף קניו ע"א)

קנח

תרומה

דמשה עציבא עליה ביהוה זמנא, מאן לא עציב. בג"כ כל תרעי דבי מדרשי ננעלו, ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא ב"ה בארמ שבתא, והיינו צדקתך כהררי אל.

תקנ תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא, וכלהו פלילן במשה. חד, משה נביאה מהימנא עלאה. וחד, יוסף צדיקא. וחד, דוד מלכא. בגיני פה, תלת צדוקי דיני הכא, חד איהו דיוסף ופאה, קדים לכל הני, ודא איהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', דא יוסף, דאיהו בלחודוי כהררי אל, ככלהו טורין עלאין. וחד משה נביאה מהימנא, ודא איהו דכתיב, וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות, בגין דאיהו נטיל לכל סטרין, זמינא ושמאלא. וחד איהו דוד מלכא, ודא איהו דכתיב, וצדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, ולעולם: דא דוד מלכא.

תקנא כדין אתכניש כלא בהאי זמנא, תורה שבכתב, ותורה שבע"פ. וע"ד בהאי זמנא ננעלו תרעי דאורייתא, וננעלו תרעי דכל עלמא, בהאי זמנא. בשעתא דמית יוסף צדיקא, יבשו מקורין ומבועין, וכלהו שבטין נפלו בגלותא, פתחו עלאי ואמרו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'. בשעתא דמית משה, אתחשף שמשא בטיהרא, ואנעלת תורה שבכתב, נהורהא דאספקלריאה דנהרא. בשעתא דמית דוד מלכא, כנישת סיהרא נהורהא ודאורייתא דבעל פה כנישת נהורהא.

חלופי גרמאות

1 ל"ג לעולם. 8 מוסיף כנישת נמי.

מסורת הזהר

ד (שם ל"ו) שמות ק צ"צ. ה (שם עא). ו (שם קיט).

מאמר

המלים

עת רצון

צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת. לעולם, זהו דוד המלך, שה"ס המלכות הנקראת עולם.

תקנא כדין אתכניש כלא וכו': אז נאסף הכל בזמן ההוא, תורה שבכתב, שהוא משה, ותורה שבעל פה, שהיא דוד. וע"כ בזמן ההוא ננעלו שערי תורה, וננעלו שערי כל העולם בזמן ההוא. בשעה שמת יוסף הצדיק, יבשו המקורות והמבועים, וכל השבטים נפלו בגלות. פתחו העליונים ואמרו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'. בשעה שמת משה, נחשך אור השמש בצהרים, וננעלה תורה שבכתב. שהוא אור המראה המאירה. שהוא ז"א. בשעה שמת דוד המלך אספה הלכנה שהיא המלכות, את אורה, והתורה שבעל פה, אספה אורה.

ומההוא

תקנ תלתא אינון דאסתלקו וכו': ג' הם שנסתלקו מן העולם בזמן ההוא, וכולם כלולים במשה. אחד, משה הנביא הנאמן. ואחד, יוסף הצדיק. ואחד, דוד המלך. משום זה ג' צדוקי הדין כאן, אחד, הוא של יוסף הצדיק, הקורם לכל אלו, וזהו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', זהו יוסף הצדיק, שהוא לבדו כהררי אל, ככל ההרים העליונים שהם חג"ת נ"ה דו"א, שיוסף, שהוא היסוד כלול מכולם. ואחד, הוא משה הנביא הנאמן, וזהו שכתוב, וצדקתך אלקים עד מרום אשר עשית גדולות, משום שהוא ז"א, שהוא קו האמצעי הלוקח כל הצדדים, שהם צד ימין וצד שמאל, משום שהוא מכריע ביניהם (כנ"ל ב"א אות שס"ג) ואחד, הוא דוד המלך, וז"ש, (דברי דף קניו ע"א * דף קניו ע"ב)

תרומה

קנב

תקנב ומההוא זמנא ואתגניזו נהורין דאורייתא, ואסגיאו מחלוקת על משנה, וחכימאי במחלוקת, וכלהו תקיפי לבא בערבוביא. ועל דא, תדוה דאורייתא לאו איהו ביהוה זמנא, בכל דרין דעלמא. ומה אינון חומרי דתעניות דגורו רבנן, פד מית פלוני, גורו תענית. פד תהו פה, גורו פה. וכד תהו פנישו יתיר דתדוה דתורה דבכתב ותורה דבעל פה, ביהוה זמנא, עאכו"ו דאצטריך למנעל תרעי דאורייתא ביהוה זמנא. ובג"כ אמרין קני צדוקי דינא, כמה דאתמר. תדו רבי יוסי ורבי תייא, ונשקוהו ברישיה במלקדמין, אמרו ופאה חולקנא ביהאי ארחא.

תקנב תו פתח ואמר. ה"ה חכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעוז לחכם, דא משה, פד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא, אנדעזעו פל אינון רקיעין, וכל אינון משריין עלאין, ואמרו קמיה, מאריה דעלמא, ומה פל טובא, וכל תדוה דילן, לאו איהו אלא באורייתא, ואת בעי לנתתא לה בארעא. ואתפנישו על משה לאוקדיה בנורא, אתתקף משה וכו', כמה דאוקמוהו תברייא, דקב"ה אמר ליה למשה וכו'.

תקנב אכל החכמה תעוז לחכם, פל מאן דאתעסק באורייתא, ואשתדל בה לשמה, אתתקף בה באורייתא, בשעתא דאצטריך למתוי ליה תקפא וחילא, לאגנא עליה בשעתא דאצטריך. וההוא תקפא וחילא מאן אתר אתתקף. תדר ואמר, מעשרה שליטים. אינון עשו אמרין דכתיבין בה באורייתא, דאינון

מסורת הזהר (קהלת ז) יתרו א צ"ג.
ע אסגיא ול"ג אתגניזו נהורין דאורייתא. פ ומהאי; ומאן.
צ כ. ק דא דהוה; והוה; דהוה. ר ל"ג אינון. ש אתרגישו.
ת ל"ג לשמה.

דרך אמת א) מהיכן נתחזק משה כל כך שהיה יכול לנצח המלאכים.

מאמר

הסולם

החכמה תעוז לחכם

ואמר, החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעוז לחכם, זהו משה, כשעלה להר סיני לקבל התורה נודעזעו כל הרקיעים וכל מחנות מלאכים העליונים. אמרו לפניו, רבון העולם, והרי כל טוב וכל שמחה שלנו אינו אלא בתורה, ואתה רוצה להורידה לארץ. נקהלו על משה לשרפו באש, נתחזק משה וכו' כמו שהעמידו החכמים (לעיל בשלוח אות ש) דקב"ה אמר ליה למשה וכו'.

תקנב אב"ה החכמה תעוז לחכם: היינו, כל מי שעוסק בתורה ומשתדל בה לשמה הוא מתחזק בתורה בשעה שצריך שיהיה לו אומץ וכת, ושתגין עליו בשעה שצריך. ואומץ וכת ההוא מאיזה מקום מקבל להתחזק. תוור הכתוב ואומר, מעשרה שליטים, אלו הם עשרת הדברות הכתובים בתורה, שהם שליטים עליונים

תקנב ומההוא זמנא אתגניזו וכו': ומעת ההוא נגנזו אורות התורה, ונתרבה המחלוקת במשנה, והחכמים במחלוקת, וכל אמיצי הלב הם בבלבול הדעת, וע"כ אין שמחת התורה בזמן ההוא, בכל דורות העולם. ומה אלו חומר התעניות שגורו רבנן, כשמת פלוני גורו תענית, כשהיה כך גורו כך, וכשהיה נאסף ביותר שמחת התורה שבכתב ותורה שבעל פה בזמן ההוא, על אחת כמה וכמה שצריכים לנעול בזמן ההוא שערי תורה. ומשום זה אנו אומרים אלו צדוקי הדין. כמו שאמרנו. שמחו ר' יוסי ור' תייא ונשקוהו בראשו כמקודם. אמרו, אשרי חלקנו בדרך הזה.

מאמר החכמה תעוז לחכם

תקנב תו פתח ואמר וכו': עוד פתח (דפו"י דף קנ"ו ע"ב)

תרומה

קפ

שליטין עלאין, דב"ג אתתקף בהוא בהאי עלמא, ובצלמא דאתי קל רזין דצלמא, וכל פקודין, וכל חכמתא דעילא ופתא, «בהו תליא, ובהו אתכליל פלא, וכלא איהו באורייתא. ופאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא, למחוי מתתקף בתקפא לעלמא דאתי.

תקנה עשרה שליטין, עשר זיני חכמתא אינון בה באורייתא, בעשר שמקן גליפן, ואתכלילו בשמא חד, דעשרין ותריין אתוון גליפין, רזין דצלמא דאתי, באינון זיהרין, דלא שלטא עינא למחמי, ואפילו בסכלתנו למנדע, ולאסתכלא בההוא עדונא, וכסופא, דקודשא ב"ה אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי. כד"א ^ט עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

תקנו פתורא דבר נש, ^ז מזפי ליה למיכל על פתורא אחרא, בעדונא ^ח דההוא עלמא, כד"א ^ט פי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד מלפא הוה אמר, ^י תערך לפני שלחן נגד צוררי, ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא, דהא קדין איהו עדונא וכסופא, דנשמתא אתהני בהו, ^י בעלמא דאתי.

תקנו וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא. אין. דהא מזונא וספוקא דעדונא, אכלי בההוא עלמא, כגוונא דמלאכי עלאי אכלי. וכי מלאכי עלאי אכלי. אין. כגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא. ונההוא מזונא, קנא איהו

ח'ופי גרסאות

א כלא וליג מן בהו עד איהו. ב ליג מן ואתכלילו עד רזין. ג מוסיף אתוון אתוון; שמהן אתוון. ד דוכי. ה דעלמא ההוא. ו מוסיף עלמא הוי ז לעלמא.

מסורת הזהר

(ישעיה סד) הקס"ז ס צ"א. ט (ש"ב ט) לעיל תצו צ"פ. י (תהלים כג) יתרו לג צ"ט.

מזון הנשמות

אדם מזכה אותו לאכל על שלחן אחר בעדון של עולם ההוא, בעוה"ב. כשא כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד המלך הוא אומר, תערך לפני שלחן נגד צוררי. וזה הוא עריכת השלחן בעולם ההוא, כי אז הוא עדון וחשק, שהנשמה נהנית בעולם הבא.

הפוסם

מאמר

עליונים, שהאדם מתחזק בהם בעולם הזה ובעולם הבא. כל סודות העולם וכל המצות וכל החכמה שלמעלה ושלמטה, תלויים בהם ובהם נכלל הכל והכל היא בתורה. אשרי חלקו מי שעוסק בתורה, להיות מתחזק באומץ בעולם הבא.

תקנו וכי פתורא אית וכו': שואל, וכי יש שלחן אל הנשמות בעולם ההוא. ומשיב, כן. כי מזון וספוק העדון אוכלות הנשמות בעולם ההוא כמו שמלאכי השרת אוכלים. שואל, וכי מלאכים העליונים אוכלים. ומשיב, כן, וכעין אכילה שלהם אכלו ישראל במדבר, דהיינו חמון. ומזון ההוא, הוא סוד הטל הנזול ונמשך מלמעלה מסוד עולם הבא, שהוא בינה והוא מזון מאור שמן משחת קדש, ונשמות הצדיקים נוונות משם בגן עדן, ונהנות שם. כי נשמות הצדיקים מתלבשות שם בגן עדן התחתון, כמו שהתלבשו בעולם הזה. ובשבת

תקנה עשרה שליטין עשר וכו': עשרה שליטים, הם עשרה מיני חכמה שיש בתורה, שה"ט עשר ספירות, בעשרה שמות חקוקים. היינו עשרה שמות המרמזים על עשר ספירות אהיה וכו', ונכללו בשם אחד של כ"ב אותיות חקוקות, דהיינו השם אנת"ם וכו' של ברכת כהנים, סודות של עולם הבא, באלו האורות שאין העין שולט לראותם, ולא אפילו בתבונה לדעת ולהסתכל בעדן ההוא והשתוקקות שהקב"ה הוריש לצדיקים לעולם הבא, כמ"ש עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

תקנו פתורא דבר נש וכו': שלחנו של (דפו"י דף קניז ע"ב)

קפא

תרומה

" לטלא, דנגיד ואתמשך ^ט מעילא, מרזא דעלמא דאתי, ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא, ונשמתהון דצדיקיא אתונו מתמן בגנתא דערן, ואתהנון תמן. דהא ^י תמן נשמתהון דצדיקיא, מתלבשן בגנתא דערן דלתתא, פגוונא דהאי עלמא.

תקנה וּבְשַׁבְתִּי וּבְזַמְנֵי מִתְּפַשְׁטָאן, וְסִלְקִין לְמַחְמֵי בִיקְרָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְלֵאֲתַעְדְּנָא בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה פְּדָקָא יְאוּת, דְּכְתִיב ^ו וְהָיָה מְדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אֲמֵר יי'. וְכִי כָּל בֶּשֶׂר יִיְתִי, ^ז לֹאֵו הָכִי הָוָה לִיָּה לְמַכְתָּב, אֲלָא כָּל רוּחַ אוֹ יִכָּל נִשְׁמָה, מֵהוּ כָּל בֶּשֶׂר. אֲלָא קב"ה עֲבַד לִיָּה לְב"נ בְּהַאי עֲלָמָא, פְּגוּוֹנָא דִּיקְרָא דְכַבּוּד עֲלָאָה לְעִילָא. הַהוּא כַּבּוּד עֲלָאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ, וְנִשְׁמָתָא ^ח לְנִשְׁמָה, ^ט עַד דְּמֵטִי לְחַד אֲתֵר לְתַתָּא דְאַקְרֵי גוּף, וּבְהַאי עֵייל חַד רוּחַ דְּמִקְרָא דְחַיִּים, דְּאַקְרֵי כָּל, בְּדָא אִיהוּ כָּל טוּבָא, וְכָל מְזוּנָא, וְכָל סְפוּקָא, דְּהַהוּא גוּף. וְרָזָא דָא, ^י וְיִתְרוֹן אַרְץ בְּכָל הַיָּמִים הַאֵלֶּיךָ כָּל ^{יא} אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גוּף.

תקנט פְּגוּוֹנָא דָא בְּר נִש בְּהַאי עֲלָמָא, אִיהוּ גוּף, וְרוּחַ דְּשִׁלְטָא בֵּיה, פְּגוּוֹנָא דְּהַהוּא רוּחַ ^ב עֲלָאָה, דְּאַקְרֵי כָּל, דְּשִׁלְט עַל גּוּפָא לְעִילָא, ^ג וְדָא הוּא דְּאַקְרֵי כָּל בֶּשֶׂר, וְע"ד פְּתִיב, יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אֲמֵר יי'. עַל הַהוּא עֵדוּנָא פְּתִיב, ^ד עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לּוֹ.

תקס חֲדוּ חֲבְרִיָּא בְּאַרְחָא. פֶּד מְטוּו לְגו טוּרָא חַד אֲמֵר ר' תִּיָּא לְהַהוּא

ח'לופי גרסאות

ח דטלא. ט ל"ג לעילא. י ל"ג מן דצדיקיא עד דצדיקיא. כ מתמן. ל ביקריהון. מ אלא לא הוה ליה למכתב [הכין]. נ ל"ג כל. ס לנשמחא. ע ל"ג האי; מוסף מאי בכל היא האי. פ מוסף איהו כל ואיהו רוח. צ דשלטא על גופא דאקרי כל בשר ולי"ג מן עלאה עד וע"ד; דשלטא על גופא דאקרי כל ולי"ג מן עלאה עד ורא; דשלטא על גופא דאקרי כל ולי"ג עלאה דאקרי כל. ק האי אקרי.

מסורת הזהר

(י) (ישעיה טו) ב"ב לה צ"א. (ל) (קהלת ה) חיי שרה ו צ"ו. (מ) (ישעיה טו) לעיל אות תקנה צ"ח.

מזון הנשמות

ומכניס בו רוח אחד של מקור החיים, שנקרא כ"ל, שהוא יסוד. וזה סוד, ויתרון ארץ בכ"ל הוא. כ"ל הוה הוא רוח לגוף ההוא.

תקנט פְּגוּוֹנָא דָא בְּר נִש וכו': כעין זה. האדם בעולם הזה הוא גוף, ורוח השולט בו הוא כעין רוח העליון הנקרא כ"ל השולט על גוף שלמעלה, שהוא המלכות, ורוח הזה שכגוף האדם נקרא כל בשר, ועל זה כתוב, יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה', על עדון הזה כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

תקס חֲדוּ חֲבְרִיָּא בְּאַרְחָא וכו': שמחו החברים בדרך. כשהגיעו להר אחד, אמר ר' חייא למו"ל החמורים, מה שמך. אמר לו, חנן. א"ל

הסולם

מאמר

תקנה וּבְשַׁבְתִּי וּבְזַמְנֵי מִתְּפַשְׁטָאן וכו': ובשבתות ובחגים מתפשטות הנשמות מלבושיהם, ועולות לראות בכבוד אדונם ולהתעדן בעדון העליון כראוי, שכתוב, והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'. שואל, וכי כל בשר יבא, הלא אינו כן, והיה לו לכתוב, כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר. ומשיב, אלא הקב"ה עשה לאדם בעולם הזה כעין היקר של כבוד העליון למעלה, שה"ט החכמה דל"ב נתיבות כנ"ל. כבוד עליון ההוא, הוא רוח לרוח, שמאיר לז"א שנקרא רוח, ונשמה לנשמה שמאיר לבינה הנקראת נשמה, עד שמגיע למקום אחד למטה הנקרא גוף, דהיינו מלכות, (דפו"י דף קניו ע"ב *) דף קניו ע"א

קפב

תרומה

ט׳ייעא, מ׳ה ש׳מך. אָמַר לִיה חֲנָן. א״ל קב״ה יְחַנְּנֵךְ, וְיִשְׁמַע לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיךְ לִיה. י אָמַר רַבִּי יוֹסִי, ׀ וּדְאִי הָא נְטִי שְׁמָשָׂא, וְהָכִי בְתַר טוֹרָא דָא, אִית כְּפַר חַד עַל שְׁמֵךְ, דְאֶקְרִי כְּפַר חֲנָן, ׀ נְבִית תַּמְן בְּגִין יְקָרָא דְשְׁמֵךְ. כַּד מְטוּ לְהֶתֶם, עָאלוּ לְבֵית אוֹשְׁפִיזִיָּהוּ, וְסִדְרוּ קְמִיָּהוּ פְתוּרָא, בְּכַמָּה זִינִין לְמִיכַל. אָמַר ר' חִיָּא, וּדְאִי פְתוּרָא דָא, כְּגוֹנוֹא דְעֲלָמָא דְאֶתִי, וְאִית לֵן לְסַלְקָא הָאִי פְתוּרָא, וְלֹאֲעֲטָרָא לִיה בְּמַלִּין דְאוּרִיָּתָא.

תקסא פִּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, ׀ וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבְעֶתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי ׀ בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִינָן, לְכַר מְאַרְעָא מְנַלְן. דְהָא כְּגוֹנוֹא דָא לֹא אֲצִטְרִיךְ. אֲלֹא, קב״ה כַּד בְּרָא עֲלָמָא, פְּלִיג אַרְעָא, יְשׁוּבָא אִיהוּ לְסִטְר חַד, וְתַרְבָּא אִיהוּ לְסִטְר אַחְרָא. פְּלִיג יְשׁוּבָא, וְאַסְחַר עֲלָמָא סַחְרָנְיָה דְנִקְוֵדָה תְּדָא. וּמֵאֵן אִיהוּ, ׀ דָּא אַרְעָא קְדִישָׁא, אַרְעָא קְדִישָׁא אֲמַצְעִיתָא דְעֲלָמָא. וּבְאֲמַצְעִיתָא דְאַרְעָא קְדִישָׁא, אִיהוּ יְרוּשָׁלַם. אֲמַצְעִיתָא דִירוּשָׁלַם אִיהוּ בֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְכָל טִיבּוֹ וְכָל מְזוֹנָא דְכָל יְשׁוּבָא, תַּמְן נְחִית מְלַעֲלָא. וְלִית לָךְ אַתְר בְּכָל יְשׁוּבָא דְלֹא אֲתוֹן מִתַּמְן.

תקסב פְּלִיג תְּרַבָּא. וְלֹא אֲשַׁתְּכַח תְּרַבָּא תְּקִיפָא בְּכָל עֲלָמָא, בַּר הַהוּא מְדַבֵּר, דְתַבְרוּ חִלְיָה וְתַקְפִּיָּה יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנָה, כְּמָה דְאֶתְּ אָמַר ׀ הַמּוֹלִיכְךָ בַּמְדָּבָר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בְּהַהוּא מְדַבְּרָא, שְׁלֵטָא סְטְרָא אַחְרָא, וּבְעַל כְּרַחֲמֵיהּ

ח'ופי גרמאות

ר' מוסיף אמר ליה. ׀ ל"ג ודאי. ת ארעא. א ל"ג דא.

מסורת הזהר

ו (דברים ח) ויגש יו צ.

דרך אמת בן גלין שם.

מאמר

הסולם

אמצעיתא דעלמא

אחד, ומקום החרב לצד האחר. וחלק את מקום הישוב, וסיבב העולם מסביב נקודה אחת. ומי היא. היא ארץ הקדושה, כי ארץ הקדושה היא אמצעית העולם, ובאמצעה של ארץ הקדושה הוא ירושלים. ואמצעה של ירושלים היא בית קדשי הקדשים. וכל הטוב וכל המזון של הישוב כולו, יורד שמה מלמעלה, ואין לך מקום בכל הישוב שאינו ניזון משם.

תקסב פְּלִיג הַרְבָּא וְלֹא וכו': חֶלֶק אֶת מְקוֹם הַחֵרֶב, וְלֹא נִמְצָא תוֹרֵבֵן חוֹק בְּכָל הָעוֹלָם זוֹלַת מְדַבֵּר הַהוּא, שִׁישְׂרָאֵל שִׁבְרוּ כַחוּ וּגְבוּרַתוֹ אַרְבַּעִים שָׁנָה. כַּשׁ"א, הַמּוֹלִיכְךָ בַּמְדָּבָר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בַּמְדָּבָר הַהוּא שׁוֹלֵט הַסְטְרָא אַחְרָא, וּבְעַל כְּרַחוּ, כְּנֹגַד דְּצוֹנוּ, הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיו וּשְׁבְרוּ כַחוּ אַרְבַּעִים שָׁנָה. וְאִם יִשְׂרָאֵל הִיוּ נִמְצָאִים צְדִיקִים בְּאַרְבַּעִים שָׁנָה הַאלוּ, הִיוּ מַעֲבִירִים

א"ל, הקב"ה יחננך וישמע לקולך בשעה שתצטרך לו. אמר ר' יוסי, ודאי כי נטה השמש, וכאן, אחר ההר הזה יש כפר אחד על שמך, כי נקרא כפר חנן, גלין שם בשביל כבוד שמך. כשהגיעו שמה, באו לבית מלונם וערכו לפניהם את השלחן בכמה מינים לאכל. אמר ר' חייא, ודאי שלחן זה הוא כעין עולם הבא, ויש לנו להעלות מעלת שלחן הזה ולעטר אותו בדברי תורה.

מאמר אמצעיתא דעלמא

תקסא פִּתַח ר' יוֹסִי וְכו': פִּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבְעֶתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. שׁוֹאֵל, אִם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים, בְּחוּץ לְאַרְץ מֵאֵין לָנוּ שְׁצִוִּיכִים לְבוֹרֵךְ, שֶׁהִרִי מִשְׁמַע שְׁבֹאֲפֵן זֶה, בְּחוּ"ל, לֹא צְרִיכִים לְבוֹרֵךְ. וּמְשִׁיב, אֲלֹא הַקְּב"ה כַּשְׁבְּרָא הָעוֹלָם חֶלֶק הָעוֹלָם, מְקוֹם הַיְשׁוּב לְצַד

(דפו"י דף קניז ע"א)

קפג

תרומה

אָנלוּ יִשְׂרָאֵל עָלֶיהָ, וְתִכְרֹו חֵילֶיהָ, אַרְבַּעִין שָׁנִין. וְאִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ וְכַאֲשֶׁר
בְּאֵינוֹן אַרְבַּעִין שָׁנִין, הָיָה מִתְעַבְּרָא הָהוּא סְטְרָא אַחְרָא מְעֻלְמָא, וּמִדְקָא אַרְגִּיזוּ
לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אֵינוֹן זְמַנִּין, אֶתְתַּקַּף הָהוּא סְטְרָא אַחְרָא, וְנִפְלוּ
כְּלָהוּ תַמְן תַּחוֹת רְשׁוּתֶיהָ.

תקסג) ואי תימא, וְהָא מִשָּׁה דְסָלִיק עַל כָּל בְּנֵי עֻלְמָא, הֵיךְ מִיִּת תַּמְן.
לְאוּ הָכִי, דְהָא מִשָּׁה מְהִימְנָא לָא הָיָה בְּרְשׁוּתֶיהָ, אֲלֵא בְּהַר הָעֵבְרִים. מֵאֵי
הָעֵבְרִים. פְּלוּגְתָּא. דְאֶתְפְּלְגוּ עָלֶיהָ שְׁלִיטִין עֲלָאִין דְלַעֲלֵא, וְלֹא אֶתְמַסְר בִּידָא
דְמִמְנָא וְשְׁלִיטָא אַחְרָא, וְאֶשְׁתָּאֵר הָכִי, עַד דְאַתָּא מִשָּׁה עֲבָדָא מְהִימְנָא, וְשְׁלִיט
עָלֶיהָ, וְאֶתְקַבֵּר תַּמְן, וְלֹא אֶתְעַסַּק בֵּיהּ בְּקַבּוּרֶתֶיהָ, בְּרִיךְ הוּא
כְּלָתוּדוּי, דְכָתִיב וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי.

תקסד) ויקבר אותו, מֵאֵן. הָהוּא דְכָתִיב בֵּיהּ בְּאַרְחַ סְתִים, וְנָאֵל מִשָּׁה
אָמַר, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ. וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ. אוּף הָכָא
וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ, אֲלֵא וְדָאִי הָאִי אֶתְרִי יְדִיעָא אִיהוּ לְגַבֵּי
חַבְרִיָּא. וְעַל דָּא, בְּהָהוּא טוּרָא לֹא שְׁלִיט עָלֶיהָ, בְּרִיךְ הוּא מְהִימְנָא, וְנָאֵל
אֶתְקַבֵּר תַּמְן. וּבְגִין לְמַנְדַּע לְכָל דְרִין אַחְרָנִין דְעֻלְמָא, דְאֵינוֹן מְתֵי מְדַבֵּר וְקוּמוּן,
הָהוּא רַעֲיָא דְלַהוֹן אֶשְׁרֵי לֵיהּ בְּגוּוּיָהּ, לְמַהוּ כְּלָהוּ בְּאַתְעָרוּתָא דְקִיּוּמָא
לְעֻלְמָא דְאַתֵּי.

תקסה) ואי תימא, אִי הָכִי דְהָהוּא מְדַבֵּרָא אִיהוּ תַקְפָּא דְסְטְרָא אַחְרָא,

חֲלוּפֵי גְרַמְאוֹת

ב נפל. ג הוי. ד וסטרא; ושלטא. ה ההי"ד. ו דאיהו תמן.

מסורת הזהר

ט (שם לר) יתרו קיה צ"ל. ע (שמות כד) בשלח צט
צ"ג.

אמצעייתא דעלמא

כתוב, ויקבור אותו מי הוא שקבורו. ומשיב,
ההוא, שכתוב בו בדרך סתם, ואל משה אמר.
ולא כתוב, מי הוא. וכן ויקרא אל משה. ולא
כתוב מי הוא. אף כאן, ויקבר אותו, ולא כתוב,
מי הוא. אלא ודאי, מקום זה ידוע הוא לחברים.
שהוא השכינה, הנקראת מקום. שבכל מקום
שנאמר סתם הוא השכינה, (כנ"ל פרשת בשלח
אות ש"ג) וע"כ בהר הזה לא שלט עליו חוץ
ממשה לבדו, והוא נקבר שם. ומשום שידעו
כל דורות העולם אחרים, שמתי מדבר האלו
יקומו לתחית המתים, השרה הקב"ה בתוכם
את הרועה שלהם, שיהיו כולם בהתעוררות
הקיום לעולם הבא.

תקסה) ואי תימא אי וכו': ואם תאמר,
אם כן שמדבר ההוא הוא תוקפו של הסטרא
אחרא, איך צוה הקב"ה על שעיר הזה לשלוח
אותו

הסולם

מאמר

מעבירים את הסטרא אחרא ההוא מן העולם,
ומשום שהכעיסו את הקב"ה בכל פעם, נתחזק
הסטרא אחרא ההוא, ונפלו כולם שם תחת
רשותו.

תקסג) ואי תימא והא וכו': ואם תאמר,
הרי משה, שעלה מעלתו על כל בני העולם,
איך מת שמה. ומשיב, אינו כן, כי משה רבינו
לא היה ברשותו של הס"א, אלא בהר העברים.
מהו העברים. מחלוקת, מלשון עברה וזעם.
שנחלקו עליה השליטים העליונים שלמעלה,
שרצו לשלוט על ההר, ולא נמסר ביד ממונה
ושליט אחר, ונשאר כך, עד שבא משה עבד
הנאמן, ושלט עליו. ונקבר שם, ולא עסק
בקבורתו אלא הקב"ה בלבדו, שכתוב, ויקבר
אותו בגי.

תקסד) ויקבר אותו, מאן וכו': שואל
(דפו"י דף קנ"ז ע"א)

תרומה

קפד

היך פקיד קב"ה, על ההוא שעיר, לשדרא ליה לטורא אַתרא, ידאקרי עזאזל, תהו לון לשדרא ליה להווא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה. אלא, כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין, הא אתבר תקפיה. ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין, וכההוא טורא, הא תהו דיתיהון דישראל תמן ארבעין שנין.

תקסו) אכל בהאי שעיר, ההוא אתר איהו טנרא תקיפא עלאה, ותחות עמקא דההוא טנרא, דבר נש לא יכיל למיעל תמן, איהו שליט יתיר למיכל טרפיה, בגין דיתעבר מעלייהו דישראל, ולא ישתכח בהו מקטרגא עלייהו בישובא.

תקסז) שולטנותיה דנרא דמהימנותא, גו אמצעיתא דנקודה דכל ארעא קדישא, בבי קדש הקדשים. ואע"ג דהשתא לאו איהו בקיומא, בנכותיה פל עלמא אתון, ומזונא וספוקא מתמן נפקא לכלא, בכל אתר לסטרא דישובא. ובגין כן, אע"ג דישראל השתא לבר מארעא קדישא, ועם פל דא מחילא ונכותא דארעא, אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא. וע"ד פתיב וברכתא את יי' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי, דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא.

תקסח) מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינון מיכלין, אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדושה דארעא קדישא, ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב.

חלופי גרסאות

ז ל"ג דאקרי עזאזל. ח ל"ג ביה. ט עייל ול"ג יכיל למיעל. י מוסיף דכל עלמא. כ ל"ג מתמן נפקא. ל ל"ג סטרא. מ ל"ג השתא. נ על. ס ל"ג דא.

מסורת הזהר

(9) לעיל אות תקסא צ"ג.

אמצעייתא דעלמא

תקסז) שולטנותיה דנרא דמהימנותא וכו': ממשלתה של סוד אמונה היא תוך נקודה האמצעית של כל ארץ הקדושה, בבית קדש הקדשים, ואע"פ שעתה אינו מתקיים, עכ"ז, בזכותו נזון כל העולם, ומזון וכלכלה יוצאים משם לכל, בכל מקום צד הישוב. ומשום זה אע"פ שישראל הם מתוך לארץ הקדושה, עם כל זה, מכת וזכות של הארץ נמצא מזון וכלכלה בעולם. וע"כ כתוב, וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי, כי בשבילה נמצא מזון וכלכלה בעולם.

תקסח) מאן דאתעדן ע"ז וכו': מי שמתעדן על שלחנו ומתענג במאכלים, יש לו לזכור ולדאוג על הקדושה של ארץ הקדושה, ועל היכל המלך שנחרב, ובשביל העצב ההוא שנעצב על שלחנו שם, בתוך השמחה והמשתה שלו

הפולם

מאמר

אותו להר אחר שנקרא עזאזל, היה להם לשלחו להר ההוא שהלכו בו ישראל במדבר, ששם הוא מקום תוקפו של הס"א. ומשיב, אלא כיון שכבר הלכו בו ישראל ארבעים שנה, הרי נשבר תוקפו, ותוקפו נתגבר במקום שלא עבר שם אדם מעולם, אבל בהר ההוא שבמדבר שהלכו בו ישראל, הרי היה מושבם של ישראל שם ארבעים שנה.

תקסו) אב"ז בהאי שעיר וכו': אבל בשעיר ההוא, מקום ההוא, ששולחים אותו, הוא סלע חזק עליון, ותחת עמקו של סלע ההוא, שאדם אינו יכול להכנס שמה, הס"א שולט יותר לאכול טרפו. ואז יהיה נעבר מישראל, ולא ימצא עליהם מקטרג במקום הישוב. וביאור הדברים תמצא לעיל בהסולם (פרשת נח אוד ק"ד וק"ה).

(דפו"י דף קנ"ז ע"א * דף קנ"ז ע"ב)

תרומה
ובגין שהוא עציבו דאיהו קא "מתעצב על פתוריה, ביהווא תדנה ומשתיא דתמן, קב"ה חשיב עליה כאלו בנה ביתיה, ובנה כל אינון תרבי דבי מקדשא, זכאה חולקיה.

תקטט כוס של ברכה, לא הוי אלא בתלתא. בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא, וע"ד לא אצטריך כוס אלא בתלתא. כוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין פרווייהו, בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא. ולכתר "ישתביק" ליה בימינא, דהא מתמן אתברכא.

תקע עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלהו הוו פדקא יאות, בגין דתקוני כוס של ברכה עשרה אינון, והא אוקמוה תבריא. כוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא, בגין דכתיב "עיני יי' אלהיך בה, ולא אצטריך לאתנשי מעינא, אלא לאשגחא ביה.

תקעא כוס של ברכה, אתברך "בהווא ברכתא, דקא מברך בר נש עליה לקב"ה, בגין ודאיהו רזא דמהימנותא, ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה, פמאן דאיהו חשיבותא דמלכא, דהא בגיניה, אתברך פתוריה, בשעתא דברפתא מזונא, דהווא בר נש מברך.

תקעב פתוריה אצטריך דלא יתא בריקניא, דהא לית ברכתא משתפחא על פתורא ריקניא, "כמה דאוקמוה, דכתיב, "הגיד לי מה יש לך בבית וגו'. וע"ד פתורא לא אצטריך לאתחזאה בריקניא, דהא ברפאן עלאין לא שריין, אלא באתר שלים. ורזא דא ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, וכתיב

מסורת הזהר
(ז) (שם יא) ויהי דע צ"א. (ק) (מ"ב ד) לעיל תקר צ"א. (ר) (שמות לא) משפטים קלד צ"י.
ע אתעצב. פ דישתביק; ישתביק. צ ל"ג ליה. ק בהווא. ד כן איהו. ו דהא אוקמוה.

מאמר
שלו, חושב עליו הקב"ה כאלו בנה ביתו, ובנה כל אלו תורכות של בית המקדש. אשרי חלקו.
מאמר כוס של ברכה
תקטט כוס של ברכה וכו': כוס של ברכה אינו אלא בשלשה שאכלו כאחד, משום כי מסוד ג' אבות הוא מתברך, שהמלכות שה"ס כוס של ברכה מתברכת מחג"ת דז"א שנקראים אבות. וע"כ לא נצרך כוס אלא בשלשה. כוס של ברכה צריך לתת אותו ביד ימין ובשמאל, ולקבלו בין שתיהן, משום שהמלכות ניתנה בין ימין ושמאל דז"א. ואחר כך יעזוב אותו על יד ימין לבר, כי משם הוא מתברך. דהיינו מאור החסדים שבימינו של ז"א.

תקע עשרה דברים נאמרו וכו': עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכולם הם כראוי (דפו"י דף קניז ע"ב)

תקעב פתוריה אצטריך דלא וכו': שלחנו

קפו

תרומה

יְהִי חֲכַמְתָּא לְחַפְּימִין. וְעַל רְזָא דְנָא שְׁלַחַן דְּלַחֵם הַפְּנִים, דְּכְתִיב וְנִתְּנָהּ עַל הַשְּׁלַחַן לַחֵם פָּנִים לְפָנֵי תְּמִיד.

רעיא מהימנא

תקעג) תנאין וְאִמּוּרָאִין אֲתַכְּנָשׁוּ בְּלַכּוּ, דְּהָא קָא אֶמְטוּ שְׁעָתָא, לְתַקְנָא בֵּיהּ מְאֵנִי בִּמְלָפָא, לְאַנְתְּרָא דְּלֵאתַתְּקָנָא קְמִיהּ, דְּאֵינוּן: מְשַׁכְּנָא, מְנַרְתָּא, פְּתוּרָא, מְדַבְּחָא, פִּיור, וְכֵנוּ, אַרוּן, וְכַפּוּרָת, וְכַרוּבִים, וְכֵלָא בְּשַׁקְל. וּבְגִין דָּא מְנִי לְיִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

תקעד) קם תְּנָא תְּרָא וְאָמַר, הִי רַעֲיָא מְהִימְנָא וְיִדְאֵי הִכִּי הוּא, וְלָךְ מְנִי לְמַעַבְד פְּלַהוּ, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, וְעֲשִׂית מְנוּרָה. וְעֲשִׂית שְׁלַחַן. וְהִכִּי בְּכֵלָא, וְרָאָה וְעֲשָׂה, וּמְכַלָּא לָא אֲתַקְּשִׁי לָךְ לְמַעַבְד, אֲלָא תֵּלַת מְלִין דְּרִשְׁמִין בְּאַתְוּוֹן דְּשַׁמָּה, מְנוּרָה, שְׁ"קָלִים, ה"חֲדָשׁ. אָמַי אֲתַקְּשִׁי לָךְ.

תקעה) א"ל, סְבָא סְבָא, אַתּוּן מְפִיקִין קוּשְׁיָא דָּא דְּאַתְקְשִׁי לִי, מִן מְקַשָּׁה תִיעֲשָׂה הַמְנוּרָה. וְיִדְאֵי מְאָנָא דְּקַב"ה, אִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מְאָנָא לְשַׁמְשָׂא לְבַעֲלָהּ, אִיהִי מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ, שְׁבַע בְּיוֹם הַלְּלִיתִךְ, דְּאֵינוּן: הַגְּדוּלָּה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנְּצַחַת, וְהַהוּד, וְיִסוּד, וּמְלָכוּת. שְׁבַע בְּכֵלָא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ש (וניאל ב) ח"ג רצה: ת (שמות כה) ח"ג קצב. א (תהלים קיט) ויצא סג צ"א ח"ג קח: ונה: שט. ת"ז בהקדמה טו: קמה.

ת מארי מתניתין ולי"ג ואמוראין; מוסיף ואמוראין ומ"מ. א מטי; מטא (ד"א). ב מוסיף דביה מלכא. ג ל"ג לאנהרא; לאוהרא. ד ל"ג לאתקנא; לאתקנא; ולאיתקנא. ה בוצינא קדישא; מוסיף ודאי ר"מ. ו ל"ג ודאי. ז דאתקשה ולי"ג. ח וודאי. ט עד מלכות; וכו' לך ח' הממלכה. י כליק.

דרך אמת ג) עין בפרוס מהרמ"ק שער יד פ"ג.

מאמר

הסולם

מנורה שקלים החדש

זה יתנו וגו'.
תקעד) **קם תנא חדא** וכו': קם תנא אחד ואמר: רעיא מהימנא, ודאי כך הוא, ולך צוה לעשות הכל, שכתוב, ועשית מנורה. ועשית שלחן. וכך הכל, וראה ועשה. ומכולם לא התקשה לך לעשות אלא ג' דברים, הרשומים באותיות שמך, שהם מנורה שקלים החדש, למה התקשה לך.
תקעה) **א"ל סבא סבא** וכו': אמר לו זקן זקן. אתם למדים קשוי זו שנתקשה לי מן הכתוב, מקשה תיעשה המנורה. כי תיעשה המנורה, משמע שתיעשה מעצמה, שמשם לא היה יכול לעשותה. ודאי, הכלי של הקב"ה הוא השכינה, שהיא כלי לשמש לבעלה, לז"א, היא המנורה שלו, שנאמר בה, שבע ביום הללתיך, שהם, הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות, שהיא כלולה משבע.

שלחנו של אדם צריך שלא יהיה ריק, שאין הברכה נמצא על שלחן ריק, כמו שהעמדנו, שכתוב, הגירי לי מה יש לכי בבית וגו'. וע"כ השלחן אינו צריך להראות ריקם, כי ברכות עליונות אינן שורות אלא במקום שלם. וזה סוד, ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. דהיינו אחר שכבר שלם בחכמה נותנים לו חכמה. וכן, יהב חכמתא לחכימין. ועל סוד הזה הוא השלחן של לחם הפנים, שאינו נמצא ריק, שכתוב, ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

רעיא מהימנא

תקעג) תנאין ואמוראין אתכנשו וכו': תנאים ואמוראים האספו כלכם, כי הגיע השעה לתקן בה הכלים של המלך, להאיר שיתתקנו לפניו, שהם משכן מנורה שלחן מזבח כיוור וכנו ארון כפורת וכרוכים. והכל נתקן בשקל, כח"ש לפנינו, ומשום זה צוה לישראל, (דפו"י דף קנ"ז ע"ב *) דף קנ"ח ע"א)

משבע

קפז

תרומה

תקעז) משבע דרגין אלין, שלשת קני מנרה מצדה האחד, גופא ותריין דרועי דמלפא. וְאִיהוּ גַר מִצֹּה, לְאַנְהָרָא בְּהוֹן. וְשְׁלֹשָׁה קְנֵי מִנְרָה מִצְדָּה הַשְּׁנִי, אֵינּוֹן תְּרִין שׁוֹקִין, וְכִרִית. וְאִיהוּ גַר מְעַרְכִית, לְאַנְהָרָא בְּהוֹן. מְנַרְתָּא דְּמִלְפָּא אֲתַקְרִיאת, וְאִיהוּ גַר לְאַנְהָרָא בֵּיה גַר מִצֹּה, דְּאֲתַמַּר בֵּיה מִצְנוֹת זַי בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם.

תקעז) ומאן רישא דמנרתא, בינה ה' עלאה, דאית לה תלת קנין, בדיוקנא דא יה' תלת וויין, דאינון תלת אבהן. ה' תנינא, ג' קנים תנינין בדיוקנא דא ה', דאינון נצח הוד יסוד. ו' מנרתא דאמצעייתא ז' בן י"ה. על שמייה אתקרי בינה. איהו כליל ו' קנין לתתא, בחושבן ו', בו' קנין דיליה.
תקעח) וי' אשת חיל עטרת בעלה, תגא דספר תורה, כצורת ז'

חלופי גרמאות
כ ואיהו ל אתקריאת דמלכא. מ מוסף דמנרתא ז' ו ווי;
צויר ב' וויין באורך ואחד מושכב למעלה ברוחב. ס ווי;
צויר ב' וויין באורך ואחד מושכב למעלה ברוחב; מוסף
ה' תלת וויין. ע ליג וי' פ באמצעייתא. צ בין. ק אקרי.
ר ליג ז' ש מספר.

מסורת הזהר
(ב שם יט) ח"ב קלז: ח"ג קמט: ת"ז תי"ח לב: תכ"ח
עב: ת"ל עד. ז"ה מה ט"ב של"ז תקי"ח ק"ב ט"ב של"ח.
(ג משלי יב) ב"ב ה צ"א.

הסולם מאמר

אֲוֹתִיּוֹת בֵּן יְהוָה הוּא, ז"א, כולל ששה קנים למטה, במקומו עצמו, בחשבון ו' שבו קנים שלו.
פירוש כשז"א עולה לישסו"ת שהם חג"ת נה"י דבינה המה מאירים לו בסוד מנורה, שחג"ת הם ג' קנים ימיניים בסוד ה' ראשונה דהויה, וז"א הוא אחריהם ומקבל מהם, שה"ס ו' דהויה, קו האמצעי ונה"י הם ה' שניה דהויה, שמאירים לו מצד שמאל. והשם הוי"ה מתחלק בין או"א שהם ג"ר דבינה, שה"ס י' דהויה, ובין ישסו"ת שה"ס ז"ת דבינה והו"ה דהויה, ונודע שבעת שהמלכות עלתה לבינה בסוד ו' שנכנס באור הבינה ונתמעט האור ונעשה אור, הנה אע"פ שלעת גדלות הבינה, חוזרת ויורדת למקומה, הנה זה אמור רק בישסו"ת ולא באו"א עלאין, שבהם נשארה המלכות קבועה ואינה יוצאת מאויר שלהם לעולם, כנ"ל (בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) והיא נעשתה למלכות דאו"א, דהיינו לבחינת י' דהויה. ונודע שמלכות דעליון הוא כתר לתחתון, נמצא, שהמלכות נעשתה כתר אל ישסו"ת. הרי שבעת שז"א עולה לבינה לקבל ממנה בסוד המנורה, נמצא המלכות לכתר שלו בסו"ה, אשת חיל עטרת בעלה, להיותה כתר דישסו"ת. (כמ"ש בתלמוד ע"ס חלק י"ג אות כ) ובוה יתבאר כל ההמשך.
תקעח) וי' אשת חיל עטרת בעלה: שהיא

תקעז) משבע דרגין אלין וכר: משבע מדרגות אלו, היא המנורה, שלשת קני מנורה מצדה האחד, הם גופא, דהיינו תפארת, וכ' זרועות המלך, שהם חסד וגבורה. היא המלכות, היא גר מצוה להאיר בהם, שהיא רביעית אליהם. ושלשת קני המנורה מצדה השני, הם ב' שוקים שהם נצח והוד, וברית שהוא יסוד. והיא, המלכות, היא גר מערבית להאיר בהם. פירוש. שהמלכות היא בב' בחינות, היא רביעית אחד חג"ת, שאז היא בסוד ב' מאורות הגדולים. והיא שביעית אחר נה"י, שמקבלת מיסוד. (וע' פירוש לעיל בראשית א' דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד) מנורה של המלך נקראת המלכות. והיא גר להאיר בו גר מצוה, בסוד רביעית לחג"ת כנ"ל, שמשם מקבלת חכמה. (כמ"ש שם) שנאמר בו, מצות ה' ברה מאירת עינים, שה"ס חכמה המכונה אור עינים.
תקעז) ומאן רישא דמנרתא וכר: ומי הוא ראש המנורה, היא בינה ה' העליונה, דהיינו ג"ר דבינה, או"א עלאין, שיש לה בז"ת שלה, שהם ישסו"ת, שלשה קנים בצורה זו של ה' שהיא ג' וויין, והם ג' אבות חג"ת. ה' שניה יש לה ג' קנים שניים בצורה זו ה', שהם נצח הוד ויסוד. ו' הוא אמצעה של המנורה, דהיינו ז"א, שהוא בן י"ה, כי ז"א, הוא קו האמצעי המכריע בין ב' קוין דבינה. על שמו היא נקראת בינה, כי בינה היא (דפו"י דף קני"ח ע"א)

תרומה

קפה

מסִטְרָא דְעֵלְמָא דְאֵתִי, לָאו אִיהִי מְאָנָא לְגַבִּיהַ, וְלָאו מְשַׁמְשָׁא לְגַבִּיהַ, אֶלָּא עֲטָרָה עַל רִישִׁיהָ. ¹ אֶבֶל בְּעֵלְמָא דִּין, אִיהִי ² כְּגִוּוֹנָא דָא, הוּהִי ³ אִיהוּ מְאָנָא יִתְחַוְתִּיהַ, שְׁמוּשָׁא דִּילִיהַ, בְּכָל סְפִירָה דִּילִיהַ, בְּכָל אֶבְר דִּילִיהַ, בְּכָל מִדָּה דִּילִיהַ.

תקעט וּבְגִין דָּא, יִי דָא, לְזַמְנִין ⁴ אִיהִי יִתְחַוְתִּיהַ, לְזַמְנִין עַל רִישִׁיהַ, לְזַמְנִין בְּאִמְצָעִיתָא. עַל רִישִׁיהַ יִתְחַוְתִּיהַ ⁵ אֶבְרָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִתְתָּה לְרֵאשׁ פְּנֵה. וְדָא ⁶ לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד, דְּאִיהוּ יִי עַל הוּיָה מְסִטְרָא דְמִנְרָתָא. בְּאִמְצָעִיתָא, מְחַצִּית הַשְּׁקֶל, וְהַהִי ⁷ וְזֵה יִתְנֹה, כְּגִוּוֹנָא דָא הוּיָה. בְּסוּפָא, בְּמִשְׁכָּנָא, כְּגִוּוֹנָא דָא הוּהִי, תְּמַשׁ אַמּוֹת אַרְבָּה, מְסִטְרָא דְהַ עֲלָאָה, וְהַ אַמּוֹת רַחֲב, מְסִטְרָא דְהַ יִתְתָּאָה. וְאִמָּה: וְי. וְחַצִּי הָאִמָּה: י. וְכֻלָּא אֶתְרַמִּיז בְּאֵת יו.

תקפ וְדָא אִיהוּ רְזָא, אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִים דְּאֶתְרַמִּיז בְּהַאי שְׁמָא, יוֹד הִי וְיִי הִי וְכֻל שֵׁם דְּשְׁלִיט יְהִי עַל יִי נוֹקְבָא אִיהוּ, מְסִטְרָא דְשְׁמָא לָא. כְּוָא עִיג דְּמְסִטְרָא דְאֵת יִי אִיהִי בְּרִישָׁא, בְּתַר דְּבִתְרִין

חלופי גרסאות

ת ל"ג מן אבל עד הוה"י, א גוונא (ד"א). ב ואיהו; ואיהו. ג תחתיהו. ד עבר. ה איהו. ו דכתיב. ז י. ח ואו. ט בכל. י ל"ג ה. כ אע"ג.

מסורת הזהר

(תהלים קיח) ב"א קיב צ"א. ה) (יקרא כד) ח"ג קד: ת"ז תכ"א נה: ו) (שמות ל) ב"א שג צ"ב ח"ב קפז. רכו. ז"ח מג ט"ד שכ"ב מר ט"א ש"ח מה ט"א שכ"ה סג ט"ד ש"א של"א תק"ה צג ט"ד ש"ט. ז) (ישעיה מד) שמות צא צ"ב.

מנורה שקלים החדש

חציה הימין דבינה, והמלכות היא בחינת חציה השמאל דבינה. ואז נקראת מחצית השקל. זהו שכתוב, זה יתנו וגו' מחצית השקל בשקל הקדש וגו'. והיא כעין זה הו"י"ה שהי' היא באמצע אחד הו', וקודם לה' שניה שהיא נח"י, משום שמקבלת אז מחג"ת דז"א שהוא ו'. בסוד רביעי לאבות. בסוף, ז"א. במשכן, היא כעין זה הוה"י, דהיינו שירדה תחת היסוד שהוא בה' שניה. ונתקנה שם לפרצוף שלם. וז"ס, חמש אמות ארך הוא מצד ה' ראשונה. וחמש אמות רחב מצד ה' תחתונה. ואמה, ה"ס ו', שהוא ז"א. וחצי האמה היא י', שהיא המלכות העומדת בסוף, והכל נרמו באות ו' שהוא ז"א, או שהיא כתר, או באמצעו, או בסופו.

תקפ וְדָא אִיהוּ רֵזָא וְכוּ': וְהוּ סוּר אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹקִים. שֵׁאֲנִי רֵאשׁוֹן, הִי"ס הַמְּלָכוֹת בַּעַת שֶׁהוּא כְּתוּב עַל רֵאשׁ ז"א. וְאֲנִי אַחֲרוֹן, בַּעַת שֶׁהוּא נְקוּדָה בְּסוּף ז"א. וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹקִים, הוּא בַּעַת שֶׁהוּא בְּאִמְצָע ז"א, דְּהֵינּוּ רְבִיעִית לְאֲבוֹת, אַחַד חֲגִוִּת. וְנִרְמֹזת בְּשֵׁם הוּה, יוֹד הִי וְיִי הִי (כצ"ל) שיש

הסולם

מאמר

שהיא עטרה של ספר תורה, שהוא ז"א, כצורת ז' שהיא י' על ו' דהיינו כתר על ו', שהוא ז"א, מצד עוה"ב, שהוא בינה, אין המלכות כלי אליו, ולא משמשת לו אלא עטרה על ראשו, כמ"ש בדבור הסמוך. אבל בעולם הזה, שהוא המלכות מבחינתה עצמה במקומה, היא כמו זה הוה"י, שצירוף הזה יורה, שהיא כלי תחתיו, והיא השמוש שלו בכל ספירה שלו, ובכל אבר שלו, ובכל מדה שלו. כלומר, שהמלכות משמשת לז"א לגלות כל בחינותיו של ז"א, המכונים ספירה אבר מדה.

תקעט וּבְגִין דָּא יִי וְכוּ': וּמְשׁוּם זֵה יִי זו, שהיא המלכות, לפעמים הוא תחת ז"א, ולפעמים על ראשו, ולפעמים באמצע, ומפרש, ע"י רֵאשׁוֹ הִי"ס הִי' שֶׁל יִקְוִי"ק, בְּסוּף הַ, אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִתְתָּה לְרֵאשׁ פְּנֵה. וְזֵה, לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד, שֶׁהוּא יִי עַל הוּיָה מְצַד הַמְּנֹרָה, דְּהֵינּוּ אוּ"א עַל יִשְׁסוּ"ת, שֶׁמְלָכוֹת דְּאוּ"א. הִיא כְּתוּב לְז"א, מְצַד עֲלִיתוֹ לִישְׁסוּ"ת, שֶׁנִּתְתַּקֵּן בְּסוּף הַמְּנֹרָה כְּמִשׁ לַעִיל בְּסוּמָךְ. בְּאִמְצָע, ז"א הִיא מְחַצִּית הַשְּׁקֶל. דְּהֵינּוּ שֶׁהוּא גְדוּלָה כְּמוֹהוּ, וְהֵם שְׁנֵיהֶם בִּי פְּלִגִי דְּגוּפָא. שְׁזוּ"א הוּא בְּחִי' (דפ"י דף קי"ח ע"א)

קפמ

תרומה

ההי"ן איהי בסופא, כגוןא דא ה"י ה"י, י אתדן לרוב, ונוקבא איהי. אלא י
על ה' תגא, תחות ה', שמוש. כ"ש תחות ו'.

תקפא וקגין דלא עבידנא קצוץ ופרוד ביחודא דלעילא, דכלא יחודא
מד, נתקשה ילי ל' למעבד. וקב"ה דידע כל עמחשבתין, אמר, פתר דדא לטוב
אתפון, דלא למעבד קצוץ ופרוד, תיעשה המנ"רה, תיעשה מעצמה
כגוןא דשכינתא, תיעשה מעצמו דקב"ה, בלא פרודא. שאר מאנין דבהון
איהי שכינתא שמוש, ויעש בצלאל.

תקפב ובכל אתר דשכינתא תתא איהי עטרא דעמודא דאמצעיתא,
פד נטילת מן בינה, דאיהו עלמא דאתי, ודאי לית ידיעה לב"נ. וקב"ה, ולא
בכל מדות דיליה, עד דיעול בהאי תרעא, דאתמר עלה זה השער לני,
באות ל'.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח (שמות כה) נח קיג צ"ג. ט (שם לו) ח"ב ריד. ל אתרין. מ ו'. נ ליה. ס מוסיף למעבד או תגא [תגאין]
או אמצעי או שמוש. ע חשבתין. פ תעשה. צ ל"ג
דבהון; ל"ג איהי; דאיהי בהון. ק עטרה עמודא ול"ג
דאמצעיתא. ר מקב"ה; לקב"ה. ש לכל. ת תרעא (ד"א). א ביה; על זה(ר"א). ב היג בדו"; מוסיף ל' דאיהי י"י.

דרך אמת ד' (שם הו"ה יוצא מתיבות אלו י"ה מתיעשה ו"ה מהמנורה) כי מלת תיעשה מלא יוד ומלת המנורה
מלא ו' עיין שמות שם.

מנורה שקלים החדש

הסולם

מאמר

שנכנס לאור ונתמעט האור לאויר, (כנ"ל אות
תקע"ז) ומיעוט הזה הוא קצוץ הג"ר מבינה,
וע"כ לא היה יכול משה לעשות זה, כי לא היה
יכול לעשות קצוץ למעלה מבינה. וכן בחינת
המלכות כשהיא באמצע ז"א, בסוד מחצית השקל
וכן החדש, הנה אז המלכות היא פלג גופא
ונפרדת מז"א, שהיא חכמה בלי חסדים. וע"כ
לא היה יכול משה לעשות פרוד בין ז"א
למלכות. וז"ס תיעשה מעצמה, ע"י ז"א. אבל
שאר הכלים שבמשכן שבהם המלכות בבחינת
סוף הו"א, ושמוש אליו, אין שם בחינת קיצוץ
ופרוד, אלא להיפך שהיא בחינת יחוד, וע"כ
היה יכול בצלאל לעשותה.

תקפב ובכל אתר דשכינתא וכו':
ובכל מקום שהשכינה התחתונה היא
עטרה על עמוד האמצעי, שהוא ז"א, שהוא
בעת שנלקחת מן הבינה, שהיא עולם הבא,
דהיינו בעת שהמלכות עולית לבינה בסוד י'
שנכנסת באויר, כמ"ש לעיל (אות תקע"ז) ודאי
שאז אין ידיעה לאדם בהקב"ה וכל המדות
שלו, מחמת שהבינה נתמעטה אז לו"ק, עד
שיכנס בשער הזה שנאמר עליו, זה השער לה',
דהיינו באות ל'. הרומזת על מגדל פורח באויר,
דהיינו

שיש כאן י' בראש, וי' באמצע הויה, וי' בסוף
אחר הה'. וכל שם ששולט ה' על י', היא
נוקבא מצד השמאל. ואע"פ שמצד אות יוד
היא בראש השם, שהוא זכר, עם כל זה, כיון
שאחר ה' ההון של השם היא בסוף, כעין זה
הי ה', היא נודנת אחר הרוב, והיא נוקבא.
אלא ה' שעל ה' הוא כתר, תחת ה' היא
שמוש, ומכ"ש תחת ו'.

תקפא ובגין דלא עבידנא וכו': ומשום
שאיני עושה קצוץ ופרוד ביחוד העליון,
שבבינה, והכל הוא יחוד אחד, ע"כ התקשה
לי לעשות ג' הדברים מנורה שקלים החדש,
שה"ס המלכות, שמנורה היא בבחינת כתר
ז"א, ובשקלים והחדש היא בבחינת אמצע שלו,
והקב"ה היודע כל המחשבות, אמר, אחר שזה
נתכוון לטוב, שלא לעשות קצוץ ופרוד, ע"כ
תיעשה המנורה מעצמה, כמו השכינה, תיעשה
מעצמו של הקב"ה בלי פרוד. שאר הכלים
של המשכן, שבהם השכינה היא שמוש, דהיינו
בסוף ז"א, נאמר ויעש בצלאל. ולא היה צריך
שתיעשה מעצמה.

פירושו. כי אין השכינה בבחינת כתר
לו"א אלא על ידי עלייתה לבינה, בסוד י'
(דפוי"י דף קי"ח ע"א)

קצ

תרומה

תקפג) איהי ד'פליא מכל ספידה, ומכל אתון דשמקן, מפודשים ונספדים. איהי נקודה יבכל את ואת, שמושא תחות בעלה. ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דילה דטעמי. כגון סגול נקודה תחות ירכי מלפא, וקארץ הדום רגלי. ואיהי באמצעיתא, עמיה, מחצית השקל, בשורק. ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דסגולתא.

תקפד) יורקא ימקף לשופר, הולף סגולתא, בההוא זמנא איהי פתר על רישא דמלפא, פתר יתנו לך יי' אלהינו. ואיהי ידיעת ההוא דאתמר ביה, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. דבה אשתמודע, דאיהו ראשון לעילא בתגא, דהיינו סגולתא ו'איהו אתרון, כסגול. ומבלעדיו אין אלהים, בשורק. וכלא ובה אשתמודע.

תקפה) מאן דאתדבק אבה לתתא, איהי מסלקא ליה לעילא. ומאן דבעי לאסתלקא עלה לאדבקא לעילא מינה, איהי משפילתו לתתא מינה, ולית ליה חולקא בה. וכגין דיעקב באשתמודע בה, אולף * דלה לבנוי, ומני דלא

חלופי גרסאות

ג דאיהו. ד כליל. ה ספיראן. ו לכל. ז ל"ג דיליה; דילה. ח ל"ג דטעמי. ט סגולתא. י מוסף זרקא ראשון. כ מוסף מקף אמצעי. ל שופר אחרא למטה. מ ל"ג זמנא. נ ל"ג איהי ידיעת. ס ידעת. ע ל"ג מן אל עד אל. פ דביה. צ דאיהו; איהו. ק מוסף בה בסגול. ר ביה. ש מוסף אשתמודע לתתא. ת דאתדבק. א ביה. ב בה אשתמודע; הוא דא (ד"א); בה הוא אשתמודע. ג אולפת. ד ליה.

מסורת הזהר

(ו ישעיה סו) יתרו קב צ"ש.

הסולם

מנורה שקלים החדש

ומסמיכים המלכות לבינה המכונה שופר, הולכת ונעשית סגולתא דטעמים. שבעת ההיא, היא כתר על ראש המלך, ז"א. כמ"ש לעיל (אות תקע"ז בהסולם ע"ש) כתר יתנו לך ה' אלקינו. היא ידועה אז באותו שנאמר בו, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. שה"ס או"א עלאין, שבהם אסוד החקירה והדרישה. שהמלכות נכללה בהם ונעשתה למלכות שלהם, כנ"ל (אות תקע"ז בהסולם) ובה נודע שהוא ראשון למעלה בכתר, שהיא סגולתא, שהיא ממעל האותיות. והוא אחרון בסגול, שהיא תחת האותיות ומבלעדיו אין אלקים, בשורק, שהוא באמצע האותיות, שאז מאירה בהארת החכמה כנ"ל והכל נודע בה.

מאמר

דהיינו שהי' שנכנסה באויר חזרה ויצאה משם, שאז חוזרים הג"ר דבינה ושל ז"א, ואז יש ידועה בסוד הדעת. (כנ"ל ב"א דף מ"ה ד"ה כד).

תקפג) איהי כליא מכ" וכו': מבחינת מה שהיא באמצע ז"א, היא כלולה מכל הספירות ומכל האותיות של שמות המפורשים והנסתרים, שהיא מקבלת מכולם ונכללים בה. ומבחינת מה שהיא בסוף ז"א, היא נקודה תחת כל אות ואות, שהיא שמוש תחת בעלה, ז"א. כי משם נבנית לזווג עם ז"א. ומבחינת מה שהיא עטרה על ראש ז"א, היא מצד הטעמים שמעל האותיות. ומפרש, היא נקודה כגון נקודת הסגול, שהיא תחת ברכי המלך, דהיינו תחת נה"י דז"א, המכונים ברכים. כמ"ש, והארץ הדום רגלי. דהיינו המלכות שנקראת ארץ. והיא באמצע עם ז"א, שנקראת אז מחצית השקל, פלג גופא כמ"ש לעיל (אות תקע"ט) וזה הוא בנקודת השורק, דהיינו מלאפוס, שהיא באמצע הו'. והיא עטרה על ראשו מצד הטעם שנקרא סגולתא, שהוא מעל האותיות.

תקפה) מאן דאתדבק בה וכו': מי שמתדבק במלכות, מבחינת למטה מאותיות, היא מעלית אותו למעלה. כי משם היא נבנית לזווג פב"פ עם ז"א. ומי שרוצה לעלות עליה להשיגה למעלה מאותיות, היא משפילתו למטה ממנה, ואין לו חלק בה. כי כשהיא למעלה באו"א עלאין אין בה השגה. ומשום שיעקב נודע

תקפד) זרקא מקף שופר וכו': כשזורקים

(דפו"י דף קנ"ה ע"א * דף קנ"ה ע"ב)

קצא

תרומה

יבקשון לסלקא לנדנא לעילא מינה, דאיהי כלא, עילא ותתא ואמצעיתא. הה"ד,
וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אַבְיָהֶם.

תקפו נביא דתנה אשתמודע בה, צווח ואמר למארי תורה חכמים
באורייתא, ועתירין בה, ושמתים בחלקם. צווח לגבייהו ואמר, כה אמר יי' אל
יתהלל וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל השפל וידוע אותי. דוד דתנה ידע
בה אמר, אם תחנה עלי מחנה וגו', בזאת אני בוטח. וירמיה חנא גלותא אריה,
וסמאל ונחש וכל ממנן ודשבעין אומין וברבו רבנון, דנתתי על ישראל,
וחנא האי קרא דאמר קב"ה, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', אמר
נביא כה אמר יי' אל אשיב אל לבי על כן אוחיל. ואשר לא שית לבו גם לזאת, עליה
אתמר וכסיל לא יבין את זאת. וזאת ליהודה ויאמר שמע יי' קול יהודה,
בגין דנטיר מאי דמני ליה אבוי זכה למלכו. ודוד בגינה אסתלק למלכו, דטרח
כל יומי עליה.

תקפו אמר בוצינא קדישא, עליה אתמר, וזאת התורה אשר שם משה
וגו'. בה אזהרת ישראל, בשעת מיתתה. בה ברכת ישראל, בכל שכט ושכט.
הה"ד וזאת הברכה אשר ברה משה וגו', ובגין דא אוקמוה חכרייא מארי
מתניתין, דכתבי, וזאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה מאי כי ימות

חלופי גרסאות

ה אתא; מוסיף וסמאל אתא. ו על שבעין. ו ברבבי.
ח רבבן. ט נחתין; דנחתין. י מוסיף אמר ריש. כ הזהות.
ל ל"ג דא אוקמוה; ל"ג אוקמוה. מ ל"ג דכתיב; כתיב.

פא: ת"ז ת"ו כב. תק"ח קיא ט"א שכ"ג. צ (דברים לג)
ויהי קעו צ"א תק"ח קיא ט"א שכ"ב. ק (שם ד) יתרו קה צ"ע. ר (שם לג) ויהי קעו צ"א. ש (במדרב יט) שנות
ו צ"פ.

מסורת הזהר

ל (בראשית מט) ויהי רו צ"א. מ (ירמיה ט) ת"ז בהקדמה
יא: ת"ד יט. ת"ז כא: ת"ח לד. תכ"א סא. תס"ט קו:
ו (תהלים כו) לך קלב צ"ד. ט (ויקרא כו) שנות עב
צ"פ. ו (איכה ג) ת"ז בהקדמה יב. תכ"א סא. תק"ח ק
ט"א ש"ח קיא ט"א שכ"א. פ (תהלים צב) ח"ג עה:
ויהי קעו צ"א תק"ח קיא ט"א שכ"ב. ק (שם ד) יתרו קה צ"ע. ר (שם לג) ויהי קעו צ"א. ש (במדרב יט) שנות
ו צ"פ.

מנורה שקלים החדש

יודע אותה, אמר, אם תחנה עלי מחנה וגו'
בזאת אני בוטח. וירמיה ראה אריכת הגלות
וסמאל ונחש וכל הממונים של שבעים אומות
שיורדים על ישראל ברבוא רבבות, וראה
הכתוב הזה שאמר הקב"ה, ואף גם זאת
בהיותם בארץ אויביהם וגו', אמר הנביא
זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, שבשביל
שהמלכות הנקראת זאת עמהם בגלות ע"כ
מצפה לישועה. ואשר לא שית לבו גם לזאת,
נאמר עליו, וכסיל לא יבין את זאת. וכן כתוב
וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה, כי
משום שיהודה שמר מה שצוה אותו אביו,
כנ"ל, ע"כ זכה למלוכה, ודוד עלה בשבילה
למלוכה, שטרח כל ימיו לתקן אותה.

תקפו) אמר בוצינא קדישא וכו': אמר
המאור

הסולם

מאמר

נודע בה, דהיינו מבחינתה שלמטה מאותיות,
לימד אותה לבניו, וצוה אותם שלא ירצו
לעלות למדרגה שלמעלה ממנה. כי היא הכל,
שכולה מכולם, ממעלה ומלמטה ומאמצע.
ז"ש, וזאת אשר דבר להם אביהם. דהיינו
המלכות, שנקראת זאת. שדבר להם שלא יעלו
למעלה ממנה.

תקפו נביא דהוה אשתמודע וכו':
הנביא שהיה מכיר אותה, צעק ואמר לבעלי
תורה וחכמי התורה, שהם עשירים בה, דהיינו
ששמחים בחלקם, שהשמח בחלקו הוא עשיר.
צעק לקראתם ואמר, כה אמר ה' אל יתהלל
החכם וגו' והעשיר וגו' כי אם בזאת יתהלל
המתהלל השכל וידוע אותי. דהיינו במלכות
הנקראת זאת, ולא למעלה ממנה. דוד שהיה
(דפ"י דף קניח ע"ב)

קצב

תרומה

באהל, אלא אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא יעוני, דעני חשוב כמת.

תקפה דאיהו קרבן עולה ויורד. מסטרא דעשיר עולה ודאי, דאסתלק עליה. דכל עתירין, כל טיבו דעבדין, פלהון לזכאה להון לעלמא דאיתי, ותמן איהי תגא על רישייהו. בינוני, דפליח למזפי בתרין עלמין, איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאיתי, כגון מצה דאתפליג, חציה תחת המפה לאפיקומן בתר סעודה. וחציה למצה קדם סעודה. ומסטרא דא נאמר באסתר, ומה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

מסורת הזהר

(ת) (אסתר ה) ח"ג ק"א. רטו: תק"ה ק"ד ט"א ש"ג.

חלופי גרסאות

נ עני. ו עולה וליג עולה ויורד; מוסיף עולה ויורד ועולה. עולה ויורד עולה. ע רובא דלהון. פ דאיתין. צ לזכאה. ק אתמר; ואתמר.

מאמר

הסולם

מנה שקים החדש

חסדים, ולרביעית לחג"ת, שעומדת באמצעו של ז"א מחזה ולמעלה, ואח"כ נתמעטה המלכות עד לנקודה תחת יסוד דז"א, ואז יש לה רק חסדים בלי חכמה, ונבחנת למחצית השקל דחסדים בלי חכמה, ומאירה רק לפנימיות שה"ס עולם הבא. ולא לחיצוניות, שה"ס עולם הזה. (ועי' לעיל ב"א דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד, ע"ש בכל החמשתו).

ז"ש, בינוני דפליח למזפי בתרין עלמין דהיינו שמתחילה ממשיך המלכות בבחינת ב' מאורות הגדולים, שאז מאירה לחיצוניות שה"ס עולה ז", ואח"כ ממשיכה מבחינתה לאחר המיעוט שירדה לסוף ז"א, לנקודה תחת יסוד ז"א, שאז מאירה רק לפנימיות שה"ס עולם הבא. וז"ש איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאיתי, שהיא אז מחצית השקל מבחינת חסדים בלי חכמה המאירה רק לפנימיות. והוה שמדמה אותה למצה שחציה לפני הסעודה לאכילת מצוה, שה"ס מחצית השקל מחכמה בלי חסדים, וחציה לאחר הסעודה לאפיקומן שה"ס מחצית השקל מחסדים בלי חכמה. וז"ס עד חצי המלכות ותעש. כי אי אפשר להמשיך ב' חצאי המלכות ביחד. אלא בזה אחר זה. וכן אין אפשרות לחצי המלכות העליונה להתקיים להיותה בחסרון חכמה. וע"כ אפשר להתקיים רק חצי המלכות התחתונה שהיא תחת יסוד ז"א. ודע שכל המדובר היא כאן מבחינת ג"ר דחכמה שאינה מאירה בתחתונה. אבל בחינת ו"ק דחכמה מאירה גם בתחתונה. אמנם בחי' ו"ק דחכמה אינה מאירה לחיצוניות, שה"ס עולם הזה.

אבל

(דפני' דף ק"ח ע"ב)

קבג

תרומה

תקפט) אָבֶל מֵאֵן דַּאִיהוּ עָנִי, דְּמִמִּית גְּרַמִּיהַּ בְּגִינְהָ, יִפְגְּוֹנֵא דִילָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא, אִיהוּ קְרַבְּן יוֹרֵד תַּחֲוֹתָךְ, וְאַמַּאי. בְּגִין דְּמֵאֵן ׀ דַּאֲשְׁפִיל גְּרַמִּיהַּ בְּגִין שְׂכִינְתִּיהַּ, דְּקַב"ה אִיהוּ נַחִית עָלֶיהָ, וְהָאִי הוּא דְאָמַר ׀ דְּוֹד, ׀ כִּי רַם ׀׀ וְשְׁפַל יִרְאֶה. ׀ וְהַנְּבִיא אָמַר, ׀ כִּי כַּה אָמַר רַם וְנִשְׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגו' וְאֵת דְּכָא וְשְׁפַל רוּחַ. ׀ דְּאָף עַל גַּב דְּאַנָּא מְרוּם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן, בְּגִין הֵהוּא דַּאֲתַעְכִּיד דְּכָא וְשְׁפַל רוּחַ בְּגִין ׀ שְׂכִינְתִּי, לְסַלְקָא לָהּ ׀ מְשַׁפְּלוֹת דִּילָךְ עֲטָרָא ׀ לְרִישִׁיהַּ, אֲנָא נַחִית לְדִירָא עִמִּיהַּ. וּבְתַר דְּבַעֲלָה דְשְׂכִינְתָא נַחִית עַל בְּרַשׁ, אִיהִי נַחִיתת מַעַל רִישִׁיהַּ, וְיַהֲיִיבַת אֲתָרָא דְרִישָׁא לְבַעֲלָה, וְנַחִיתת לְרַגְלֵי דְמַלְכָּא. וְרַזָּא דְמַלְכָּה, ׀ הַשְּׁמַיִם כְּסָאִי וְהָאָרֶץ הַדּוּם רַגְלֵי.

תקצ) ׀ דְּמִיּוּמָא דִירִית ׀ בְּרַשׁ נִשְׁמַתָּא, ׀ פְּלִילָא מְקַב"ה וְשְׂכִינְתִּיהַּ, ׀ מְהִימְנָא שְׁעֵתָא יִתְקַרֵּי ׀ בִּין. ׀ אָמַר חַד תְּנָא, וְכִי מְהִימְנָא יוּמָא דִירִית בְּרַשׁ נִשְׁמַתָּא, פְּלִילָא מְקַב"ה וְשְׂכִינְתִּיהַּ, יִתְקַרֵּי בְרִיהַּ מְנ"ל. ׀ מְהִימְנָא קְרָא דְאָמַר דְּוֹד בְּסַפֵּר תְּהֵלִים, ׀ אֲסַפְּרָה אֶל חַק ׀׀ אָמַר אֵלֵי בְנֵי אֲתָהּ אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ.

תקצא) א"ל בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, מַאי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ. אֶלָּא בְּגִינְךָ אָמַר דְּוֹד בְּרוּחַ קְדִישָׁא, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל, בְּהֵהוּא דַּאֲתַמַּר בִּיהַּ, ׀ וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בִּישְׂרָאֵל כְּמַשָּׁה. אֲנִתָּ קִימַת בְּשְׂכִינְתָא וְאַהֲבַתָּ אֵת ׀׀

חֲלוּפֵי גְרַמַּתוֹת

מִסּוֹרַת הַזְהָר

ר מוסיף כגון [כגוונא] אנת כגוונא. ש דאשתדל. ת הנביא; נביא. א ועוד ולא גרסין והנביא אמר. ב ואף. ג שכנת. ד משפלותא וליג דילה. ה על רישיה; לביתה. ו יומא. ז ליג בר נש. ח ליג כלילא. ט מההוא יומא. י יתקרי. כ בריה. ל ליג מן אמר עד מנ"ל. מ מוסיף א"ל מהאי.

הסולם

מאמר

תקצ) דְּמִיּוּמָא דִירִית בְּרַשׁ נִשְׁמַתָּא: מִיּוֹם שִׁינּוּרַשׁ הָאָדָם הַנִּשְׁמַתָּה, שְׁהִיא כְּלוּלָה מִהַקְּב"ה וְשְׂכִינְתּוֹ, מִשְׁעָה הֵיאֵה נִקְרָא בֵּן. אָמַר תְּנָא אַחַד, וְכִי מִיּוֹם הֵהוּא שְׂאָדָם יוֹרֵשׁ נִשְׁמַתָּה כְּלוּלָה מִהַקְּב"ה וְשְׂכִינְתּוֹ, יִהִי נִקְרָא בֵּן, מֵאִין לְנֹו זֶה. הוּא מַכְתוּב הוּזֶה שְׂאָמַר דְּוֹד בְּסַפֵּר תְּהֵלִים אֲסַפְּרָה אֶל חַק ה' אָמַר אֵלֵי בְנֵי אֲתָהּ אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ. שׁוֹה נוֹהַג בְּכָל אָדָם בְּשַׁעֲה שְׁמַשְׁגַּח הַנִּשְׁמַתָּה.

תקצא) א"ל בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְכו': אָמַר לֹו הַמַּאֲוֵר הַקְּדוֹשׁ, ר"ש: רַעֲיָא מְהִימְנָא, מַהוּ הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ. הִיָּה מְסַפֵּיק שִׂיאַמַר בְּנֵי אֲתָהּ שִׁילְדַתִּיךְ. אֲלֹא בְּשִׁבְלִיךְ אָמַר דְּוֹד בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ. שְׂאֲנִי הִיא הַשְּׂכִינְתָּה, הַיּוֹם הוּא רַעֲיָא מְהִימְנָא, שְׁהוּא תַּפְאֲרַת, שְׁכַתוּב, הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל, בְּאוֹתוֹ שְׁנַאמַר בּוֹ וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בִּישְׂרָאֵל כְּמַשָּׁה. וְע"כ נִקְרָא יוֹם גְּדוּל. אֲתָהּ קִימַת בְּהַשְּׂכִינְתָּה, וְאַהֲבַת אֵת ה' אֲלִיקִיךְ כְּכַל לְבַבְךָ, דְּהִינְנוּ הַגּוֹף, וְכְכַל נַפְשְׁךָ, דְּהִינְנוּ הַנִּשְׁמַתָּה

תקפט) אָבֶל מֵאֵן דַּאִיהוּ עָנִי וְכו': אָבֶל מִי שְׁהוּא עָנִי, דְּמִמִּית עֲצָמוֹ בְּשִׁבְלֵהּ, כְּמוֹ בְּחִינְתָךְ רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, הִיא, הַמְּלֻכּוֹת, קְרַבְּן יוֹרֵד תַּחֲתִיךְ, שְׁנַעֲשַׁתָּה לְנִקּוּדָה תַּחַת יִסוּד ז"א, שְׁהוּא בְּחִינַת רַעֲיָא מְהִימְנָא. וְלִמָּה, הוּא מְשׁוּם שְׁמֵי שְׁמַשְׁפִּיל עֲצָמוֹ בְּשִׁבְלֵי הַשְּׂכִינְתָּה, הַקְּב"ה יוֹרֵד עֲלֵינוּ. וְזֶה שְׂאָמַר דְּוֹד, כִּי רַם ה' וְשְׁפַל יִרְאֶה. וְהַנְּבִיא אָמַר, כִּי כַּה אָמַר רַם וְנִשְׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגו' וְאֵת דְּכָא וְשְׁפַל רוּחַ וְגו'. שְׂאֲע"פ שְׂאֲנִי מְרוּם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן, הֵנָּה בְּשִׁבְלֵי אֹתוֹ שְׁנַעֲשַׁה דְּכָא וְשְׁפַל רוּחַ בְּשִׁבְלֵי הַשְּׂכִינְתָּה כְּדִי לְהַעֲלוֹתָהּ מְשַׁפְּלוֹתָהּ לְעִשׂוֹתָהּ עֲטָרָה לְרִישׁוֹ, אֲנִי יוֹרֵד לְשַׁכּוֹן עִמּוֹ. וְאַחַר שְׁבַעֲלָה שֶׁל הַשְּׂכִינְתָּה, שְׁהוּא ז"א, יוֹרֵד עַל הָאָדָם, הִיא יוֹרֵדַת מַעַל רִישׁוֹ, וְנוֹתַנַת מְקוֹם הָרֹאשׁ לְבַעֲלָה, לז"א, וְהִיא יוֹרֵדַת לְרַגְלֵי שֶׁל הַמֶּלֶךְ דְּהִינְנוּ תַּחַת נַח"י שְׁלוֹ. הַמְּכּוּנִים רַגְלִיִּים. וְסוּד הַדְּבַר, הַשְּׁמַיִם כְּסָאִי וְהָאָרֶץ הַדּוּם רַגְלֵי. דְּהִינְנוּ הַמְּלֻכּוֹת, הַנִּקְרָאֵת אֲדָן. (דְּפוּי דְף קִינֵי ע"ב)

קצד

תרומה

אַלְהֵיךָ בְּכָל לְבָבְךָ, דְּהֵינּוּ גּוֹפָא. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, דְּהֵינּוּ נִשְׁמָתָא. דְּחַמֵּשׁ שְׁמֵהּ אֵת לָהּ: נִשְׁמָה. רוּחַ. נַפֶּשׁ. חַיָּה. יְחִידָה. וּבְכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל מְמוֹנָא דִּילָךְ. קב"ה וּשְׁכִינְתָּיה לֹא יוֹזוּ מִינְךָ בְּכָל אַלְיָן.

תקצב) אנת חשבת, דאפילו הוו כל יעלמין תחות רשותך, הוית יחיב לאקמא לשכינתא בקודשא ב"ה, ולאמלקא ליה בשכינתיה על כל ממנן דאומין דעלמא, ולבתר לסלקא ליה ושכינתיה. בדיוקנא דילך כלילא מפל מדות טבין, ׀ בכל ׀ עלמין, ובמשריין עלאין ותתאין, ועל כל ישראל.

תקצג) מחשבה ׀ טובה הקב"ה מצרפה למעשה. בתר דאנת בריה, על כל דחשבת למרד, יקיים על ידך, ולא תזוז מניה לעלמין, אלא תהא ׀ בדיוקניה ׀ בכלא. ואנת בגלותא גניז ׀ מבני נשא. ואנא מעלמא דא, שליחא דקב"ה למימר מלין אלין קדמך, ואנא מצונה מניה, דלא למזוז מינה בכל עת ושעתא י דאנת בעי. אנא וכל תנאין ואמוראין דמתיבתאן. קום אשלים פקודין דמרך.

תקצד) פתח ואמר, ועשו ׀ ארון עצי שטים. ס"ת, עמודא דאמצעיתא. ארון ׀ דיליה, שכינתא. מבית ומחוץ תצפנו, לקב"ה בשכינתיה, מלכר ׀ ומלגו ׀ וכלא חד. מה דלאו הכי בארון דהאי עלמא, דאורייתא מלגו מין אחר, וארון מין אחרא. דא בכתיבת דיו, ודא עץ מצופה זהב. דודאי אורייתא תכיבא מכלא, הה"ד, ׀ לא יערקנה זהב וזכוכית.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

1) (שמות כה). 2) (איוב כח) לך צ"ח צ"א. 3) עמק. 4) כל; ובכל. 5) עמין. 6) בדיוקנא; בדיוקנא. 7) צ לכלא. 8) ק בבני. 9) דאת. 10) ש ליג דיליה. 11) ת מוסף, ומלגו דיליה.

מאמר

הפולים

מנורה שקלים החדש

מבני אדם. ואני, מעולם הזה, הנני שליח של הקב"ה, לומר דברים אלו לפניך, ואני מצווה ממנו, שלא לזוז ממך בכל עת ובכל שעה שאתה רוצה. אני וכל התנאים והאמוראים של ישיבתנו מבקשים לך, קום והשלם מצות אדונך.

הנשמה, כי חמשה שמות יש לה, נשמה, רוח, נפש, חיה, יחידה. ובכל מואדך, דהיינו בכל הכסף שלך. הקב"ה ושכינתו אינם זזים ממך, בכל אלו.

מאמר ועשו ארון

תקצד) פתח ואמר ועשו וגו': פו"א, ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה הוא עמוד האמצעי, דהיינו ז"א. הארון שלו הוא השכינה מבית ומחוץ תצפנו, היינו הקב"ה בשכינתו, שמכסית אותו מבחוץ ומבפנים. והקב"ה ושכינתו הכל אחד. מה שאין כן בארון שבעולם הזה, שהתורה שמבפנים היא מין אחד, והארון הוא מין אחר. זה בכתיבת דיו, וזה עץ מצופה זהב. וודאי התורה חביבה מכל, ז"ש לא יערקנה זהב וזכוכית.

תקצב) אנת השבת דאפילו וכו': אתה חשבת, שאפילו היו כל העולמות תחת רשותך, היית נותן אותם בכדי להקים השכינה בהקב"ה ולהמליך אותו בשכינתו, על כל הממונים של אומות העולם, ואח"כ להעלות אותו ושכינתו. הצורה שלך כלולה מכל מדות טובות, ובכל העולמות, ובמחנות מלאכים העליונים, והתחתונים, וכל ישראל.

תקצג) מחשבה טובה וכו': מחשבה טובה מצרפה הקב"ה למעשה. ומאחר שאתה בנו, על כל חשבת בשביל אדונך, יקיים על ידך ולא תזוז ממנו לעולם, אלא שתהיה בצורתו בכל. ואתה בזמן הגלות אתה נעלם

(דפו"י דף קניח ע"ב * דף קניט ע"א)

ומסטר

קצה

תרומה

תקצה) ומסטררא אַתרא אפילו בַּהאי עֲלֵמָא, אַתְוִי דְכֵלְא חַד, דִּיּוּ וְעֵץ,
 « דְּדִיּוּ מִתְפּוּחִים, דְּאִתְעֵבִידוּ בְּעֵץ אֵינוּן, וְעוּד, דִּיּוּ אוּכְס מְלַבְר, וְחַוּוּר מְלַגּוּ.
 הַכִּי אֵינוּן מְאָרֵי תוֹרָה וְחֻכְמִים, אוּכְמִים בַּהאי עֲלֵמָא דְאִיהוּ לְבַר, שְׁפִירִין
 בַּהַהוּא עֲלֵמָא דְדַאֲתִי, דְאִיהוּ מְלַגּוּ. וּבְגִין דָּא, דִּיּוּ, לִישְׁנָא דִּיּוּ לְעֵבֵד לְהִיּוֹת
 כְּרַבּוּ. דִּיּוּ: יו"ד יָדוּ, י חֻכְמָה וְתַבּוּנָה וְדַעַת דְּכֻתַּב בְּר נֶשׁ בְּיָדוּ בְּדִיּוּ. (ע"כ ר"מ)

תקצו) פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּאֵינוּן רְזִין עֲלָאִין דְּמִשְׁכְּנָא כְּתִיב, וְהִרְאָה
 וְעֵשָׂה בְּתַבְנִיתָם וְגו', וּכְתִיב וְהִקְמַתְּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כַּמִּשְׁכָּנוֹ וְגו', אוּלִּיפְנָא דְאָמַר
 לִיָּה קַב"ה לְמַשָּׁה, כָּל תַּקּוּנִין, וְכָל דִּיּוּקְנִין דְּמִשְׁכְּנָא, כָּל חַד וְחַד בְּדַקָּא חַוִּי
 לִיָּה, דְּתַמָּא לִיָּה לְמַטְטְרוּן, דְּקָא מִשְׁמַשׁ לְכַתְנָא רַבָּא לְגוּ. וְאִי תִימָא, וְהָא לֹא
 אַתְקַם מִשְׁכְּנָא לְעֵילָא, עַד יוֹמָא דְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְלֹא שְׁמַשׁ הַהוּא נַעַר
 דְּלְעֵילָא, עַד יוֹמָא דְשִׁמְשׁוּ לְתַתָּא, בַּהאי מִשְׁכְּנָא אַתְרָא.

תקצז) אֲלֵא וְדַאי הַכִּי הוּא, דְּהָא מִשְׁכְּנָא לֹא אַתְקַם לְעֵילָא, עַד דְאִתְקַם
 מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל תַּמָּא מַשָּׁה חִיזוּ דְכָל מִשְׁכְּנָא, וְלֹא הָוּה מְתַסְדֵּר בְּקִיּוּמֵיהּ,
 עַד דְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְתַמָּא לִיָּה לְמַטְטְרוּן מִשְׁמַשׁ לְבַתְרָא, לֹאוּ דִּתְהוּ
 אִיהוּ מִשְׁמַשׁ, אֲלֵא דִּתְהוּ מִשְׁמַשׁ לְבַתְרָא, וְלֹאוּ בַּהַהוּא זְמָנָא. אָמַר לִיָּה קַב"ה
 לְמַשָּׁה, תַּמִּי מִשְׁכְּנָא, וְתַמִּי נַעַר, כָּלֵא מִתְעַכֵּב עַד דִּיתְקַם הַכָּא לְתַתָּא.

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

א ל"ג דריו. ב מוסיף וכל מילין דריו עין אינון ועוד;
 וכל מילין דהונו מן עין אינון ועוד. ג חכמים מארי תורה;
 מארי אגדה וחכמים; חכמים ומארי תורה. ד ל"ג דאתי. ה לגו. ו חכמה י' ותבונה ד' ודעת ו'. ז ברפוי' כתב פנחס
 רס"ב א' פקודא דא להקריב מנחה. ח וחמא.

מסורת הזהר

(ח) (שמות כה) ויהי קצה צ"ו.

ראה ועשה כתבניתם

הסולם

מאמר

כמשפטו וגו'. למדנו שאמר לו הקב"ה למשה
 כל הצורות וכל התקונים של המשכן, כל אחד
 ואחר כראוי לו והראה לו את המלאך מטטרון
 שמשמש כהן גדול בפנים. ואם תאמר הרי
 לא הוקם המשכן למעלה עד היום שהוקם
 המשכן למטה, ולא שמש נער ההוא, מטטרון,
 למעלה עד היום ששמשו למטה במשכן האחר.

תקצה) ומסטררא אהרא אפילו וכנ':
 ומבחינה אחרת, אפילו התורה והארון שבעולם
 הזה מראה שהכל אחד דיו ועץ, כמו הקב"ה
 ושכינתו, כי דיו נעשה מתפוחים שהם עץ.
 דהיינו מעפצים. נמצא שהספר תורה הנכתב
 בדיו הוא מין אחד עם הארון שהוא עץ. שז"ס
 קב"ה ושכינתיה. ועוד, דיו, היינו האותיות,
 הוא שחור מבחוץ, ולבן מבפנים, וכך הם בעלי
 תורה וחכמים, שהם שתורים בעולם הזה, שהוא
 מבחוץ, והם יפים בעולם הבא שהוא מבפנים.
 ומשום זה, דיו, הוא לשון דיו לעבד להיות
 כרובו, דיו, הוא אותיות יוד, ואותיות ידו,
 הרומו, על חכמה בינה דעת, שה"ס יוד, שאדם
 כותב בידו בדיו. (ע"כ דעיא מהימנא).

תקצז) אלא ודאי הכי הוא וכנ': ומשיב,
 אלא ודאי כך הוא, שהמשכן לא הוקם למעלה
 עד שהוקם למטה. אבל משה ראה למעלה
 המראה של כל המשכן, אלא שלא היה מסודר
 על עמדו, עד שהוקם המשכן למטה, וראה את
 מטטרון, איך שישמש אח"כ. ולא ראהו כשהוא
 משמש, אלא כפי שישמש אח"כ, ולא בזמן
 ההוא. אמר לו הקב"ה למשה, ראה המשכן
 וראה הנער מטטרון, והכל מתעכב עד שיוקם
 המשכן למטה.

מאמר ראה ועשה כתבניתם

תקצו) פתח ר' יוסי וכנ': פרי' ואמר.
 באלו סודות של המשכן כתוב, וראה ועשה
 בתבניתם וגו'. וכתוב והקמות את המשכן
 (דפו"י דף קני"ט ע"א)

ואי

קצו

תרומה

תקצח וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מְטַטְרוֹן אִיהוּ דְקָא מְשַׁמֵּשׁ. אֶלָּא וְדָאֵי מְשַׁכְנָא דִּילִיָּה אִיהוּ, וּמִיכָאֵל פְּהֵנָא רַבָּא, אִיהוּ דְקָא מְשַׁמֵּשׁ גּוּ הֵהוּא מְשַׁכְנָא דְמְטַטְרוֹן. פְּגוּוֹנָא דְמְשַׁמֵּשׁ פְּהֵנָא רַבָּא עֲלָאָה לְעִילָא, גּוּ מְשַׁכְנָא אַחְרָא סְתִימָא דְלֹא אַתְגְּלִיָּא, בְּרִזָּא דְעֲלָמָא דְאַתִּי. תְּרִין מְשַׁכְנִין אֵינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עֲלָאָה. וְחַד הָאֵי מְשַׁכְנָא דְמְטַטְרוֹן. תְּרִי פְּהֵנֵי אֵינּוּן, חַד ^ו אִיהוּ קְדָמָתָה. וְחַד מִיכָאֵל פְּהֵנָא רַבָּא לְתַתָּא.

תקצט מִכָּאֵן רִזִּין סְתִימִין דְּכִי מְשַׁכְנָא, מְפּוּמָא דְבוּצִינָא. מְשַׁכְנָא עֲלָאָה, אַתְבְּנֵי עַל תְּרִיסַר מְרְגְלִיטִין, שְׁיִיפִין עֲלָאִין, יְמִינָא וּשְׁמַאלָא, שְׁמַאלָא וְיְמִינָא.

תר תְּלַת שְׁמֵהֶן אֵינּוּן קְלִילִין פְּתָדָא, וְדָא עֲיִיל בְּדָא, וְדָא עֲיִיל בְּדָא. אֶ"ל, קְדָמָתָה וְאַתְסֻדְר בִּימִינָא. א, אִיהוּ קְדָמָתָה דְאִיהִי יְמִינָא, וְאַגְלִים וְאַתְצִייר בְּרִזָּא דִימִינָא, וְכַד עֲיִיל וְקָא מְשַׁמֵּשׁ לְגוּ אַתְאַתְד בְּהַדִּיהָ ל, וְאַקְרִי בְּרִזָּא דִּילִיָּה אֶ"ל, דְּקָא ל' מְרִזָּא דְלְעִילָא גּוּ קְדָשׁ הַקְדָּשִׁים נִפְק.

תרא לָאו דְתַמְן אַגְלִים, אֶלָּא וְדָאֵי כַד נִפְק אַגְלִים, כְּשָׂאֵר אַתְוּוֹן, דְּכַד נִפְקוּ מְרִזָּא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, ^ט אַגְלִימוּ וְאַתְצִיירוּ. אוּף הָכִי הָאֵי ל', אַע"ג דְאִיהוּ רִזָּא דְלְעִילָא, לָא אַגְלִים, עַד דְנִפְק לְבַר, וְכַדִּין אֶ"ל. וְדָא רִזָּא דִימִינָא.

חלופי גרסאות

ט אגליפו.

דרך אמת הן ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וית בני חנוך.

הסולם

ג' שמהן כלולים כחדא

כח"ש לפנינו. וזה נכנס בזה, וזה נכנס בזה. א"ל הוא השם הראשון ונסדר בימין של ז"א, שה"ס החסד. והסדר הוא כך, א' שהיא ראשונה היא ימין, דהיינו חסד, ונגלמה ונצטיירה בסוד ימין, הקטנות מכונה נגלמה, שהיא גולם בלתי נשלם, והגדלות מכונה נצטיירה. וכאשר נכנסה והשתמשה בפנים, דהיינו בביתה המכונה משכנא עלאה, התאחדה עמה ^ז ובסוד שלה נקרא א"ל, כי ה"ל יצאה מסוד שלמעלה תוך קדש הקדשים, שהיא בינה. כי ה"ל מדומת על סוד מגדל הפורח באויר, דהיינו הבינה.

תרא לָאו דְתַמְן אַגְלִים וְכִוִּי: וְלֹא שְׁה"ל נְגַלְמָה שֵׁם בְּבִינָה, אֶלָּא וְדָאֵי כְּשִׁיצָאָה מִשֵּׁם נְגַלְמָה כְּשָׂאֵר הָאוֹתוּתוֹת שְׂאֵחַר שְׂיוּצָאוֹת מְסוּד עוֹלָם הַבָּא שְׁהוּא בִינָה, הֵן נְגַלְמוֹת וְנִצְטִיירוֹת. כִּי מְסוּד שְׁהָאוֹתוּתוֹת בָּאוֹת בְּקוּ אִמְצַעֵי הֵן לְחוֹת וְאַחַר שְׂיוּצָאוֹת מִשֵּׁם לְסוּד הַדְּקִיעַ שְׁהוּא קוּ אִמְצַעֵי, הֵן מְתַקְדָּשׁוֹת וְנְגַלְמוֹת, (כְּנ"ל בְּרֵאשִׁית א' אוֹת ל"ד) אִף ^ז הֵיא, אַע"פ שְׁהִיא סוּד עֲלִיּוֹן, הַדְּמוּמַת עַל בִּינָה בְּסוּד מְגַדֵּל הַפּוֹרֵחַ בְּאוֹיֵר, לֹא נְגַלְמָה עַד שִׁיצָאָה לְחוּץ. וְזוֹ הוּא הַשֵּׁם א"ל, וְזוֹהוּ לִימִין שֶׁל ז"א. שְׁמַאלָא

מאמר

תקצח וְאִי תִימָא אִי וְכִוִּי: וְאִם תֹּאמַר, אִם כֵּן, מְטַטְרוֹן הוּא הַמְשַׁמֵּשׁ בְּמִשְׁכַּן לְמַעְלָה וְלֹא מִיכָאֵל. וְחִשְׁבִּי, אֶלָּא וְדָאֵי הַמְשַׁכֵּן הוּא שֶׁל מְטַטְרוֹן, וּמִיכָאֵל כֵּהֵן גְּדוֹל הוּא הַמְשַׁמֵּשׁ תוֹךְ הַמְשַׁכֵּן שֶׁל מְטַטְרוֹן. כְּמוֹ שֶׁמְשַׁמֵּשׁ כֵּהֵן גְּדוֹל לְמַעְלָה תוֹךְ מִשְׁכַּן אַחַר הַסְּתוּם וְלֹא נִתְגַּלְהָ, שְׁה"ס עוֹלָם הַבָּא, דִּהֵינּוּ בִינָה. ב' מִשְׁכַּנּוֹת הֵם, אַחַד הוּא הַסְּתוּם הָעֲלִיּוֹן, בִּינָה, וְאַחַד הוּא הַמְשַׁכֵּן שֶׁל מְטַטְרוֹן. וְכִי כִהְנִים הֵם, דִּהֵינּוּ מְדוּת הַחַסֵּד שֶׁנִּקְרָא כֵהֵן, אַחַד אִוֵּר הַרְאִשׁוֹן, דִּהֵינּוּ חַסֵּד ז"א. וְאַחַד מִיכָאֵל כֵּהֵן גְּדוֹל לְמַטָּה.

מאמר ג' שמהן כלולים כחדא

תקצט מִכָּאֵן רִזִּין סְתִימִין וְכִוִּי: מִכָּאֵן יֵשׁ סוּדוֹת סְתוּמִים שֶׁל הַמְשַׁכֵּן, מִפִּי הַמְּאֹר, שְׁהוּא ר' שְׁמַעוֹן. מִשְׁכַּן הָעֲלִיּוֹן, שְׁהוּא בִינָה נִבְנָה עַל י"ב מְרַגְלִיּוֹת אַבְרָם הָעֲלִיּוֹנִים, שְׁהֵם ג' קוּיִם וּמְלִכּוֹת הַמְּקַבְּלָתָם, וְכֹל אַחַד מֵאלוֹ הָארְבַּעַה כְּלוֹל מִג' קוּיִם, וְהֵם י"ב. וְכֹלְלוּם, יְמִין וְשְׁמַאל, וְשְׁמַאל וְיְמִין.

תר תְּלַת שְׁמֵהֶן אֵינּוּן וְכִוִּי: ג' שְׁמוֹת הֵן הַכְּלוּלִים יַחַד, שְׁהֵם אֵל אֱלֻקִּים אֱלֻקִּינוּ (דְּפּוּי דְף קִי"ט ע"א)

קצו

תרומה

תרב) שְׁמָאֵלָא כְּלִיל בְּגוּיָה לִימִינָא, וְנָטִיל הָאֵי שְׁמָא לְגַבְיָה, וְאֶתְכְּלִיל בְּהַדְיָה, וְכַד אֶתְכְּלִיל בְּהַדְיָה אֶקְרִי אִיהוּ אֱלֹהִים. וְאֵי תִימָא, הָא אֶקְדִים שְׁמָאֵלָא בְּרִזָא דְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תרג) וְדָאֵי הָכִי הוּא. אֵלָא, כַּד נִפְקוּ דְרַגְיָן, בְּרִזָא דְאַתְוּוֹן מַגוּ עֵלְמָא דְאַתִּי, בְּעָא שְׁמָא דָא לְאַתְחַזָּא וּלְאַתְבְּנִי, לְאַתְחַזָּא עַל הַהוּא אֶתְר דְנִפְקִי מִתְמָן, וְאַתְבְּנִי שְׁמָא דָא, כְּגוֹנוֹנָא דָא. אֵל לְבָקְדִמִיתָא בְּסִטְרָא דִימִינָא, אֶתְכְּלִיל גּוּ שְׁמָאֵלָא, וְנָטִיל לִיה שְׁמָאֵלָא, וְאֶקְרִי אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ רִזָא דִימִינָא, יְבִשְׁמָא

חלופי גרמאות

י מוסיף א"ל בשמא; שמא; מוסיף שמא אל דאלקים.

ג' שמחן כלולים כחדא

הפולים

מאמר

לבינה, שאו חוזר ונשלם השם אֱלֹקִים, בחמשה כלים וחמשה אורות. (כמ"ש בב"א אות נ"ט), כי אותיות ה"י"ם חוזרות ומתחברות עם אותיות א"ל. אמנם אותיות ה"י"ם כיון שנפלו פעם, אע"פ שחזרו ועלו שוב אינן נעשות למדרגה אחת ממש עם אותיות א"ל שנשארן במדרגה, אלא שנשארן בבחינת שמאל, המדרגה. באופן שאותיות א"ל שלא נפלו מעולם ממדרגת בינה, הן ימין ואותיות ה"י"ם שנפלו וחזרו הן שמאל, אלא שהשם א"ל שבימין נכלל בהם. וע"כ יש בהם ה' אותיות אלקים בשלמות, ונמצא א"ל בימין, ואֱלֹקִים בשמאל. וזה אמרו, שמאלא כליל בגויה לימינא ונטיל האי שמא לגביה, שהשמאל שהוא ה"י"ם, כולל לימין ולוקח השם הזה א"ל שבימין אליו, וכד אֶתְכְּלִיל בְּהַדְיָה אֶקְרִי אִיהוּ אֱלֹקִים, כי כשאותיות ה"י"ם שבשמאל נכללו בא"ל שבימין, נשלם בשמאל השם אלקים.

ובעת שאותיות ה"י"ם חוזרות למדרגת בינה ונעשות לקו שמאל, מעלים עמהם לבינה גם זו"ן, שהיו מלוכשות בהם בעת נפילתם, כמ"ש לעיל (ב"א דף ט"ו ד"ה אחד) שז"ס נקודת החירק, ע"ש, (ובדף מ"ב ד"ה פירוש) שבוה יוצאת קומת החסדים על מסך דז"א שעלה שם, והוא נעשה לקו האמצעי המיוחד את הימין ושמאל זה בזה. וז"ש כאן, וְאֵי תִימָא הָא אֶקְדִים שְׁמָאֵלָא בְּרִזָא דְעֵלְמָא דְאַתִּי, כי תחילת השרשת ז"א בבינה נעשה על ידי אותיות ה"י"ם שהעלו את ז"א אל הבינה, הנקראת עלמא דאתי, ואחר שעלה שם נכלל גם בימין הבינה, וא"כ היה לצאת קו שמאל מתחילה בז"א, ואח"כ קו ימין.

תרג) וְדָאֵי הָכִי הוּא וכו': ומשיב, ודאי שכן הוא, אלא כשיוצאות המדרגות בסוד האותיות מן עולם הבא, שהיא בינה, צריך שם

תרב) שְׁמָאֵלָא כְּלִיל בְּגוּיָה וכו': השמאל כולל בתוכו הימין. ולוקח שם הזה, א"ל, אליו, ונכלל עמו, וכשנכלל עמו, הוא נקרא אלקים. ושואל, ואם תאמר, הרי השמאל הקדים בסוד עולם הבא.

פירוש. הבינה נקראת אלקים, שה' אותיותיו הם ה' ספירות כח"ב תו"מ. ושורש ג' הקוין ימין שמאל ואמצע, הם בבינה, דהיינו ביציאת המוחין שלה על סדר ג' נקודות חולם שורק וחירק, שתוכנם מבואר לעיל (בראשית א' דף ט"ו ד"ה ההוא) ע"ש, שנקודת החולם, ה"ס עלית המלכות המסיימת ממקומה לתחת החכמה שבבינה, דהיינו תחת ב' אותיות א"ל שבבינה, שהם כתר חכמה ואותיות ה"י"ם שבבינה, שהם בינה ותו"מ, נופלות למדרגת ז"א שמתחתיה. וזהו כשהמדובר הוא מבחינת הכלים. (וכשהמדובר היא מבחינת האורות, היא להיפך, שב' אותיות מ"י דאלקים, שהן נפש רוח, נשארות במדרגת בינה, וג' אותיות א"ל דאלקים, שהן בחינות האורות של יחידה חיה נשמה, נופלות מן המדרגה. כי יש תמיד ערך הפכי בין אורות לכלים (כנ"ל בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד) וע"כ לפעמים אנו מחלקים, בסוד א"ל ה"י"ם, כמ"ש (בבראשית א' אות נ"ט) ולפעמים אנו מחלקים, בסוד מ"י א"ל, כמ"ש (בהקדמת ספר הזהר אות י"ד) שנמצאת הבינה במצב הזה שאין לה אלא ו"ק דאורות שהם נפש רוח וכתר חכמה דכלים וחסרים בינה ותו"מ וחסרים ג"ר) וזה סוד נקודת החולם כמ"ש שם, וה"ס קו ימין.

וסוד נקודת השורק מבואר שם, שהוא לעת גדלות, בעת שנקודת המלכות המסיימת, שהיתה תחת החכמה, חוזרת ויורדת משם למקומה, שע"ז, עולות ג' האותיות ה"י"ם דאלקים שנפלו למקום זו"ן וחוזרות למדרגתם (דפוי" דף קי"ט ע"א *) דף קי"ט ע"ב)

קצה

תרומה

דְּאֵלְהִים, וְעַל רְזָא דָא, בְּכַל אֲתֵר דְּאִיהוּ דִּינָא, תַּפְּנֵן אִיהוּ רַחֲמֵי, דְּהָא כְּלִיל אִיהוּ דִּינָא, וְהָא אֲתַבְּנֵי וְאֲתַחְזִי.

תרה (תרד) הווא דנפק מתמן, אמצעיטא, נטיל לתרווייהו, ואשתלים, ואקרי אלהינו. הא הקא שלימו דאתחזי מרזא דעלמא עלאה, וכלא אתכליל דא בדא. כיון דהאי אמצעיטא אשתלים, שרא עליה שמא קדישא, מפתחא דכלא, דאקרי יהנה, וכדין נטיל לכל סטרין, עילא ונתתא, מינא ושמאלא, ולכל סטרין אתרנין. ועל דא, פד אשתלים מרזא דתרין סטרין מינא ושמאלא, אקרי אלהינו, הא הקא מינא ושמאלא ואמצעיטא בכללא דשמא דא. ודא אתחזי ואתבני. וזא דאתון נפקו מתמן, כגונא דא אתבני ואתחזי, כל חד וחד.

תרה (תרה) הא אתכליל מינא בשמאלא, ונטיל שמאלא שמא דימינא, מינא אן כליל בגייה שמאלא, למהוי נטיל מינא וזא דשמאלא. אלא, פד אתכליל מינא בשמאלא, ונטיל שמאלא שמא וזא דימינא, שמא א"ל. מינא כליל בגייה שמאלא, ואיהו הי"ם.

תרו (תרו) אמאי הכי. אלא בשעתא דאתבני הווא אתר דנפקו מתמן, נטיל לשמאלא תרין אתון, מינא נטיל חד, מרזא דעלמא דאתי. שמאלא תרין,

חלופי גרמאות

כ מוסיף עילא נ, ל מוסיף ותתא ה, ו מוסיף ימינא חסד, ו מוסיף ושמאלא גבורה. ו נפקי. ו היג הסלם; ל"ג שמא א"ל, פ מוסיף שמאלא שמא א"ל, צ שמאלא

מאמר	הסולם	ג' שמהו כלולים כחדא
שם הזה, אלקים, להראות ולהבנות, ולהראות על מקום ההוא שיצאו משם, כלומר, על אותו הסדר שיצאו בבינה, וע"כ נבנה שם הזה בסדר זה, בתחילה יצא א"ל בצד ימין, ונכלל אח"כ בשמאל, ולוקח אותו השמאל, ומתחבר עם אותיות הי"ם שלו, ונקרא אלקים. דהיינו כמו שיצאו בבינה כן יוצאים בו"א. והו סוד הימין שהוא א"ל שיש בשם אלקים, ועל סוד זה. נמצא שבכל מקום שיש דין, שם הוא רחמים, כי הדין שהוא שמאל כולל אותו, והוא נבנה ונראה בו.	הצדדים, מעלה ומטה, שהם נו"ה, ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה, ולכל צדדים האחרים, שהם מזרח מערב. ועל כן כשנשלם מסוד ב' הצדדים דהיינו מב' הקוין, מימין ומשמאל, הוא נקרא אלקינו, שיש כאן ימין שמאל ואמצע בשם הזה, כנ"ל. והוא נראה ונבנה. וכעין זה סוד האותיות היוצאות משם נבנות ונראות כל אחת ואחת. כמ"ש לפנינו.	ג' שמהו כלולים כחדא
תרה (תרד) הווא דנפק מתמן וכו': אותו שיצא משם, מבינה, בבחינת קו אמצעי דו"א, לוקח את שניהם, דהיינו השם אל והשם אלקים, ונשלם ונקרא אלקינו. הרי כאן השלימות הנראה מסוד עולם העליון, שהוא בינה, והכל נכלל זה בזה. כי יש כאן בשם אלקינו, שם אותיות א"ל הן ימין, הי"י שמאל, ג'ו אמצעי, ונכללים זה בזה. כיון שקו האמצעי הזה נשלם, שורה עליו השם הקדוש שהוא מפתח הכל הנקרא הוי"ה, ואז הקו האמצעי לוקח כל	תרה (תרה) הא אתבני מינא וכו': שואל, הרי נכלל הימין בשמאל, שלוקח השמאל את השם של ימין, שהוא א"ל, אבל הימין איפה נכלל בו השמאל, שיטול הימין את סוד השמאל. ומשיב, אלא כשנכלל הימין בשמאל, והשמאל לקח השם של סוד הימין, שהוא השם א"ל, גם הימין כלל בתוכו את השמאל שהוא הי"ם.	ג' שמהו כלולים כחדא
תרו (תרו) אמאי הכי א"ל וכו': שואל, למה כך, איך נכלל הימין בשמאל. ומשיב, אלא בשעה שנבנה מקום ההוא שיצאו משם, דהיינו בג' קוין דבינה. לקח השמאל ב' אותיות מאותיות הי"ם שבקו שמאל דבינה, והימין לקח אות אחת מאותיות הי"ם שבעולם הבא, שהיא	תרו (תרו) אמאי הכי. אלא בשעתא דאתבני הווא אתר דנפקו מתמן, ועל סוד זה. נמצא שבכל מקום שיש דין, שם הוא רחמים, כי הדין שהוא שמאל כולל אותו, והוא נבנה ונראה בו.	ג' שמהו כלולים כחדא

(דפני דף קי"ט ע"ב)

קצו

תרומה

ואיהו הי"ם. פדין זמינא פליל בגייה לשמאלא, ונטיל לאת בתרא ס, ונטיל
י דתה בשמאלא, ס איהו בשלימו מ"ם, ואתבני קכי מים, בתהוא י דנטיל
יתיר. פדין זמינא פליל ליה לשמאלא בגייה.

תרז לכתר אתבנון אתון, א' דתה בקדמיתא בסטרא דימינא, אוליד
ואפיק את ש', פליל בתלת סטרין, ואשתתף באת א', ואתעביד אש. תו אעדו
אתון אלין, גו בטישו דתרין סטרין אלין, ואתקריבו פחדא במחלוקת, ומגו
י מחלוקת דא דמים באש, ואש במים, אולידו אתון ואפיקו את ר' ואת ר' ואת
ח' ואתעבידו רות, ועאל בין תרין סטרין, וכדין אתיישבו אתון קדמאי
בדוכתייהו, פל תד וחד בשלימו.

תרח תו אתון אעדו, ואתגלגלו פחדא, א' אפיק מ', דאיהו מסטרא דיליה

חלופי גרמאות

ק ל"ג מ"ם. ר דא מחלוקת מים.

האותיות

הסולם

מאמר

כמים ומים באש, הולידו אותיות, והוציאו את
ר' ואות ו' ואות ח' ונעשו רוח, והרוח נכנס
בין שני הצדדים, שהם מים ואש, והכריע
והכלילם זה בזה, ואז נתישבו אותיות הראשונות
במקומם, כל אחד ואחד בשלמות.

פירוש. תחלה ביאר ג' קוין דו"א בדרך
כלל שה"ס ג' שמות אל אלקים אלקינו, ואחר
זה מתחיל לבאר סדר השתלשלות המדרגות
שבמוחין של דו"א ומלכות בסוד צירופי אותיות,
בדרך המדרגות ממעלה למטה. ואלו ג' בחינות
מים אש רוח שבכאן, הן ג' קוין שבג"ר דו"א
מבחינת או"א עלאין, ואח"כ מבאר יתר
המדרגות לפי סדרן כמ"ש להלאה וז"ש,
וכדין אתיישבו אתון קדמאי בדוכתייהו,
דהיינו, האותיות דאו"א עלאין, שבמוחין דו"א,
שהן הראשונות של דו"א.

תרח תו אתון אעדו וכי: עוד נתעברו
האותיות ונתגלגלו יחד, הא' הוציאה מ' שהיא
מצד שלו בימין, כי נתיישבה בימין (כנ"ל
באות תר"ו) ועתה הוציאה אותה הא' לבחינת
קו שמאל. המ' הוציאה ש' לבחינת קו אמצעי,
משום שהמ' היתה כלולה מתחילה משמאל,
כי היתה מ' סתומה בשם אלקים שבשמאל,
(כנ"ל אות תר"ה) ואח"כ נכללה בימין, שלקחה
הא' ועשתה אותה מ' פתוחה, (כנ"ל באות
תר"ו) ונמצאת נשלמת בכ' צדדים, בימין
ובשמאל, וכיון שנשלמה נתעברו ב' הצדדים
שבה והולידו ביחד, אות ש', שנכללה מב'
הצדדים. כי היא סוד קו אמצעי, הכולל בתוכו
ימין ושמאל, שעליהם מרמזים ג' קוי הש'
פירוש. הנה מבאר כאן, סדר השתלשלות

ג'

שהיא בינה. השמאל לקח שתיים שהוא הי"י
מן הי"ם, ואז הימין כלל בתוכו השמאל, ולקח
אות אחרונה מן הי"ם, שהוא מ'. פירוש. כי כן
הוא בשם אלקינו, הכולל ימין שמאל אמצע,
כנ"ל, שהקו שמאל שבו הוא הי"י, וחסר מ'
וע"ז אומר שהשם אל שבימין לקח ונכלל במ'
הזו. גם לקח הי' שהיתה בשמאל, המ' שלקח
היא במילואו מ"ם, ועם אותה הי' שלקח
יותר נבנו המלות מים. ואז הימין כולל בתוכו
את השמאל.

פירוש. המ' נבנתה לסתומה, שהיא סתומה
מכל עבריה, וזה יורה על קפיאת האורות
שבקו שמאל, שנסתמים ואינם מאירים. ועל
ידי קו ימין הם נמסים. כמ"ש (בבראשית א'
אות ש"ב) מסטרא דצפון, שהוא קו שמאל,
גלידי מים, ומסטרא דדרום, שהוא קו ימין,
משתרין ונגדן. וז"ס שקו ימין לוקח המ' סתומה
משמאל ונעשית אצלו מ' פתוחה, דהיינו,
שהאורות נפתחים ומאירים. וז"ס שלוקח גם
הי' משמאל, ונעשה בו הצירוף מים, דהיינו
שהקפיאה נמסה ונוולת כמים.

מאמר האותיות

תרז לכתר אתבנון אתון וכי: אח"כ
נבנות האותיות, אשר הא' שהיתה תחילה
בצד ימין, הולידה והוציאה בשמאל את ש'
הכוללה מג' הצדדים, ימין ושמאל ואמצע, שע"כ
יש בה ג' ווין, ונשתתפה באות א' ונעשה
הצירוף אש. בשמאל. עוד נתעברו אותיות
אלו מתוך ההכאה של ב' צדדים, ימין ושמאל,
אלו, ונגשו יחד במחלוקת, שהימין כולל ממים
והשמאל מאש, ומתוך מחלוקת הזו של אש

(דפ"י דף קי"ט ע"ב)

תרומה

בימינא, דְּהָא בְּימֵינָא אֲתִיְשָׁב. מ' אָפִיק ש' בְּגִין דְּהָא מ' כְּלִילָא אִיהִי, בְּקַדְמֵי תָא
הוֹת מְשִׁמָּאלָא, וְאֲתַכְלִיל לְבַתֵּר בְּימֵינָא וְאֲשַׁתְּלִים בְּתָרִין סְטָרִין, בְּיָוֵן דְּאֲשַׁתְּלִים,
אֲעֵדוּ וְאוֹלִידוּ פְתָדָא, וְאֲתַכְלִלוּ בְּתָרִין סְטָרִין.

האותיות	הסולם	מאמר
<p>אבל בהבחנה הא', נמצאת נפילת הכלים, שהיא מקו אל קו באותה המדרגה. ואח"כ כשהתחתונים מתקנים מעשיהם, נמשך מחדש הארת הזווג דע"ב ס"ג דא"ק המוריד מלכות המסיימת למקומה, וג' הכלים בינה ותו"מ הנפולים, תוזרים למקומם בכל הבחינות, בסוד נקודת השורק, שהם מעלים עמהם גם התחתון לעליון, הנבחן הַעֲלֵאת מו"ן, כנ"ל. ואח"כ המסך שבתחתון נבחן לְמו"ן עצמו שה"ס נקודת החירק, והתכללות ימין ושמאל זה בזה שעל ידי המסך נבחן לְזווג, והארת הזווג הוה המאיר אל התחתון בעודו בעליון, ה"ס עיבור. וכשיוצא משם למקומו ה"ס לידה, וכל זה נוהג בקו ימין לבדו, הנחשב לבחינת עליון כלפי השמאל. ואחר שנוולד השמאל, ומקבל הארת ע"ב ס"ג דא"ק, מוריד גם הוא מלכות המסיימת למקומה עצמה, שאז עולים בינה ותו"מ שלו, הנפולים בקו אמצעי, ולוקחים עמהם גם הקו אמצעי עצמו, שהוא התחתון שלו, שז"ס הַעֲלֵאת המו"ן. והמסך שבקו אמצעי ה"ס המו"ן, והתכללות ימין ושמאל שעל המסך, ה"ס הזווג, וההארה שהתחתון, שה"ס קו האמצעי, מקבל, ה"ס עיבור, וכשיורד למקומו ה"ס לידה. וזהו ע"פ הבחנה הא'. וכן הוא בהבחנה הב' הנ"ל, שהכלים הנפולים מכל קו הם בהבחינה שכנגדה בתחתון, נבחן בהם ג"כ, העלאת מו"ן, ומ"ן, וזווג, ועיבור, ולידה, מכל בחינה שבמדרגה התחתונה, לבחינה שכנגדה העליונה, דהיינו, מימין לימין, ומשמאל לשמאל, ומאמצעי לאמצעי.</p> <p>וזה אמרו תו אַתּוּזֵן אֲעֵדוּ, שמדרגה תחתונה עלתה לעליונה וקבלו שם הארת הזווג הנקרא עיבור, כנ"ל, וז"ש א' אָפִיק מו', שהיא קו ימין, נתעברה מקו שמאל שהוא מו' והולידה אותה, דהיינו על דרך שנתבאר לעיל, איך קו שמאל עולה לעיבור אל קו הימין ומקבל הארה, ותזור למקומו המכונה לידה. ועד"ז מו' שהיא קו שמאל נתעברה והולידה את קו האמצעי, שהיא ש' כנ"ל.</p>	<p>ג' הקוין, שהם ג' המוחין חב"ד דו"א שמבחינת ישו"ת, שהם סוד ג' אותיות אמו"ש שנתעברו והולידו זה את זה. אמנם יש להבין מה ענין עיבור ולידה במדרגות העליונות. וכבר מובאים לעיל שורשים דג' קוין שהם ג' נקודות חולם שורק חירק ע"ש. ותדע, שעלית התחתון עם ג' כלים הנפולים של העליון, הנעשה בנקודת השורק, ה"ס עֲלִית מו"ן, והמסך שבתחתון, שעליו יוצא קו האמצעי, הנעשה בנקודת החירק, ה"ס המו"ן עצמו, והתכללות ב' הקוין ימין ושמאל על ידי המסך הזה, ה"ס הזווג. והארת השלמות שהתחתון מקבל מזווג הזה בעודו בעליון, נבחן לְעֵבֹר. וכשיוצא משם ויורד למקומו עם המוחין, בסוד תלת מתד נפקי חד בתלת קיימא, (כנ"ל ב"א דף רפ"ו ד"ה תלת) נבחן זה לְיִדָה. אמנם התחתון אינו מקבל מן העליון כל הג' נקודות בבת אחת, אלא נולד בסוד החולם, דהיינו בב' כלים דכו"ח, כי ג' כלים התחתונים בינה ותו"מ עודם נפולים במדרגה שלאחריו. וע"י יציקה מעליון מקבל נקודת השורק. וע"י עלית התחתון שלו למ"ן אליו, מקבל כל הבחינות ונקודת החירק, ועד"ז משתלשלות כל המדרגות, מעליון לתחתון.</p> <p>ואחר שנתקנו ג' הקוין בפעם הראשונה בסדר הנ"ל, הנה נכללו זה מזה, ויש בכל קו ג' קוין בבחינת ג' נקודות חולם שורק חירק. ולפיכך אחר שחזרו ונתמעטו לבחינת חולם, מחמת חטאים של התחתונים, נעשה המיעוט בהכרח בפרטות בכל קו וקו, באפן, שמלכות המסיימת עלתה למקום בינה דקו ימין, ונפלו ממנה ג' הכלים בינה ותו"מ לקו שמאל, הנחשב לתחתון ממנו, וכן נסתים קו שמאל בכו"ח, וג' כלים בינה ותו"מ שלו, נפלו לקו אמצעי, הנבחן לתחתון ממנו. ויחד עם זה נבחנת הבחנה ב', שג' בחינות כלים הנפולים מג' הקוים נפלים להמדרגה שמתחתיהם ממש, ואז נבחן שכל בחינה נופלת לבחינה שכנגדה בתחתונה, באפן, שבינה ותו"מ דקו ימין נפלים לקו ימין של מדרגה התחתונה, ובינה ותו"מ דקו שמאל נפלים לקו שמאל של מדרגה התחתונה, ובינה ותו"מ דקו האמצעי, נפלים לקו האמצעי של מדרגה התחתונה. דהיינו בדומה לפעם ראשון, שבינה ותו"מ דעליון, נפלו לגמרי למדרגה התחתונה ממנו.</p>	<p>(דפוס"י דף קיט ע"ב)</p>

רא

תרומה

תרמ אַתְּתַקְפוּ אֶתְוֹן אִמִּי שְׁתֵּלַת אֲלֵיךְ, וְאֶעֱדוּ וְאֶוֹלִידוּ תֵּלַת אֶתְרַנִּין, גּוּ גְלוּגֵלָא. מ' אַתְּתַקְנָן וְאֶעֱדִי וְאֶוֹלִיד ר'. א' אֶעֱדִי וְאֶוֹלִיד ר'. ש' אֶעֱדִי וְאֶוֹלִיד ח', וְאֶשְׁתַּכְּלַל כְּלָא.

תרי תּוּ אֶעֱדוּ אֶתְוֹן אֲלֵיךְ רְזָא אִמִּי ש', וְאֶתְגַּלְגְּלוּ כְּמִלְקָדְמִין, א' אֶעֱדִי וְאֶוֹלִיד וְאֶפִּיק אֶת ב' בְּסִטְרָא דְמַעְרַב, כְּדִין אֶתְיִשְׁבּ אִיהוּ בְּסִטְרָא דְרוּם. מ' אֶעֱדִי

חלופי גרמאות

ש אתתקן.

הסולם

מאמר

האותיות

אותיות ר"ח. וענין עיבור, לידה, וגלגול, כבר נתבאר בדיבור הקודם. וסדר העלאת מ"ן והעיבור נעשה כאן על פי הבחנה הב' המובא לעיל, שכל בחינה מג' אותיות א"מ"ש נתעברה והולידה מבחינה שכנגדה במדרגה התחתונה, שבג' אותיות ר"ח, כמ"ש בדבור הקודם.

תרי תּוּ אֶעֱדוּ אֶתְוֹן וכו': עוד נתעברו האותיות של סוד א"מ"ש האלו, ונתגלגלו כמקודם הא' נתעברה והולידה והוציאה את ב' בצד מערב, שהוא מלכות. ואז נתישבה הא' בצד דרום, שהוא חסד. המ' התעברה והולידה והוציאה את ד' בצד צפון, שהוא גבורה. ואז עלתה המ' בין צפון ודרום ותלויה באויר. הש' נתעברה והולידה והוציאה את ג', ונתישבה בצד מזרח, שהוא תפארת, והש' עלתה בין מערב ומזרח ותלויה באויר. ונמצאו ב' האותיות מ' ש' שתלויים באויר.

פירוש. עתה מבאר, איך ג' הקוין שהם חב"ד דו"א, הנקראים א"מ"ש, נתעברו והולידו חסד גבורה ת"ת ומלכות דו"א. והיינו ג"כ ע"פ הבחנה הב', שכל בחינה מג' בחינות א"מ"ש נתעברה והולידה מבחינה שכנגדה בחגג"ם דו"א. וז"ש, שהא' שהוא חכמה וקו ימין הולידה הב' שה"ס מערב, דהיינו המלכות שז"ס אבא יסד ברתא. והמ' שהוא קו שמאל נתעברה והולידה את הד' בצד צפון, שהוא גבורה, וקו שמאל שבגוף. והש' שהיא קו האמצעי, נתעברה והולידה את ג' במזרח, שהוא תפארת, וקו האמצעי שבגוף.

ומה שאומר שהא' עצמו נמשכה ונתישבה בדרום, שהוא חסד, ולא הולידה שם את אחרת כשאר הקוין. היינו משום שאור החסד אינו מתעבה כלום בהתפשטותו מראש לגוף, וע"כ יכול החסד שבא' עצמו להתפשט לבחינת חסד דגוף ולא היתה צריכה לאות אחרת. משא"כ קו השמאל, והאמצעי, ומכ"ש המלכות, מתעבים על ידי מציאותם בגוף, וע"כ היו צריכים לאותיות אחרות, שהם ד' ג' ב'. וע"כ נשאר

אפיק מ' דאיהו מסטרא דליה בימינא, דהא בימינא אתיישב. כי השמאל מטרם שנכלל בימין נבחן לב' סתומה, שסתום ואינו מאיר. ולאחר שנכלל בימין, נבחן אשר הם' סתומה נפתחה ונעשתה מ' פתוחה. וכיון שכאן המדובר הוא, אחר שכבר נכללו ג' הקוין זה בזה בעת תקונם בפעם הראשונה, כנ"ל, נמצא שהשמאל כבר נכלל פעם בימין, והם' סתומה כבר נעשה אז פתוחה, וע"כ יש לשמאל יחס שוה אל הימין, באפן שג' הכלים בינה ותו"מ, דא' יכלו לנפול אל קו השמאל, שכבר נעשה בחינת מ' פתוחה. וז"ש, מ' אפיק ש', בגין דהא מ' כלייא איהו בקדמיתא הות משמאלא, ואתכליל לבתר בימינא וכו'. כי הש' שה"ס קו האמצעי, כלולה מימין ומשמאל, וע"כ כיון שגם המ' נכללה מימין ומשמאל, יכלה להתעבר עם הש', משום שבינה ותו"מ שלה יכלו לנפול, לש' שהיא קו האמצעי, הדומה לו.

ומה שאומר, אתוון אעדו ואתגלגלו כחדא, הפירוש הוא, כי אותו הזווג הנעשה להארת העיבור, שהוא התכללות ב' קוין, ימין ושמאל, על ידי קו האמצעי כנ"ל, הנה הארתם באה על ידי גלגול, כנ"ל (חיי שוה דף ה' ד"ה ודיורי, ע"ש) וע"כ אומר אעדו ואתגלגלו. וזכור כל דברים האמורים כאן להמשך המאמר.

תרמ אַתְּתַקְפוּ אֶתְוֹן אִמִּי ש' וכו': נתחזקו ג' אותיות א"מ"ש אלו ונתעברו והולידו ג' אחרים בתוך גלגול. המ' נתתקנה ונתעברה והולידה ר', הא' נתעברה והולידה ו'. הש' נתעברה והולידה את ח' ונשתכללו יחד. פירוש. אחר שביאר סדר השתלשלות מוחין דו"א מבחי' ג' קוין דא"א וישסו"ת שבז"א, מבאר עתה ג' קוין של מוח הדעת דו"א המכונה ר"ח. וז"ש, שג' קוין חב"ד דישסו"ת, שהם ג' אותיות א"מ"ש, נתעברו והולידו ג' קוין דמות הדעת דו"א, שהם ג' (דפ"י דף קי"ט ע"ב)

תרומה

רב

ואוליד ואפיק את ד' בסטרא דצפון, כדן אסתלק איהו בין צפון ודרום, ותליא באוריא. ש' אעדי ואוליד ואפיק את ג', ואתיישב בסטרא דמזרח, ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח, ותליא באוריא. אשתכחו תרין אתון מ"ש, תליין באוריא. **תריא** א' דאשתאר, אסתלק בדוכתיה, וסליק לעילא, ואתעטר ביה ז"ה. כאלין אתתקף, ואעדי ואוליד ה"ו, וקאים בדוכתיה, כדן אתעטר, וננהיר, ופשיט נהירו, ואוליד נהירו, ואפיק את ט', בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה, בנהירו.

תריב כדן אסתלק א', ונטיל מגו אוריא מ"ש, ואתחברו בהדיה, והו אמ"ש כמלקדמין, ואתיישב א' בסטרא דדרום, ש' בסטרא דמזרח, מ' בסטרא דצפון. סלקא ג' דהוה בסטרא דמזרח, ואעדי ואוליד צ"ת. אתא ב' דהוה בסטר מערב, וסליק ואתחבר בין צ"ת. סליקו א' ו', דא מסטר תדרום ודא מסטר מזרח, ואתחברו תרווייהו בהדי ב' בין צ"ת, וננהיר שמה צבאות. **תריג** כד אתנהיר שמה דא גו משכנא, אעדו אתון ואולידו ז' א' ב' ב' ג'. סליקו אמ"ש כמלקדמין, ואעדו ואולידו ס' ע' פ'.

חלופי גרמאות

ת מערב. א כ. ב ג.

האותיות

הסולם

כאמר

עם הב' בין האותיות צ"ת, ונצטרף והאיר השם צבאות. פירוש. השם צבאות מאיר בנצח והוד דו"א. וכדי להוליד הארה הזו, נתפשטו האורות של אמ"ש בחג"ת דו"א, המכונים דרום צפון מזרח, ואל השיגה הג', שה"ס ת"ת, כח להתעבר ולהוליד ב' האותיות ראש וסוף של השם צבאות, שהם צ"ת, כי הארות גו"ה נמשכות מתפארת, שהוא ג'. ונצטרפו אליה הב' שבמערב, והא' שבדרום והו' שהיא ג"כ בחינת ת"ת, ומהארתם יחד נצטרפו אותיות צבאות. וגם הד' שבצפון נתעלה מהארת אמ"ש והוציאה השם שד"י, המאיר ביסוד כמ"ש לפנינו (באות תרט"ו).

תריג כד אתנהיר שמה וכו': כשהאיר השם הזה, צבאות, תוך המשכן, שהוא מלכות, נתעברו האותיות והולידו ז' ב' ג'. פירוש. שהן ג' בחינות המלכות, שיצאו בסדר, חלם שורק חירק, ז' ה"ס י' על ו', ובחינת חולם. ב' ה"ס המלכות שמחזה ולמעלה שהיא רביעית לחג"ת כנ"ל. שה"ס אמצעי הו' דהיינו נקודת השורק. ג' ה"ס מלכות שבסוף הו', נקודה תחת היסוד, דהיינו נקודת החירק. סליקו אמ"ש כמלקדמין וכו': עלו אותיות אמ"ש כמקודם, דהיינו שהאירו בחג"ת כנ"ל, ונתעברו והולידו ס' ע' פ', שהן הספירות תפארת נצח הוד

נשאר ב' האותיות מ' ש' תלוים באויר, כלומר שלא היו יכולים להתלבש בכלים דגוף כמו הא'. **תריא** א' דאשתאר אסתלק וכו': הא' שנשארה בכלי דחסד של הגוף, נתעלית במקומה ועלתה למעלה, למקום חב"ד, שה"ס י"ה של השם הויה, ונתעטרה שם ב"ה ובלו י"ה נתחזקה הא' ונתעברה והולידה ה"ו, ונשלם שם הויה, ועמדה במקומה, בחסד דגוף, והאיר שם הויה בגוף, יה"ו בחג"ת דגוף וה' אחרונה במלכות. אז נתעטרה הא' והאירה והתפשטה באורה והולידה אור והוציאה אות ט', שהיא בטישא שכטש והאיר סוד עולם העלין שהוא בינה, באור החג"ת, כלומר שאות ט' היא אור יסוד הבינה שנמשך ע"י הא' ונתלבש בפנימיות חג"ת עד החזה.

תריב כדן אסתלק א' וכו': אז נתעלה הא' ולקחה אליה את מ' ש' שהיו באויר, ונתחברו עמה והיו לצירוף אמ"ש כמקודם, ונתישבה הא' בצד דרום, שהוא חסד. הש' בצד מזרח, שהוא תפארת. והמ' בצד צפון שהוא גבורה. ועלתה הג' שהיתה בצד מזרח, ונתעברה והולידה צ' ת'. ובאה הב', שהיתה בצד מערב שהוא המלכות, ועלתה ונתחברה בין צ"ת. ועלו א' ו', זו מצד דרום וזו מצד מזרח, דהיינו א' מדרום והו' ממזרח ונתחברו שתיהן

(דפו"י דף קניט ע"ב * דף ק"ס ע"א)

תרומה
תריד אשתאר ק' יחידאי, וסלקא ונחתא, קיימא גו נוקבא דתהומא רבא, חמא לה קב"ה, דקא מתערבבא, בלא גופא ולא ציורא, ולא עייל למשכנא. עבד לה חופאה למשכנא. ומאי ניהו. יריעות עזים לאהל על המשכן, כד"א, ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל. קו"ף ולא אדם.
תרטו תו אתגלגלו אתון פמלקדמין, גו עוכדא דמשכנא, אמ"ש, ש' אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח, ואשתאר ג' תלייא פאירא. מ' אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון, ונפק ד' ואתחבר גו ש' בההוא סטרא. א' אתגלגלא ואתיישב וסליק לגבי י', וסלקא ואתתקפא בהדיה, ונטיל ליה, ואתחבר גו פחבורא תדא שד"י. פד שמא דא אתתקן גו משכנא, פדין קיימא וקיימא איהו מגו משכנא דלתתא.
תרטז תו אתון אתגלגלו פמלקדמין, לאתיישבא משכנא, סליקו אתון,

חלופי גרמאות
ג ליה. ד ליה.

מסורת הזהר
(ט) (שמות כו) ח"ב רלג:

האותיות

הסולם

מאמר

עזים לאהל, כי השם עזים, יורה על דינים עזים וקשים שבה, ונתקנה לשמירה על המשכן, שמחמת הדינים שבה אין החיצונים יכולים לינק מן המשכן. **לאהל ולא אהל**, כי אהל הוא לשון אור, מלשון כהלו נרו עלי ראשי, והיא נעשתה רק לשמירה מבחוץ, ע"כ כתוב **לאהל**. ומתוך שנראים בה הדינים הקשים לא נתקנה להיות במלכות המכונה, **אדם**, שהיא אינה רומה למלכות אלא כמו קוף הדומה לאדם. וז"ש, קוף ולא אדם.

תרטו תו אתגלגלו אתון וכו': שוב נתגלגלו אותיות אמ"ש תוך מעשה המשכן כבתחילה, הש' בצד מזרח, והג', שהיתה במזרח, נשארה תלויה באויר, שממנה יצאה השם צבאות (כנ"ל אות תרי"ב) והמ' נתגלגלה ונתישבה בצד צפון, כי כדי להאיר בנה"י צריכים אותיות אמ"ש להתלבש בחג"ת כנ"ל, ויצאה הד', שהיתה בצפון, ונתחברה עם הש' בצד ההוא, ונעשה הצידוף ש"ד, והא' נתגלגלה ונתישבה בצד דרום, ועלתה לראש אל ה' אשר שם, ועלתה ונתחזקה עמה ולקחה אותה, וחייברה אותה עם הש"ד, ונתחבר בחבור אחד השם שד"י. שהוא מאיר בספירות היסוד. כשהשם הזה נתתקן תוך המשכן, שהוא המלכות אז יש לה קיום, והיא עומדת, מתוך המשכן שלמטה. כלומר שהקיום שלה מגיע לה על ידי הקמת המשכן שלמטה.

תרטז תו אתון אתגלגלו וכו': שוב נתגלגלו אותיות אמ"ש כבתחילה להתישב במשכן

הוד שמחה ולמטה דז"א, שנתפשטו מהארת אמ"ש שבחג"ת דז"א. והשם צבאות הנ"ל, מאיר בנו"ה, והשם שדי הנ"ל ביסוד.

תריד אשתאר ק' יחידאי וכו': נשארה הק' יחידה, ועלתה וירדה ועמדה תוך הנוקבא דתהום הגדול. ראה הקב"ה אותה, שנתערבבה בלי גוף ובלי ציור, ולא נכנסה למשכן, שהוא המלכות. עשה אותה כיסוי על המשכן, ומה היא. היא יריעות עזים לאהל על המשכן, כש"א, ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן. לאהל כתוב ולא אהל, דחיינו כיסוי על האהל. שהיא קוף ולא אדם.

פירושו. הק' כוללת בתוכה מדת הדין הקשה דצמצום א', כי ע"כ הרגל של הקוף משוכה למטה מן השורה להורות על סוד הכתוב ורגליה יורדת מות (כנ"ל בהסולם אות תע"ה) ע"ש. וז"ש, אשתאר ק' יחידאי, שכבר יצאו והאירו כל האותיות תוך מן הק', וסלקא ונחתא קיימא גו נוקבא דתהומא רבא, שעלתה להתמתק בבינה, וירדה מן הבינה למקומה, ושוב הוכרו הדינים שבה, ועמדה בנקב תהום הגדול, ששם הקליפות מבחינת המלכות הממותקת בבינה, המא לה קב"ה דקא מתערבבא ראה הקב"ה, שכחה ממדת הדין מתערב בקליפות דתהומא רבא, בלא גופא ולא ציורא ולא עייל למשכנא, שאין לה כלי המכונה גוף, ולא אור המכונה ציור, ואינה נכנסת למשכן, שהוא המלכות. עבד לה חופאה למשכנא וכו' כד"א ועשית יריעות (דפו"י דף ק"ט ע"א)

תרומה

רד

א' בְּרִישָׁא, ת' לְבַתְר, א"ת. ב' בְּרִישָׁא, ש' לְבַתְר, אַתְחַלְפוּ אַתְוּוֹן, אב"ג ית"ץ,
אַתְגַּלְגְלוּ בְּגִלּוּפֵי קַדְשָׁא א' ק'. א' אַפִּיק ק'. לְנִטְרָא מִשְׁכְּנָא. ק', אַפִּיק ר'. ר' ר'
אַפִּיק ע' קר"ע.

תריז) רְזָא דָא, וְאֵת עוֹרוֹת גְּדִי הַעֲזִים הַלְבִּישָׁה עַל יְדֵיו וְעַל חֵלְקַת
צְוֹאֲרֵיו. בְּגוֹנָא דָא, וְעִשִׂיתָ יְרִיעַת עֲזִים לְאַהֲלָה עַל הַמִּשְׁכָּן. דְּהָא תוֹלְקָא דָא,
אַצְטְרִיף לְאַחֲזָאָה לְכַר, לְנִטְרָא הֵהִיא דְלָגָאוּ, וְעַל רְזָא דָא אַלְבִּישַׁת לִיהַּ לְיַעֲקֹב
לְכַר. שֵׁט"ן קר"ע, אַתְוּוֹן אֵינוֹן רְשִׁימָן לְכַר, בְּגִין נִטְרָא דְמִשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ רְזָא
דְּכַרִּית קְדִישָׁא, וְאַתְפְּרָעָא עֲרֻלָּה לְבַתְר בְּחוּפְאָה דָא.

תריח) תו אַתְגַּלְגְלוּ אַתְוּוֹן, וְאַפִּיק א"ת ב"ש, שְׁקוּצִי"ת בְּרִאשִׁית בְּרָא
אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְגו'. בְּגִלְגוּלָא דָא וְהָאָרֶץ
הִיְתָה תְהוֹ וְכֵהוּ בְּאַתְוּוֹן קר"ע שֵׁט"ן. וְחֻשְׁףָּה עַל פְּנֵי תְהוּם ג' אַפִּיק ר', ה' ד' ק'
עַד הֵכָא אַתְוּוֹן, אַתְגַּלְגְלוּ, וּבְטִישׁוֹ דָא בְּדָא לְתַקּוּנָא גוּ מִשְׁכְּנָא.

תריט) אֵינוֹן אַמ"ש וְאַפִּיקוּ תוֹלְדִין, י'ה' צ', ו' ה' אַתְוּוֹן דְתַלְזִין גוּ אֲוִירָא,

ח' ה' ו' כ"ג הסלם; ואפיקו, ז ת; ת.

מסורת הזהר
(בראשית כז) וישב מג צ"ג.

האותיות

הסולם

מאמר

נתגלגלו האותיות, והוציאו הצירוף א"ת ב"ש
עד שקוצי"ת. כלומר, שא"ת ב"ש הוציא כל
ז' השמות של השם מ"ב דאנא בכח. עד
שקוצי"ת, שהם אבגית"ץ, קר"ע שט"ן,
נגדיכ"ש, בטרוצ"ג, חקבטנ"ע, יגלפז"ק,
שקוצי"ת. והם סוד מ"ב אותיות של, בראשית
ברא אלקים את השמים ואת הארץ והארץ
היתה תהו וגו' עד הב' של ובהו. שמ"ב
אותיות אלו הם השם מ"ב. (כמובא לעיל
בהקסה"ז דף ה' ד"ה זחה) בגלגול זה של
האותיות הם והארץ היתה תהו ובהו על ידי
האותיות קר"ע שט"ן, דהיינו בכח הדינים
העוים שבו. נעשה, וחשך על פני תהום. הג'
הוציאה ר' והד' ק', ונעשו הצירופים ג"ר
ד"ק. עד כאן, אחר שיצאו ד' הצירופים א"ת
ב"ש ג"ר ד"ק, האותיות נתגלגלו והכו זו
בזו להיות לתקון תוך המשכן. והו מטעם
שהצירוף אלפא ביתא של א"ת ב"ש שהם
י"א צירופים, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"צ ו"פ
ז"ע ח"ס ט"ן י"מ כ"ל, מתחלקים לג' קוין,
ימין שמאל ואמצע, ואלו ד' הראשונים, א"ת
ב"ש ג"ר ד"ק, הן קו ימין שבהם. וע"כ הם
בחינת תקון במשכן.

תריט) אֵינוֹן אַמ"ש אַפִּיקוּ וכו': אלו
ג' אותיות אַמ"ש הוציאו תולדות ה"צ ו"פ,
שבהמשך האלפא ביתא דא"ת ב"ש, הן אותיות
התלויות באויר. ודפקו באחרות, והוציאו ציור
המשכן

במשכן, ועלו האותיות, הא' תחילה והת'
לאחר כך, ונעשה הצירוף א"ת, הב' תחילה
והש' לאחר כך, ונעשה הצירוף ב"ש, נחלפו
צירופי האותיות, מכח הא"ת ב"ש, ויצאו
אב"ג ית"ץ ונתגלגלו בחקיקות הקדש, א'
ק'. הא' דא"ת ב"ש, הוציאה ק' לשמור המשכן,
כנ"ל בסמוך, הק' הוציאה ר', הר' הוציאה
ע', ונעשה הצירוף קר"ע.

תריז) רְזָא דָא וְאֵת וּגו': וסוד זה של
השם קר"ע, הוא סוד הכתוב, ואת עורות גדיי
העֲזִים הַלְבִּישָׁה עַל יְדֵיו וְעַל חֵלְקַת צְוֹאֲרֵיו.
וכמו זה, ועשית יריעות עֲזִים לאהל על המשכן,
כי השם קר"ע ששורשו הוא הק', יש בו
דינים הקשים והעוים המכונים עֲזִים, (כנ"ל
אות תר"ד ע"ש בהסולם) וע"כ חלק זה צריך
להראות מבחוץ לשמור את מה שבפנים. שלא
ינקו ממנו החצונים כנ"ל. אותיות השם
שט"ן קר"ע, שהוא השם השני של השם
מ"ב אחר אבגית"ץ הנ"ל, הן רשומות מבחוץ
למשכן, כדי לשמור המשכן, שה"ס הברית
הקדוש, שנפרעה הערלה ע"י כיסוי הזה.
כלומר, ע"י הדינים העוים שבשם קר"ע שטן,
דהיינו הדינים שבק' שהם ממדת הדין הקשה
דצמצום א', נעשה על ידיהם חיתוך הערלה.
כמו שנתבאר לעיל (ורא דף י"ח ד"ה ועל,
ובדף י"ט ד"ה פירוש, ע"ש).

תריח) תו אַתְגַּלְגְלוּ אַתְוּוֹן וכו': שוב
(דפו"י דף ק"ס ע"א)

רה

תרומה

ובקִישוּ בְּאִינוֹן אֶתְרִינִן וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא דְּמִשְׁכְּנָא ז' ע'. עַד הֶכָּא ׀ קִיִּימָא וְחֻשְׁךָ
עַל פְּנֵי תְהוּם ׀ בְּלָהוּ בְּסִטְרוֹי, ח' אָתָּא ס' וְאַתְחַבֵּר בְּהִדְיָה, פְּדִין יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר.
תרכ אֶתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוֹן פְּמִלְקְדִמִין, אב"ג ית"ץ, אַעְדוּ וְאוֹלִידוּ וְאַפִּיקוּ
צִיּוּרָא גו רְזִין דְּמִשְׁכְּנָא, י בְּכֻלָּא תְדָא בְּרָזָא א' ל' יב' ס', דְּהָא אָת א' אַעְדִי, וְאוֹלִיד
בְּרָזָא דְחִילָא וְתוֹקְפָא, אָת ל'. אֶתְנַבֵּר בְּתוֹקְפִיָּה, וְאַסְפֵּלְק בִּיקְרִיָּה, וְאוֹלִיד אָת
ב', פְּדִין אַעְדִיאוּ וְאוֹלִידוּ אֶתְוֹן וְאַתְחַבְרוּ אֶתְרִינִן אֲלִין י'מ' אֶתְחַבֵּר בְּגִלּוּפִיָּה
בְּאָת ב', פְּדִין ׀ נִפְקִי בְּחַבּוּרָא עַד ט"ר י"ש כ"ת לְמַתְּוִי אֶתְוֹן סֻלְקִין בְּאַתְרֵיהוּ,
גו צְרוּפָא דְרָזָא דְּמִשְׁכְּנָא. ׀ אָת הַפִּיּוּר וְאָת פְּנוּ.

תרכא יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, דְּהָא מִיִּין סְלִיקוּ וְנַחְתּוּ בְּרָזָא דְּאַתְוֹן
א"ל. א' אַפִּיק ו'. ו' אַפִּיק ק'. אָת ל' סְלִיק אֶתְגְּלִיפוּ אֶתְוֹן בְּגִלּוּפֵיהוּ, בְּחַבּוּרָא
תְדָא, ׀ קוֹל י"י עַל הַמַּיִם א"ל וכו', אֲלִין אֶתְוֹן א"ל, דְּהָא אֲלִין אַעְדוּ וְאוֹלִידוּ
וְאַפִּיקוּ אֶתְוֹן, גו צִיּוּרִין דְּמִשְׁכְּנָא.

חלופי גרסאות

ח קיומא. ט כ"ג הסלם; כלהו בסטרוי. י. אתגלגלו. כ י.
ל ה"ג הסלם; א. מ ה"ג הסלם; ט"ר (יט"ר) בחבורא
ט"ת.

מסורת הזהר

כ (שמות לה). ל (תהלים כט) ב"א לו צ"ה.

האותיות

הסולם

מאמר

פירושו. אחר שביאר השתלשלות הארות
האותיות בכל המדרגות דז"א מחב"ד העליונים
עד היסוד שלו עד (אות תרט"ז) הנה (מאות
תרט"ז) והלאה מבאר השתלשלות הארות
האותיות במדרגות המשכן, שהוא המלכות. אשר
האלפא ביתא דא"ת ב"ש מאירים בבחינת ג"ר
של המלכות, וסוד האלפא ביתא הזו, היא
שממשיך הטוב שלמעלה, למטה. (כנ"ל אות ק"י)
שהוא סליק ונחית ע"ש. וע"כ הוציאה הא"ת
ב"ש את השם מ"ב דאנא בכח, אבגית"ץ וכו'.
בחג"ת של המלכות. כי שם מ"ב דאבגית"ץ
מאיר ביצירה, שהוא חג"ת. והשם הזה דאבגית"ץ
הוציא את הצירוף אלפא ביתא דא"ל ב"ם,
שהוא; א"ל ב"מ ג"ן ד"ס ה"ע ו"פ ז"צ ח"ק
ט"ר י"ש כ"ת. שסוד השם הזה הוא, סלקין
ולא נחתין, דהיינו שמאירים רק ממטה למעלה
ולא ממעלה למטה, כנ"ל (אות ק"ג ע"ש) וע"כ
מאיר השם הזה בנצח והוד של המלכות,
שהארם הוא ממטה למעלה, כנודע
תרכא יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם: כִּי
הַמַּיִם הִיוּ עוֹלִים בְּמִים עֲלִיוֹנִים, וְיוֹרְדִים בְּמִים
תַּחְתּוֹנִים, בְּסוּד הָאוֹתוֹת א"ל ה"א של א"ל
הוֹצִיָּאָה ו', וְהוּא הוֹצִיָּאָה ק', וְהָאוֹת ל' של א"ל,
עֲלָה אֲלֵיהֶם, וְנַחֲקוּ הָאוֹתוֹת בְּחֻקֵּיהֶם בְּחַבּוּר
אֶחָד קוֹף שֶׁהָיָה נוֹשָׂא הַמַּסָּךְ כְּנ"ל, וְע"כ
נִבְדְּלוּ מִים עֲלִיוֹנִים מִמֵּים תַּחְתּוֹנִים, עַל יַד
הָאוֹתוֹת

המשכן ז' ע'. שהוא צירוף הז' של א"ת ב"ש.
עד כאן עומד בסו"ה וחשך על פני תהום,
כולם, דהיינו כל ג' הצירופים הנ"ל ה"צ ו"פ
ז"ע. הם בצדו, דהיינו בצד החשך, והוא מטעם
שאלו ג' הצירופים הם בקו שמאל שבאלפא
ביתא דא"ת ב"ש, ומטעם שהשמאל מתיוחד עם
הימין הוא כולו חושך. האות ח', באה ה"ס
והתחברה עמה, ונעשה הצירוף ח"ס, שהוא
ראש ד' הצירופים שבקו האמצעי שהם, ח"ס
ט"ן י"ב כ"ף, אז נאמר יהי אור ויהי אור.
כי מצד קו האמצעי בא האור, אחר שמכריע
ומיוחד ב' הקוין ימין ושמאל.
תרכ אֶתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוֹן כְּמִלְקְדִמִין וכו':
נתגלגלו האותיות אב"ג ית"ץ כבתחילה,
ונתעברו והולידו והוציאו ציור תוך סודות
המשכן, כלל אחד בסוד האלפא ביתא א"ל
ב"ם. כי ה"א נתעברה והולידה בסוד הכח
והתוקף את אות ל'. ונעשה הצירוף א"ל.
נתגברה ה"א בתוקפה ונתעלתה ביקרה
והולידה אות ב', אז נתעברו והולידו האותיות,
ונתחברו אותיות האחרות אלו, ה"מ נתחברה
בחקיקתה באות ב', ונעשה הצירוף ב"מ.
וכה יצאו בחבור עד הצירופים ט"ר י"ש כ"ת
שתהיינה עולות האותיות במקומם בצירוף של
סוד המשכן. שז"ס את הכיור ואת כנו. שהכיור
ה"ס נצח, וכנו ה"ס הוד.
(דפו"י דף ק"ס ע"א)

רו

תרומה

תרכב אמ"ש אעדו ואולידו ואתגלילו בגלופי רזין דאתון, לאפקא ציורין דמשפנא, א' אפיק ג', ש' אפיק ו', לתברא גו את ג' ברזא גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו אתון פמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין כנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. 1

תרכג רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה, עד דהוו אזלי א"ר יוסי, נפתח ב' בעידוניה, ונימא מלי דאורייתא. פתח ר' יוסי במלי דקריאת שמע ואמר, כתיב 10 שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. וכתיב 11 שמע ישראל היום הזה נהיית לעם. וכתיב 12 שמע ישראל אפה עובר היום את הירדן. כל הני שמע שמע דקאמר משה אמאי. דהא שמע ישראל דיתודא 13 יאות. הני אתרנין אמאי.

תרכד אלא פלהו לדרשא קאתו, 14 שמע ישראל דיתודא ודאי האי לדרשא קא אתיא, והכא רמזו ואתחזי יתודא דתקמתא עלאה. שמע, ע' מאתון

חלופי גרסאות

1 בדפויי כתב עכ"מ בהעתק; בדיק ל"ג מן אות תקצ"ו עד כאן. 8 מוסיף ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו' רבי. 9 בעירוק; בעירוק. 10 מוסיף יאות דהאי לדרשא קאתו. 11 ל"ג מן שמע עד והכא.

מסורת הזהר

10 (דברים ו) בא סז צ"ט. 11 (שם כז) נח צח צ"ט. 12 (שם טז).

הפוס'ם

מאמר

האותיות

נעשה יבשה בלי פירות. שהוא מחמת חסרון לבוש החסדים. וג"ן, ה"ס תדשא הארץ דשא וגו', דהיינו סוד נקודת החירוק. שעל ידה מה דהות יבשה אתעבדת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות ר"ו ע"ט) והדרוש הזה אינו קשור עם הדרוש הקודם.

מאמר שמע ישראל

תרכג רבי חייא ור' יוסי וכו': ר"ח ור"י היו הולכים בדרך. בעוד שהיו הולכים, אמר ר' יוסי נפתח בעדוניה ונאמר דברי תורה. פתח ר' יוסי בדברי קריאת שמע, ואמר, כתוב, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. וכתוב, שמע ישראל היום הזה עובר היום את הירדן. כל אלו שמע שמע שאמר משה למה הם. כי שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שהוא ליחוד, יפה הוא, אבל אלו האחרים למה.

תרכד אלא כלהו דדרשא וכו': ומשיב, אלא כולם באים לדרוש אותם, שמע ישראל של היחוד, ודאי הוא שבא לדרוש, וכאן נרמז ונראה היחוד של חכמה עליונה. שמע, הע' היא מאותיות גדולות. למה. אלא רמז הוא מרמז בכלל אחד לכלול למעלה ולמטה ביחוד אחד, כי שמע הוא אותיות שם ע', שכאן נכלל שם הזה שהוא המלכות הנקראת שם, באלו ע' שמות העליונים, של ז"א, לכלול אותם

האותיות קול' וד"ש קול' ה' על המים א"ל הכבוד וגו'. שאלו האותיות א"ל אשר בהכתוב א"ל הכבוד וגו', נתעברו ואולידו ונחקקו בחקיקת סודות האותיות, להוציא ציורי המשכן וזה שיעור הכתוב, קול ה' על המים, שהקול הבדיל המים זה מזה, שה"ס המסר שברקיע המבדיל (ע"י ב"א דף נ"ז ד"ה והנה כאו). והקול הזה נולד מן א"ל הכבוד וגו' דהיינו ב' אותיות א"ל, שה"ס כו"ה וקו ימין (כנ"ל אות תר"ב בהסולם) וה"ס מים עליונים, כמ"ש שם.

תרכב אמ"ש אעדו ואולידו וכו': ג' האותיות אמ"ש נתעברו והולידו ונחקקו בחקיקת סוד האותיות להוציא ציורי המשכן, שהוא המלכות. הא' הוציאה ג', הש' הוציאה ו', וחבר אותה בג', בסוד ג"ן, שהוא צירוף הג' מאלפא ביתא א"ל ב"ם. בסו"ה תדשא הארץ דשא. נתגלגלו אותיות אמ"ש כבתחילה בסוד ב"ם שבא"ב דא"ל ב"ם, כאלו קוו המים למקום אחד, שכתוב יקוו המים אל מקום אחד.

פירושו. שמרמז כאן ג' הצרופים א"ל ב"ם ג"ן, בהכתובים דמעשה בראשית, שא"ל ה"ס מים עליונים שבכתוב יהי רקיע. שה"ס נקודת החולם, וב"ם ה"ס יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, שה"ס נקודת השורק, שבו נקוו המים התחתונים למקום אחד, לג"ר, אבל (דפויי דף ק"ס ע"א *) דף ק"ס ע"ב)

רז

תרומה

רְבֹרֵן אִיהִי, אָמַי. אֵלָּא רְמוֹ קָא רְמִיז בְּכֻלָּא תְדָא, לְאַכְלִלָּא עֵילָא וְתַתָּא פְתָדָא בִּיחֻודָא תְדָא, שְׁמַע: שֵׁם ע'. הֵכָא אֲתַכְלִיל הָאִי שֵׁם בְּאִינוֹן ע' שְׁמַהֲן עֲלָאִין, לְאַכְלִלָּא לֹון, דְּהָא שֵׁם אֲתַבְרַכָּא מְנַיְהוּ, וְאֲתַכְלִיל בְּהוּ. וְאַצְטְרִיךְ לְאַכְלִלָּא לֹון פְתָדָא בִּיחֻודָא חַד, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיהָ בְּהוּ.

תרכה דְּהָא וְדָאִי ע' שְׁמַהֲן אִינוֹן בְּרִזָּא דְרְתִיכָא עֲלֵאָה, וּמַהֲאִי רְתִיכָא עֲלֵאָה, אֲתַבְרַכָּא הָאִי שֵׁם, וְאֲתַכְלִיל בְּגוּוֹיְהוּ, וְלִבְתַר יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אֲבַל הָא תְנַיִן, דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּא תְדָא, הַהוּא אֲתַר דְּבִקוּתָא דְכֻלָּא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְׁתָּא אֲתַדְבַקַת אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, וְהוּי כֻלָּא בְּכֻלָּא תְדָא, וְדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻודָא. וְלִבְתַר קָא מְיַחַד תְּלַת סְטְרִין, יְי' אֱלֹהֵינוּ יְי' אֲתַר, לְמַהוּי כֻלָּא חַד.

תרכו שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְכֻלְהוּ שְׁאָר, לָאו אִינוֹן פְּהָאִי גּוּוֹנָא, אֲבַל כְּלֵהוּ ׀ אֲתַרְנִין לְדְרִשָּׁא קְאָתוּ, וְכֻלְהוּ בְּאֲתַר אֲתַרָּא אֲתַדְבַקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתַה עֲבַר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּית לְעַם. וְכֻלְהוּ בְּדִרְגָּא תַתָּאָה אֲתַדְבַקוּ.

תרכז שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּית לְעַם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל גְּאוּת. הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּית לְעַם מַהוּ. ׀ הִיִּית מְבַעֵי לִיָּהּ, מַאי נְהִיִּית. אֵלָּא בְּכֻל אֲתַר עַם, כַּד אֲתַבְרוּ לְבִיִּיהוּ לְפִלְתָנָא, כַּד״א ׀ נְהִיִּיתִי וְנַחֲלִיתִי. וְדָא הוּא דְכְתִיב, ׀ שְׁמַעוּנִי אֲחִי וְעַמִּי.

מסורת הזהר (ט) (דניאל ח.) (9) (דה"א כח).
ח'ופי גרסאות ק ל"ג לאכללא לון. ר ישראל ול"ג לבתר. ש אינון. ת מוסף אלא נהית לעם היית.

שמע ישראל	הסולם	מאמר
<p>שהם או"א וז"א (כנ"ל אות קל"ב ע"ש). שיהיה הכל אחד.</p> <p>תרכו שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְכֻלְהוּ וכו': שמע ישראל של כל שאר המקומות, אינם באפן זה, אבל כל האחרים באים לדרוש, וכולם במקום אחר נתדבקו: שמע ישראל אתה עבר היום שמע ישראל היום הזה נהיית לעם. וכולם במדרגה התחתונה נתדבקו, שהיא המלכות הנקראת שמיעה.</p>	<p>הסולם</p>	<p>מאמר</p> <p>אותם כי השם שהוא המלכות, מתברך מהם ונכלל בהם, וצריכים לכלול אותם כאחד, דהיינו במלה אחת שמע, ביחוד אחד, ולשום רצונו בהם,</p>
<p>תרכז שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם וכו': שואל, שמע ישראל, יפה הוא, אבל היום הזה נהיית לעם, מהו פירושו, היית היה צריך לומר, מהו נהיית. ומשיב, אלא בכל מקום, שכתוב עם רומז כאשר נשברו לבם לעבודת הקב"ה, וע"כ נאמר, נהיית, כמש"א, נהיית ונחלית. וז"ש שמעוני אחי ועמי, שקשה, אם אחי למה אמר עמי, ואם עמי למה אחי. ומשיב, אלא אמר דוד, אם ברצון תעשו, אתם אחי, ואם לא, אתם עמי, שתשברו לבכם לעבודתי. כך היום הזה נהיית לעם, פירושו, ששברת לבך לעבודת הקב"ה.</p>	<p>הסולם</p>	<p>תרכה דהא ודאי ע' וכו': כי ודאי ע' השמות הם בסוד המרכבה העליונה, שהם חג"ת דז"א שמוחה ולמעלה, שהם מרכבה לבניה, דהיינו ע"ב שמות של ג' הפסוקים ויסע ויבא ויט, (כנ"ל בשלח אות קס"ג) שה"ס ע' סנהדרין וב' סהדין. וממרכבה עליונה ההיא מתברך שם הזה, שהוא מלכות, ונכלל בהם, ואח"כ אחד שמע, נאמר ישראל, בכלל, דהיינו ז"א. אבל הרי למדנו שהוא ישראל סבא, והיינו שיהיה ישראל, שהוא ז"א. בכלל אחד עם מקום ההוא שהוא דבקות הכל. כלומר שז"א הנקרא ישראל סתם יהיה בדבקות עם ישראל סבא. דהיינו שעולה ומלביש עליו. ועל זה, שמע ישראל, הרומז שעתה מתדבקת אשה בבעלה, דהיינו המלכות שנקראת שם בז"א שנקרא ישראל, ויהיה הכל בכלל אחד. וזהו פירושו של שמע ישראל של היחוד. אחר כך מיחד ג' צדדים, שהם ה' אלקינו ה' אחד, (דפו"י דף ק"ס ע"ב)</p>

תרומה

רה

אי אחי, למה עמי, ואי עמי, למה אחי. אלא אמר דוד, אי ברעוּתא אתון אחי, ואי לאו אתון עמי, לתברא לפייכו לפולחני. כך היום הזה נהיית לעם, תברת לבד לפלחנא דקב"ה.

תרכח) שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן, פלא בדרגא תתא, איהו, «ושמע ישראל דיתודא הוא דרגא עלאת. מה בין האי להאי. אלא שהוא שמע ישראל דיתודא, לא הוי בכלהו פהאי גונא, דהא איהו הוי רזא דעילא ותתא. ואיהו רזא לקבלא עליהו עול מלכות שמים, בכל סטרא, בגין דיצטרך ליה לבר נש, למהוי זמין דבההיא שעתא, ליתודא שמא דקב"ה, ולקבלא עליה עול מלכות שמים.

תרכט) ובשעתא דאתי בר נש לקבלא עליה עול מלכות שמים, פדין שכינתא אתיא ושקיא על רישיה, וקאים עליה פסהיד, לסהדא סהדוּתא קמי מלכא קדישא, דהאי איהו דקא מיחד שמייה ^ה תרי זמני ביומא, ושמייה אתיחד עילא ותתא פדקא יאות. ועל דא ע' משמע ישראל מאתון רברכן, וד' נמי מאתון רברכן, למהוי עד קמי מלכא קדישא. והא אוקמוה, ידן"ד אלהינו ידן"ד, ונדא י הוא רזא דיתודא בתלת סטרין, פמה דאוקמיה בוצינא קדישא, ואתער ביה בכמה דוכתי, ולית לן רשו לאתערב ביה יתיר.

תרל) ודאי האי בר נש, דקא מיחד שמא ^ה דקב"ה עילא ותתא פדקא יאות, שכינתא אתיא ושקיא על רישיה, ומברך ליה בשבע ברפאן, וקרי עליה, ^ט ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

חלופי גרסאות

א ל"ג מן ושמע עד בין, ב מוסיף ותתא כדקא יאות.
ג ובכל אתר רזא לקבל עליהו. ד מוסיף בההוא שמע
בההיא, ה ל"ג תרי זמני ביומא, ו דא, ז ל"ג הוא, ח ל"ג ודאי.

מסורת הזהר

ז (ישעיה מט) יתרו סו צ"ד.

שמע ישראל

ושמו מתיחד למעלה ולמטה כראוי. ועל כן, הע' משמע ישראל היא מאותיות גדולות, וה ד' של אחד, היא ג"כ מאותיות גדולות, שהם אותיות עד, דהיינו, להיות עד, לפני מלך הקדוש. וכבר העמדנו, הויה אלקינו הויה, הוא סוד של היחוד בג' צדדים, דהיינו אבא ואמא וז"א, (כנ"ל אות קל"ב) וזה הוא סוד היחוד בג' צדדים, כמו שהעמיד המאור הקדוש, והעיר בו בכמה מקומות. ואין לנו רשות להעיר בו יותר.

תרל) ודאי האי בר נש וכו': ודאי אדם ההוא שמיחד שמו של הקב"ה למעלה ולמטה כראוי, השכינה באה ושורה על ראשו ומברכת אותו בשבע ברכות, כנגד שבע ספירות, והיא קוראת עליו, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

ר'

הסולם

תרכח) שמע ישראל אתה עובר וגו': הכל הוא במדרגה התחתונה, שהיא מלכות. ושמע ישראל של היחוד הוא מדרגה עליונה, שהוא ז"א הנכלל בישראל טבא, כנ"ל. מה בין זה לזה. אלא שמע ישראל של היחוד, אין בכלום כאפן הזה, כי הוא סוד שלמעלה ישו"ת, ושל מטה ז"א ומלכות. והוא סוד לקבל עליהם עול מלכות שמים בכל אפן שיהיה, כי האדם צריך להיות מוכן בשעה ההיא ליחד שם הקב"ה ז"א, ולקבל עליו עול מלכות שמים. שהיא מלכות.

תרכט) ובשעתא דאתי בר נש וכו': ובשעה שהאדם בא לקבל עליו עול מלכות שמים, אז השכינה באה ושורה על ראשו, והיא עומדת עליו כמו עד, להעיד עדות לפני המלך הקדוש, שזה, הוא מיחד שמו שתי פעמים ביום, (דפוי" דף ק"ט ע"ב *) דף קס"א ע"א)

ר"ט

תרומה

תרל"א) רבי תניא פתח אבתריה ואמר, "אתה הראת לדעת פי יי' הוא האלהים וגו', האי קרא אית לאסתפלא ביה, אתה הראת, מאי הראת. אלא פד נפקו ישראל ממצרים, לא הוו ידעי ברנא דמהימנותא דקב"ה פלום, בגין דכלהו הוו פלחי פולחנא נוכדא " בגלותא, ואנשו פל עקרא דמהימנותא דתהו בהו בקדמיתא, דגרייתו פל אינון תריסר שבטין מאבוהון יעקב.

תרל"ב) וכד אתא משה, אוליף לון דאית אלוה עלאה בעלמא, כמה דאוקמוה. לבתר חמו פל אינון נסין וגבורין דעל ימא, וכל נסין וגבורין דעבד להו במצרים. לבתר חמו כמה גבורין, במנא ובמאי ואתיהיבת לון אורייתא, ואוליפו ארמי דקב"ה, עד דמטי לעדנא דא.

תרל"ג) אמר לון משה, עד השתא אצטריכנא למילף לכו, כמה דילפין לרבא. ונדא הוא אתה הראת לדעת, ואוליפת עד הכא, לדעת למנדע ולאסתפלא ולמעיל ברנא דמהימנותא. ומאי איהי. פי יי' הוא האלהים.

תרל"ד) אי תימא מלה זעירא היא למנדע, הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך פי יי' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. הכא תליא פל רנא דמהימנותא, למנדע " מגו דא, רנא דכל רזין, למנדע סתימו " דכל סתימין, יהנ"ה " אלהים שם מלא, וכלא חד. אתה הראת לדעת, הכא רנא דרזין לאינון ידעי מדין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ק) (דברים ד) ח"ב קס"א: רסד. ת"ז ת"ע קכב: ט מוסיף בארעא אחרא בגין גלותא. י במהימנותא; דהימנותא. כ דאיהו. ל ל"ג ואתיהיבת לון אורייתא. ט הכא. ו מכאן ולהלאה ול"ג ודא הוא. ט מוסיף למנדע הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים אי תימא מלא זעירא איהו הא כתיב בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. ט ודא דכל רזין מגו דא. פ מוסיף ודא דכל. צ ל"ג אלקים.

אתה הראת לדעת

הסולם

מאמר

משה, עד עתה הייתי צריך ללמד אתכם כמו שמלמדים הילד, וזהו, אתה הראת לדעת. שלמדתי אתכם עד כאן, לדעת, לידע ולהסתכל ולכנס בסוד האמונה. ומה הוא. הוא כי הויה הוא האלקים.

תרל"ד) אי תימא מלה וכו': ואם תאמר, שדבר קטן הוא לדעת זאת, הרי כתוב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. כאן בכתוב הזה, תלוי כל סוד האמונה, לדעת מתוך זה הסוד של כל הסודות, לדעת הסתום מכל סתום. הויה אלקים, הוא שם מלא שהויה הוא ז"א, ואלקים הוא המלכות, ויורה, שהכל אחד. אתה הראת לדעת כי הויה הוא האלקים וגו', כאן סוד הסודות, לאלו יודעי הדין. דחיינו הסוד שז"א שהוא הויה ואלקים שהוא מלכות, הם אחד.

זכאין

תרל"א) ר' חייא פתח וכו': ר"ח פתח אחריו ואמר, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וגו'. בכתוב הזה יש להסתכל בו, **אתה הראת** מהו הראת. ומשיב. אלא כשיצאו ישראל ממצרים לא היו יודעים כלום בסוד אמונת הקב"ה, משום שכולם היו עובדים בגלות עבודה זרה, ושכחו כל שורשי האמונה שהיו להם מתחילה, שירשו י"ב השבטים מאביהם יעקב.

תרל"ב) וכד אתא משה וכו': וכשבא משה לימד אותם שיש אלוה עליון בעולם, כמו שהעמדנו. ואחר כך ראו כל אלו הנסים והגבורות שעל היס, וכל הנסים והגבורות שעשה להם במצרים, ואח"כ ראו כמה גבורות במן וביים, וניתנה להם התורה, ולמדו דרכי הקב"ה עד שבאו לעת ההוא.

תרל"ג) אמר לון משה וכו': אמר להם

(דפו"י דף קס"א ע"א)

תרומה

ר

תרל"ה) וּכְאִין אֵינוֹן כֹּל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא. יוֹבְגִין דְּכַד בְּרָא קב"ה עֲלֵמָא, אֶסְתַּכַּל בְּהּ בְּאוּרִייתָא, וּבְרָא עֲלֵמָא, וּבְאוּרִייתָא אֶתְבְּרֵי עֲלֵמָא, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דְּכִתִּיב וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אֲמוֹן, אֵל תִּקְרֵי אֲמוֹן אֲלָא אֲמוֹן.
תרל"ו) וְכִי אוּרִייתָא אוּמְנָא תְּוּה. אֵין. לְמִלְכָא דְּבְעֵי לְמַעַבְד פְּלִטְרִין, אֵי לָא שְׁוֵי לְגַבְיָה אוּמְנָא, לָא יְכִיל לְמַעַבְד פְּלִטְרִין. כִּיִּן דְּפְלִטְרִין אֶתְעַבְדוּ, לָא סְלִיק שְׁמָא, אֲלָא דְּמִלְכָא. אֲלִין פְּלִטְרִין דְּעַבְד מִלְכָא, מִלְכָא שְׁוֵי בְּאֵינוֹן פְּלִטְרִין מִחֲשֻׁבָּה.

תרל"ז) כִּן קב"ה, בְּעֵי לְמַבְרֵי עֲלֵמָא, אֶסְתַּכַּל בְּאוּמְנָא, וְאֵע"ג דְּאוּמְנָא עַבְד פְּלִטְרִין, לָא סְלִיק שְׁמָא אֲלָא דְּמִלְכָא, אֲלִין פְּלִטְרִין דְּעַבְד מִלְכָא, וְדֵאי מִלְכָא בְּנָה פְּלִטְרִין. אוּרִייתָא צוֹנְחַת וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אֲמוֹן, כִּי בְּרָא קב"ה עֲלֵמָא, דְּעַד אֶתְבְּרֵי עֲלֵמָא, אֶקְדִּימַת אוּרִייתָא תְּרִין אֲלִפֵי שְׁנִין לְעֲלֵמָא, וְכַד בְּעָא קב"ה לְמַבְרֵי עֲלֵמָא, תְּוּה מְסַתְּפַל בְּהּ בְּאוּרִייתָא, בְּכַל מְלָה וּמְלָה, וְעַבְד לְקַבְלָה אוּמְנוּתָא דְּעֲלֵמָא. בְּגִין דְּכַל מְלִין וְעוֹבְדִין דְּכַל עֲלֵמִין, בְּאוּרִייתָא אֵינוֹן. וְע"ד קב"ה תְּוּה מְסַתְּפַל בְּהּ, וּבְרָא עֲלֵמָא.

תרל"ח) לָאו דְּאוּרִייתָא בְּרָא עֲלֵמָא, אֲלָא קב"ה, בְּאֶסְתַּכְלוּתָא דְּאוּרִייתָא בְּרָא עֲלֵמָא. אֶשְׁתַּכַּח דְּקב"ה אֵיהוּ אוּמְנָא, וְאוּרִייתָא לְקַבְלָה אֶוּלְגַבְיָה אוּמְנָא, וְשִׁנְאֵמֵר וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אֲמוֹן, וְאֶהְיֶה אֲמוֹן לָא כְּתִיב, אֲלָא אֲצִלוֹ, הוֹאִיל וְקב"ה אֶסְתַּכַּל בְּהּ, אֲצִלוֹ תְּוּה אוּמְנָא.

ח'לופי גרסאות

מסורת הזהר (משלי ט).
ק בגין דזכאין, ר ל"ג ובגין. ו מלכא; מוסיף דמלכא בני. ת אלא עד אתברי; דעד לא אתברי; אלא עד לא אתברי; א ולגבי; ולגבי אוורייתא כתיב ואהיה (ד"א); ולגביה אוורייתא ואהיה; ולגביה אוורייתא כתיב אומנא ואהיה. ב ל"ג שנאמר; דכתיב.

מסורת הזהר

הפוסקים

מאמר

אלא בשם המלך, שאומרים אלו היכולות עשה המלך. ודאי המלך בנה היכול. התורה צועקת ואהיה אצלו אמון, כי ברא הקב"ה את העולם, כי מטרם שנברא העולם, הקדימה התורה לעולם ב' אלפים שנה, וכשרצה הקב"ה לברוא העולם, היה מסתכל בתורה בכל מלה ומלה, ועשה כנגדה אומנות בעולם. משום שכל הדברים והמעשים של העולמות כולם הם בתורה. וע"כ הקב"ה הסתכל בה וברא העולם. **תרל"ח**) לָאו דְּאוּרִייתָא בְּרָא וכו': ולא שהתורה בראה את העולם, אלא הקב"ה בהסתכלותו בתורה ברא העולם. נמצא שהקב"ה הוא אומן, והתורה כנגדו ואצלו היא אומן, שנאמר ואהיה אצלו אמון. ואהיה אמון, לא כתוב, אלא, אצלו. שמשום שהקב"ה הסתכל בה, הרי היתה אצלו אומן.

תרל"ה) זכאין אינון כ"ל וכו': אשרי הם כל אלו העוסקים בתורה, כי כשהקב"ה ברא את העולם, הסתכל בתורה וברא את העולם. ובתורה נברא העולם, כמו שהעמדנו, שכתוב, ואהיה אצלו אמון, אל תקרי אמון אלא אומן. שהתורה היא אומנות העולם.

תרל"ו) וְכִי אוּרִייתָא אוּמְנָא וכו': שואל, וכי התורה היא אומן. ומשיב, כן. בדומה למלך שרצה לעשות היכול, אם אינו לוקח לו אומן, אינו יכול לעשות היכול. כיון שנעשה היכול, אינו עולה בשם האומן אלא בשם המלך. שאומרים, אלו היכולות עשה המלך. מטעם שהמלך נתן המחשבה באלו היכולות.

תרל"ז) כִּךְ קב"ה בעי וכו': כך הקב"ה רצה לברוא העולם הסתכל באומן, שהוא התורה, ואע"פ שהאמן עשה היכול אינו עולה (דפו"י דף קס"א ע"א)

ואי

ריא

תרומה

(תרל"ט) ואי תימא מאן זכיל למהוי אומנא לגביה. אלא אסתכלותא דקב"ה בגוונא דא, באורייתא, פתיב בה, ובראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, אסתפל בהאי מלה, וברא את השמים. באורייתא פתיב בה, ויאמר אלהים יהי אור, אסתפל בהאי מלה, וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתפל קב"ה, ועבד תהיא מלה, וע"ד פתיב ואהיה אצלו אמן. בגוונא דא כל עלמא אתברי.

(תרמ) כיון דאתברי עלמא, כל מלה ומלה לא תהו מתקיים, עד דסליק ברעותא למברי אדם, דיהוי משתדל באורייתא, ובגינה אתקיים עלמא. השתא כל מאן דאסתפל בה באורייתא, ואשתדל בה, כביכול, הוא מקיים כל עלמא. קודשא בריך הוא אסתפל באורייתא, וברא עלמא. בר נש מסתפל בה באורייתא ומקיים עלמא. אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא, אורייתא איהי. בגין כן זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא, דהא איהו מקיים עלמא.

(תרמא) בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה, כמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו כל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא, פלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו בגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקניהו.

(תרמב) ובשעתא דזמינן לנתתא בהאי עלמא, קרי קב"ה לחד מקנא, די מני קוב"ה בשותיה כל נשמתין דזמינן לנתתא להאי עלמא, ואמר ליה,

חלופי גרסאות

ג בקב"ה. ד כגוונא. ה מוסיף דא אתעביד כלא בלא עמל ויגיעה דכתיב (תהלים ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו וגו' כגוונא דא באסתכלותא דליה (דילי) היא אומנא. ו ל"ג מלה. ז וברו. ח ובגינה. ט אסתכל. י והאי. כ דיוקניה.

מסורת הזהר

(III) (בראשית א) ב"א רסח צ"א.

ואהיה אצלו אמן

הסולם

מאמר

העולם הוא התורה. משום זה, אשרי האדם העוסק בתורה, כי הוא מקיים את העולם.

(תרמא) בשעתא דסליק ברעותא וכו': בשעה שעלה ברצון של הקב"ה לברוא האדם, היה עומד לפניו בצורתו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפילו כל בני העולם מטרם שבאים לעולם הזה, כולם עומדים בקיומם ובתקונם, כעין שנמצאים בעולם הזה, באוצר אחד, ששם כל נשמות העולם מתלבשים בצורה שלהם.

(תרמב) ובשעתא דזמינן לנתתא וכו': בשעה שעתידי לרדת בעולם הזה, קורא הקב"ה לממונה אחד, שמינה הקב"ה ברשותו כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואמר לו, לך הבא לי רוח פלוני. באותה שעה באה נשמה ההיא מלובשת בצורה של עולם הזה, ואותו הממונה, מראה אותה לפני המלך הקדוש. קב"ה

(תרל"ט) ואי תימא מאן וכו': ואם תאמר, מי יכול להיות אומן אצל הקב"ה. אלא הסתכלות הקב"ה היה באופן זה. שכתוב בתורה, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, הסתכל במלה זו וברא את השמים. בתורה, כתוב בה, ויאמר אלקים יהי אור, הסתכל במלה הזו וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה שכתוב בתורה, הסתכל הקב"ה ועשה דבר ההוא. וע"כ כתוב, ואהיה אצלו אמן. כעין זה נברא כל העולם.

(תרמ) כיון דאתברי עלמא וכו': כיון שנברא העולם כל דבר ודבר לא היה מתקיים עד שעלה ברצון לברוא האדם, שיהיה עוסק בתורה, ובשבילה נתקיים העולם. עתה, כל מי שמסתכל בתורה ועוסק בה, כביכול, הוא מקיים כל העולם. הקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם, אדם מסתכל בתורה ומקיים העולם, נמצא שהמעשה והקיום של כל (דפו"י דף קס"א ע"א * דף קס"א ע"ב)

תרומה

ריב

זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא ההוא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, וטהוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא.

תרמוג) קב"ה אמר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשתדל באורייתא, למנדע ליה, ולמנדע ברנא דמהימנותא. דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשתדל למנדע ליה, טב ליה דלא יתברי. בג"כ אתחזי קמי מלכא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשתדלא ביה בקב"ה, ברנא דמהימנותא.

תרמד) הה"ד אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא, קמי קב"ה. לדעת למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא, ברנא דמהימנותא, ברנא דאורייתא. וכל מאן דתהו בהאי עלמא, ולא אשתדל באורייתא למנדע ליה, טב ליה דלא אתברי, דהא בגין דא אייתי ליה קודשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא.

תרמה) לדעת פי יי' הוא האלהים. דא איהו פללא דכל רנא דמהימנותא, ודכל אורייתא, פללא דעילא ותתא, ורנא דא איהו פללא דכל רנא דמהימנותא, ונהכי הוא ודאי. פללא דכל אורייתא, דא איהו רנא דתורה שבכתב, ודא איהו רנא דתורה שבעל פה, וכלא חד, פללא דרנא דמהימנותא, בגין דאיהו שם מלא, דאיהו רנא דמהימנותא, ומאן איהו. ה' אחד ושמו אחד, יי' אחד שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. דא איהו יתודא חד. ושמו אחד, בשכמל"ו, הא יתודא אתרא למהוי שמיה חד. ורנא דא א"י הוא האלהים, ודא כתיב, כד אינון ביחודא תדא.

חלופי גרסאות

ק ל"ג מן וכל עד דהא. מ מהו למנדע ול"ג לדעת.
נ מוסיף כללא דכל; כללא דעילא ותתא כללא דכל אורייתא.
ס ברנא. ט הכי. פ רכל כללא. צ דא איהו. ק ל"ג ושמו אחד. ר ל"ג דא כתיב.

מסורת זוהר

ת (דברים ד) לעיל אות תרלא צ"ק א) (מ"א יח) ב"ב פח צ"א.

הסולם

מאמר ב'

אתה הראת לדעת

התורה, הכלל שלמעלה ומטה. וסוד זה הוא כלל של כל סוד האמונה, שהיא המלכות, כך הוא ודאי. כי השם אלקים הוא מלכות. הכלל של כל התורה, זה הוא סוד תורה שבכתב, דהיינו השם הויה, שהוא ז"א הנקרא תורה שבכתב. וזה הוא סוד התורה בעל פה, שהיא המלכות, שהיא השם אלקים. והכל אחד, הוא הכלל של סוד האמונה, משום שהויה הוא האלקים הוא שם מלא, שהיא סוד האמונה הנקרא שם, שביחוד הזה היא מלאה ושלמה. ומי הוא. הוא הויה אחד ושמו אחד. הויה אחד ה"ס שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. וזה הוא יתוד אחד. ושמו אחד, ה"ס כבוד מלכותו לע"ו. שזה הוא יתוד אחר שיהיה שמו אחד, שהיא המלכות. (כמ"ש לעיל אות קל"ד) וז"ס הויה הוא האלקים, שזה כתוב, כשהם ביחוד אחד.

תרמוג) קב"ה אמר לה וכנ': הקב"ה אומר לה ומשביע אותה, כשתרד לעולם הזה תעסוק בתורה לדעת אותו, ולדעת בסוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה, ולא השתדל לדעת אותו, טוב שלא יברא. משום זה נראית לפני המלך, ע"י הממונה כנ"ל, לדעת אותו בעולם הזה, ולהשתדל בהקב"ה בסוד האמונה.

תרמה) לדעת פי יי' אתה הראת לדעת: היינו שהראת על ידי ממונה ההוא לפני הקב"ה, לדעת לידע ולהסתכל בעולם הזה, בסוד האמונה, בסוד התורה, וכל מי שהיה בעולם הזה ולא עסק בתורה לדעת אותו, טוב לו שלא נברא, כי בשביל זה הביא הקב"ה את האדם בעולם הזה.

ואי

(דפו"י דף קס"א ע"ב)

ריג

תרומה

(תרמוז) ואי תימא, אי הכי, פגוונא דכתיב ^א "אחד ושמו אחד, לאו איהו
 "הוא האלהים, דאי פתיב "אחד ושמו הוא אחד, הוה אמינא הכי. אבל
 לא פתיב, אלא "אחד, ושמו אחד, ואצטרף למימר פגוונא דא "הוא,
 האלהים הוא, ואתחזי "אחד ושמו אחד.

(תרמוז) אלא פלא חד, דכד מתניחין תרין שמהן אלין, דא ביחודא חד,
 ודא ביחודא חד, פדין תרין שמהן אלין אתעבידו חד, ואתפלילו דא בְּדָא, וְהוּי
 פלא שְׁמָא שְׁלִים, ביחודא חד, וּבְכֵן "הוא האלהים, דהא פדין אתפליל
 פלא "דא בְּדָא, לְמַהוּי חד. ועד דאתיחדו כל חד, דא בלחודוי, ודא בלחודוי,
 לא אתפלילו דא בְּדָא, לְמַהוּי פלא חד.

(תרמוז) פללא דכל אורייתא הכי איהו ודאי, דהא אורייתא איהי תורה
 שבכתב, ואיהו תורה שבעל פה. תורה שבכתב, דא איהו דכתיב "הוא. תורה
 דבע"פ, דא הוא דכתיב האלהים. ובגין דאורייתא איהו ודא דשְׁמָא קדישא,
 אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבע"פ, דא כלל, ודא פרט. פלל אצטרף
 לפרט, ופרט אצטרף לכלל, ואתיחדו דא בְּדָא, לְמַהוּי פלא חד.

(תרמוז) ועל דא, פללא דאורייתא איהו פללא דעילא ותתא, בגין דשְׁמָא
 דא לעילא, וּשְׁמָא דא לתתא, דא ודא דעלמא עלאה, ודא ודא דעלמא תתאה,
 ועל דא פתיב, אתה הראת לדעת כי "הוא האלהים. דא איהו פללא דכלא,
 ודא אצטרף בר נש למנדע בהאי עלמא.

חלופי גרמאות

ש ל"ג אחד, ת ל"ג ובכך, א ל"ג דא בוא, ב שמא.

אתה הראת לדעת

הסולם

מאמר

הוורד מפרש דבריו הנ"ל, שאומר, שה' הוא
 האלקים, הוא הכלל של כל התורה. כך הוא
 ודאי, כי התורה היא, תורה שבכתב ותורה
 שבעל פה, תורה שבכתב זהו שכתוב הוי"ה
 שהוא ז"א הנקרא תורה שבכתב, תורה שבעל
 פה, זה הוא שכתוב, האלקים, דהיינו המלכות,
 שנקראת תורה שבעל פה ונקראת אלקים.
 ומשום שהתורה היא סוד השם הקדוש, הויה
 הוא האלקים, נקרא כך, תורה שבכתב ותורה
 שבעל פה. זה תורה שבכתב, כלל, וזה, תורה
 שבעל פה, פרט. כי ז"א כלל, והמלכות פרט.
 שהמלכות היא ספירה אחת פרטית מע"ס זז"א.
 הכלל צריך לפרט, והפרט צריך לכלל, ונתיחדו
 זה בזה להיות הכל אחד

תרמוז) ועל דא בללא וכו': ועל כן,
 כלל של התורה, הוא כלל שלמעלה ז"א,
 ושלמטה, המלכות משום שהשם הזה הוי"ה,
 הוא למעלה בז"א, ושם הזה אלקים הוא למטה
 במלכות

(תרמוז) ואי תימא אי וכו': ואם תאמר
 אם כן, שאתה אומר, שהויה הוא האלקים, הוא
 כעין שכתוב, הויה הוא אחד ושמו אחד, הלא אינו
 דומה להכתוב, הויה הוא האלקים, שאם היה כתוב
 ה' אחד ושמו הוא אחד, הייתי אומר כך, אבל
 לא כתוב, אלא, הויה הוא אחד ושמו אחד, והיה
 צריך לומר כאן, הויה הוא האלקים הוא, והיה
 נראה כמו, הויה הוא אחד ושמו אחד.

(תרמוז) אלא בלא חד וכו': ומשיב, אלא
 הכל אחד, כי כשמתחדים שני שמות אלו, זה
 ביחוד אחד וזה ביחוד אחד, כהכתוב, ה' אחד
 ושמו אחד, אז נעשו ב' השמות אחד, ונכללים
 זה בזה, ונעשה הכל שם שלם ביחוד אחד, ואז,
 הויה הוא האלקים, כי הכל נכלל זה בזה להיות
 אחד, וכל עוד שלא נתייחדו כל אחד, זה בפני
 עצמו וזה בפני עצמו, אינם נכללים זה בזה
 שיהיו הכל אחד.

(תרמוז) בללא דב' אורייתא וכו':

(דפויי דף קס"א ע"ב * דף קס"ב ע"א)

ריד

תרומה

תרנב) ואי תימא, פקודי אורייתא אן אינון יתקא בכללא דא. אלא דא איהו זכור, ודא איהו שמור, וכל פקודי אורייתא בקני פלילין, ברוזא דזכור וברוזא דשמור, וכלא איהו חד.

תרנא) פתח רבי יוסי ואמר, הא דתנינן דצלותא דערבית חובה, חובה איהי ודאי, בגין דקריאת שמע דערבית חובה, וקב"ה יאתיחד בלילא, כמה דאתיחד ביממא, ומדת ליליא אתפליל ביממא, ומדת יממא אתפליל בלילא, ואתעביד יחודא יחדא. ומאן דאמר לשות, בגין אמורין ופדרין דמתאכלי בלילא וקא אוקימנא.

תרנב) פתיב ואתהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואוקמוה תברייא. אכל אית לשאלא, אי בהאי יחודא דשמע ישאל, אתפליל כלא, ימנא ושמאלא, אמאי ילקתר ואתהבת י' וקנה אם שמוע, דקא ביחודא אתפלילו. אכל התיס בכלל, וקא בפרט, וקאי אצטריף.

תרנא) וברוזא דיתודא דא אתערנא ביה, יחודא דא איהו פגוונא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא. בתפלין דרישא ד' פרשיין, וקא אתמר, וקא תלת

מסורת הזהר

חלופי גרסאות
ג ל"ג חכא. ד אתיחודא. ה ל"ג חדא. ו ופרין. ז מסיף
כתוב לבתר.

(ג) (דברים ו) וראא לב צ"ש. (ד) (שם יא) הקסה"ז קפו
צ"א תקיח קיט ט"ד שכ"ט.

מאמר

הסולם

התפלין

ופדרים הנאכלים על המזבח בלילה. שאין בהם חוב שישארו נשרפים בלילה. וכבר העמדנו זה.

במלכות, זה סוד עולם העליון, וזה סוד עולם התחתון, ועל כן כתוב, אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים. זה הוא כלל הכל, וזה צריך האדם לדעת בעולם הזה.

תרנב) כתיב ואהבת את וכו' כתוב, ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'. מקרא זה העמדנו והעמידוהו החברים. אבל יש לשאול, אם ביחוד הזה של שמע ישראל, נכלל הכל, ימין ושמאל, כי הוי"ה הוא ימין ואלקינו הוא שמאל, למה צריכים לומר אחר כך, ואהבת, שהוא ימין, והיה אם שמוע, שהוא שמאל. הרי כבר נכללו ביחוד של שמע ישראל. ומשיב, אבל שם בשמע ישראל הם מרומזים בכללות, וכאן בואהבת, והיה אם שמע, הן בפרטות. וכך צריך להיות.

תרנ) ואי תימא פקודי וכו' ואם תאמר מצוות התורה איפה הם בכלל הזה של הוי"ה הוא האלקים. ומשיב אלא זה, הוי"ה, הוא זכור, וזה, אלקים, הוא שמור, וכל מצות התורה כלולים באלו, בסוד זכור, הכולל דמ"ח מצות עשה, ובסוד שמור, הכולל שס"ה מצות לא תעשה. שביחד הן תרי"ג מצות שבתורה, והכל הוא אחד.

מאמר התפלין

תרנא) וברוזא דיהודא דא וכו' ובסוד היחוד הזה העירונו בו, שיחוד הזה הוא כעין תפלין של ראש ותפלין של יד. בתפלין של ראש יש ד' פרשיות, כך למדנו, וכאן בשמע ישראל, ג' שמות, ה' אלקינו ה'. שם בתפלין של ראש יש ד' פרשיות כל אחת ואחת בפני עצמה, וכאן ג' שמות. מה בין זה לזה.

פתח ר' יוסי וכו' פתח ר"י ואמר, הרי למדנו, שתפלת ערבית חובה. הוא חוב ודאי, משום שקריאת שמע של ערבית הוא חוב, שהקב"ה מתיחד עם המלכות בלילה כמו שמתיחד ביום, ומדת הלילה, שהיא המלכות נכללת ביום, שהוא ז"א, ומדת היום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר שתפלת ערבית רשות, הוא משום שהיא כנגד אמורים

(דפו"י דף קס"ב ע"א)

אלא

רמו

תרומה

שִׁמְקֵן אֵינּוֹן. הֵתָם בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, ד' פְּרָשִׁין, כָּל חַד וְחַד בְּלַחְדוּדֵי, וְהִכָּא תֵּלַת שְׁמָקֵן, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי.

תרנ"ד אֵלָא אֵינּוֹן ד' פְּרָשִׁין, הָא אֲתַעְרוּ בְּהוּ, חַד, נְקוּדָה קְדָמָא עֲלָא. וְחַד, רְזָא דְעֲלָמָא דְאֲתִי. וְחַד, יְמִינָא. וְחַד, שְׁמַאלָא. אֲלִין רְזָא דְתַפְלִין דְּרִישָׁא. וְהִכָּא, בְּרְזָא דִיחֻדָּא דָּא, תֵּלַת שְׁמָקֵן, וְאֵינּוֹן כְּגוֹנָא דְאֵינּוֹן ד' פְּרָשִׁין. וְי' קְדָמָא, דָּא נְקוּדָה עֲלָא, רֵאשִׁיתָא דְכָלָא. אֲלֵהִינוּ רְזָא דְעֲלָמָא דְאֲתִי. וְי' בַּתְרָא, כָּלָא דִימִינָא וְשְׁמַאלָא פְּחָדָא, בְּכָלָא חָדָא, וְאֲלִין אֵינּוֹן תַּפְלִין דְּרִישָׁא, וְדָא אֵיהוּ יְחֻדָּא קְדָמָא.

תרנ"ה תַּפְלִין דְּדְרוּעָא, כָּלָא דְכָל הָנִי פְּחָדָא, וְדָא אֵיהוּ רְזָא בְּשַׁכְמַלְוֵי. הִכָּא כָּלָא דְאֵינּוֹן תַּפְלִין דְּרִישָׁא, דְּאֲתַכְּלִילוּ גוּ תַּפְלִין דְּדְרוּעָא.

תרנ"ו וְרְזָא דָּא, בְּרוּף: דָּא רְזָא דְנְקוּדָה עֲלָא, דְאֵיהוּ בְּרוּף, דְכָל בְּרַכָּאן נִבְעִין מִתַּמָּן. וְאֵי תִימָא עֲלָמָא דְאֲתִי אֲקָרִי בְּרוּף. לָאוּ הִכִּי, דְהָא נְקוּדָה עֲלָא אֵיהוּ דְכַר, עֲלָמָא דְאֲתִי נֻקְבָּא. אֵיהוּ בְּרוּף וְאֵיהוּ בְּרַכָּה. בְּרוּף דְכַר. בְּרַכָּה נֻקְבָּא. וְעַל דָּא בְּרוּף אֵיהוּ נְקוּדָה עֲלָא, שֵׁם: דָּא עֲלָמָא דְאֲתִי, דְאֵיהוּ שֵׁם

ח' ל"ג בתפלין דרישא
ח' ל"ג בתפלין דרישא

דרך אמת ין עיין לעיל סוף פרשת בא ובפרשת ואתחנן וס"ד ע"א ובבראשית י"ג ע"ב.

התפלין	הסולם	כאמר
<p>תרנ"ה תַּפְלִין דְּדְרוּעָא כָּלָא וכו': תַּפְלִין שֶׁל יָד, הֵן כֹּלֵל שֶׁל כָּל אֵלּוּ ד' פְּרָשִׁין יָחַד, שְׂאִינּוּן נִתּוּנוֹת בְּד' בֵּתִים מִיּוֹחָדִים, כְּמוֹ תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁית, אֲלָא כּוֹלֵן בְּבֵית אֶחָד. וְזֶה הוּא סוּד הַיְחוּד שֶׁל בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהוּא יְחוּד הַתְּחִתּוֹן שֶׁל הַמַּלְכוּת, (כְּנ"ל אוֹת קל"ד) כֵּאֵן, בִּיחּוּד הַתְּחִתּוֹן, הוּא הַכֹּלֵל שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁית, שֶׁהוּא חֲב"ד דו"א, שֶׁנִּכְלָלוּ בְּתַפְלִין שֶׁל יָד שֶׁהֵיא הַמַּלְכוּת.</p>	<p>תרנ"ד אֵלָא אֵינּוֹן ד' וכו': וּמִשִּׁיב, אֲלָא אֵלּוּ ד' פְּרָשִׁין, הֵרִי הַעִירוּ בּוֹ, שְׁפָרְשָׁה אַחַת קֹדֶם, הֵיא נְקוּדָה רֵאשׁוֹנָה הַעֲלִינָה, דְּהֵיִינוּ חֲכָמָה וְקוּ יִמִּין, וּפְרָשָׁה אַחַת, וְהֵיָה כִּי יִבְיַאךְ, הֵיא סוּד עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בִּינָה וְקוּ שְׁמַאל, וּפְרָשָׁה אַחַת שְׁמַע, הֵיא סוּד הַיְמִין שֶׁל מוֹח הַדַּעַת, וּפְרָשָׁה אַחַת, וְהֵיָה אִם שְׁמוֹעַ, הוּא סוּד הַשְּׁמַאל שֶׁל מוֹח הַדַּעַת. כִּי הַדַּעַת, שֶׁהוּא קוּ אֲמִצְעִי, כּוֹלֵל חֲכָמָה וְבִינָה שֶׁהֵם יִמִּין וְשְׁמַאל. אֵלּוּ הֵם סוּד תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁית, וְכֵאֵן, בְּסוּד הַיְחוּד שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ג' שְׁמוֹת, וְהֵם כְּמוֹ אֵלּוּ ד' פְּרָשִׁין. הוּי"ה רֵאשׁוֹנָה הֵיא נְקוּדָה עֲלָא רֵאשִׁית הַכֹּל, שֶׁהֵיא חֲכָמָה וְקוּ יִמִּין. אֲלֵקִינוּ, הוּא סוּד עוֹלָם הַבָּא, דְּהֵיִינוּ בִּינָה וְקוּ שְׁמַאל, הוּי"ה אַחֲרוֹנָה, הוּא כֹּלֵל שֶׁל יִמִּין וְשְׁמַאל בִּיחַד בְּכָלֵל אַחַד, דְּהֵיִינוּ הַדַּעַת, שֶׁהוּא קוּ הָאֲמִצְעִי, הַכּוֹלֵל יִמִּין וְשְׁמַאל. וְזֶהוּ גַם כֵּן הַיְחוּד שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁית, הֵרִי שְׁשֻׁנֵיהֶם שׁוּיִם הֵם. וְזֶה הוּא יְחוּד הַרֵאשׁוֹן, דְּהֵיִינוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו', שֶׁהוּא יְחוּד הַעֲלִיּוֹן, הַקּוֹדֶם לַיְחוּד הַתְּחִתּוֹן, שֶׁהוּא, בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְגו'.</p>	<p>דפויי דף קס"ב ע"א</p>
<p>וכלהו</p>		

תרומה

רמז

גדול, כד"א וימה תעשה לשמך הגדול. כבוד: דא כבוד עלאה, דאיהו ימינא ושמאלא.

תרנז וכלהו כלין בהאי תפלה של יד, דאיהו מלכותו, ונטיל כלא בגויה, ובהאי מלכותו אתקלין ביה עלמין פלהו, למיזן לון, ולספקא לון, בכל מה דאצטריכו ועל דא לעולם ועד.

תרנח ודא איהו יחודא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא, ויגוונא דרנא דייחודא דתפלין, הכי איהו יחודא דכלא, ודא איהו בריא דמלה. ודא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא, ואמר לי, דהא בדי גוונין אתסדר יחודא, ודא בריא מפלהו, והכי איהו ודאי, וכלהו רנא דמהימנותא, אבל סדורא דתפלין, דא איהו יחודא עלאה, כדקא יאות.

תרנט ומגו דאתקלילו ימינא ושמאלא ברנא דשמא קדישא בארמ כלא, אצטריף לבתר לאפקא לון בארמ פרט, אבל לאו בארמ יחודא, דהא יחודא בקרא קדמא איהו, למתוי ידן אחד בתפלין דרישא, ושמו אחד בתפלין דדרועא, והוי כלא חד. פיזן דייחודא דא אתסדר כלא בכללא מרישא דנקודה ועלאה, אצטריף לבתר לאתערא מרישא דנהורא קדמא, דאיהו רישא דכלא.

חלופי גרסאות

ט ל"ג ועל דא לעולם ועד. י כגונא. כ כתר דכלהו; בתראה דכלהו. ל דיתורא. מ מסיף חד בארמ. נ מסיף עלאה דאיהו ראשיתא דכלא. ס מרוא.

מסורת הוהר

ה (יהושע ז) משפטים סג צ"פ.

הסולם

מאמר

התפלין
שהיא המלכות המקבלת, אבל סדר יחוד התפלין הוא יחוד העליון, של ז"א, כראוי.

מאמר ואהבת את ה' אלקך

תרנט ומגו דאתקלילו ימינא וכו': ומתוך שנכללו ימין ושמאל בסוד השם הקדוש בדרך כלל, דהיינו בשמע ישראל ובשכמלו, צריכים אח"כ להוציא אותם בדרך פרט, דהיינו בואהבת ובוהיה אם שמוע, אבל לא בדרך היחוד, כי היחוד הוא בפסוק ראשון, בשמע ישראל, שיהיה ה' אחד, בתפלין של ראש, ושמו אחד בתפלין של יד, ויהיה הכל אחד. כיון שהיחוד הזה נסדר הכל בכלל, מראש נקודה העליונה שהיא חכמה, צריכים אח"כ להעיר מראש אור הראשון, שהוא חסד ז"א, שהוא ראשית הכל מן ספירות ז"א.

ואהבת

תרנז וכלהו כלין בהאי וכו': וכולם, שהם חכמה בינה ז"א, כלולים בתפלין של יד הוה שהיא מלכותו, שלוקחת הכל בתוכה, ובמלכותו זו נכללים העולמות כולם, לון אותם ולכלכל אותם בכל מה שצריכים, ועל זה לעולם ועד. שירה, שמכלכלת לכל העולמות.

תרנח ודא איהו יחודא וכו': וזה הוא היחוד של תפלין של ראש שהוא ז"א, ושל תפלין של יד, שהוא המלכות. וכמו שהוא סוד היחוד של התפלין, כן הוא יחוד הכל. וזה הוא ברורו של הדבר, והרי סדרתי יחוד הוה לפני המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר לי כי בדי אפנים הסדר היחוד, שהם, חכמה, בינה, ימין דדעת, ושמאל דדעת, וסדר זה הוא ברור מכולם, וכך הוא ודאי, וכולם הוא סוד האמונה.

(דפויי דף קס"ב ע"א)

ריז

תרומה

תרס) וְאֶהְבֶּתָּ דָּא רֵאשִׁיתָ דִּימִינָא, לְמַרְחָם לִיה לְקב"ה בְּרַחֲמֵימוּ דְאִתְדַבְּקוּתָא דִּילִיה, וּמֵאֵן אִיהוּ. "יְמִינָא, "דְּאִיהוּ אֶתְעַר רַחֲמֵימוּ. מֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיה לְקב"ה, אִיהוּ אֶתְעַר יְמִינָא "דִּילִיה לְגַבִּיּה. וּמִקְבֵּל לִיה "בְּרַחֲמֵימוּ. כָּל "מְלִין דְּעֵלְמָא לֹא תִלְיִין אֱלָא בְּרַעוּתָא, רוּחַ אֲמֻשָּׁי רוּחַ וְאִיְתִי רוּחַ וְסִימְנָא דָּא "אִם יְשִׁים אֱלִיו לְבוּ רוּחוֹ וְנִשְׁמְתוּ אֱלִיו יֵאָסוּף.

תרסא) כִּד אֶתְעַר בְּר נִש רַחֲמֵימוּ לְגַבִּי קב"ה, אֶתְעַרוּתָא דִּימִינָא לֹא אֶתְעַר, אֱלָא בְּתַלְת גּוּוּנִין, כּד"א, "בְּכָל לְבָבָךְ. וּבְכָל נַפְשָׁךְ. וּבְכָל מְאֲדָךְ. הָא תַלְת גּוּוּנִין הֵכָא. דְּלֹא תִימָא אוּ הָאֵי אוּ הָאֵי, דְּהָא לֹא כְּתִיב אוּ בְּכָל לְבָבָךְ, אוּ בְּכָל נַפְשָׁךְ, אוּ בְּכָל מְאֲדָךְ. אֱלָא כְּלֵהוּ אֶצְטְרִיךְ, לְבָא וְנַפְשָׁא וּמְמוּנָא. וּכְדִין קב"ה אֶתְעַר יְמִינֵיהּ לְגַבִּיּה, וּפְשִׁיט לִיה לְקַבְּלִיהּ, וּמִקְבֵּלָא לִיה.

תרסב) וְעַל דָּא כְּתִיב, "נָאִם יְיָ לֹאדַנִּי שֶׁב לִימִינִי. וְנָזַא יְדֵהָאֵי קָרָא, הָא אֶתְעַרְנָא בֵּיה, דְּדוֹר מְלָכָא עַל דְּרָגָא דִּילִיה קְאָמַר, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בִּימִינָא. תְּלִיסַר פְּקוּדִין הֵכָא בִּימִינָא, וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, הָא חֲדָא. בְּכָל לְבָבָךְ, תְּרִין. וּבְכָל נַפְשָׁךְ, ג'. וּבְכָל מְאֲדָךְ, אַרְבַּע. וְשִׁנְנַתֶּם לְבַנְיָךְ, תְּמַשָּׂא. וְדַבְּרַתְּ בָּם, הָא שִׁיתָא. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ, הָא שְׂבַעָה. וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ, תִּמְנִיָא. וּבְשִׁכְבְּךָ, הָא תִּשְׁעָה. וּבְקוּמְךָ, הָא עֶשְׂרֵה. וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יָדְךָ, הָא חַד סַר. וְהִיוּ לְטוֹטַפְתּוֹ בֵּין עֵינֶיךָ, הָא תְּרִיסַר. וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ, הָא תְּלִיסַר.

חלופי גרסאות

ט רחמימו דאתער ימינא. פ דא. צ ליג דיליה. ק חילק. (אויב לר) ויצא פא צ"ב. ז (דברים ו) וראי לב צ"ש. (תהלים ק) ויהי רכא צ"ג. ח

מסורת הזוהר

ואהבת

הפועם

מאמר

לב, נפש, וכסף. ואז הקב"ה מעורר אליו ימינו ומושיטו אליו, ומקבל אותו.

תרסב) וְעַל דָּא כְּתִיב וכו': ועל זה כתוב, נאם ה' לאדני שב לימיני. והסוד של כתוב הזה, הרי הערנו בו שדוד המלך אמרו על מדרגה שלו, שהיא המלכות, כשהיא מתקשרת בימין. י"ג מצות כאן בימין, ואהבת את ה' אלקיך, הרי אחת. בכל לבבך, שתים, בכל נפשך, שלש. ובכל מאדך, ארבע. ושננתם לבניך, חמש. ודברת בם, הרי שש. בשבתך בביתך, הרי שבע. ובלכתך בדרך, הרי שמונה. ובשכבך, הרי תשע. ובקומך, הרי עשר. וקשרתם לאות על ירך, הרי עשתי עשרה. והיו לטוטפות בין עיניך, הרי שתים עשרה. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, הרי שלש עשרה.

תליסר

תרס) וְאֶהְבֶּתָּ דָּא רֵאשִׁיתָא וכו': הפרשה של וְאֶהְבֶּתָּ, היא ראשית הימין, דהיינו ספירת החסד, לאהוב את הקב"ה באהבה של דבקות בו, ומי הוא, המעורר אהבה. הוא ימין, שהוא חסד. שהוא מעורר אהבה. מי שאוהב את הקב"ה, הקב"ה מעורר אליו ימין שלו, ומקבלו באהבה. כל דברי העולם אינם תלויים אלא ברצון, רוח מושך רוח ומביא רוח. וסימן שלך, אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף.

תרסא) כִּד אֶתְעַר בְּר נִש וכו': כשהאדם מעורר אהבה אל הקב"ה, הנה התעוררות הימין שהוא אהבה, אינו מתעורר, אלא בשלשה אפנים, כש"א, בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, הרי כאן ג' אפנים, שאל תאמר, או זה או זה, שהרי לא כתוב, או בכל לבבך, או בכל נפשך, או בכל מאדך, אלא כולם צריכים,

(דפויי דף קס"ב ע"א * דף קס"ב ע"ב)

רי"ט

תרומה

אורייתא, פלהו ברזא דאדם, דכר ונוקבא, דכד מתחברין פחדא, אינון חד, רזא דאדם. מאן דגרע אפילו פקודא תדא דאורייתא, פאלו גרע דיוקנא דמהימנותא, דהא פלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ורגין פך פלא סלקא ברזא דיתודא. **תרסז)** ועל דא, ישראל אינון גוי אחד, דדכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ודכתיב מי כעמך בישראל וגו'.

תרסח) רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי אלעזר. אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, רגין דלבא איהו אתערותא לאתערא לגביה רחימו. אי הכי, אמאי פתיב בכל לבבך, ולבתר וכל נפשך. דמשמע דתרין גונון אינון, חד לבא וחד נפשך, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשך. אמר ליה, ודאי לבא ונפשך תרין אינון, ואתאחדן לתר. דהא לבא ונפשך וממונא, פלהו אתאחדן דא ברא, ולבא איהו ועקרא ויסודא דכלא.

תרסט) והא דאתמר בכל לבבך, בתרין לבין איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא. ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ורגין פך איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

תרע) ובכל נפשך, ובנפשך מבעי ליה, מאי ובכל נפשך, האי בכל אמאי. אלא לאכללא נפש ורוח ונשמה, דא איהו ובכל נפשך, בכל מה דאחיד

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י' דישראל וליג דא; דא דישראל, כ כתיב, ל מוסיף רחימו ורחמנא לבא בעי, ח גופין, ו יסודא וליג עקרא, ס יצרא טבא ויצרא בישא, ט כל.

הסולם
בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך אליו ואהבה. ושואל, אם כן, למה כתוב, בכל לבבך ואח"כ בכל נפשך, שמשמע ששני אפנים הם באהבה, אחד בלב ואחד בנפש, ואם הלב הוא העיקר למה צריך לנפש. אמר לו, ודאי שהלב והנפש הם שנים ומתיחדים לאחד. שהרי לב ונפש וכסף, כולם מתאחדים זה בזה והלב הוא עיקר ויסוד הכל.

תרסט) והא דאתמר בכל וכו': ומה שלמדנו, בכל לבבך, פירושו הוא בשני לבבות, שהם שני יצרים, אחד, יצר הטוב, ואחד, יצר הרע. ושני אלו, כל אחד ואחד נקרא לב, זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום זה נאמר, בכל לבבך, ואינו אומר בכל לבך, שיודה שנים, שהם יצר הטוב ויצר הרע.

תרע) ובכל נפשך: שואל, היה צריך לומר ובנפשך, מהו ובכל נפשך, בכל, זה למה נאמר

מאמר
וחלקים כולם עולים לסוד אדם, כעין מצות התורה, כי מצות התורה, כולם בסוד אדם, שפירושו זכר ונקבה, שהם זו"ו, כשמתחברים יחד הם אחד, בסוד אדם. שה"ס הו"ה במילוי אלפין שבגוי אדם. ומי שגורע אפילו מצוה אחת שבתורה כאלו גורע צורת האמונה, שהיא המלכות, כי כל האברים הם יחד בצורת אדם. ומשום זה הכל עולה בסוד היחוד.

תרסז) ועל דא ישראל וכו': וע"כ ישראל הם גוי אחד, שכתוב בהם, ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ.

מאמר בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך
תרסח) ר' יצחק הוה וכו': ר"י היה מצוי לפני ר' אלעזר, אמר לו, ודאי, אהבת הקב"ה שאדם אוהבו אינו מתעורר אלא מלב. משום שהלב הוא מקום ההתעוררות לעורר (דפו"י דף קס"ב ע"ב *) דף קס"ג ע"א)

תרומה

רב

האי נפש. ובכל מאדך, אוף הָּכִי בְּמָה זִינִין אִינוּן דְּמִמוּנָא, פְּלֵהוּ מְשַׁנְיִין אֵלִין מֵאֵלִין, וְע"ד כְּתִיב בְּכֹל. רְחִימוּ דְקב"ה, לְמִמְסָר לִיהּ כֹּל דָּא, לְמִרְחַם לִיהּ בְּכֹל חַד וְחַד.

תרע"א וְאִי תִימָא, בְּיַצֵּר הָרַע הִיךְ זְכִיל בְּרַ נֶשׁ לְמִרְחַם לִיהּ, דְּהָא יַצֵּר הָרַע מְקַטְרְגָא אִיהוּ, דְּלֹא יִקְרַב בְּרַ נֶשׁ לְפּוֹלְחָנָא דְקב"ה, יְוָהִיךְ גְּרַחִים לִיהּ בִּיהּ. אֶלָּא, דָּא אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דְקב"ה יְתִיר, כִּד הָאִי יַצֵּר הָרַע יְאִתְפְּסִיא לִיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דְקָא מְרַחֵם לִיהּ לְקב"ה. דְּכִד הָאִי יַצֵּר הָרַע אִתְפְּסִיא, וְתִבְרַ לִיהּ תְּהוּא בְּרַ נֶשׁ, דָּא אִיהוּ רְחִימוּ דְקב"ה, בְּגִין דִּידִיעַ לְקַרְבָּא לְתְּהוּא יַצֵּר הָרַע, לְפּוֹלְחָנָא דְקב"ה.

תרע"ב הָכָא אִיהוּ רְזָא לְמֵאֲרִי מְדִין. כֹּל מַה דְּעֵבֵד קב"ה עֵילָא וְתַתָּא, כֹּלָּא אִיהוּ בְּגִין לְאַתְוָאָה יִקְרָא דִּילִיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ לְפּוֹלְחָנִיהּ. וְכִי מֵאֵן תְּמִי עֵבְדָא, דְּלִהּוּ מְקַטְרְגָא דְמֵאֲרִיהּ, וְכֹלָּא מַה דְּרַעוּתִיהּ דְמֵאֲרִיהּ, אִתְעֵבִיד אִיהוּ מְקַטְרְגָא, רַעוּתִיהּ דְקב"ה, דִּיהוּן בְּגִי נֶשׂא תְדִיר בְּפּוֹלְחָנִיהּ, וְנִהְכּוֹן בְּאַרְחַ קְשׁוּט, בְּגִין לְמִנְפִי לֹון בְּכַמָּה טְבִין, הוּאִיל וְרַעוּתִיהּ דְקב"ה בְּהָאִי, הִיךְ אִתְיָא עֵבְדָא בִּישָׂא, וְאִשְׁתַּכַּח מְקַטְרְגָא מְגוּ רַעוּתִיהּ דְמֵאֲרִיהּ, וְאַסְטִי לְבְּנֵי נֶשׂא לְאַרְחַ בִּישָׂא, וְאַדְחִי לֹון מֵאַרְחַ טְב, וְעֵבִיד לֹון דְלֹא יַעֲבֹדוּן רַעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְאַסְטִי לְבְּנֵי נֶשׂא לְאַרְחַ בִּישָׂא.

תרע"ג אֶלָּא, וְדָאִי רַעוּתִיהּ דְמֵאֲרִיהּ עֵבִיד. לְמִלְכָּא דְתְּהוּ לִיהּ בְּרַ

חלושי גרמאות

פ וע"ד כלהו משניין אלין מאלין ואקרי בכל. צ ביה. ק לפולחניה. ד היך. ש ל"ג אלא. ת בתקפיה. א ההוא. ב וארחיק. ג יקרא. ד ל"ג מן ואסטי ער אלא. ה רעותא. ו דמלכא.

הסולם

מאמר

נאמר. ומשיב, אלא שבא לכלול נפש רוח נשמה, שזה הוא ובכל נפשך, בכל מה שאוחז נפש הזו. ובכל מאדך, למה נאמר ובכל. הוא כי אף כאן יש כמה מינים של כסף, שכולם משונים זה מזה, דהיינו כסף אבנים טובות וכדומה, וע"כ נאמר ובכל מאדך, דהיינו בכל רכושו. כי אהבת הקב"ה הוא למסור לו כל זה, ולאהבו בכל אחד ואחד.

תרע"א וְאִי תִימָא בִּיצֵר הָרַע וְכוּ': וְאִם תֵּאמְרוּ, בִּיצֵר הָרַע אִיךְ אִפְשֵׁר לְאָדָם, שִׂיאֵהֶב אֶת הַקַּב"ה עִמּוֹ, שֶׁהִרִי יַצֵּר הָרַע הוּא מְקַטְרֵג שֶׁלֹּא יִקְרַב הָאָדָם לְעִבּוּדַת הַקַּב"ה, וְאִיךְ יֵאָהֵב בּוֹ אֶת הַקַּב"ה. וּמְשִׁיב, אֵלָּא זֶה הוּא עִבּוּדַת הַקַּב"ה יוֹתֵר חֲשׁוּבָה, כְּשִׁיצֵר הָרַע הַזֶּה נִכְנַע אֵלָיו וְהָאָדָם תְּהוּא מְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, זֶה הוּא אֵהֵב הַקַּב"ה, מְשׁוּם שִׂיּוּדַע לְקַרְבַּת אֶת יַצֵּר הָרַע לְעִבּוּדַת הַקַּב"ה

(דפויי דף קס"ג ע"א)

בכל לבכך ובכל נפשך ובכל מאדך

תרע"ב הַכָּא אִיהוּ רְזָא אִיהוּ רְזָא וְכוּ': כִּאֵן הוּא סוּד לְיוֹדְעֵי דִין. כִּי כֹל מַה שֶׁעֲשֵׂה הַקַּב"ה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, הַכֹּל הוּא רַק כְּדִי לְהַרְאוֹת כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל הוּא לְעִבּוּדָתוֹ. וְכִי מִי רֹאֵה עֵבֵד שִׂיְהִי מְקַטְרֵג עַל אֲדוֹנּוֹ, שֶׁבְּכֹל מַה שֶׁהוּא רְצוֹנּוֹ שֶׁל אֲדוֹנּוֹ, נַעֲשֵׂה הוּא לְמַקְטֵרֵג שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ רְצוֹן אֲדוֹנּוֹ. רְצוֹנּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא שִׂיְהִי בְּנֵי אָדָם תְּמִיד בְּעִבּוּדָתוֹ, וְיִלְכּוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, כְּדִי לְזַכּוֹת אוֹתָם בְּהִרְבֵּה טוֹבָה, וְאַחַר שֶׁרְצוֹן הַקַּב"ה הוּא בּוֹה, אִיךְ יִבֵּא עֵבֵד רַע וְנִמְצָא מְקַטְרֵג עַל רְצוֹן אֲדוֹנּוֹ, וּמַטָּה בְּנֵי אָדָם לְדֶרֶךְ הָרַע וּמְדַחֵה אוֹתָם מְדוּרָה הַטּוֹב וְעוֹשֵׂה אוֹתָם שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ רְצוֹן אֲדוֹנֵיהֶם, וּמַטָּה בְּנֵי אָדָם לְדֶרֶךְ הָרַע.

תרע"ג אֶלָּא וְדָאִי רַעוּתִיהּ וְכוּ': וּמְשִׁיב, אֵלָּא וְדָאִי שֶׁעוֹשֵׂה רְצוֹן אֲדוֹנּוֹ. בְּדוּמָה לְמַלְךְ, שֶׁהִיָּה

רכא

תרומה

יחידאי, ונתנה רחים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו, דלא יקרב גרמיה לאתתא
בישא, בגין דכל מאן דיקרב לגבה, לאו פדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלכא.
אודי ליה ההוא ברא, למעבד רעותיה דאבוי ברחימו.

תרעד) בכיתא דמלכא, לבר, הות חדא זונה, יאה בתיזו, ושפירא בריוא.
ליומין אמר מלכא, בעינא למחמי רעותיה דברי לגבאי. קרא לה להתיא זונה,
ואמר לה זילי ותפתי לברי, למחמי רעותיה דברי לגבאי. התיא זונה מאי
עבדת, אזלת אבתריה דבריה דמלכא שראת לחבקה ליה ולנשקא ליה, ולפתי
ליה בכמה פתויין. אי ההוא ברא יאות, ואצית לפקודא דאבוי, גער כפה,
ולא אצית לה, ונחי לה מגיה. פדין אבוי חדי בכריה, ואעיל ליה לגו פרגודא
דהיכליה, ונהיב ליה מתנן ונבוננא ויקר סגיא. מאן גרים פל האי יקר להאי
ברא, הוי אימא התיא זונה.

תרעה) ותיא זונה אית לה שבחא בהאי או לאו. ודאי שבחא אית לה
מפל סטרין. חד, דעבדת פקודא דמלכא. וחד, דגרמת ליה לההוא ברא, לכל
ההוא טיבו, לכל האי רחימו דמלכא לגביה. וע"ד פתיב, ונהנה טוב מאד.
והנה טוב, דא מלאך חיים. מאד, דא מלאך המנות, דאיהו ודאי טוב מאד, למאן
דאצית לפקודין דמאריה. ותא חזי, אי לא יאה האי מקטרגא, לא ירתון צדיקאי
הני גנואי עלאין, דזמינין לירתא לעלמא דאתי.

חלופי גרמאות

1 רעותא דברי גבאי. 2 תחך. 3 רעותא דבריה לגבה;
רעותא דברי לגבי. 4 יוצית. 5 לה. 6 פקודא.

מסורת הזהר

(1) (בראשית א) ב"א נ צ"א הקסח"ז קפט צ"ב.

ככל זבכך וככל נפשך וככל מאדך

שמח אביו בבנו, ומכניסו למחיצת היכלו, ונותן
לו מתנות ומנחות וכבוד גדול, מי גרם כל
יקר הזה לאותו הבן, הוי אומר, אותה הזונה.

תרעה) והתיא זונה אית וכו': שואל,
וזונה התיא, אם יש לה שבח בעד זה, או לא.
ואומר, ודאי יש לה שבח מכל הבחינות, א'
שעשתה כמצות המלך. וב' שגרמה לאותו הבן
לכל טובה התיא, לכל אהבה הזו של המלך
אליו. וע"כ כתוב, והנה טוב מאד. **והנה טוב**
זהו מלאך החיים, **מאד**, זהו מלאך המות. שהוא
יצר הרע. שהוא ודאי טוב מאד למי שמקיים
מצות אדוננו. ובוא וראה, אם לא היה מקטרג
הזה, לא היו יורשים הצדיקים אלו אוצרות
העליונים שעתידיים לנחול בעולם הבא.

זכאין

הסולם

מאמר

שהיה לו בן יחיד, והיה אוהב אותו ביותר,
וצוה אותו באהבה, שלא יקרב עצמו לאשה
רעה, משום שכל מי שיקרב אליה, הוא אינו ראוי
לבא בהיכל המלך. הבטיח אותו בן ההוא
לעשות רצון אביו באהבה.

תרעד) בביתא דמלכא לבר וכו': בבית
המלך בחוץ, היתה זונה אחת, יפת מראה
ויפת תואר. לימים, אמר המלך, אני רוצה
לראות רצון בני אלי. קרא לאותה הזונה, ואמר
לה לכי ותפתי את בני, כדי לראות רצונו של
בני אלי. מה עשתה זונה התיא, הלכה אחרי
בנו של המלך והתחילה לחבק אותו ולנשק
אותו ולפתות אותו בכל מיני פתויים. אם אותו
הבן הוא הגון, ושומר מצות אביו, הוא גוער
בה, ואינו שומע לה, ודוחה אותה ממנו. או
(דפו"י דף קס"ג ע"א)

רכב

תרומה

תרעו וּזְכַאִין אינון דאָערעוּ בְּהַאי מְקַטְרָגָא, וְזַכַּאִין אינון דְּלֹא אַעֲרַעוּ בֵּיהּ. וּזְכַאִין אינון דאָערעוּ בֵּיהּ, ׀ וְאַשְׁתְּזִיבוּ מִנִּיהּ, דְּבִגְיִינִיהּ קְרַתִּין כָּל אינון טְבִין, וְכָל אינון עֲדוּנִין, וְכָל אינון פְּסוּפִין דְּעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּעֵלִיָּהּ כְּתִיב ׀ עֵין לֹא קָאָתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ.

תרעז וּזְכַאִין אינון דְּלֹא אַעֲרַעוּ בֵּיהּ, דְּבִגְיִינִיהּ קְרַתִּין גִּיהֶנָם, ׀ וְאַטְרְדוּ מֵאַרְץ ׀ חַיִּים, ׀ דְּהָא אינון חַיִּיבֵי דאָערעוּ בֵּיהּ, הוּוּ צִיִּיתִין לִיהּ, וְאַתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִיהּ. וְעַל דָּא אֵית לְצַדִּיקָא לְמַחֲזֹק לִיהּ טְבִין דְּהָא בְּגִינִיהּ קְרַתִּין כָּל אינון טְבָאן וְעֲדוּנִין וְכְסוּפִין לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תרעח תּוֹעֲלָתָא דְהַאי מְקַטְרָגָא. פִּד תְּיִיבֵי צִיִּיתִין לִיהּ * מַאי * אֵיהִי. אֲלֵא, אַע״ג דְּלִית לִיהּ תּוֹעֲלָתָא, פְּקוּדָא דְמֵאַרְיָה אִיהוּ עֲבִיד. וְתוּ, דְּהָא אַתְתַּקַּף בְּגִין הַאי, הוּאִיל וְאִיהוּ רַע, אַתְתַּקַּף פִּד עֲבִיד בִּישׁ. חַיִּיבָא לֹא אַתְתַּקַּף עַד דְּקַטִּיל בַּר נֶשׁ, בִּינָן דְּקַטִּיל בְּנֵי נְשָׂא, כְּדִין אַתְתַּקַּף וְאַתְגַּבֵּר בְּחִילִיהּ, וְאֵית לִיהּ נִיחָא. כַּךְ ׀ הָהוּא מְקַטְרָגָא, וְדַאֲתַקְרִי מְלֶאךָ הַמְּנָת, לֹא אַתְגַּבֵּר בְּחִילִיהּ, עַד דְּאַסְטִי לְבְּנֵי נְשָׂא, וּמְקַטְרַג לֹון, וְקַטִּיל לֹון, כְּדִין אֵית לִיהּ נִיחָא, וְאַתְתַּקַּף וְאַתְגַּבֵּר בְּחִילִיהּ.

תרעטו כְּמָה דַּאֲתַתַּקַּף סְטְרָא דְחַיִּים, פִּד בְּנֵי נְשָׂא טְבִין, וְיִהְיוּן בְּאַרְחַ מִישְׁר. אוּף הַכִּי, הַאי מְקַטְרָגָא אַתְתַּקַּף וְאַתְגַּבֵּר, פִּד תְּיִיבֵי צִיִּיתִין לִיהּ, וְשְׁלִיט עֲלֵייהוּ. רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וּזְכַאִין אינון דְּזַכַּאִין לְנִצְחָא לִיהּ, וְלֹאֲכַפֵּי לִיהּ, לְמִזְכֵּי בְּגִינִיהּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאַתְתַּקַּף בַּר נֶשׁ בְּמִלְכָא קַדִּישָׁא תְּדִיר, ע״ד וְדַאי אַתְמַר,

מסורת הזהר

(ישיעה סד) הקסח"ז ס צ"א.

חלופי גרסאות

ח ל"ג ואשתזיבו מניה. ו ל"ג וכל אינון עדונין. ס ואיעלמו. ע חיים. פ אינון חייבין ולא צייתין למאריהון ואתמשכו ו ל"ג מן דהא עד ואתמשכו. צ מסיף איהו תועלתיה. ק איהו. ד ל"ג דאתקרי מלאך המות.

מאמר

הסולם

ככל דכבר וככל נפשך וככל מאדך

תרעח תּוֹעֲלָתָא דְהַאי מְקַטְרָגָא וְכוּ׃ שׁוּאַל, מַה הִיא תּוֹעֲלַת שֶׁל מְקַטְרַג כְּשֶׁהֲרִשְׁעִים שׁוֹמְעִים לוֹ. וּמְשִׁיב, אַע״פ שׁאִין לוֹ תּוֹעֲלַת, מְכַל מְקוּם, מְצוּת אֲדוּנָו הוּא עוֹשֶׂה. וְעוֹד, שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר בְּשִׁבִיל זֶה כִּי מְשׁוּם שֶׁהוּא רַע הוּא מִתְחַזֵּק כְּשֶׁעוֹשִׂים רַע. הֲרִשַׁע אִינוּ מִתְחַזֵּק עַד שֶׁהוֹרֵג אָדָם, כִּינָן שֶׁהֲרֵג אַנְשִׁים אוֹ מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ וִישׁ לוֹ נַחַת. כַּךְ מְקַטְרַג הַהוּא, דְּהֵיִינוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁנִּקְרָא מְלֶאךָ הַמּוֹת אִינוּ מִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ עַד שֶׁמְסִית אַנְשִׁים וּמְקַטְרַג עֲלֵיהֶם וְהוֹרֵג אוֹתָם, אוֹ יֵשׁ לוֹ נַחַת וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ.

תרעטו כְּמָה דַּאֲתַתַּקַּף סְטְרָא וְכוּ׃ כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַזֵּק צַדִּיק הַחַיִּים, כְּשֶׁכִּי אָדָם הֵם טוֹבִים וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר, אִף כַּךְ, מְקַטְרַג הַזֶּה

תרעו זְכַאִין אינון דאָערעוּ וכו׃ אַשְׁרֵי הֵם שֶׁפָּגְשׁוּ בְּמְקַטְרַג הַזֶּה. וְאַשְׁרֵי הֵם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בְּמְקַטְרַג הַזֶּה. וּמְפֹרֵשׁ, אַשְׁרֵי הֵם שֶׁפָּגְשׁוּ אוֹתוֹ, הֵיִינוּ אוֹתָם שֶׁנִּצְלָנוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁבְּשִׁבִילוֹ הֵם נוֹחֲלִים כָּל אוֹתָהּ הַטּוֹבָה וְכָל אוֹתָם הָעֲדוּנִים, וְכָל אוֹתָן הַחַמּוּדוֹת שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, שֶׁעֲלִיהֶם כְּתוּב, עֵין לֹא רִאתָה אֱלֹקִים זּוּלְתָךְ.

תרעז וּזְכַאִין אינון דְּלֹא וכו׃ וְאַשְׁרֵי הֵם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ, הֵיִינוּ שֶׁלֹּא נִכְשְׁלוּ בוֹ, כִּי בְּשִׁבִילוֹ הָיוּ יוֹרְשִׁים גִּיהֶנָם וּנְגַרְשׁוּ מֵאַרְץ הַחַיִּים, כִּי אֵלּוֹ הֲרִשְׁעִים שֶׁפָּגְשׁוּ בוֹ, הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, וּנְמַשְׁכוּ אַחֲרָיו. וְלִפְיֶכֶךְ, יֵשׁ לְצַדִּיקִים לְהַחֲזִיק לוֹ טוֹבָה, כִּי מִחַמְתּוֹ הֵם יוֹרְשִׁים כָּל הַטּוֹבָה וְהָעֲדוּנִים וְהַחַמּוּדוֹת לְעוֹלָם הַבָּא.

(דפו"י דף קס"ג ע"א * דף קס"ג ע"ב)

רכג

תרומה

אשרי אדם עוז לו כן מסלות בלבכם, ופאין אינון בהאי עלמא ובעלמא דאתי.
תרפ) רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא, הוו אנלי בארחה, פגע בהו ר' אלעזר, עד דתמו ליה, נחתו מן חמרי פלהו. אמר רבי אלעזר, ודאי אנפי שכינתא תמינא, דהא פד חמי ב"ג צדיקיא, או ופאין די בדרא, ואערע בהו, ודאי אינון אנפי שכינתא. ואמאי אקרון אנפי שכינתא. בגין דשכינתא אסתתרת בגווייהו, איהי בסתימו, ואינון באתגליא. בגין דשכינתא אינון דקריבין לה, אקרון פנים דילה. ומאן אינון. אינון דאיהי אתתקנת בהדייהו, לאתחזאה לגבי מלכא עלאה. והואיל ואתון חכא, ודאי שכינתא אתתקנת עליכו, ואתון פנים דילה.

תרפא) פתח ואמר, קח נא את ברכתי אשר הובאת לו וגו', פד חמא יעקב לסמאל, מקטרגא בההוא ליליא, חמא ליה בההוא דיוקנא דעשו, ולא אשתמודע ביה עד דסליק צפרא. כיון דסליק צפרא, ואשגח ביה, חמא ליה באנפין סתימין ואתגליין. אסתפל בההוא דיוקנא, דהוה כדיוקנא דעשו, מיד אשגח וידע דהוה ממנא דעשו. אתקיף ביה מה פתיב, ויאמר שלחני כי עלה השחר. ותכרייא אתערו, דבגין דמטא זמניה לזמרא ולשבחא ליה לקב"ה, וע"ד כי עלה השחר.

ה'ופי גרסאות

ו ודאי חמי אנפי שכינתא בגין דשכינתא אסתתרת בגווייהו איהי בסתימו ואינון באתגלייא ואיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה קמי מלכא והואיל ואתון חכא תלתא ודאי שכינתא אתתקנת עליכו ושוייא בגוויכו. ת אפי. א אסחרת.

מסורת הזהר

(ס) (תהלים פד) לך קט צ"ב. (ו) (בראשית לג.) (פ) (שם לב) תולדות עא צ"י.

צדיקיא אנפי שכינתא אינון

אליה. הם אלו שהיא מתקנת עמהם להראות אל מלך העליון, ז"א. דהיינו המעלים מ"ן ליחד קב"ה ושכינתו. וכיון שאתם כאן, ודאי השכינה מתקנת עליכם, ואתם הפנים שלה.

מאמר שלחני כי עלה השחר

תרפא) פתח ואמר קח וגו': פתח ואמר קח נא ברכתי אשר הובאת לך וגו'. כשראה יעקב את המקטרג סמאל באותו הלילה, שנאבק עמו במעבר יבוק, ראה אותו בצורה ההיא של עשו, ולא הכירו עד שעלה השחר. כיון שעלה השחר והסתכל בו, ראה אותו בפנים נסתרים ומגולים, הסתכל בצורה ההיא שלו שהיתה כצורתו של עשו, מיד השגית וידע שהוא הממונה של עשו. דהיינו סמאל. התקיף אותו, מה כתוב, ויאמר שלחני כי עלה השחר. והחברים העירו, שהוא משום שהגיע זמנו לזמר ולשבח אל הקב"ה. וע"כ אמר, כי עלה השחר.

והכא

הסולם

מאמר

הזה מתחזק ומתגבר, כשהרשעים שומעים לו, ושולט עליהם. הרחמן יצילנו. ואשרי הם הזוכים לנצח אותו ולהכניעו, לזכות בשבילו לעולם הבא, והאדם מתחזק תמיד במלך הקדוש. על זה ודאי נאמר, אשרי אדם עוז לו כן מסלות בלבכם. אשרי הם בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר צדיקיא אנפי שכינתא אינון

תרפ) ר' יוסי ור' יהודה וכו': ר"י ור"י ור' חייא היו הולכים בדרך, פגש אותם ר' אלעזר, כיון שראו אותו, ירדו כולם מן החמורים. אמר ר' אלעזר, ודאי פני השכינה אני רואה. כי כשהאדם רואה את הצדיקים או הכשרים שבודור, ופוגש בהם, ודאי הם פני השכינה, למה נקראים פני השכינה. משום שהשכינה מסתתרת בתוכם, השכינה היא בהם בסתר, והם בגלוי. משום שהשכינה, אלו הקרבים אליה, נקראים פנים שלה. ומי הם הקרבים (דפו"י דף קס"ג ע"ב)

רכד

תרומה

תרפב) והכא אית לאסתפקלא, דודאי בשלטנותא דיליה לאו איהו אלא בליליא, גו חשוכא, ורזא דא מפתד בלילות דא פתדא דגיהנמ. ומה דאמר בלילות. ר"ל איהו ונוקביה. ובגיני פד לא שליט אלא בליליא.

תרפג) ודא דאמר ויאמר שלחני פי עלה השחר. מאי פי עלה השחר. בגין דכד אתי צפרא, ואתעבר שלטנו דחשוכא דליליא, פדין עאל איהו ואכלוסייה בנוקבא דתהומא רבא, דלסטר צפון, עד דעאל ליליא, ואשתרו בלבי, ושלטי ומשטי בליליא, עד דאתי צפרא. ועל דא הנה דחיק לומר, שלחני פי עלה השחר, דהא לא שליט ביממא.

תרפד) פגוונא דא גלותא דישראל, דאיהו בליליא, ואקרי לילה. ומלפא עכו"ם חייבא שלטא עליהו דישראל, עד דיתי צפרא ויגהיר לון קב"ה, ויתעבר שלטניהון, ועל דא פי עלה השחר, דחיק הנה בידיה, ותשש חיליה, דהא אתעבר ליליא ועל דא אתתקף יעקב ביה, וקמא דיוקניה כדיוקנא דעשו, אכל לא באתגליא כל פד. וכדין אודי ליה על ברפאן.

תרפה) מה פתיב לבתר, פי על פן ראיתי פניך פראות פני אלהים ותרצני. דקמא פאינון אנפין דעשו כדיוקנא דאתחזי ליה סמאל ממש, דהא בכל אתר דב"ג אתקשר, הכי אתחזי באנפוי. ואתון קדישי עליונין שכינתא

מסורת הזהר

צ) (שיר ג) ח"ג נד: ת"ז ת"ע קכד. ז"ח ט"ג ש"א. ב ל"ג מן שלטנותא עד דא. ג ל"ג ושלטי. ד בעלמא. ה שלטי. ו אדום מלכו אחרא; מלכא אחרא; מלכא אדום ק) (בראשית לג). ז) אדום חייבא שלטא. ז דינהיר. ח ל"ג דעשו. ט ל"ג קדישי עליונין. שלטא (ד"א); אדום חייבא שלטא. ז דינהיר. ח ל"ג דעשו. ט ל"ג קדישי עליונין.

מאמר

הסולם

שלחני כל עלה השחר

לילה. מלכות עכו"ם הרשעה שולטת עליהם, על ישראל, עד שיבא הבקר, שהוא הגאולה, ויאיר להם הקב"ה, ויוסר שליטתם של מלכות עכו"ם. ועל כן אמר כי עלה השחר נדחק היה בידו, ותש כחו, כי נעבר הלילה, ועל כן נתגבר יעקב עליו, וראה צורתו כצורת עשו ולא בגלוי כל כך. ואז הוכרח סמאל, והודה לו על הברכות, שברכו אביו. כי אמר לו, לא אשלחך כי אם ברכתי. ונאמר, ויברך אותו שם.

תרפה) מה פתיב לבתר וכו': מה כתוב אחר כך, כי ע"כ ראיתי פניך כראות פני אלקים ותרצני. כי ראה בפנים של עשו כאותה הצורה ממש שנראה לו סמאל, כי בכל מקום שאדם מקושר כך נראה פניו. ואתם קדושים עליונים, השכינה עמכם, וע"כ הפנים שלכם כהפנים שלה. אשריכם. אמר, אם הייתי הולך עמכם בדרך אחד, הייתי יושב עמכם, עתה, שאתם

תרפב) והכא אית לאסתפקלא וכו': וכאן יש להסתכל, שודאי שהשליטה שלו אינו אלא בלילה בתושך. וזה סוד, מפתד בלילות, שזה פתד דגיהנמ. ומה שאמר בלילות, לשון רבים, היינו הוא סמאל ונוקביה לילית, ומשום זה אינו שולט אלא בלילה.

תרפג) ודא דאמר ויאמר וכו': ומ"ש ויאמר שלחני פי עלה השחר. מהו כי עלה השחר. ומשיב, משום כשבא הבוקר ונעבר שליטת החשך של הלילה, אז נכנס הוא והמתנות שלו בנקב של תהום הגדול שבצד צפון, עד שבא הלילה, ונפתחו הכלבים, דהיינו הסטרא אחרא, מכבליהם, ושולטים ומשוטטים בלילה, עד שבא הבוקר. ועל כן היה סמאל לוחץ ואומר, שלחני פי עלה השחר. משום שאינו שולט ביום.

תרפד) פגוונא דא גלותא וכו': כעין זה גלות ישראל, שהוא בחינת לילה, ונקרא (דפו"י דף קס"ג ע"ב)

רכה

תרומה

בהדייכו, ואנפין דלכון כאינון אנפין דילה, ופאין אתון. אמר אי ארתא תדא
תוינא אנלי בהדייכו, תוינא יתבי עמכון, השתא דאתון לארתייכו, ואנא לארחי,
אתפרש מנייכו במילי דאוריינתא.

תרפו פתח ואמר י שיר המעלות לשלמה אם יי לא יבנה בית שוא
עמלו בוניו בו אם יי לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה אמר תושבחתא
דא פד בנה פי מקדשא. לאו הכי, דהא דוד מלפא יא"ל בגין שלמה מלפא
בריה, פד אתא נתן לגביה, וא"ל על שלמה דאיהו יבני פי מקדשא. ולכתר דוד
מלפא אחזי לשלמה בריה דדיוקנא דבי מקדשא. פיון דחמא דוד דיוקנא דבי
מקדשא, וכל תקוני, אמר שירתא על שלמה בריה, ואמר אם יי לא יבנה
בית וגו'.

תרפו ד"א שיר המעלות לשלמה, למלפא דשלמא דילה. ויהאי שירתא
איהו שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא, ושירתא יתא סלקא על
פלהו. אם יי לא יבנה בית, דחמא דוד מלפא, כל אינון עמודין שבעה, דהאי
בית קאים עלייהו, דאינון קיימי שורין שורין, למבני האי בית. לעילא מפלהו
קיימא מאריה דביתא דאזיל על גבייהו, ויהיב לון חילא ותוקפא, לכל חד
ותד פדקא יאות.

תרפה וע"ד אמר דוד, אי האי מלפא דשלמא יכלא דילה, דאיהו
מאריה דביתא, לא בני להאי ביתא, שוא עמלו בוניו בו, אינון קיימין דקיימין

חלופי גרסאות

י אמר לה, כ ל"ג דאיהו יבני פי מקדשא. ל בדיוקנא.
ז ומה. ז ל"ג שירתא. ט חדא. ע ל"ג אמר דוד. פ ל"ג
כלא.

מסורת הזהר

(ז) (תהלים קכז) ויצא מד צ"א.

אם ה' לא יבנה בית

פירוש, למלך שהשלום שלו, שהוא ז"א, ושירה
זו היא שיר ושבת על כל שאר השירים, ושירה
זו עולה על כולן. אם ה' לא יבנה בית,
היינו כי ראה דוד המלך כל אלו שבעת העמודים
שהם חג"ת נהי"ם זז"א, שבת הזה, דהיינו
המלכות, עומד עליהם, שהם עומדים שורות
שורות לבנות בית הזה, ולמעלה מכולם עומד
בעל הבית, שהוא בינה, ההולך עליהם ונותן
להם כח ואומץ לכל אחד ואחד כראוי.

תרפה וע"ד אמר דוד וכו': ועל זה
אמר דוד, אם מלך ההוא שהשלום כולו שלו,
שהוא בינה, שהוא בעל הבית, לא בנה בית הזה,
שוא עמלו בוניו בו, שהם העמודים חג"ת
נהי"ם זז"א. העומדים לבנות בית הזה. פירוש.
אם הבינה לא היתה ממתקת את המלכות
הנקראת

הסולם

שאתם לורככם ואני לדרכי, אפרד מכם בדברי
תורה.

מאמר אם ה' לא יבנה בית

תרפו פתח ואמר, שיר וכו': פו"א,
שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית
שוא עמלו בוניו בו אם ה' לא ישמור וגו'.
שואל, וכי שלמה אמר שבת הזה כשבנה בית
המקדש, ואומר, שאינו כן, אלא דוד המלך
אמר לו בשביל שלמה המלך בנו כשבא נתן
הנביא אליו, ואמר לו על שלמה, שהוא יבנה
בית המקדש. ואח"כ הראה דוד המלך לשלמה
בנו צורת בית המקדש. כיון שראה דוד צורת
בית המקדש וכל תקוניו, אמר שירה על שלמה
בנו, ואמר אם ה' לא יבנה בית וגו'.

תרפו ד"א שיר המעלות לשלמה:

(דפו"י דף קס"ג ע"ב *) דף קס"ד ע"א

תרומה

רבו

למכני על האי ביתא. אם יי' לא ישמר עיר, דא מלפא דשלמא פ' כלא דיליה. שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו. צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר.

תרפ"ט משפנא דעבד משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה, דהא לית נטירו דיליה יבר ביה דאקרי נער, דכתיב וּמְשַׁרְתּוּ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל. לכתר האי משפנא לא הוה נטיר, אלא בגין נער אַתְרָא, דכתיב וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשַׁרֵּת, בגין דלית נטירו דמשפנא, אלא אַנְעַר. וּמֵאֵן אִיהוּ שׁוֹמֵר דָּא. הוהא דנטיר משפנא דאקרי הכי נער מטטרוין.

תרצ"ב אכל דאתון קדישי עליונין, לאו נטירו דלכון פנטירו דמשפנא, אלא נטירו דלכון פנטירו דבי מקדשא, קב"ה בלחודוי, ודכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקנא אזלי בארשא, קב"ה נטיר לון תדיר, דכתיב יי' ישמר צאתך ובוואך.

תרצ"א אזלו אבתריה, ואזפיהו תלת מלין, ואזפיהו לארמיהו יקרו

חלופי גרסאות

צ ל"ג למבני ק ל"ג כלא. ר ברביה. ש ל"ג אחרא. ת מוסף משרת וזהו מסר [משרת] תמן. א מוסף בנער, אבל בי מקדשא לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקב"ה שומר. ג איהו. ד בתוך. ה ל"ג כנטירו דבי מקדשא. ו ל"ג מן דכתיב עד דכתיב: דכתיב ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם. ז קרי: עליהו וליג קרו.

מסורת הזהר

(שמות לג) בשלה ככו צ"ו. (ת) (ש"א ג) ח"ב קמח: רעה: ח"ג לא: רסט, א) (תהלים קכא) וירא קו צ"ב.

דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. ב ומה שומר. ג איהו. ד בתוך. ה ל"ג כנטירו דבי מקדשא. ו ל"ג מן דכתיב עד דכתיב: דכתיב ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם. ז קרי: עליהו וליג קרו.

אם ה' לא יבנה בית

המשכן אלא בנער, ומי הוא שומר הזה. הוא אותו השומר את המשכן העליון שהוא המלכות מבחינת מוחין דו"ק, הנקרא כן בשם נער, שהוא מטטרוין.

תרצ"ב אכל אתון קדישי וכו': אבל אתם קרושים עליונים, אין השמירה שלכם כשמירת המשכן, אלא השמירה שלכם כשמירת בית המקדש, שהוא המלכות מבחינת מוחין דפנים בפנים עם ז"א. שהקב"ה לבדו שומר עליו, שכתוב, אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. כי בכל זמן שהצדיקים הולכים בדרך, הקב"ה שומר אותם תמיד, שכתוב, ה' ישמר צאתך ובוואך.

תרצ"א אזלו אבתריה ואזפיהו וכו': הלכו אחרינו וליוו אותנו ג' מילין, וחזרו לדרכם. קרו עליו, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך על כפים ישאונך וגו'. ישמח אביך ותגל יולדתך.

פירושו. שתחילה אומר הכתוב, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך, דהיינו המלאך מטטרוין. ואח"כ אוה"כ, על כפים ישאונך, דהיינו הקב"ה עצמו

הסולם

מאמר

הנקראת בית, בסוד אמא אוזיפת לברתא מאנהא, לא היתה המלכות ראויה לקבל שום אור, (כנ"ל בראשית א' דף ד' ד"ה וכבר) אם ה' לא ישמר עיר, זהו המלך שהשלום כולו שלו, שהוא בינה, שוא שקד שומר, זה הוא עמוד אחד שהעולם שהוא מלכות, נתתקן עליו, ומי הוא, זהו צדיק, דהיינו יסוד דו"א, שהוא שומר לעיר הזו, שהוא המלכות. הבינה נקראת, מלך שהשלום כולו שלו, שפירושו, שכל המוחין נמשכים ממנה. וז"א נקרא, מלך שהשלום שלו, שהוא רק יסוד, הנקרא שלום. וע"כ, שיר המעלות לשלמה, היינו ז"א. אם ה' לא יבנה וגו', היינו הבינה.

תרפ"ט משפנא דעבד משה וכו': המשכן שעשה משה, שהוא המלכות מבחינת מוחין דו"ק, יהושע היה עומד תמיד ושומר אותו, שאין שמירה אלא בו, שהוא נקרא נער, שהוא בחינת מטטרוין, שכתוב, ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. ואחר כך, לא נשמר משכן הזה אלא על ידי נער אחר, שכתוב, והנער שמואל משרת. משום שאין שמירת

(דפו"י דף קס"ד ע"א)

רכז

תרומה

עליה, ^א כי מלאכיו יצוה לו לשמרך בכל דרכיך, על פפים ישאונך וגו'.
^א ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

תרצב ^א ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו'. רבי יהודה פתח, ^א ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון. ברב עם הדרת מלך, אליו אינון ישראל, דכתיב בהו ^א כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך. ואינון עמא דסלקין לכמה אלפין, ולכמה רבון, וכד אינון סגיאין בחושבניהון, יקרא דקב"ה איהו. דהא עלאין ותתאין משבחין שמייה דמלכא עלאה, ומשבחין ליה בגין עמא קדישא דא. הה"ד ^א רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

תרצג ואי תימא, הא פתיב, ^א כי אתם המעט מכל העמים, אלא, מכל העמים ודאי, אבל מעמא חד יתיר סגיאין אינון. ^א דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגי פישראל. ואי תימא הא בני ישמעאל, והא בני אדום, הא כמה אינון. ודאי הכי סגיאין ^א אינון, אבל כל שאר עמין פלהו מתערבי אליו באליו, בגין אית לעם דא, בעם דא, ואלאין בגין בעם אתרא, ואליו באתרא. ובג"כ לית עמא בכל עלמא, רב סגי פישראל, עמא בריא ויחידאה, אליו באליו, בלא ערבוכיאת אתרא פלל, דכתיב פי עם קדוש אתה ליי' אלהיך, וכך בחר יי', וע"ד ברב עם הדרת מלך, הדורא איהו דמלכא עלאה קב"ה.

חלופי גרסאות

ח דא. ט מוסיף ובין אינון, י ואליו, (שם ז).

מסורת הזהר

(ב) (תהלים צא) הקשה"ז קסט צ"ב. ג) (משלי כג) ב"ב צב צ"א. ד) (שמות כו) לעיל אות תוסד צ"י. ה) (משלי יד) ח"א רסד: ח"ג קכו. ז"ה נ ט"א ש"ג. ו) (דברים ז) ח"ג רפז: ז) (שם ד) ת"ז תכא נט. ח) (שם ז).

ברב עם הדרת מלך

הקב"ה, כי עליונים ותחתונים משבחים שמו של המלך העליון, ומשבחים אותו בשביל עם הקדוש הזה. ויש, כי עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.
תרצג ואי תימא הא וכנ': ואם תאמר, הרי כתוב, כי אתם המעט מכל העמים. ומשיב מכל העמים, ודאי שהם המעט, אבל מעם אחד מהם. הם יותר מרובים, שאין עם בכל העולם גדול ורב כישראל. ואם תאמר, הרי בני ישמעאל, והרי בני אדום, שהם הרבה. ומשיב, ודאי הוא כך, שהם מרובים, אבל כל שאר העמים מתערבים אלו באלו, שיש לעם זה בנים בעם זה, ולאלו בנים בעם אחר, ולאלו באחר. וישראל אינם מתערבים ולא מתערבים בהם עמים אחרים. ומשום זה, אין עם בכל העולם שיהיה גדול ורב כישראל, עם ברור ויחיד הם, באלו אין ערבוב אחר כלל, שכתוב, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך וכך בחר ה'. וע"כ ברב עם הדרת מלך, הוא הדרת מלך העליון, הקב"ה.

הסולם

מאמר

עצמו, שה"ס הבינה, הנושאת את המלכות ואת הצדיקים על כפיה, שפירושו על בחינת המיעוט שלה שקיבלה ע"י המלכות, שבוה יכולה אח"כ להשפיע לצדיקים ולמלכות גם את הגדלות שלה, (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר, ע"ש) וז"ש על כפים ישאונך, דהיינו על המיעוט והקטנות שלה, המכונה כפים, מטעם, פן תגוף באבן רגלך, שהוא מדת הדין של המלכות דצמצום א', המכונה אבן. שבכל מקום שהיא נגלית, תיכף מסתלקים משם כל מוחזין (כנ"ל ויצא דף י"ג ד"ה סתרא) וע"כ קרו על ר"א הכתוב הזה, שהוא כולל בתוכו כל דבריו הנ"ל. ובוה ישמח אביך וגו'.

מאמר ברב עם הדרת מלך

תרצב ואת המשכן תעשה וגו': ר' יהודה פתח, ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון. ברב עם הדרת מלך, אלו הם ישראל, שכתוב בהם, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, והם עם, העולים לכמה אלפים וכמה רבבות, וכשהם מרובים בחשבון הוא כבוד

(דפו"י דף קס"ד ע"א)

תו

רכה

תרומה

תרצד) תו בזמנא דקב"ה אתי לבי פנישפא, וכל עמא אתיין פחדא, ומצלואן, ואודן, ומשבחן ליה לקב"ה, פדין הדורא דמלך איהו, דמלך סתם דא מלפא קדישא. דאתתקן בשפירו ובתקונא לסלקא לעילא.

תרצה) ובאפס לאם מחפת רזון, ונכד איהו אקדים לבי פנישפא, ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקב"ה, פדין כל ההוא שלטנותא דלעילא, וכל אינון ממנן ומשריין עלאין, פלהו ואתברו מההוא עלוין דמתתקני בתקוני ההוא מלך.

תרצו) מ"ט. בגין דבההיא שעפא, דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון, ומשבחן למלפא עלאה. כל אינון משריין עלאין, מסדריין שבחין, ומתתקנן בההוא תקונא קדישא, בגין דמשריין עלאין פלהו חברין אינון בישראל לתתא, לשבחא לקב"ה פחדא, למהוי סלוקא דקב"ה עילא ותתא פחדא.

תרצז) וכד אינון מזדמנן למתוי חברים בהו בישראל, וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון, פלהו משריין קדישין, שלטנותא עלאה ואתברו מתקוניהון, דהא לא סלקין בסלוקא, ולא יכלין לשבחא למאריהון פדקא גאות. בגין דשבחי דקב"ה, אצטריף למתוי פחדא עילא ותתא, עלאין ותתאין בשעפא תדא, וע"ד מחפת רזון ולא מחפת מלך.

חלופי גרמאות

ב מוסיף כנישתא דאיהו [דאיהו] מקדש מעט, ל משיחא; מוסיף משיחא קדישא, ח כד, ו אתעברו; מוסיף אתברו ואתעברו, ואתעברו, ס אתעברו; מוסיף אתברו ואתעברו.

מאמר

הסולם

כרב עם הדרת מלך

תרצד) תו, בזמנא דקב"ה וכו': עוד יש לפרש הכתוב, כי בזמן שהקב"ה בא לבית הכנסת, וכל העם באים יחד, ומתפללים ומודים ומשבחים להקב"ה, אז הדרת מלך הוא, ומלך סתם זהו מלך הקדוש, שהוא הקב"ה. שמתתקן ביופי ותקון לעלות למעלה, לאו"א.

תרצה) ובאפס לאם מחפת רזון: היינו כשהקב"ה מקדים לבית הכנסת, והעם לא באו להתפלל ולשבח להקב"ה, או כל הממשלה היא שלמעלה, וכל אלו הממונים ומחנות העליונים, כולם נשברו מן ההתעלות ההוא שלהם שמתקנים בתקוני מלך ההוא, שהוא הקב"ה.

תרצו) מ"ט בגין דבההיא וכו': מהו הטעם, שהם נשברים מהתעלות שלהם, הוא, משום שבשעה היא שישאל למטה מסדרים תפלותיהם ובקשותיהם, ומשבחים למלך העליון

(דפו"י דף קס"ד ע"א * דף קס"ד ע"ב)

ואפילו

רכב

תרומה

תרצה וּאֲפִילוּ דְלֹא אֶסְגִּיאוּ בְּכִי כְּנִישָׁתָא, אֶלָּא עֲשֶׂרָה, בְּאִינוּן עֲשֶׂרָה מִזְדַּמְנֵן מִשְׁרִיין עֲלָיִן, לְמַתְּוֵי עֲמַחוּן תְּכָרִים. מ"ט בְּגִין דְּכָל תְּקוּנֵי דְהָהוּא מְלָךְ, אִינוּן בְּעֲשֶׂרָה, וְעַל דָּא "דִּי בְּעֲשֶׂרָה, אִי לֹאוּ אִינוּן יִתִיר.

תרצט "וְת"ח בְּמִשְׁכֵּן * מַה כְּתִיב, וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דְּתַקּוּנָא "דְּמִשְׁכְּנָא, בְּעֲשֶׂרָה אִיהוּ, לְמַתְּוֵי כְּדָקָא יְאוּת. עֶשֶׂר, מ"ט עֶשֶׂר, וְלֹא עֲשֶׂרָה. אֶלָּא עֶשֶׂר, בְּכָל אֶתְר אִיהוּ בְּלֹא שְׂכִינְתָא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבְּנָא וּבְגוּנָא דָּא "עוּמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, שְׂכִינְתָא לֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבְּנָא, "דְּהָא אִיהִי קְיָימָא לְעֵילָא, דְּכְתִיב "וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְאֲלִין דּוּכְתִי דְרַמְיֵין לְרָזָא דְלְעֵילָא דְחֶסֶר מְנַחוּן, "הָא שְׂכִינְתָא יִתִיר עַל הָהוּא חוּשְׁבְּנָא, "דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבְּנָא.

תש לְסַטְרָא אַחְרָא, יְהִי חוּשְׁבְּנָא יִתִיר*, וְאִיהִי בְּמִנְיָנָא "בְּגָרִיעוּ, כְּגוֹן עֲשֵׁתִי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְכָל אֶתְר דְּאֶתּוּן אֶתּוּסְפֵן, כְּגוּנָא דָּא, אִיהוּ לְגָרִיעוּתָא. כְּגוֹן "הָאִמִּינוּן אַחִיד, "דְּסָגִיא אֲמִנוּן. וּבְסַטְרָא דְקָדוּשָׁא, גָרַע אֶת וְאִיהוּ תּוֹסַפְתָּ. **תשא** רַבִּי חֲזִיא פִתַּח דְּאָמַר, "עוּטָה אֹר כְּשֶׁלְמָה נוּטָה שְׁמַיִם כְּרִיעָה.

חלופי גרסאות

ע ל"ג די. פ ת"ח. צ ל"ג מה. ק דשכונא; דמשכנא ודשכונא. ר כגון; כגון ול"ג דא. ש דהאי. ת ה. א מוסיף ועל זה עשר ולא עשרה דלא. ב מוסיף בגרעו. לא תימא חושבנא יתיר אלא תוספת את וחושבנא בגרעו. ג דסגי האמנון. ד ל"ג ואמר.

מסורת הזהר

(שמות כו) לעיל את תרסד צ"י. י (מ"א ז) ויהי רמא צ"ג. כ (שם) ויהי רמא צ"ג. ל (ש"ב יג). מ (תהלים קד) ב"א רפ צ"ג.

הסולם

מאמר

ככל אתר דאתון אתוספן איהו לגרעוּתָא, עשר, שהרי היא עומדת עליהם מלמעלה, שכתוב, והים עליהם מלמעלה. דהיינו השכינה הנקראת ים. ובאלו המקומות הרומזים על מה שחסר מהם מלמעלה, הרי השכינה יתרה על אותו החשבון, שהיא אינה בחשבון.

תש לְסַטְרָא אַחְרָא יְהִי חוּשְׁבְּנָא יִתִיר וכו': לְסַטְרָא אַחְרָא נּוֹתְנִים הוֹסַפְתָּ יִתְרָה עַל הַחֲשׁוּבֹן, וְהִיא נִגְרַעַת בְּמִנְיָן, כְּגוֹן עֲשֵׁתִי עֶשֶׂר, שֶׁהֵ"ע הוֹסַפְתָּ עַל חֲשׁוּבֹן שְׁתֵּי עֶשֶׂר, גוֹרַעַת הַחֲשׁוּבֹן מִי"ב לִי"א. שִׁיּוּרָה עַל מַה שְׁחָסַר לָהֶם מִלְמַעְלָה, שֶׁהֵ"ע הוֹסַפְתָּ הִ"ס עֵין הַרַע. וּכְבֵר הַעֲמַדְנֵהוּ (וַיִּקְהַל אוֹת שִׁפ"ב פְּקוּדֵי אוֹת רַמ"ט). וּבְכָל מְקוֹם שֶׁנִּתְּוַסַּפוּ אוֹתוֹת כְּמוֹ זֶה, הוּא לְגַרְעוֹן. כְּגוֹן, הָאִמִּינוּן אַחִיד, שֶׁהִיא דִּי שִׂיאַמַד אֲמִנוּן, וְמַה שֶׁהוֹסִיף י' הִיא לְגוֹרַע כְּבוֹדוֹ. וּבְצַד הַקְּדוּשָׁה גוֹרַע אוֹת, וְהוּא תּוֹסַפְתָּ. דִּהֵינּוּ שְׁגוּרַע הֵ"ע מִן עֲשֵׁתִי עֶשֶׂרָה, וְנִעֲשֶׂה מַחֲשׁוּבֹן י"א חֲשׁוּבֹן י"ב.

תשא רַבִּי חֲזִיא פִתַּח וכו': ר"ת פתח

ואמר

(דפו"י דף קס"ד ע"ב) *תוספת ביאור בתע"ס חלק ז עמ' תצ או"פ ז, עמ' תצו אות כ,

תרצה וּאֲפִילוּ דְלֹא אֶסְגִּיאוּ וכו': וּאֲפִילוּ שְׁלֹא הִרְבּוּ לְבַא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אֶלָּא עֲשֶׂרָה, בְּאִלוּ הַעֲשֶׂרָה מִזְדַּמְנִים מַחֲנוּת הַעֲלִיּוֹנִים לְהִיּוֹת עִמָּהֶם תְּכָרִים, לְשִׁבַח לְהַקְבִּי"ה. מַה הַטַּעַם, הוּא מְשוּם שְׁכַל תְּקוּנֵי מֶלֶךְ הָהוּא הֵם בְּעֲשֶׂרָה, וְע"כ דִּי בְּעֲשֶׂרָה, אִם אִינִם יוֹתֵר.

מאמר ככל אתר דאתון אתוספן איהו לגרעוּתָא

תרצט וְת"ח בְּמִשְׁכֵּן מַה כְּתִיב: כּוֹא וְרָאָה, מַה כְּתוּב בְּמִשְׁכֵּן. וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, הַחֲסַפְר עֶשֶׂר הוּא מְשוּם שֶׁתְּקוּן הַמִּשְׁכָּן, שְׁהוּא הַמְּלֻכּוֹת, הוּא בְּעֲשֶׂרָה, כִּנ"ל בְּדַבְּרוֹ הַסְמוּךְ, כְּדִי שִׁיְהִי כְּרָאוּי. שׁוֹאֵל, אוּמַד עֶשֶׂר, מַה הַטַּעַם שֶׁאוּמַד עֶשֶׂר וְלֹא עֲשֶׂרָה. וְחֲשִׁיב, אֶלָּא בְּכָל מְקוֹם שֶׁכְּתוּב עֶשֶׂר, חֲסַר ה' הוּא עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי הַשְּׂכִינָה שֶׁהַשְּׂכִינָה מְקַפֶּת עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה, וְהַבִּיאוֹר ע"י לְהִלָּאָה בַּחֲסוּלִים (אוֹת תש"ז) כִּי הִיא אִינֵה בָאָה בַּחֲשׁוּבֹן הָעֶשֶׂר, כְּעֵין זֶה. עוּמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, כִּיּוֹן שֶׁכְּתוּב עֶשֶׂר, אִין הַשְּׂכִינָה בַּחֲשׁוּבֹן שְׁנֵי

תרומה

ר"ל

האי קרא אוקמוה, דכד ברא קב"ה עלמא, אתעטף בההוא אור קדמא, וברא ביה שמים.

תשב ות"ח, אור וחשך לאו פחדא הוו. אור מסטרא דימינא, וחשך מסטרא דשמאלא. מאי עבד קב"ה, שתף לון פחדא, וברא מנהון שמים. מאי שמים. אש ומים. שתפן פחדא, ועביד שלם ביניהו.

תשג וכד אתפלילו פחדא, יומתח לון, פריעה מתח לון, ועביד מנהון את ו' ודא אקרי יריעה. יריעות, דהא את דא יאתפשיט מגיה נהירו, ואתעבידו יריעות, "הה"ד ואת המשפן תעשה עשר יריעות.

תשר ושבע רקיעין אינון מתיחין, גניזין בגניזו עלאה, כמה דאוקמוה. וחד רקיעא דקיימא עלייהו, ויהוא רקיע לית ביה גנון, ולית ליה אתר באתגליא ולא קיימא לאסתפלא ביה, והאי רקיע איהו גניז, ונהיר לכלהו, ונטיל לון במטלגיהון, כל חד וחד פדקא חזי ליה. יאלא קיימא בסוקלתנו.

תשה מהאי רקיע ולהלאה, לית מאן דידע וישגח, ואית ליה לבר נש למסתם פומיה, ודלא למללא ולאסתפלא בסוקלתנו. מאן דיסתפל אהדר לאתורא, דלית מאן דיכיל למנדע.

חלופי גרמאות

ח ל"ג לאו, ו מתח, ז פשיט, ח ל"ג מן הה"ד עד סוף האות, ט שבע, י בסוכלתנו, כ מוסיף ביה אלא בסוכלתנו [בסכלתא], ל ל"ג אלא קיימא בסוכלתנו.

מאמר	הסולם	שבעה רקיעים
ואמר, עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה. מקרא זה העמידוהו. כשברא הקב"ה את העולם נתעטף באור ההוא הראשון, שבמעשה בראשית, וברא בו השמים.	תשב ות"ח אור וחשך וכו': וברא וראה, אור וחשך לא היו יחד, כי אור הוא מצד קו ימין, וחשך הוא מצד קו שמאל. מה עשה הקב"ה שהוא בינה שיתף אותם ביחד וברא מהם שמים. שה"ס ז"א. כי ז"א ה"ס קו האמצעי הכולל ומכריע ב' הקוין ימין ושמאל שהם אש ומים. מהו שמים. הוא אותיות אש ומים. ששיתף אותם יחד, ועשה שלום ביניהם.	תשר ושבעה רקיעים הם מתפשטים, וגנונים בגניזה עליונה, שהם ז"ס דז"א, חג"ת נהי"מ, שהחכמה מכוסה וגנוזה בהם, באור החסדים המאיר בהם מן הבינה. כמו שהעמדנו. (בפרשת לך אות רי"ד) ורקיע אחד העומד עליהם מלמעלה (כמ"ש שם) שהוא תבונה, ורקיע ההוא אין בו גנון ואין לו מקום מגולה בהארת חכמה, ואינו עומד להסתכל בו. ורקיע הזה הוא גנון, ונהיר לכל ז' הרקיעים ומסיע אותם במסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו. ואינו עומד להסתכלות. אלא עומד להבנה.
תשג וכד אתפלילו כחדא וכו': וכשנכללו יחד, אש ומים, ופשט אותם, כיריעה פשט אותם, כמ"ש נוטה שמים כיריעה. ועשה מהם את ו', של השם הויה, דהיינו ז"א. וזו נקראת יריעה, או יריעות, כי את ו' זו נתפשט ממנה אור אל המלכות, ונעשה יריעות, ז"ש, ואת המשכן תעשה עשר יריעות. שהם עשר ספירות שלה כנ"ל.	תשה מהאי רקיע ולהלאה, לית מאן דידע וישגח, ואית ליה לבר נש למסתם פומיה, ודלא למללא ולאסתפלא בסוקלתנו. מאן דיסתפל אהדר לאתורא, דלית מאן דיכיל למנדע.	

(דפו"י דף קס"ד ע"ב)

עשר